Raftul Denisei
„O poveste plină de romantism și suspans, de sacrificiu răscolitor și șanse ratate. Un prim roman puternic, scris cu mână sigură și pasiune."
— Paula McLain, autoarea bestsellerului *Soția din Paris* —
Alan Hlad
Lungul zbor spre casă
roman
book
HUMANITAS fiction

Alan Hlad

Lungul zbor spre casă

Traducere din engleză și note de
RODICA ȘTEFAN

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

ALAN HLAD
THE LONG FLIGHT HOME
Copyright © Alan Hlad, 2019
All rights reserved.

Acest e-book este protejat de legea drepturilor de autor. Reproducerea sa integrală sau parţială, multiplicarea sa prin orice mijloace şi sub orice formă, punerea sa la dispoziţie publică pe internet sau în reţele de calculatoare, stocarea sa temporară sau permanentă pe diverse dispozitive sau în sisteme care permit recuperarea informaţiei, gratuit sau în scop comercial, precum şi alte fapte similare, fără permisiunea scrisă a editurii reprezintă o încălcare a legislației privind protecția dreptului de autor şi se pedepsesc conform legilor în vigoare.

© HUMANITAS FICTION, 2020, pentru prezenta versiune românească (ediția digitală)

ISBN: 978-606-779-719-0 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Capitolul 1
EPPING, ANGLIA – 7 SEPTEMBRIE 1940

În ziua grozăviei, Susan Shepherd trebăluia în hulubărie, împrăştiind în tava lungă de metal amestecul de boabe de sorg, grâu şi mazăre. Câțiva puiandri cu caş la gură şi-au ridicat somnoroşi căpşoarele de sub aripă, dar nu s-au obosit să plece din cuib. Ceilalți porumbei erau cu toții afară, dând roată deasupra păşunii verzi unduitoare sau împodobind mestecenii cu ramuri plângătoare din pădurea Epping.

— O să ne ajutați să salvăm țara, a şoptit ea.

Hulubăria era o magazie de scânduri, cam de patru metri pe patru, cu multe mici compartimente înşirate de jur împrejur, ca într-o clasă de şcoală primară. Numai că în loc să adăpostească cizme de ploaie, pălării sau mănuşi ude, boxele erau căsuțe pentru mai mult de şaizeci de porumbei. Hulubăria fusese construită de bunicul Bertie, înainte ca ea să se fi născut. I se adăugaseră o duzină de adăposturi noi, ridicate în grabă anul trecut. Lăsând la o parte numărul mai mare de porumbei, crescătoria bunicului era neschimbată de când Susan plecase la Universitatea din Londra să studieze zoologia. Acelaşi iz pătrunzător: mirosuri amestecate de pene, găinaț şi grăunțe. Nu se aşteptase să revină acasă atât de repede, însă activitatea ei ca voluntar la Asociația Națională pentru Porumbei o făcuse să-şi amâne studiile pentru a se ocupa de lucruri mult mai importante – să crească porumbei voiajori pentru misiunile de război.

În timp ce Susan îşi scutura cu palma câteva grăunțe de pe fusta veche – cârpită şi peticită de câteva ori –, ochii i-au căzut pe urmele de creion aproape şterse cu care Bertie însemna cât de mult se înălțase ea peste an. Se lipea cu spatele de tocul uşii şi îşi întindea gâtul ca o girafă. Nerăbdătoare să crească mai repede, ajunsese chiar să-şi îndese hârtie în pantofi. Şase luni mai târziu, Bertie a izbucnit în râs când nepoțica lui, care uitase să-şi pună hârtiile în încălțări, scăzuse cu doi centimetri şi ceva. Ajunsese să îndrăgească creionul aşezat pe creştet, scârțâitul minei de plumb pe lemn şi speranța cu care întorcea capul să vadă cât mai crescuse, în timp ce porumbeii o urmăreau amuzați, uguind. Susan a îngenuncheat şi a mângâiat prima însemnare, făcută la o vârstă fragedă, la scurt timp după ce venise să stea cu bunicii.

Aveam o păsărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra şi-năuntru a intrat Enza[1].

1. Joc de cuvinte intraductibil. În original, *I had a little bird, its name was Enza. I opened the*

window, and in flew Enza. Citite împreună, ultimele trei cuvinte formează *influenza* (gripă).

Susan şi-a alungat din minte poezioara pe care o spunea când sărea coarda, apoi a luat de jos o lingură de lemn şi a început să bată într-o cutie de metal, aceeaşi în care fusese vopseaua ce se cojea acum de pe casa bunicului.

Porumbeii s-au adunat în dreptul găurii făcute sub tavan. Unul câte unul, au intrat în hulubărie zburătăcind. Ţopăiau de colo-colo, cu gâtul întins şi picioruşe iuţi, în timp ce îşi ţineau trupul ţanţoş nemişcat, încât ar fi putut duce pe coadă o ghindă în echilibru. Ultima pasăre s-a aşezat pe butoiul cu grăunţe şi a înclinat din cap.

— Bună, Ducesa! a salutat-o Susan.

Pasărea – neobişnuită prin penele irizate verde-purpuriu de la gât, mai potrivite la un păun decât la un porumbel – s-a lăsat pe podea fluturând din aripi şi s-a dus la Susan legănându-se pe picioruşe.

— Cred că te-am cam răsfăţat.

Susan şi-a turnat câteva boabe în mână, aşezându-se în genunchi, şi Ducesa a început să le ciugulească. Atingerea ciocului o gâdila pe Susan în palmă. Ştia că n-ar trebui să hrănească din mână un porumbel – era împotriva regulilor Serviciului de porumbei, dar şi ale bunicului – şi că avea să creeze fără îndoială probleme dacă Ducesa urma să intre în rândurile Serviciului. Pasărea asta era însă diferită. Şi totul din cauza unei pisici rătăcite care izbutise să-şi facă loc cu ghearele pe sub uşă şi le curmase viaţa lui Skye şi Islay, nepreţuiţii porumbei voiajori ai lui Bertie.

Cu trei ani în urmă, Susan şi Bertie dăduseră peste rămăşiţele lui Skye în spatele butoiului cu grăunţe. Pe Islay o găsiseră în cuib cu aripa frântă, clocind oul pe care îl făcuse înainte de a fi atacată. Încercaseră să-i oblojească aripa cu scândurele şi feşe, dar era prea slăbită ca să se hrănească. A clocit oul încă cinci zile înainte de a se prăpădi. Au aşezat-o într-una dintre cutiile de tutun ale lui Bertie şi au îngropat-o alături de Sky la marginea pădurii din Epping.

Nici una dintre porumbiţe nu a vrut să clocească oul vitregit de soartă. Susan s-a încăpăţânat să aibă grijă de el, deşi bunicul susţinea că erau prea puţine şanse de izbândă în lipsa unui incubator, pe care nu şi-l puteau permite. La fel de încăpăţânată ca şi el, Susan a scos atunci castronul albastru în care bunica obişnuia să-şi mănânce fiertura de ovăz. A încălzit castronul cu apă din ceainic, a înfăşurat oul cu delicateţe într-un şervet uşor umezit şi l-a aşezat înăuntru. După ce a pus vasul sub lampa de birou a lui Bertie, a potrivit distanţa pentru temperatura ideală cu ajutorul unui termometru obişnuit, pe care îl testase mai înainte punându-l sub o porumbiţă care clocea.

În următoarele două săptămâni şi două zile, Susan a întors oul la fiecare opt ore şi a stropit şervetul cu apă pentru a rămâne umed cât trebuia. În pofida perspectivei de a fi îngropat alături de părinţii lui, oul a început să dea primele semne de viaţă în zorii zilei de duminică. Susan şi bunicul ei nu s-au mai dus la biserică. S-au aşezat pe scaun şi au urmărit cu înfrigurare cum oul începe să crape puţin câte puţin. Când clopotele de la biserica din Epping au prins a bate la sfârşitul slujbei, un puişor prăpădit a venit pe lume făcându-şi drum cu ciocul.

— Ce mândri ar fi fost de tine părinţii şi bunica! o lăudase Bertie.

Susan îi zâmbise, deşi simţea o apăsare în piept, şi mângâiase delicat puişorul.

Fusese o minune, dar Susan ştia că pentru pasărea orfană pericolul nu trecuse de tot în lipsa laptelui de la părinți[2]. Fără să-şi piardă cumpătul, se apucă să facă o pastă din semințe bine măcinate şi începu să hrănească puiul cu mâna. După câteva zile, mititelul reuşi să se țină pe picioruşe, să dea din aripi şi să ciugulească. O săptămână mai târziu, se hrănea singur alături de porumbeii din hulubărie. Atunci Susan a numit pasărea Ducesa, fără să țină seama de obiceiul bunicului, care le dădea porumbeilor voiajori numele unor îndepărtate ținuturi scoțiene, pe care nu le văzuseră niciodată.

2. Aşa-numitul „lapte de porumbel“ sau „lapte de guşă“, foarte bogat în substanțe nutritive, este secretat de mucoasa din guşa ambilor părinți.

Ducesa se făcuse o minunăție de porumbiță. Şi nu era vorba doar despre înfățişarea ei, cu penajul de la gât care făcea ape sidefii. Era mai ales o pasăre deosebit de inteligentă – sau care se purta ciudat, după cum credea bunicul –, ceea ce o deosebea de toate celelalte. În timp ce porumbeii voiajori învățau să se întoarcă acasă, unde erau răsplătiți cu mâncare, Ducesa părea să fie mânată de nevoia de a înțelege lumea din jurul său, precum şi de o neobişnuită curiozitate, ascunsă în spatele ochilor săi aurii. În loc să se amestece printre suratele sale, Ducesa se mulțumea să le privească cum ciugulesc, în timp ce stătea cocoțată pe umărul lui Susan şi gângurea drept răspuns la cuvintele ei, ca şi cum porumbiței îi făcea plăcere să ia parte la conversație. Încă şi mai uluitoare era forța ei; de regulă, era prima care se întorcea acasă după ce porumbeilor li se dădea drumul pe un teren de antrenament aflat la mare distanță de casă. Odată, Bertie i-a spus lui Susan că Ducesa se întorcea prima doar din dorința de a se bucura câteva minute în plus de întreaga ei atenție. Susan izbucnise în râs, dar ştia că în vorbele lui era un sâmbure de adevăr.

În timp ce Susan mângâia porumbița pe spate cu un deget, a început să sune o sirenă. A încremenit. Mai întâi s-a auzit un huruit scăzut, care a tot crescut până la un urlet asurzitor, stingându-se apoi încet, doar pentru a o lua de la capăt. A simțit cum i se face pielea de găină pe brațe. Porumbeii s-au împrăştiat zburătăcind. Pereții trepidau. Tava cu grăunțe zdrăngănea.

Uşa se deschise cu putere. Bunicul său, un bătrân cu picioare deformate de boală care avea pe cap o cască veche de soldat, a strigat:

— Luftwaffe[3]!

3. Forțele aeriene militare ale Germaniei în al Doilea Război Mondial.

A venit la ea şi a tras-o de mână. Susan a văzut uşa cu arc închizându-se în urma ei şi pe Ducesa stând liniştită pe pământ, în timp ce toți ceilalți porumbei se risipiseră.

— Ducesa!

Susan s-a smuls din strânsoare, a izbit uşa cu putere şi a apucat pasărea de jos.

Cu Ducesa vârâtă sub braț, Susan a luat-o la fugă în urma lui Bertie spre adăpost, aşa cum repetaseră de atâtea ori, rugându-se de fiecare dată ca această zi să nu vină niciodată. Amândoi ştiau însă că era doar o chestiune de timp. În vreme ce fugeau peste câmp,

lăsând în urmă alte hulubării, sirena a început să urle din direcția aerodromului din North Weald.

Bertie s-a oprit din alergat ca să-şi mai tragă sufletul şi să-şi ridice casca veche care îi tot cădea pe ochi.

— Grăbeşte-te! i-a strigat el.

Înainte să ajungă ei la adăpost, sunetul sirenei s-a stins, înlocuit însă la scurt timp de zumzetul unor bondari de metal. Susan şi-a ridicat privirile spre cer, a înghițit în sec, apoi a împins spre spate casca lui Bertie. Sute de bombardiere inamice şi aproape de două ori pe-atâtea avioane de luptă întunecau cerul de după-amiază ca un roi de muşte negre. Apoi au auzit artileria antiaeriană bubuind. Dedesubtul armadei aeriene au izbucnit exploziile negre.

Adăpostul era o movilă mare aflată sub coroana unui fag bătrân. Malul de pământ, acoperit acum de o iarbă deasă, se pierdea în păşune. Cu excepția uşii care îl făcea să semene cu o căsuță de hobbiți, refugiul era bine camuflat. Susan îl ajutase pe bunicul său să termine adăpostul; umpluse roabe întregi cu pământ şi amestecase cimentul în găleți pentru a tencui pereții dinăuntru, întăriți cu bucăți de cărămidă şi fier rămase după demolarea unei fabrici de conserve. Pentru intrare, folosiseră uşa de la o magazie veche.

Când au ajuns la movilă, burțile bombardierelor s-au deschis. În loc să se pună la adăpost înăuntru, au rămas fără voia lor cu ochii ațintiți, în pofida pericolului, la avioanele de vânătoare Hurricane ale RAF[4] care treceau razant pe deasupra copacilor şi apoi se înălțau brusc spre cer. Din păcate, escadrila a fost dureros de mult depăşită ca număr când asupra lor s-au năpustit avioanele de escortă inamice însemnate cu Crucea de Fier. Aparatele RAF au opus o rezistență scurtă, dar eroică. Un avion a explodat după ce salvele inamice i-au străpuns rezervorul de combustibil, împrăştiind şrapnele deasupra pădurii din Epping. Altul, care îşi pierduse coada, a intrat în picaj, răsucindu-se şi prăbuşindu-se pe un câmp. Nici urmă de pilot paraşutat. Avioanele britanice au fost doborâte rând pe rând, iar cele câteva scăpate aproape neatinse s-au îndepărtat cu motoarele fumegând.

4. Royal Air Force – Forțele Aeriene Regale ale Marii Britanii.

Susan şi Bertie s-au uitat după avioanele inamice care se îndreptau în zbor către Londra, aflată la nici douăzeci de kilometri depărtare, întâmpinate doar de tirul imprecis al antiaerienei. Semințele distrugerii aruncate din bombardiere cădeau acum şuierând pe pământ.

— Dumnezeule mare!

De la primele bombe explodate, pe obrajii lui Susan au început să curgă lacrimile.

La lăsarea serii, după zecile, poate chiar sutele de incendii, zarea părea că arde înspre Londra. Odată cu întunericul, s-a iscat un alt val de bombardiere care şi-au lepădat încărcăturile toată noaptea, folosindu-se de focurile izbucnite deja pentru a nimeri ținta. Bombele incendiare de un alb incandescent fulgerau. Ecoul exploziilor umplea aerul.

Bombardamentul a încetat la 4:30 dimineața. Susan s-a dus la Bertie, care era aşezat pe jos, şi l-a ajutat să se ridice. Târându-se pe picioarele nesigure, bătrânul a intrat în adăpost, apoi s-a ghemuit pe un pat de campanie, cu casca pe față. Susan nu putea să

doarmă. A rămas afară privind incendiile din zare, cu Ducesa cuibărită în brațele sale. Zgomotul infernal nu înceta nici o clipă, pe măsură ce mereu alte şi alte avioane germane treceau în zbor pe deasupra, acoperind stelele şi luna la pătrar. A închis ochii şi s-a rugat ca avioanele să nu mai vină. S-au întors însă în seara următoare. Şi iarăşi, în serile de după aceea.

Capitolul 2
BUXTON, MAINE – 8 SEPTEMBRIE 1940

Atras de scârțâitul balansoarului din verandă şi de mirosul de alună prăjită al cafelei de cicoare, Ollie Evans a deschis uşa cu plasă. Şi-a găsit părinții legănându-se încet în balansoarul de pe verandă. Împărțeau pătura de lână şi cana cu cafea, pe când soarele portocaliu se ridica deasupra câmpurilor de cartofi strălucind de rouă.

Ollie a remarcat că mama ținea în mână cana grosolană de un verde mâlos pe care el o modelase la ora de lucru manual în clasa a şaptea. A izbucnit în râs:

— Unde-ai găsit-o?

Mama a ridicat din umerii pe care se odihneau câteva şuvițe decolorate de păr castaniu. A luat o înghițitură şi aburii s-au înălțat în aerul rece.

El nu mai era băiețelul de atunci. Avea aproape un metru optzeci, păr castaniu ondulat şi ochi de culoarea mierii – cadou de la mama. Gropița din bărbie era de la tata. Când s-a aşezat pe treptele verandei, l-a încercat senzația neliniştitoare că ar fi trebuit să fie în altă parte. Era firesc ca în fiecare toamnă să stea acasă cu părinții. La urma urmei, cele mai multe şcoli îi trimiteau pe elevi în vacanță pe durata culesului de cartofi. Din păcate însă, vacanța lui dura tot anul.

— Sunt mândru de tine, fiule, i-a spus tatăl său.

— Pentru ce? l-a întrebat Ollie.

— Pentru că pui familia pe primul plan, i-a răspuns tatăl, luând cana întinsă de soție. Îmi pare rău că ai rămas acasă, a mai spus el şi a sorbit o gură de cafea. Nu-i corect să stai cu noi tot timpul, a continuat apoi şi a smucit bastonul care atârna de marginea balansoarului.

— Nu-ți face griji. Ferma e mai importantă. La fel şi voi.

Cu trei ani în urmă, cizma plină de noroi a tatălui alunecase de pe ambreiajul tractorului în timp ce încerca să scoată un ciot din pământ. Tractorul se răsturnase, prinzându-i piciorul drept; i-a zdrobit şoldul, iar femurul s-a rupt în două locuri. Ollie se

opintise să ridice tractorul, dar fusese prea greu. A săpat atunci în jurul lui cu o cazma găsită în şopronul din grădină şi l-a scos pe tatăl său de dedesubt. Mama chemase ambulanța. Până să sosească, a scormonit şi ea pământul cu mâinile goale, rupându-şi trei unghii. Vindecarea fusese anevoioasă, două operații şi nenumărate şedințe de recuperare solicitante. Cârpit cu sârme şi şuruburi, tatăl său era în stare acum să ducă la bun sfârşit o parte din treburile de la fermă, mai puțin aratul şi stropitul cartofilor. Sforțarea de a apăsa pedalele era prea mare pentru piciorul şubred. Nu părea să-i pese că se mişca încet ca melcul, că încheieturile îl dureau tot timpul sau că îşi târa piciorul în mers. Îl doborâse însă faptul că nu mai putea zbura; părul lui, cândva negru, încărunțise cu fiecare zi petrecută la sol, ca şi cum altitudinea joasă îi grăbea îmbătrânirea.

Mama a întins mai bine pătura care le învelea genunchii, i-a luat cana din mână şi i-a întins ziarul.

Tatăl lui şi-a scos elasticul de cauciuc din jurul ziarului, şi l-a trecut după arătător, l-a întins, apoi i-a dat drumul în direcția lui Ollie. Băiatul s-a aplecat, chiar dacă i-a trecut zbârnâind la aproape jumătate de metru deasupra capului.

Zâmbetul de pe fața tatălui s-a stins însă după ce a deschis ziarul.

— Dumnezeule!

Mama a făcut ochii mari.

— Au bombardat Londra, a spus el, arătându-i ziarul.

— Bieții oameni!

Ollie s-a dus la ei şi a citit titlul fără să-şi creadă ochilor: *Naziştii lovesc! Avioanele germane atacă Londra!*

A răsuflat adânc.

— Naziştii au ocupat Franța într-o lună, a spus tatăl. Fără ajutorul nostru, cuceresc Anglia într-un an. Şi până să ne dezmeticim, ne vom trezi că submarinele lor se iau la întrecere în Casco Bay[5].

5. Golf la țărmul statului Maine.

Şi-a încrucişat brațele la piept; ştia că urma o nouă discuție despre război. Pornea de obicei de la un articol din ziar şi se încheia de fiecare dată când tatăl său îşi proclama obârşia britanică.

— FDR[6] spune că rămânem neutri, a zis mama.

6. Franklin Delano Roosevelt, preşedinte american (1933–1945). După atacul de la Pearl Harbour din 8 decembrie 1941, a declarat război Japoniei şi a intrat în război de partea forțelor aliate.

— Până la urmă tot intrăm în război, a răspuns tatăl lui, apoi s-a lovit uşor cu palma peste şold. Dacă n-aş avea un picior schilodit, m-ar fi bătut gândul să merg până la Montreal, să mă înscriu în marina comercială. Canadienii, cel puțin, au curaj să lupte alături de englezi. Familia noastră poate că şi-a pierdut accentul...

— ...dar sângele nostru este, şi va fi mereu, britanic! i-a tăiat avântul Ollie. Ştim deja.

Pe verandă s-a făcut liniște. Se auzeau doar scârțâitul balansoarului și croncănitul unei ciori pe câmpul de cartofi.

Tatăl lui Ollie a aruncat ziarul jos, și-a luat bastonul și s-a ridicat în picioare.

— Te sfătuiesc să nu uiți asta niciodată.

— N-am vrut să...

Tatăl său a ridicat mâna.

— Mama ta și cu mine trebuie să mergem la cumpărături, a spus el, după care s-a întors și a intrat în casă, trântind ușa de plasă.

Mama a oftat și s-a întors spre Ollie.

— Ai uitat cum și-a pierdut taică-tu fratele?

— Îmi pare rău, a spus Ollie, amintindu-și de unchiul pe care nu-l cunoscuse.

Unchiul Henry căzuse în Marele Război, cu doi ani înainte să se nască Ollie. În fiecare an, de ziua de naștere a fratelui său, tatăl lui Ollie îi cinstea amintirea mergând la pescuit de somon, distracția lor preferată în anii copilăriei petrecuți în nordul Angliei. Ollie îl însoțea deseori, pescuind la muscă în singurătatea apelor vălurite ale râului Saco.

Cu toate că tatăl său îi dăduse prea puține amănunte, Ollie reușise să le pună cap la cap. Un nor de clor lansat asupra tranșeelor îl silise pe Henry să iasă din adăpost, doar ca să cadă sub focul unei mitraliere. Murise. La fel și o părticică din fratele său – undeva, pe un câmp de luptă de pe Frontul de Vest[7].

7. Front de luptă în timpul Primului Război Mondial, care se întindea de la Canalul Mânecii până în Elveția.

— Ar trebui să-i arăți mai mult respect lui taică-tu când vine vorba despre asta. Și mie, l-a dojenit mama, după care a făcut o pauză. Vrei să mănânci ceva?

Ollie a clătinat din cap, simțindu-se de parcă avea un ghem în stomac.

— Puteți continua discuția după ce ne întoarcem din oraș, a spus mama, ridicându-se în picioare. Mă aștept să-ți ceri iertare.

— Da, mamă.

Ea și-a pus mâinile în șold a mustrare.

— Promit, a spus el, apoi a scos elasticul de cauciuc din buzunar și și l-a trecut pe încheietură. Acum mă duc și eu. Am mult de stropit pe câmp.

— Ai grijă, i-a spus mama și a intrat în casă.

În spatele magaziei, Ollie a văzut bătrânul avion utilitar, vopsit galben-canar; i se părea o pasăre preistorică încălzindu-și oasele în soarele de dimineață. Avionul era încărcat ochi cu carburant și cu pesticide, sau, cum le spunea tatăl său, praful zânelor[8].

8. Praf care îi ajută pe oameni să zboare, cunoscut din romanul pentru copii *Peter Pan* de J.M. Barrie.

A verificat cablurile de tensiune dintre aripile de sus și cele de jos, a intrat în carlingă și și-a îndesat pe cap casca de aviator din piele. Când a pornit aprinderea, motorul a început să tușească și elicea să se învârtă, făcând să-i vibreze tot corpul. A mărit viteza de-

a lungul pistei de pământ denivelate care tăia în două câmpul de cartofi. Avionul a accelerat şi coada a început să i se ridice. Simțind că a ajuns la viteza potrivită, fără ajutorul instrumentelor de bord care nu funcționau, Ollie a tras manşa spre el şi avionul s-a desprins de la pământ. A făcut un ocol pe deasupra casei, gândindu-se cum să dreagă lucrurile dintre el şi tatăl său. În timp ce se îndrepta spre vest, către terenurile cu cartofi, gândurile i-au zburat de la război la dorința sa de a merge cândva la colegiu.

Recolta de cartofi din Maine urma să fie strânsă curând, aşa că se încheia încă o campanie de stropire, dar şi cel de-al treilea an de când stătea cu ai lui ca să aibă grijă de fermă. Dacă recolta de toamnă era bună şi nu scădeau prețurile, putea strânge destui bani ca să meargă la colegiu în anul ce urma – fusese deja acceptat la Institutul Politehnic Worcester din Massachusetts. Înainte de asta însă, trebuia să aştepte ca tatăl său să se mai înzdrăvenească. Dacă totul mergea perfect, peste cinci sau şase ani urma să-şi ia diploma de inginer aeronautic, biletul lui de plecare din Buxton.

Buxton nu era un loc rău. În multe privințe, era grozav să fii un copil crescut la fermă. Nu îi părea rău nici că rămăsese aici să-şi ajute tatăl. Însă aproape toți prietenii săi plecaseră de ani buni de acasă; unii tăiau buşteni la fabrica de hârtie, alții scoteau din apă plasele cu homari din spatele unei bărci de pescuit. Cei mai norocoşi plecaseră la facultate. Ca prietena lui, Caroline, care se înscrisese la colegiul particular Bowdoin, de unde primise scrisori tot mai rar, până când încetaseră cu totul. Chiar şi Stan şi James, prietenii săi din liceu, erau studenți la Universitatea din Maine şi veneau acasă doar în vacanță. În restul anului, se bucurau de viața de student cu petrecerile ei, în vreme ce Ollie stătea acasă cu părinții. Cu toții o porniseră pe un alt drum şi Ollie nu avea de ce să se supere că nu mai dădeau nici un semn de viață.

Caroline fusese prima iubită a lui Ollie. Începuseră o relație în ultimul an de liceu. Era drăguță şi simpatică, foarte populară. Familia sa avea una dintre cele mai mari fabrici de cherestea din districtul York; după standardele din Buxton, erau foarte bogați. Ollie se gândise că pe Caroline o atrăsese ca un magnet faptul că el se pricepea să piloteze un avion, lucru care îl înălțase în ochii ei deasupra băieților care mergeau doar cu maşina părinților. La început, a crezut că ea era fata cu care să-şi petreacă tot restul vieții. Lucrurile s-au schimbat însă după accidentul tatălui său. Caroline a susținut că nu suportă atmosfera din spitale şi cu greu a acceptat să-i însoțească pe Ollie şi pe mama lui când s-au dus să-l vadă în salonul de reanimare. Ba chiar s-a arătat reticentă când i-a spus că era nevoit să-şi amâne studiile ca să se ocupe de fermă. Până la urmă, el a rămas acasă, iar Caroline s-a dus la facultate. De atunci începuse să se îndepărteze de el, ba chiar să-l evite în vacanțe, scuzându-se sub diverse pretexte că e prea ocupată ca să-l vadă. Ollie s-a simțit deprimat şi înşelat, de parcă i se înecaseră corăbiile. *Caroline nu vrea să se îngroape la o fermă alături de mine.* A înțeles mai târziu că fusese mai bine că o apucase fiecare pe drumul său. Dar, mai ales, că nu îşi dorea decât să aibă parte de o căsnicie ca cea a părinților săi. Ei erau întotdeauna acolo unul pentru celălalt, indiferent de împrejurările neprevăzute ale vieții. *Într-o zi, am să iubesc o femeie la fel de mult cum o iubeşte tata pe mama.*

Cu toate că-şi petrecuse toată viața într-un orăşel unde îi cunoştea pe toți după numele mic, simțea că nu-şi mai găseşte locul acolo. În Buxton, ori lucrai pământul, ori pescuiai.

Nici una, nici alta nu erau atrăgătoare pentru un tânăr care prefera să zboare cu avionul în loc să se zdruncine într-un tractor. Pe deasupra, fusese dintotdeauna alergic la fructele de mare. Nu putea să mănânce nici măcar o fărâmă de homar fără să se umple de urticarie şi să fie nevoit să fugă la baie.

Cu o diplomă de facultate în mână, ar fi avut cu siguranță mai multe opțiuni – să proiecteze sau să construiască avioane în alte colțuri ale țării, poate chiar în California. Dorința lui cea mai mare însă era să zboare. Ollie se molipsise de acest morb din prima zi în care se urcase în avionul utilitar. Tatăl lui îl aşezase pe genunchi, îi îndesase pe cap casca de aviator din piele, mult prea mare pentru el, şi îl dusese sus, pe cer. Ollie zâmbea cu gura până la urechi, încântat că avionul se înălța spre nori ori de câte ori trăgea manşa spre piept. Când spatele său tresălta odată cu burta tatei, ştia că şi el râdea bucuros. Apoi tatăl său îi împinsese uşor mâinile de pe manşă ca să nu intre într-un looping, o manevră primejdioasă în situația în care biplanul nu avea chingi de siguranță. Până la paisprezece ani, când crescuse îndeajuns de înalt cât să ajungă cu picioarele la pedale, tatăl lui îi fusese copilot, după care începuse să-l ghideze tot mai puțin. În nici un an, reuşise să zboare singur, spre marea supărare a mamei, care încă se mai temea să nu-şi rupă picioarele la fotbal. Ca să o liniştească, tatăl montase chingi noi, dar, având în vedere acrobațiile neînfricate ale lui Ollie, erau la fel de inutile precum umbrela pentru un echilibrist mergând pe sârmă.

Când s-a apropiat de un teren mai mare, Ollie a împins manşa în față, simțind cum i se ridică trupul şi botul biplanului se înclină spre pământ. Motorul a început să huruie. Simțea vântul pe față. Când s-a apropiat de sol, a îndreptat manşa şi forța gravitației l-a țintuit pe scaun. Avionul s-a redresat. La un metru şi jumătate deasupra unui câmp de cartofi, a tras maneta. Un nor de praf alb a țâşnit din coada aparatul şi s-a împrăştiat ca zăpada. La capătul câmpului, a ridicat aparatul, care a trecut razant pe deasupra unui pâlc de pini falnici. A făcut o curbă spre stânga, apoi s-a întors pentru al doilea tur.

Şi-a petrecut ziua stropind câmpurile. Când a terminat şi cu ultimele parcele, a verificat nivelul combustibilului pe indicator – singurul instrument care părea să funcționeze – şi a întors avionul spre nord. Câmpurile au dispărut şi Ollie a zărit în depărtare locul lui preferat, lacul Sebago. În zona aceea erau puțini fermieri şi nici unul dintre ei nu apela la serviciile tatălui său pentru stropirea recoltei, aşa că vestea despre isprăvile lui aeriene nu avea cum să ajungă la urechile mamei. Pentru că altfel l-ar fi jupuit de viu.

Ajuns deasupra lacului, a făcut un tonou[9] cu avionul, răsucindu-se ca o frigăruie pe țepuşă. A ridicat botul avionului spre cer, zburând drept în sus până când elicea a pierdut bătălia cu forța de gravitație. Exact cu o clipă înainte ca motorul să se oprească, a schimbat direcția şi avionul a început să plonjeze răsucindu-se cu botul în jos. Când a ajuns aproape de lac, a tras de manşă şi a început să zboare razant deasupra lui, rezistând cu greu impulsului de a înmuia trenul de aterizare în apă.

9. Avionul execută o răsucire completă în sensul zborului, fără a schimba înălțimea sau direcția.

O fetiță cu părul împletit în codițe a ieşit în fugă dintr-o cabană – singura casă de pe malul de nord al lacului – şi s-a oprit pe un mic debarcader. Țopăia de colo-colo şi îşi flutura mâinile. Ollie a înconjurat lacul cu avionul uşor înclinat pe o parte şi a dat obişnuitul lui spectacol pentru publicul format dintr-o singură persoană. Fetița, pe care o cunoştea doar de sus, din aer, era probabil la şcoala primară. Atrasă de zgomotul puternic al motorului, ieşea deseori din casă pentru a-l urmări. După ce fetița s-a aşezat pe debarcader, Ollie s-a năpustit cu avionul spre înalt cu o serie de tonouri, după care a redresat avionul. Apoi s-a dat peste cap, a făcut o inversiune[10], un luping interior[11] şi o serie de răsuciri.

10. Avionul execută pe spate o jumătate de buclă, se redresează şi îşi continuă zborul în direcția opusă, la o înălțime mai mică.

11. Avionul execută o buclă în plan vertical, plecând cu botul în jos.

Pentru final, s-a decis să facă o acrobație mai puțin folosită, dar mai solicitantă, la limită. Mai întâi un sfert de buclă care a trimis avionul țâşnind drept în sus cu motorul la maximum. Vântul şuiera. Adrenalina o luase la galop. Avionul a tot urcat până când şi-a pierdut elanul, apoi a rămas o secundă suspendat, înainte de a cădea cu spatele. În timp ce botul biplanului se îndrepta încet spre pământ, a împins manşa înainte şi a trimis avionul în picaj, după care a tras cu putere de ea şi a redresat aparatul la doar câțiva metri de apa lacului, mult prea aproape. Îşi simțea sângele pulsându-i în urechi. Apoi a văzut-o pe fetiță bătând din palme de pe mal.

În timp ce trecea în mare viteză pe deasupra casei, a scos din jachetă o foaie de hârtie legată de o bucățică de lemn. A lăsat să cadă pachețelul care a aterizat uşor pe un petic de iarbă, la câteva zeci de metri de țărm. Fetița a alergat spre el, a desfăcut bucata de sfoară şi a citit biletul.

Îți mulțumesc pentru că eşti o spectatoare nemaipomenită. Ollie.

Fetița a fluturat brațele. Iar el a zburat mai departe.

Ollie a redus viteza şi a zburat în zigzag spre casă, trăgând cât mai mult de timp înainte să se apuce de treburile care îl aşteptau la fermă. Pe măsură ce se apropia de Buxton, pădurea deasă de pini se retrăgea din fața lanurilor foşnitoare de porumb, a câmpurilor de cartofi şi fânețelor. Când a zărit ferma părintească, a băgat de seamă că în locul camionetei stătea o maşină strălucitoare, model nou. A trecut în viteză pe deasupra şi a zărit în fața verandei un bărbat în haine închise la culoare. A cotit spre pistă înclinând avionul şi a aterizat. Ollie a oprit motorul, a ieşit din carlingă şi s-a îndreptat spre casă. Când s-a apropiat, a aruncat o privire mai atentă asupra maşinii, un Plymouth 1939, inconfundabil cu plafonul lui alb şi laturile verzi. Polițistul din Portland a coborât din verandă cu cascheta în mână, lăsând la vedere creştetul pleşuv şi perciunii cărunți.

— Oliver Evans? a întrebat el.

Ollie a simțit un ghem în stomac.

— Da.

— A avut loc un accident.

Ollie a rămas cu gura căscată.

— Este vorba de părinții tăi.

— Sunt bine?

Polițistul şi-a şters fața cu o batistă scoasă din buzunar.

— Îmi pare rău.

Ollie a simțit un şoc. S-a îndoit de mijloc de parcă ar fi primit un pumn în stomac.

— Nu se poate, a scâncit el neîncrezător.

L-a năpădit un val de gânduri şi emoții, simțind cum se învârte pământul cu el. Năucit şi cu picioarele moi, a fost ajutat de polițist să urce în maşină. După ce au pornit, mirosul stătut de trabuc dinăuntru i-a întors stomacul pe dos.

— Şoferul era băut, a spus polițistul strângând volanul cu putere. A trecut pe culoarea roşie, a virat brusc şi a intrat pe trotuar, izbindu-i pe părinții tăi, care tocmai ieşeau din feroneria Casco.

— Trebuie să fie o greşeală, a insistat el.

Capul îi zvâcnea, iar inima îi era răvăşită de furie şi disperare.

Polițistul a tuşit să-şi dreagă glasul.

— Aş vrea să fie aşa, băiete.

Ollie s-a aşezat cu greu în maşină, înmuiat tot, ca o paiață cu sforile tăiate.

Nu se poate aşa ceva! Îi venea să deschidă uşa şi să sară din mers, orice, numai să scape de coşmarul ăsta. Cu ochii plini de lacrimi, şi-a îngropat fața în mâini. Şi-a muşcat buza şi a simțit un gust metalic.

Douăzeci de minute mai târziu, a ajuns la morga districtului Cumberland. În aer plutea un miros de alcool. Medicul legist, un bărbat slab cu un aer resemnat, care se spăla pe mâini la o chiuvetă, a oprit apa şi l-a condus pe Ollie spre un perete de sertare frigorifice placate cu nichel. Medicul şi-a şters mâinile de halatul de laborator, a desfăcut două încuietori şi a tras trupurile afară.

Inima lui Ollie s-a frânt. A izbucnit în plâns. Un crâmpei de imagine cu tatăl lui culegând margarete, floarea preferată a mamei. Altul, cu imaginea mamei care strecura un bilețel în pachetul cu mâncare al tatei. Daruri simple, mărturie a afecțiunii care îi unea. De acum înainte, nu aveau să mai fie flori pe care mama să le aşeze pe masă. Şi nici bilețele adresate tatei, pe care să le adauge teancului păstrat în sertarul noptierei.

Polițistul, care stătea în pragul uşii, a întors capul.

Medicul legist s-a mai şters o dată pe mâini folosindu-se de poalele halatului.

— Părinții tăi?

Mamei îi lipsea un pantof, i se vedeau degetele vinete. Pieptul tatei era strivit, iar brațul stâng, aproape rupt. Incapabil să-şi ridice privirea spre chipurile lor, Ollie le-a mângâiat mâinile, reci şi țepene. A început să plângă, apoi a dat din cap către legist. Rolele de metal au început să se rostogolească. Şi părinții lui au dispărut în zidul cu sertare.

Capitolul 3
EPPING, ANGLIA – 11 SEPTEMBRIE 1940

Susan s-a trezit în mirosul de pământ reavăn. A deschis pleoapele, dar a văzut doar negru în fața ochilor, de parcă orbise în somn. Un val de frică a străbătut-o din cap până-n picioare. Inima îi bătea nebuneşte. S-a ridicat brusc în capul oaselor.

— Te simți bine? a întrebat-o Bertie în şoaptă.

Susan a găsit-o pe Ducesa cuibărită în pat, lângă piciorul său. I-a mângâiat aripile, simțindu-i sub degete moliciunea penelor.

— Da.

Bernie a aprins lanterna care arunca cercuri de lumină pe pereții adăpostului, apoi s-a frecat la ochi.

— Sigur?

Susan şi-a ridicat privirile spre tavan, un mozaic de cărămizi sparte, pietre şi mortar. Şi-a încordat auzul. Nici urmă de explozii. Nici de sirene. Nici un scrâşnet de motoare. Numai ciripitul matinal al vrăbiilor în fața uşii.

— S-au dus?

— Aşa cred, i-a răspuns Bernie, uitându-se la ceasul de buzunar. Să mai aşteptăm, totuşi.

Susan a mângâiat-o pe Ducesa. Porumbița a început să uguie. Inima lui Susan şi-a domolit bătăile, iar respirația i-a revenit la normal. După câteva minute, dinspre aeroportul North Weald s-a auzit sunetul puternic şi monoton al alarmei care anunța sfârşitul alertei aeriene.

Susan a luat-o pe Ducesa în brațe, s-a dat jos din patul de campanie şi a deschis uşa adăpostului. A inspirat adânc – un amestec de aer proaspăt, rouă şi praf de puşcă. Ultimele stele se stingeau pe cer pentru a face loc soarelui la răsărit. Şi-a întors privirile în direcția Londrei. Focurile luceau în depărtare. În zare se vedeau coloane de fum, ca şi cum bombardamentele despicaseră pământul, deschizând poarta spre iad. Susan a simțit deodată brațul bunicului pe după umăr. Şi-a lăsat capul în jos şi s-a rezemat de el.

Fuseseră patru nopți la rând de bombardamente grele. Peste zi, pâcla de cenuşă se împrăştia, pe măsură ce brigăzile de pompieri se luptau fără odihnă cu focurile dezlănțuite. Noaptea însă aducea un alt val de atacuri aeriene şi distrugeri şi mai mari, silindu-i să se ascundă în adăpost ca nişte cârtițe, doar pentru a ieşi la suprafață a doua zi dimineața, să vadă ce a mai rămas din Londra.

— N-au de gând să se mai oprească? a întrebat Susan, ştergându-şi lacrimile.

— Ba da, odată şi-odată, a încurajat-o Bertie, cu o uşoară ezitare în glas şi, cu o grimasă, s-a mutat de pe un picior pe altul.

— Ce-ți fac picioarele?

— Cam nesigure, din păcate, a răspuns Bertie, frecându-şi genunchii.

— Ar trebui să mergi cu bastonul.

Bertie a clătinat din cap:

— Îl țin ca să-l rup pe fundul lui Hitler.

Susan l-a strâns de mână.

— Vino înăuntru, să-ți dau cu nişte alifie.

În sufragerie – un loc plăcut, cu şemineu din piatră şi bârne în tavan –, Susan l-a ajutat pe Bertie să se aşeze în fotoliu şi i-a suflecat pantalonii. L-a masat pe genunchi cu alifie, în timp ce Ducesa stătea cocoțată pe şemineu. După ce s-a şters pe mâini cu un prosop, s-a dus la radioul din colțul camerei şi i-a dat drumul. Se auzeau numai nişte pârâituri şi a răsucit butonul să prindă semnalul.

Au ascultat buletinul de ştiri, care se limita să descrie vag distrugerile suferite, fără să pomenească nimic de victime.

— De ce nu ne dau mai multe amănunte? s-a plâns Susan.

— Spionii. Nu trebuie să le dăm naziştilor informații despre prăpădul pe care l-au făcut.

Susan s-a cutremurat la gândul că în Londra sunt spioni. Voia cu disperare să afle mai multe, dar mai ales voia să ştie cum poate fi de ajutor. Răspunsul l-a primit o oră mai târziu, când prim-ministrul s-a adresat națiunii.

În timp ce Susan îi masa din nou genunchii cu alifia al cărei miros de eucalipt umplea camera, ea şi cu Bertie au ascultat vocea încrezătoare şi fermă a lui Winston Churchill. Prim-ministrul vorbea despre obiectivul lui Hitler de a domina Marea Britanie din aer înainte de a declanşa invazia terestră. Dar cu toate că Churchill le vorbea despre atacurile barbare îndreptate împotriva civililor, discursul de la radio viza mult mai mult decât bombardamentele din Londra. Cuvintele lui, după cum credea Susan, urmăreau să aprindă o scânteie în inimile locuitorilor şi să le trezească voința de a lupta.

Susan a început să răsufle mai repede. A băgat de seamă că Bertie rămăsese cu gura deschisă şi ochii ațintiți asupra radioului. Şi-a imaginat cum soldații germani debarcă pe țărmurile britanice şi mărşăluiesc prin pădurea din Epping, incendiind totul şi măcelărind pe oricine le ieşea în cale.

După scurtul discurs al lui Churchill care chema bărbații şi femeile la posturile lor, Susan s-a ridicat în picioare şi a închis radioul. Se gândea la londonezii care se străduiau să regăsească o oarecare stare de normalitate. Cu toată încrederea pe care o aveau în cuvintele lui Churchill, profesorii urmau să se întoarcă în clase doar pentru a constata că foarte mulți elevi fuseseră duşi la adăpost undeva în afara oraşului, oțelarii urmau să se întoarcă la topitoriile făcute una cu pământul, brutarii nu aveau să mai găsească făină pentru a coace pâinile raționalizate, iar polițiştii aveau să patruleze pe străzile pustii.

— Să trecem la treabă, a spus Susan.

Bertie a încuviințat din cap, şi-a strâns bandajele în jurul genunchilor şi s-a ridicat în picioare.

Susan a luat-o pe Ducesa afară, a sărutat-o pe cap şi a azvârlit-o în aer. Porumbița a dat roată deasupra curții şi s-a lăsat pe acoperişul hulubăriei. Apoi şi-a vârât căpşorul sub aripă, ca pentru a-şi feri privirile de tăciunii aprinşi din Londra.

Susan şi-a întors privirile spre apocalipsa care mocnea la orizont.

— O să se termine curând, a şoptit ea ca pentru sine, fără să ştie că Luftwaffe urma să

bombardeze Londra timp de încă cincizeci şi şapte de nopți la rând.

Capitolul 4
BUXTON, MAINE

Părinții lui Ollie au fost înmormântați într-o zi de marți. A fost prezentă puțină lume; el era singurul lor copil, iar rudele sale cele mai apropiate, pe care nu le întâlnise niciodată, locuiau în orăşele presărate pe coasta Angliei şi în părțile muntoase ale Scoției. Dintre cei veniți, cei mai mulți erau fermieri care fuseseră vecini cu părinții săi, femei şi bărbați îmbrăcați în haine de duminică scrobite pentru a aduce un ultim omagiu. Câțiva piloți, prieteni de-ai defunctului, s-au aşezat în spate. Unul dintre ei, un bărbat uscățiv, cu ochi negri adânciți în orbite, arbora cu mândrie insigna cu aripi a aviatorilor din Marele Război, prinsă la reverul costumului său ponosit şi prea larg.

Ceremonia a fost scurtă. Cu ochii ațintiți asupra sicrielor, Ollie a făcut eforturi să urmărească slujba ținută de pastor. După ceremonie, le-a mulțumit personal fiecăruia, dar nesfârşitele strângeri de mâini, îmbrățişări şi cuvinte de consolare nu au reuşit să-i ridice moralul. I-a auzit vorbind în şoaptă despre şoferul beat, treaz acum în închisoare, care îşi aştepta sentința pentru că intrase cu maşina în părinții săi. Anii lungi de închisoare pe care avea să-i primească nu îi aduceau însă înapoi pe ai lui.

Banca îi solicitase deja o întrevedere pentru joi. Ollie s-a trezit devreme şi a plecat la Portland cu camioneta părinților. A lăsat în jos geamurile, ca nu cumva urmele de miros de la loțiunea de ras a tatei sau de la parfumul mamei să-i umple din nou ochii de lacrimi. Asta îi mai lipsea – să apară în fața bancherului cu ochii înroşiți de plâns.

O secretară l-a condus la avocat. Un bărbat corpolent, cu nas borcănat şi părul dat cu briantină, stătea aşezat în spatele unui birou uriaş, pe care nu se vedea nici o hârtie, doar un suport pentru cărți de vizită, pe care erau gravate cuvintele *Sal Bronson, Preşedinte*. Bărbatul nu s-a obosit să se ridice în picioare, făcându-i în schimb semn cu mâna să ia loc.

— Ollie, a început domnul Bronson. Să ți-l prezint pe domnul Hood, avocatul care ne va ajuta să încheiem socotelile dintre bancă şi ferma părinților dumitale.

Ollie a întors capul spre bărbatul cu mustață subțire care stătea pe scaunul de lângă el. Bărbatul şi-a dus două degete la borul pălăriei în chip de salut, fără să-l privească, apoi a deschis servieta de pe genunchi.

— Ollie, eşti la curent cu datoria lăsată de ei, da?

— Păi, nu prea, a răspuns Ollie, foindu-se pe scaun. Sunt sigur că aveau datorii. Doar

suntem fermieri, nu-i aşa?

— După câte înţeleg, părinţii dumitale nu aveau asigurare de viaţă, corect?

Ollie a dat din cap aprobator. Domnul Hood i-a înmânat lui Ollie câteva hârtii. Bancherul s-a lăsat pe spate în scaun.

— Asta este o listă cu datoria restantă privind terenul, casa, utilajele şi afacerea de stropire a culturilor. Părinţii dumitale au rămas în urmă cu plăţile. Pe scurt, proprietatea este îngropată în datorii şi trebuie să o executăm silit.

Ollie a înghiţit în sec.

— Dar recolta de cartofi?

— Este mult prea puţin, a spus bancherul clătinând din cap.

— Chiar dacă au rămas puţin în urmă, părinţii mei au fost întotdeauna buni platnici.

Bancherul l-a oprit ridicând mâna.

— Azi-dimineaţă mi-am trimis oamenii să pună sechestru pe utilajele de la fermă. Domnul Hood se va ocupa de executarea silită.

— Nu se mai poate face nimic? a insistat Ollie.

Bancherul a clătinat din cap.

— Tatăl dumitale a făcut o mare greşeală când a renunţat la afacere, ca să nu mai amintesc că a folosit teren agricol valoros pentru pista de aterizare, a spus el, trecându-şi prin părul lins degetele groase ca nişte cârnăciori. Din păcate, tatăl dumitale nu se pricepea la afaceri.

Ollie s-a ridicat brusc în picioare. Îşi simţea tâmplele zvâcnind.

— Poate că părinţii mei nu s-au priceput la afaceri, dar au fost oameni buni, muncitori, cărora le-a păsat de fermierii din Buxton.

A aruncat hârtiile din mână, împrăştiindu-le pe biroul bancherului, şi a ieşit din cameră.

Până să ajungă acasă, la intrarea pe alee fusese deja înfiptă o pancartă de scoatere la licitaţie. Ollie a oprit camioneta, a smuls pancarta din pământ şi a aruncat-o în curte. Un alt anunţ era bătut în cuie pe uşa de la intrare. L-a smuls şi l-a mototolit. Înăuntru totul părea la locul lui, însă afară, în spatele şopronului, lucrurile stăteau cu totul altfel. Tractorul dispăruse. Iar biplanul avea elicea lipsă. Recuperatorii bancherului, şi-a zis Ollie, au luat elicea, să se asigure până găseau un pilot care să ia avionul de acolo. Primul lui gând a fost să se urce în pod şi să scoată vechea elice să o pună la loc, căci avionul rămăsese parcă dezgolit fără ea. Deşi ciobită într-un loc, elicea încă era funcţională. Dar unde să se ducă? Şi ce să facă? Şi dacă rămânea în casă, cât timp îi rămânea până să fie evacuat?

N-avea de gând să vadă cum se scoate ferma la licitaţie, aşa că s-a dus în dormitor şi a început să-şi facă valiza. A ales puţinele lucruri care însemnau ceva pentru el: o fotografie cu părinţii, pe care a scos-o din rama ei de deasupra şemineului, jurnalul lui de bord ca pilot şi scrisoarea de admitere la Institutul Politehnic din Worcester. A pornit la drum, fără să se uite înapoi. Prima oprire a fost la cimitir, unde a pus pe morminte câteva flori galbene culese de pe marginea drumului. Şi-a luat rămas-bun, fără să ştie când urma să se mai întoarcă. A lăsat în urmă movilele de pământ proaspăt săpat, părându-i rău că nu-şi făcuse timp să cumpere nişte flori artificiale, să arate frumos până avea să crească iarba.

A doua oară s-a oprit în Buxton, la un mic comerciant de maşini la mâna a doua. A vândut camioneta pentru că avea mai multă nevoie de bani decât de un mijloc de transport. În afară de asta, dacă nu o vindea, i-o lua banca. A luat pe ea doar optzeci şi cinci de dolari, dar dacă ținea seama cât era de ruginită şi că motorul zdrăngănea ca un malaxor plin cu monede, se chema că făcuse o afacere bună.

Ollie a pornit pe jos pe drumul de şaisprezece mile, fără să regrete că nu vânduse maşina undeva mai aproape de gara din Portland. Avea nevoie de timp ca să-şi limpezească gândurile. Putea să meargă la Worcester, dar cu optzeci şi cinci de dolari şi ceva mărunțiş în portofel nu era chip să-şi plătească studiile. Trebuia să-şi găsească de lucru. Şi un loc unde să stea. Spera ca mersul pe jos să-i dea răgazul să-şi alunge pâcla din minte şi să-şi facă un plan.

S-a uitat la ceas, apoi la soarele care apunea deasupra pinilor. Şi-a dat seama că o să piardă trenul de seară spre Boston, mai mult ca sigur. Fără să simtă nici cea mai mică dorință de a se întoarce acasă, şi-a văzut de drum înainte, chiar dacă asta însemna să doarmă în gară ca să prindă trenul de dimineață.

Drumul a fost liniştit, dacă nu punea la socoteală zumzetul cicadelor şi foşnetul bălăriilor de fiecare dată când trecea o maşină. Când îi amorțea brațul, muta valiza în cealaltă mână. A străbătut la pas şoseaua regională 22, simțind cum se lasă răcoarea pe măsură ce soarele cobora la apus. Orele treceau. Când a ajuns pe Congress Street, la orizont se vedeau deja luminile din Portland. La câteva sute de metri spre dreapta, licărul balizelor de pe marginea pistelor i-a atras atenția către aeroport. S-a oprit şi a lăsat valiza jos câteva clipe, ca să-şi maseze brațul care îl durea. Pe un teren neted se vedeau trei piste, alături de care se mai aflau o clădire din cărămidă cu un singur etaj şi două hangare. A auzit două motoare de avion înecându-se. Câteva secunde mai târziu, motoarele au pornit, dar apoi s-au oprit brusc.

Ollie a luat valiza şi a pornit pe un drum lateral ca să vadă mai bine ce se întâmplă şi a dat peste un bărbat mustăcios, îmbrăcat într-o uniformă militară kaki şi încins peste veston cu o curea neobişnuită; striga la pilotul unui mic avion de pasageri să oprească aprinderea. A văzut pictate pe coada avionului literele RCAF[12] şi un însemn britanic care arăta ca o țintă de tragere. Pilotul a făcut semn cu mâna scoasă pe geam, s-a ridicat de pe scaun şi a părăsit avionul împreună cu alți doi bărbați pentru a inspecta motoarele. Din hangar, a ieşit să-i ajute un mecanic cu dâre de unsoare pe salopetă.

12. Royal Canada Air Force – Forțele Aeriene Regale ale Canadei.

Mustăciosul l-a observat pe Ollie, a luat o gură din sticluța plată pe care o ținea în mână şi l-a întrebat:

— Ce doreşti, puştiule?

Ollie a întors capul în spate; pe urmă şi-a dat seama că bărbatul vorbea cu el.

— Nimic, a spus el, încleştându-şi mâna pe mânerul valizei. După ce zgomot fac, motoarele sunt înecate.

— Te pricepi la avioane?

Ollie a înghițit în sec.

— Doar la biplane. Şi mult mai vechi decât ăsta, din păcate.

Bărbatul a zâmbit, făcând creţuri la ochi.

— În cazul ăsta, ce-ar fi să bem ceva?

Ollie a şovăit puţin.

— Băieţii o să repare pasărea asta de fier cât ai clipi.

Bărbatul, cu trei şiruri de medalii lucindu-i pe piepţii vestonului, a făcut un pas înainte şi i-a întins mâna:

— Mă numesc Bishop.

— Ollie, a spus el şi i-a strâns-o, după care cei doi s-au aşezat pe o bancă lângă hangar.

Bishop i-a întins sticluţa.

— Noroc, tinere.

El a luat o înghiţitură, simţind o arsură în gâtlej, şi a început să tuşească.

— Mulţumesc, a spus el cu glas stins.

Bishop a izbucnit în râs.

— Acum spune-mi ce ştii despre biplane.

Ollie a început să-i povestească despre avionul tatălui şi despre afacerea lui de stropit culturi, şi cum a învăţat el să zboare la paisprezece ani. Bishop i-a pus o mulţime de întrebări, ca şi cum era fascinant să împrăştii îngrăşăminte peste cartofi. Îl interesa în mod deosebit să afle dacă Ollie avea mai mult de trei sute de ore de zbor atestat.

Ollie a deschis valiza, a scos jurnalul de zbor şi a început să-l răsfoiască.

— Nu le-am numărat niciodată, dar cred că trec de-o mie.

— Impresionant.

Ollie a văzut că Bishop se uită la valiza lui.

— Mă duc la Worcester, să studiez aeronautica.

A închis valiza şi a pus-o jos, gândindu-se cum o să facă el rost de bani pentru facultate.

Bishop a mai luat o înghiţitură din sticluţă, după care i-a trecut-o lui Ollie. A doua oară, băutura nu l-a mai ars atât de tare, doar i-a încălzit stomacul şi i-a lăsat în gură un gust puternic de frunze veştede.

— M-ai întrecut cu un an la primul tău zbor solo, a spus Bishop. Eu am înjghebat un avion din cutii de carton, lăzi şi sfoară abia la cincisprezece ani, am decolat de pe acoperişul casei noastre cu trei etaje din Ontario sau, mai bine spus, m-am prăbuşit cu cocostârcul ăla monstruos peste trandafirii din grădina mamei. Soră-mea m-a scos din resturile avionului cu ajutorul unei foarfeci de altoit. Din fericire, nu m-am rănit, m-am ales doar cu o zgârietură şi cu scatoalcele părinţilor.

Bishop şi-a suflecat mâneca să-i arate lui Ollie o cicatrice lungă şi subţire care trecea peste cot, după care a mai dat pe gât nişte băutură.

Următoarea oră au petrecut-o vorbind despre zboruri şi împărtăşindu-şi din experienţa lor în acrobaţii aeriene: tonouri, jumătăţi de luping, lupinguri interioare, lupinguri exterioare, opturi şi bucle Immelmann. Când pilotul s-a întors să-i spună că reparaseră motorul, Bishop i-a făcut semn cu mâna să plece şi i-a recomandat să mai verifice o dată.

Apoi s-a lăsat pe spătarul băncii.

— Ei, Ollie, ce crezi despre războiul ăsta?

Ollie şi-a amintit despre discuţiile cu ai lui, simţind brusc cum îl cuprind părerile de rău.

— Nu înţeleg de ce nu suntem deja în luptă, sau de ce nu dăm măcar o mână de ajutor.

Bishop a dat din cap aprobator.

— Te-ai gândit vreodată să te înrolezi?

— Aviaţia noastră militară îţi cere să ai studii, iar eu nu le am încă.

Bishop a zâmbit.

— Canadienii şi britanicii nu pun asemenea condiţii, vor doar trei sute de ore de zbor, licenţă de pilot şi să fii necăsătorit. Mai mult, poţi chiar să porţi ochelari, a spus el şi a mai tras o duşcă de scotch din sticluţă. Dacă te răzgândeşti în privinţa facultăţii, pot aranja să intri în aviaţia canadiană.

— Fără supărare, domnule...

— Spune-mi Bish; cine împarte băutura cu mine îmi spune aşa.

Ollie a mai luat o înghiţitură, simţind cum i se învârte capul.

— De trei ani tot amân să merg la facultate. Pe lângă asta, dacă m-aş înrola în străinătate ar trebui să fie în aviaţia britanică.

— În RAF... Pot să te întreb de ce?

Ollie şi-a amintit ultimele cuvinte ale tatălui său. Sentimentul de vină i-a umplut ochii de lacrimi.

— Tata îmi spunea mereu că familia noastră şi-a pierdut probabil accentul, dar sângele nostru este şi va fi mereu britanic.

Bishop a zâmbit larg.

— Îmi plac bărbaţii mândri de rădăcinile lor. Ai un tată pe cinste, fiule.

Ollie s-a poticnit.

— Am avut.

Zâmbetul lui Bishop s-a topit.

— Părinţii mei au murit.

— Îmi pare rău.

Au rămas tăcuţi câteva clipe, ascultând cântecul greierilor care se bucurau de ultimele zile de toamnă. Apoi Bishop a scos din buzunar o carte de vizită, a scris cu un creion câteva cuvinte pe spatele ei şi i-a întins-o lui Ollie.

— Dacă te răzgândeşti în privinţa şcolii, uite cum poţi să te duci fie la canadieni, fie la britanici, a spus Bishop spărgând tăcerea. Chiar acum mă ocup de recrutări pentru canadieni; aici, pe cartea de vizită, este tipărită adresa sediului nostru din New York. Pe spate am scris numele unui tip din Londra pe care-l cunosc. Pune pe picioare o escadrilă de americani pentru aviaţia britanică. Tot ce trebuie să faci este să ajungi la Londra. Nu-ţi garantez nimic, dar o să mă asigur că numele tău e pe listă, Ollieee... Şi mai cum?

— Evans.

— Restul depinde de tine, Ollie Evans.

— Vă mulţumesc pentru propunere, şi pentru scotch, dar mâine dimineaţă plec la Worcester.

Sunetul celor două motoare le-a acoperit cuvintele. Ollie i-a strâns mâna lui Bishop şi l-a însoţit până la avion.

— Mult noroc, Ollie, i-a urat Bishop, după care s-a urcat pe scară în avion, unde îl aştepta echipajul.

— Bishop! a strigat Ollie, pe care scotchul îl ajutase să-şi învingă timiditatea.

Bărbatul a apărut în capul scării.

— De ce ai zburat cu avionul de carton de pe casă?

Bishop a zâmbit. În umbrele serii, arăta dintr-odată mai bătrân. Un bărbat de patruzeci şi ceva de ani, pe umerii căruia apăsa povara războiului.

— Pentru că, dragul meu, m-am născut să zbor, a spus el, apoi a intrat în avion şi a închis uşa cabinei.

Ollie a simţit curentul de aer stârnit de elice. Mirosul de benzină i-a umplut nările. A urmărit cu privirea cum avionul accelerează pe pistă, se ridică în noapte şi dispare printre stele.

Mecanicul care se ocupase de avion s-a apropiat de Ollie.

— Ai idee cu cine-ai stat de vorbă? a întrebat el, ştergându-şi mâinile pe salopetă.

Ollie s-a scărpinat în creştet.

— Îl cheamă Bishop.

— Billy Bishop, general-locotenent în aviaţia militară canadiană. A venit aici din Noua Scoţie[13]. L-am auzit pe pilot spunând că Bishop tocmai ce s-a întâlnit cu Winston Churchill. Iar acum e în drum spre o întâlnire secretă cu Roosevelt. Îţi închipui una ca asta? Au de gând să pună pe picioare la New York un birou de recrutare pentru piloţi. Bishop încearcă să-i facă pe tipii de la FBI să închidă ochii la neutralitatea Americii.

13 Provincie în estul Canadei.

Mecanicul i-a dat un ghiont lui Ollie.

— Ce ţi-a zis?

— Am vorbit despre pilotaj, i-a răspuns.

Apoi şi-a luat valiza şi a plecat. S-a îndreptat spre gară, dar a găsit uşile închise. Trebuia să aştepte până a doua zi dimineaţa să deschidă, aşa că găsit o bancă în parcul din faţa ei şi s-a aşezat. După ce ochii i s-au obişnuit cu întunericul, a zărit un bărbos care scotocea prin coşul de gunoi. Ollie l-a văzut cum scoate un obiect de acolo, îl şterge cu mâna, apoi îl bagă în gură. S-a întrebat dacă bărbatul era şi el o victimă a crizei[14], sau dacă avusese, ca tatăl său, vreun accident care îi dăduse viaţa peste cap. Nu s-a simţit în stare să-l mai privească cum răscoleşte prin resturile pline de muşte. S-a căutat prin buzunare şi a scos nişte mărunţiş. Când s-a apropiat de el, bărbosul a dat să se apere cu o sticlă de lapte goală. S-a ridicat încet de pe bancă cu mâinile în sus, apoi s-a lăsat pe vine şi a pus banii pe trotuar. Până să ajungă înapoi la bancă, bărbatul adunase banii şi se făcuse nevăzut. Frânt de oboseală, Ollie s-a ghemuit şi a închis ochii.

14. Marea depresiune economică din anii ’30.

Câteva minute mai târziu, o lovitură puternică la cap l-a trezit din somn. Buimăcit, a căzut de pe bancă. Tâmplele îi zvâcneau. Şi-a dus mâna la ţeastă şi a simţit cu degetele ceva umed. Cu privirea începţoşată, a desluşit o siluetă întunecată care îi scotocea prin valiză. S-a chinuit să se ridice în picioare, dar şi-a pierdut echilibrul şi a căzut jos zdruncinat. Când l-a mai lăsat ameţeala, a reuşit să se aşeze pe bancă şi să vadă cum atacatorul o luase la fugă. Lucrurile din valiză erau împrăştiate prin iarbă ca nişte confetti. Lângă el, cioburile unei sticle de lapte sparte.

Capitolul 5
PORTLAND, MAINE

Ollie şi-a pipăit punctele dureroase de pe scalp; parcă i se făcuse o lobotomie cu cuţitul pentru unt. Şi-a adunat puterile, s-a ridicat clătinându-se pe picioare şi s-a apucat să strângă ce mai rămăsese din lucrurile împrăştiate pe iarbă. Le-a găsit aproape pe toate, inclusiv jurnalul de zbor şi fotografia părinţilor. Nu îi lipseau decât banii: suma primită pentru camionetă, dar şi cei doi dolari pe care îi pusese la păstrare în portofel. Şi-a rotit privirile în jur după bărbat, dar acesta se făcuse nevăzut.

A găsit o toaletă publică lângă Longfellow Square. Uşa era închisă, dar a văzut o fereastră neasigurată. S-a căţărat înăuntru şi s-a lăsat să alunece pe dalele reci ale pardoselii. A aprins lumina trăgând de şnurul care atârna de lampa din tavan. Când s-a privit în oglindă, şi-a dorit să fi lăsat lumina stinsă. Fruntea îi era brăzdată, acolo unde începea părul, de o tăietură destul de adâncă. Partea stângă a feţei era acoperită de sânge uscat. Sângele se prelinsese şi pe gât, ca nişte picături de ceară întărită, şi îi colorase în stacojiu gulerul cămăşii albe. A dat drumul la apă, s-a spălat pe faţă şi a frecat petele de pe cămaşă până când n-a mai rămas decât o urmă rozalie. Şi-a pieptănat părul cu degetele. Şi-a zis că la rană ar fi fost bune nişte cusături, dar nu avea nici timp, nici bani.

Ajuns la gară, s-a alăturat mulţimii de oameni care aşteptau trenul de Boston, cei mai mulţi cu nasul vârât în ziarul de dimineaţă. A vrut să-şi vândă ceasul pentru a lua bilet; pentru că nimeni nu s-a arătat interesat, a încercat să-şi amaneteze valiza ponosită. Toţi erau însă cufundaţi în lectura ziarului. Erau chiar deranjaţi când îi întrerupea ca să le arate ce bine funcţionează încuietoarea cu arc.

S-a auzit un fluierat şi trenul a încetinit, cu roţile scrâşnind pe şine. Locomotiva a şuierat, uşile s-au deschis şi lumea a urcat în vagoane pe rând, până când nu a mai rămas nimeni pe peron. În afară de Ollie.

Uşile s-au închis şi trenul a pornit cu o smucitură, în timp ce Ollie privea cum viitorul lui se pierde în zare pe drumul de fier. Stând şi gândindu-se cum să facă rost de bani pentru trenul de după-amiază, la picioarele lui s-a oprit un ziar mototolit dus de vânt. L-a luat de jos, curios să vadă de ce erau toți călătorii atât de absorbiți de cele citite. A rămas cu ochii pe titlul de-o şchioapă: *Bombardamentul asupra Londrei a durat toată noaptea! Naziştii au aruncat în luptă 1000 de avioane!* Fiecare cuvânt din articol, dar mai ales numărul de morți, din ce în ce mai mare au făcut să i se urce sângele la cap. A aruncat ziarul pe peron şi s-a scotocit în buzunar după cartea de vizită de la Bishop. Pe ea era scris doar *Waldorf Astoria Hotel, New York, New York*. Fără stradă. Fără număr. Pe spate, mâzgălit cu creionul, un nume: *Charles Sweeny, Londra*.

Ollie şi-a dus mâna la cap, care îl durea înfiorător, şi a simțit că rana era încă lipicioasă. S-a uitat la sângele de pe degete, amintindu-şi spusele tatălui său: *Familia noastră poate că şi-a pierdut accentul, dar sângele nostru este, şi va fi mereu, britanic*. A plecat din gară, fără a se mai obosi să vadă când era următorul tren.

Şantierul naval din Portland era practic pustiu, cele mai multe nave fiind plecate din zori. Cele încă acostate la chei fie se aflau în reparații, fie aveau alte destinații. Până la urmă, Ollie a găsit un cargobot încărcat cu grâu care urma să plece spre Halifax. Când puntea a rămas goală, Ollie a sărit pe vas, a ridicat prelata din pânză groasă de pe o barcă de salvare şi s-a ascuns sub ea.

Sirena cargobotului a sunat pe neaşteptate. Ollie a tresărit, lovindu-se cu capul de peretele bărcii. A simțit cum îi curge pe față ceva cald şi şi-a dat seama că i s-a redeschis tăietura de la cap. A deschis valiza şi a scos un ciorap, care păstra încă mirosul detergentului folosit de mama lui. S-a şters la ochi, apoi a ținut cio-rapul apăsat pe rană. A simțit cum se pune în mişcare vaporul şi s-a întrebat câte ore – sau zile, mai exact – urma să facă până în Noua Scoție. Legănat de valurile din larg, s-a cuibărit în barcă şi a adormit.

S-a trezit cu un junghi în cap şi cu limba uscată ca o curea de piele pârjolită de soare. Nu pusese nimic în gură de cel puțin o zi, poate chiar mai mult. Şi aproape tot atâta timp de când nu băuse nimic, în afară de înghițiturile de scotch din sticluța lui Bishop, care îl făcuseră să piardă apă din țesuturi şi îi alimentaseră încrederea neghioabă că putea dormi în siguranță pe o bancă din parc.

Din fericire, a găsit sub teancul de veste de salvare o cutie metalică plină cu cele necesare supraviețuirii, inclusiv doze de lapte condensat, o butelcă plină cu apă şi pesmeți.

Din nefericire, căpitanul alegea să meargă în pauze în spatele bărcilor de salvare, ca să se ferească de vânt când îşi aprindea trabucurile ieftine. Când căpitanul şi-a făcut mâna căuş deasupra flăcăruii brichetei Zippo, a auzit zgomotul inconfundabil de biscuiți ronțăiți. Pe când se pregătea să muşte dintr-un alt pesmet, prelata s-a dat brusc la o parte. O mână puternică l-a înşfăcat de guler. Ollie şi-a dus mâna la gât ca să nu se sufoce. Într-o clipă a fost smuls din barcă şi trântit pe punte.

— Cine naiba eşti? a strigat căpitanul.

Ollie şi-a mijit ochii în lumina soarelui.

— Ollie Evans, domnule.

— Şi ce cauți pe vasul meu?

Ochii lui Ollie, obişnuiți de-acum cu lumina puternică, au zărit un bărbat lat în umeri, cu un păr sârmos plin de fire albe.

— Mă duc în Anglia să mă înrolez în aviația militară.

Şi-a şters firimiturile de pe buze.

— Sunt pilot.

Căpitanul l-a măsurat din priviri pe tânărul prins, a clătinat din cap şi a izbucnit în râs.

Ollie s-a ridicat în picioare, apoi şi-a amintit de ciorapul lipit pe cap. A tras cu grijă obiectul vestimentar de pe rană şi l-a îndesat în buzunar.

— Pentru pasagerii clandestini avem două pedepse, a spus căpitanul, pufăind din trabuc şi suflând fumul în fața tânărului.

Ollie a început să tuşească.

— Putem să te aruncăm peste bord, a continuat căpitanul, scuturând scrumul peste balustradă. Având în vedere în ce hal eşti, rechinii te înhață înainte să te îneci, dacă nu ştii să înoți.

A înghițit cu greu din pricina nodului din gât.

— Sau putem să te punem la şmotru.

— Prefer să fiu pus la treabă.

— Aşa mă gândeam şi eu, a spus căpitanul frecându-şi barba țepoasă. În mod normal, nu ți-aş da de ales, dar tocmai am rămas fără un matelot.

Ollie spera că nu i-a vorbit serios cu aruncatul în apă, dar nu voia să afle. A scos valiza de sub barcă şi l-a urmat pe căpitan înăuntru. Pe drum, acesta a făcut haz de planul lui Ollie de a se înrola ca pilot, comentând că arăta mai degrabă a vânător de şoareci decât a pilot. Ollie nu a înțeles gluma căpitanului; nu ştia nici cum arată de fapt un vânător de şoareci, dacă exista aşa ceva. Oricum, indiferent dacă se hotărâse să-l păstreze pe vas ca mână de lucru sau pentru propriul amuzament, a primit cu recunoştință oferta căpitanului de a-şi plăti cu munca brațelor călătoria până la Halifax.

În cambuză[15], căpitanul l-a prezentat bucătarului, Beans[16], un bărbat în vârstă, scund, care amesteca într-o oală aburindă plină cu ovăz.

15. Bucătăria de la bordul unei nave.

16. În engl., fasole boabe.

— Vezi ce faci să-l pui repede pe picioare, apoi trimite-l sus pe punte, la munca lui Willie, i-a ordonat căpitanul, după care a plecat pufăind din trabuc.

Beans a ridicat lingura de lemn, acoperită de cocoloaşe de fiertură, şi i-a făcut cu ea semn lui Ollie să ia un loc. A lăsat apoi lingura jos şi a scos dintr-un dulăpior o sticlă de alcool şi un şervet.

— Lasă-mă să ghicesc, te-ai încăierat într-un bar sau ai fugit de brațul legii.

— Nici una, nici alta!

Bucătarul a ridicat din sprâncene.

— Vezi că o să te usture, a spus el şi a turnat alcool peste tăietură, acoperind-o apoi cu şervetul.

Ollie s-a strâmbat de durere.

— Dar ce s-a întâmplat? l-a întrebat Beans în timp ce examina rana.

Aşa că a început să-i povestească despre ai săi şi despre dorința de a lupta alături de piloții britanici, până şi-a dat seama că Beans se referea de fapt la tăietura de la cap.

— Cred că a fost o sticlă de lapte, a încheiat Ollie.

— Îmi pare rău, a spus Beans, punând cârpa jos. Pentru părinții tăi, vreau să zic.

Ollie a mulțumit cu o înclinare a capului.

Beans i-a cusut rana cu un cârlig de peşte şi nişte fire luate din tivul pantalonilor săi. S-a dovedit că fusese croitor în tinerețe, până când criza i-a închis atelierul unde lucra. Într-o situație disperată, Beans a primit să fie bucătar pe navă. Se aştepta ca postul să fie temporar, dar asta se întâmplase cu zece ani în urmă.

Beans i-a înfipt acul în frunte.

Durerea l-a străfulgerat.

— Care e numele tău adevărat? a întrebat Ollie, scrâşnind din dinți.

— Ben.

Bucătarul a întărit o cusătură. Ollie şi-a încleştat mâinile pe brațele scaunului.

— Căpitanul îi porecleşte pe toți. Nu ştiu de ce.

Beans a mai împuns cu acul de câteva ori, a făcut un nod cu grijă, a tăiat capetele firului cu foarfeca şi s-a lăsat pe spate ca să-şi admire opera.

— Arată bine. Cred că n-o să rămână urme.

— Mulțumesc, Ben.

Bucătarul a dat din cap drept răspuns.

Ollie i-a oferit ceasul său de mână în schimbul îngrijirii pe care i-o dăduse. Ben însă a refuzat, bucuros, pare-se că a mai făcut şi altceva decât să amestece în oala cu terci de ovăz. Sau poate pentru că-şi auzise numele pentru prima dată în zece ani.

Timp de două zile, cât a durat călătoria, Ollie a frecat podele, a curățat prova, a uns balamalele roase de sare şi – *crème de la crème*[17] – a prins şobolani. S-ar fi zis că pe un cargobot, în special unul plin cu grâne delicioase, era o mare tevatură să ții în frâu populația de rozătoare. Strângerea şobolanilor, cum îi spunea căpitanul, fusese una dintre sarcinile de căpătâi ale lui Willie, fostul matelot. Ollie a înțeles de ce dăduse Willie bir cu fugiții abia când s-a trezit că trebuia să aşeze capcanele de mărimea unei cutii de pantofi şi să pună în ele momeala – brânză verde, mucegăită, de fapt mai mult mucegai decât brânză – care mirosea a lapte stricat.

17. Partea cea mai bună (în fr., în orig).

Ollie golea capcanele de două ori pe zi, aruncând trupurile ghilotinate direct în mare. Era dezgustător să vezi gurile rânjite ale şobolanilor cu incisivi galbeni ascuțiți, burțile umflate cu boabe de porumb şi cozile ca nişte şerpi. Erau, fireşte, cu mult mai mari decât şoarecii de câmp de la ferma de acasă. În ciuda înfățişării lor groteşti, el spera totuşi că animalele nu suferiseră. După ce din greşeală şi-a prins degetele într-o capcană, s-a convins că sfârşitul lor fusese fulgerător şi nedureros. Partea cea mai grea era că, din zgârcenie, căpitanul nu cumpăra capcane noi, aşa că trebuia să frece plăcile de lemn pline de sânge într-o găleată cu apă sărată şi apoi să le pună la loc. Căpitanul numea asta

„spălatul vaselor“. Era de departe cea mai nesuferită dintre sarcinile pe care le avea. Dar îl ținea ocupat, împiedicându-l să se gândească la părinții săi şi la cât de mult greşise față de ei – cea mai mare greşeală din viața lui.

Când au ajuns în Noua Scoție, Ollie l-a găsit pe Ben în cambuză frecând un morman de oale murdare.

— Mulțumesc pentru cusături, i-a spus Ollie, arătând cu mâna la frunte. Eşti bun de chirurg.

— Ai face mai bine să-ți iei tălpăşița înainte să se răzgândească şefu’, l-a sfătuit Ben.

Ollie s-a gândit la căpitan. Aflase că îl chema McCracken şi că, deşi era un lup de mare aspru şi cam necioplit care nu îi suferea pe pasagerii clandestini, detesta încă şi mai mult neutralitatea Americii. Prin urmare, căpitanul s-a ținut de cuvânt şi l-a lăsat să debarce în Noua Scoție. Altminteri, Ollie s-ar fi trezit că strânge mai departe capcanele de şobolani. Ben a trântit o oală în chiuvetă.

— Dacă eram mai tânăr cu treizeci de ani, îl lăsam şi plecam cu tine.

Vorbele lui i-au readus în minte cum îi spusese de nenumărate ori tatăl său că avea de gând să meargă pe jos până la Montreal ca să se înscrie în marină. Şi-a alungat gândul şi a strâns mâna plină de clăbuc a bucătarului.

— Rămâi cu bine, Ben.

Ollie şi-a luat valiza, a ieşit pe punte şi s-a uitat peste provă. Halifax nu se deosebea cu nimic de porturile din Maine – apă ca de cerneală, şiruri de debarcadere şubrede şi depozite de cărămidă –, vârâte printre pădurile de pini. La fel de bine putea fi Portland, în afară de două lucruri: steagurile canadiene şi navele militare. Docurile şi portul interior erau pline de distrugătoare, fregate, crucişătoare, vase de patrulare, nave de escortă şi detectoare de mine.

Pe fruntea lui Ollie au apărut broboane de sudoare. Le-a şters cu mâneca şi s-a silit să păşească pe pasarelă, pricepând dintr-odată că pleacă la război.

Capitolul 6
EPPING, ANGLIA

S-a auzit un țârâit. Susan şi Bertie au tresărit, speriați de sunetul neobişnuit, după atât de multe nopți petrecute în bubuit de explozii şi urlet de sirene. La al doilea țârâit, şi-au dat seama că suna telefonul din casă. Şi mai surprinzător era faptul că liniile telefonice încă funcționau.

Susan a fugit înăuntru, cu Ducesa în braţe. A lăsat grăbită porumbiţa pe spătarul unui scaun de lemn şi pasărea a început să fluture din aripi pentru a-şi păstra echilibrul.

— Alo! a spus Susan ridicând receptorul.

— Bună ziua, la telefon Jonathan Wallace, de la Asociaţia Naţională pentru Porumbei. Aş dori să vorbesc cu Bertie Shepherd.

— Un moment.

Susan s-a uitat pe fereastră şi l-a văzut pe Bertie strâmbându-se de durere din cauza picioarelor deformate de boală. L-a strigat ţinând receptorul apăsat pe piept.

Bertie a grăbit pasul, muşcându-şi buza de jos ori de câte ori simţea junghiuri în genunchi. A intrat în casă răsuflând greu.

— Asociaţia, i-a spus Susan, acoperind receptorul cu mâna.

Bătrânul şi-a dres glasul.

— Bună ziua, a spus el încercând să vorbească fără să gâfâie.

Bertie a înclinat receptorul spre Susan, care s-a aplecat deasupra lui cu faţa lipită de obrazul ţepos al bunicului pentru a asculta şi ea.

Domnul Wallace l-a informat în legătură cu o şedinţă comună la care urmau să participe Asociaţia, serviciile secrete britanice şi RAF, planificată săptămâna următoare la Londra. Bertie era convocat alături de alţi crescători de porumbei. A încercat să pună câteva întrebări, dar domnul Wallace nu a putut să-i comunice decât data şi faptul că avea să fie escortat la o adresă secretă din Londra de către locotenentul-aviator Clyde Boar din RAF.

Susan l-a urmărit pe Bertie cum nota informaţiile pe o bucată ruptă de hârtie, întrebându-se dacă avea să mai rămână ceva din Londra până săptămâna următoare şi de ce le luase atât de mult timp autorităţilor să organizeze această misiune.

— La revedere, Jonathan, a spus Bertie.

A aşezat apoi receptorul în furcă, întorcându-şi privirile spre Susan.

— Îl cunoşti? l-a întrebat ea.

Bertie a dat din cap că da.

— Am crescut porumbei împreună.

Susan a ridicat-o pe Ducesa de pe scaun.

— În starea ta nu poţi pleca la drum.

— Dar mă simt bine.

L-a ajutat pe Bertie să meargă până la fotoliul din sufragerie. I-a aşezat picioarele pe un taburet şi i-a suflecat pantalonii până deasupra genunchilor. Picioarele subţiri erau ca două stinghiuţe, dar genunchii erau umflaţi ca pepenii. I-a apăsat o rotulă cu degetul.

— Au!

Susan a clătinat din cap.

— Nici vorbă să te duci undeva.

— Am să-mi revin, a spus el, punându-şi mâna pe umărul lui Susan. Genunchii mi s-au umflat când am fugit spre adăpost.

I-a adus o bucată de pânză înmuiată în apă rece şi nişte alifie. L-a masat uşor pe genunchi.

Ducesa şi-a luat zborul şi s-a aşezat pe spătarul scaunului în care stătea Bertie.

— La ce te uiți? a întrebat el peste umăr.

Ducesa şi-a aplecat capul într-o parte, urmărind-o pe Susan cum îi bandajează genunchii bătrânului.

Ea şi-a aranjat o şuviță de păr după ureche.

— O să mă duc eu.

Bertie a clătinat din cap.

— E prea periculos pentru tine.

— Tu abia poți merge, nici vorbă să călătoreşti până la Londra.

— Nu te pot lăsa să pleci. Părinții tăi şi bunică-ta nu m-ar ierta niciodată, a spus el aşezându-şi mâna pe brațul lui Susan. Şi nici eu!

Susan şi-a amintit-o pe Buna, dându-şi seama cât de mult îi lipseau plimbările lor prin pădurea din Epping, unde culegeau boabe de soc. Până acasă le mâncau aproape pe toate. „Să-i zici lui bunică-tu că ni le-au furat porumbeii lui“, obişnuia să-i spună Buna, mestecând o mână de boabe. Susan zâmbea cu gura până la urechi, apoi culegea o bobiță din vreo tufă şi o punea pe limbă, simțindu-se poznaşă. Era micul lor secret. Ajungeau acasă cu burțile pline, coşurile goale şi cu noi amintiri din aventura lor, cu toate că de fiecare dată urmau aceeaşi potecă întortocheată. Susan şi-o amintea în cele mai mici amănunte – şuvițele aproape albe, zâmbetul veşnic care îi răspândea crețuri în obraji, glasul mlădios ca strunele unei viori vechi. Buna se sfârşise în somn, într-o seară caldă de vară cu patru ani în urmă. Părea că se întâmplase de o veşnicie – războiul căscase o prăpastie uriaşă între trecut şi prezent.

Susan a încercat să se gândească şi la părinții săi, care muriseră de gripă spaniolă, dar nu reuşea să-şi amintească decât o ceată de copii care săreau coarda în timp ce cântau *Aveam o păsărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra şi-năuntru a zburat Enza*. Susan îşi încleştă mâinile, încercând să-şi alunge cântecul din minte.

— O să mă duc.

— Categoric, nu! a spus Bertie răspicat. Unde mai pui că Wallace a pomenit de unul, Clyde Boar. Singurul Boar pe care-l ştiu e drăcuşorul ăla de la şcoala ta care a mâncat podoabele din pomul de Crăciun al parohiei. Sub nici o formă n-am să las un mâncător de beteală s-o însoțească pe nepoată-mea până la Londra!

Susan a clătinat din cap.

— Ghirlanda era făcută din floricele de porumb. Şi mă îndoiesc că e vorba de aceeaşi persoană.

Capitolul 7
HALIFAX, NOUA SCOȚIE

Autoritățile de îmbarcare canadiene erau ca şi inexistente după ce majoritatea vameşilor plecaseră la război. În port mai lucrau doar doi agenți – unul cu ochelari cu lentile groase, care se chinuia să citească ceva de pe blocnotesul său, şi celălalt, care îşi petrecea tot timpul privind prin binoclu, de parcă aştepta ca din adâncimile portului Halifax să se ridice la suprafață vreun submarin german. Aşa că Ollie a coborât pe pasarelă, s-a îndepărtat pur şi simplu de vapor şi s-a pierdut în mulțime.

Pentru că nu mai dorea să-şi pună norocul la încercare încă o dată, Ollie a petrecut trei zile în Halifax încercând să găsească o navă cu destinația Anglia. A întâmpinat numai refuzuri, mai ales de la membrii echipajelor de pe navele militare britanice sau canadiene, care nu păreau impresionați că un tânăr cu fruntea cusută şi o valiză jerpelită voia să ajungă pilot militar. Cartea de vizită a lui Bish şi jurnalul său de bord nu îl ajutaseră cu nimic. Îi era tot mai clar că fără hârțoage oficiale nu avea cum să se îmbarce pe un vas militar.

Abătut, Ollie s-a dus până în capătul debarcaderului şi s-a aşezat pe jos, cu picioarele atârnate deasupra apei. S-a uitat cum se retrag valurile, dezvelind pilonii de lemn acoperiți de scoici. Mirosul sărat îi umplea nările. A urmărit cu privirea parâma groasă legată de un cargobot. La provă, cu litere albe stătea scris un nume. *Maaskerk.*

— *May skurk*, a citit Ollie cu glas tare, scărpinându-se în creştet. *Mase kirk.*

Un marinar care trecea pe acolo s-a oprit în spatele lui.

— *Mask urk... Mays kerk...*

Marinarul şi-a scos boneta şi a clătinat din cap.

— *Maaskurk*, a spus el cu accent olandez.

Ollie s-a întors şi a încercat şi el:

— *Maw skerk*?

— *Maaskurk*.

— *Maaskurk*, a repetat Ollie.

Marinarul a dat din cap aprobator.

— Ce faci aici, în afară de a schimonosi numele vasului meu?

— Încerc să ajung în Anglia, i-a răspuns Ollie. Mă înrolez în aviație.

— Nu vorbeşti ca un englez.

— Sunt american.

— De unde eşti?

— Buxton, Maine.

— Buckon?

— Buxton.

— Booksen?

— Nu, Bux-ton.

Ollie l-a văzut zâmbind cu gura până la urechi şi a înţeles că făcea haz de el.

— Cred că acum suntem chit.

Marinarul şi-a pus boneta pe cap.

— Jumătate din echipajul nostru a plecat să lupte. Căpitanul m-a trimis pe ţărm să găsesc gresori. Treci la treabă şi eu îţi aranjez să traversezi oceanul!

Ollie s-a ridicat în picioare şi i-a întins mâna.

— Mulţumesc. Mă numesc Ollie.

— Jansen, a spus marinarul, strângându-i mâna.

Ollie şi-a luat valiza şi l-a urmat pe Jansen pe pasarelă. A fost imediat pus să ungă părţile mobile ale motoarelor şi utilajelor mecanice. Foarte repede a început să miroasă a ulei, iar mâinile şi cămaşa i s-au umplut de pete cafenii. În timp ce ungea o roată dinţată, l-au năpădit gândurile despre ce avea să-l aştepte în Anglia: *La ce bază de aviaţie am să ajung? Pe ce avion voi zbura? Cum arată un nazist? Mama şi tata ar fi mândri de mine? O să fiu omorât?* A mai pus nişte ulei şi a încetat să se mai frământe.

Cargobotul olandez *Maaskerk* făcea parte dintr-un convoi care se îndrepta spre Anglia sub protecţia navelor militare canadiene şi britanice. După o zi de mers pe mare, vasul olandez a început să aibă probleme cu elicea şi a redus viteza la şapte noduri[18]. Pentru că nu mai putea ţine pasul cu convoiul care înainta de două ori mai repede, *Maaskerk* a trebuit să navigheze pe cont propriu. Ollie i-a auzit pe membrii echipajului temându-se că deveniseră o ţintă uşoară pentru torpilele submarinelor germane; unii dintre ei chiar făceau pariuri pe seama sosirii în siguranţă în port, mai ales după ce au apărut zvonuri că în cală fusese încărcată în secret muniţie de război – mult mai periculoasă decât grânele. Sau decât şobolanii. Când au ajuns la Liverpool, au aflat ceva incredibil: convoiul fusese atacat de o haită de submarine nemţeşti şi pierduse mai mult de o duzină de vase. Moartea marinarilor l-a întristat pe Ollie, mulţi îi făcuseră cu mâna de pe punte la plecarea din Halifax. Şi-a dat brusc seama cât de norocos a fost că se urcase pe *Maaskerk*, doar pentru că stâlcise numele cargobotului.

18. Aproximativ 90 de kilometri pe oră.

Când a debarcat, Ollie se simţea fericit că a ajuns în Anglia, dar numai până când a văzut grozăviile. În port era dezastru. În afară de câteva docuri, din toate celelalte nu mai rămăseseră decât nişte grămezi de lemne făcute fărâme şi blocuri de beton prăbuşite. Înspre nord, un întreg cartier era în ruine. Ollie a simţit că-l lasă picioarele. I se uscase gura. S-a urnit din loc cu valiza în mână, a ocolit o groapă mare, fără îndoială o bombă care îşi ratase ţinta, şi s-a aşezat pe o grămadă de cărămizi. Pe lângă el treceau lucrători de

la şantierul naval, în salopete murdare, cu ochi afundaţi în orbite şi cute adânci de supărare pe faţă. Arătau ca şi cum pierduseră nişte fiinţe dragi; la fel ca Ollie, dacă nu şi mai mult.

Îi tremurau mâinile. L-a străbătut un val de nelinişte. Cum putea să schimbe lucrurile un tânăr din Buxton, pilot pe un avion de stropit câmpurile? Se simţea neputincios. Mai degrabă flăcău naiv de la ţară decât aviator! Îşi închipuise că după moartea părinţilor necazurile sale aveau să ia sfârşit, dar acum înţelegea că acesta era doar începutul.

A tras adânc aer în piept ca să-şi calmeze nervii. A deschis valiza şi a scos fotografia părinţilor săi, făcută înainte de accidentul de tractor care îi lăsase tatăl infirm. Se ţineau de mână, în hainele lor de duminică – tatăl purta cu mândrie cravata pe care Ollie i-o cumpărase cândva, de Crăciun, iar mama, îmbrăcată într-o rochie plisată, avea bucle lungi până la umeri. Ollie şi-a şters lacrimile, năpădit de un sentiment de vină pentru că le nesocotise convingerea că Marea Britanie trebuia ajutată, dar mai ales pentru că nu mai avusese prilejul de a-şi cere iertare. Părinţii făcuseră sacrificii ca să-i ofere o viaţă bună care, crezuse el, i se cuvenea. Îşi dorea să aibă măcar pe jumătate spiritul lor puternic. În pofida faptului că nu avea bani, nu avea casă şi numai un nebun putea să creadă că avea să ajungă pilot RAF, şi-a jurat să meargă mai departe. A pus fotografia la loc, şi-a alungat temerile şi a plecat de pe grămada de cărămizi.

Ca să facă rost de ceva bani cât să-şi cumpere nişte pâine prăjită şi un bilet de tren până la Londra, a muncit toată ziua descărcând marfă de pe *Maaskerk*. În timp ce căra nişte cutii grele umplute cu proiectile de artilerie, a văzut mai multe depozite mistuite de foc. La fel şi oţelăria din Liverpool, care avea una din aripi distrusă complet. Ollie l-a întrebat atunci pe unul dintre lucrători, pe nume Joseph Burke, ce se întâmplase acolo. Joseph i-a povestit, cu fălcile tremurându-i, că Luftwaffe bombardase oraşul cu câteva săptămâni în urmă. Bărbatul şi-a împreunat mâinile ca pentru rugăciune şi a continuat spunându-i că în noaptea bombardamentului soţia lui, Millie, şi fetiţa lor de doi ani, Christine, se refugiaseră în adăpostul din Cleveland Square. Adăpostul fusese lovit din plin şi optsprezece persoane, printre care şi Millie şi Christine, muriseră pe loc.

— Eu lucram în schimbul de noapte, a spus Joseph. Trebuia să fi stat cu ele.

— Îmi pare rău, a şoptit Ollie.

Joseph a clătinat din cap, şi-a şters ochii şi s-a dus înapoi la locul său.

Ollie s-a întors la descărcat marfa, plin de furie. Şi-a imaginat cum se înalţă în aer într-un Hurricane, poate chiar un Spitfire, ca să scape pământul strămoşilor săi de răul făcut de naziţti.

După ce a terminat de descărcat, Ollie şi-a primit plata şi s-a urcat într-un tren spre Londra, care era aproape gol, dat fiind că multă lume fugea din oraş. A înţeles de ce abia când trenul s-a apropiat de capitală.

Cu toate că în Liverpool portul fusese puternic bombardat, cartierele locuite scăpaseră neatinse în cea mai mare parte. Nu acelaşi lucru se întâmplase în Londra. Marele oraş era învăluit într-o pâclă cenuşie. Ollie a scos capul pe geam ca să vadă mai bine. Vântul îi bătea în faţă şi îi umplea nările cu mirosul de fum. Când trenul s-a apropiat pufăind de marginile oraşului, prin faţa ochilor i s-au perindat fabrici distruse, clădiri arse, o biserică cu turla dărâmată şi zone întregi din ceea ce fuseseră cândva străzi cu locuinţe, reduse la nişte grămezi de moloz care ardeau mocnit. Părea că Londra fusese incinerată, bucată cu

bucată.

Când trenul a ajuns în dreptul primului cimitir, Ollie a văzut sute de morminte noi presărate pe toată pajiştea îngrijită de altădată, dar şi zeci de gropi proaspăt săpate pentru victimele care aşteptau să fie îngropate, ori ca măsură de prevedere pentru o nouă noapte de bombardamente. Şiruri de sicrie din lemn de pin stăteau rezemate de zidul morgii, ca o macabră linie de producție. Şi tocmai când Ollie se simțea anesteziat în fața acestei orori, le-a văzut. Micile sicrie.

A avut atunci senzația că rămâne fără aer.

— Aşa ceva n-ar trebui să se-ntâmple, a şoptit pentru sine.

Copiii nu trebuiau să piară înaintea părinților. Războaiele nu trebuiau să se poarte în oraşe. La şcoală învățase că luptele au loc pe câmpul de bătălie. Gettysburg[19]. Frontul de vest. Gallipoli[20]. Bătălia de pe Somme[21]. Era convins că în tranşeele pline de noroi fuseseră adevărate băi de sânge. Nu erau oare acelea regulile războiului? Erau, dar nu şi în cazul naziştilor. Luftwaffe adusese războiul în mijlocul oraşelor, fără să țină seama de uciderea civililor nevinovați, printre care şi copii. Ollie a privit cum cimitirul dispare în depărtare, întrebându-se dacă în Marea Britanie erau destui copaci pentru atâtea sicrie.

19. Localitate din Pennsylvania unde s-au purtat lupte în timpul războiului civil american (1863).

20. Peninsulă din Turcia unde a avut loc o mare victorie otomană în timpul Primului Război Mondial (1915–1916).

21. Una dintre cele mai lungi şi mai sângeroase confruntări din Primul Război Mondial, cu mai mult de un milion de morți în ambele tabere (1916).

Un scâncet de copil. S-a întors şi, două rânduri de scaune mai în spate, a văzut o mamă care se străduia să-şi liniştească fetița de vreo cinci, şase ani. Femeia o mângâia pe obraji şi încerca în toate chipurile să-i abată atenția de la priveliştea îngrozitoare de afară.

— Tata n-a pățit nimic... războiul o să se termine repede.

Femeia repeta cuvintele întruna, de parcă erau nişte formule magice. Fetița se tânguia însă şi mai tare. Mama n-a mai rezistat şi a început şi ea să plângă.

Ollie a deschis valiza şi a scos dinăuntru singurul lui obiect curat – un ciorap, perechea celui cu care îşi oblojise rana de la cap. S-a sculat în picioare, l-a făcut ghem şi s-a dus spre rândurile din spate. Femeia şi fetița au ridicat privirile, amândouă cu fețele pline de lacrimi.

— Păcat că n-am o batistă, a spus Ollie şi i-a întins ciorapul femeii.

Femeia l-a luat şi a şters uşor obrajii fetiței. Ollie s-a întors la locul său şi a închis geamul, în încercarea de a ține la distanță moartea şi prăpădul. Tot restul drumului a stat cu fruntea îngropată în palme.

Străzile Londrei erau pline de voluntari care înlăturau molozul. Spre surprinderea lui Ollie, multe prăvălii erau deschise. Avea să afle curând că Luftwaffe bombardase oraşul paisprezece nopți la rând şi că mulți londonezi îşi petreceau acum nopțile în adăposturile subterane. Ollie era mişcat de curajul locuitorilor care îşi vedeau mai departe de viețile lor, în ciuda ofensivei aeriene ordonate de Hitler.

Întrebând în dreapta şi în stânga, a reuşit să găsească biroul lui Charles Sweeny. După câte se părea, domnul Sweeny era un adevărat personaj monden şi un om de afaceri admirat. Cu puțin înainte de ora cinci, Ollie a intrat într-o clădire mare de birouri aflată chiar în inima Londrei, care avusese norocul să fie cruțată de bombe. A urcat până la ultimul etaj, unde a fost întâmpinat de o secretară grizonantă care se grăbea să plece.

— Mă numesc Ollie Evans, s-a prezentat el, arătându-i femeii cartea de vizită pe care i-o dăduse Bishop. Bish ... ăăă, adică domnul Bishop... mi-a spus să vorbesc cu domnul Sweeny în legătură cu înrolarea mea în forțele aeriene regale.

Femeia a clătinat din cap.

— Domnul Sweeny nu este în oraş, a spus ea şi a zvârlit la coş nişte foi. Şi tocmai plecam!

Ollie s-a uitat cum secretara încuie biroul şi aruncă cheile în geantă.

— Vă rog, am venit tocmai din Statele Unite.

— Vino mâine!

Sirena a început să sune. Femeia a făcut un pas înapoi.

— Vin încoace.

Lui Ollie i s-a zburlit părul pe ceafă.

— În cât timp?

— Cincisprezece, poate douăzeci de minute. Sirena ne anunță că au fost zărite deasupra Canalului Mânecii.

Secretara şi-a aruncat haina pe umeri, şi-a agățat geanta pe umăr şi a dat să plece.

— Vă rog! a strigat Ollie după ea. N-am unde să mă duc!

— Mâine!

— Dar poate că nu va mai fi un mâine!

— Numele.

— Ollie.

Sirena urla.

— Numele tău de familie!

A vârât o cheie în încuietoarea fişetului şi l-a deschis.

— Evans.

A căutat printr-un sertar.

— Nu găsesc.

— Sunteți sigură?

Femeia a frunzărit şi alte dosare. S-a oprit:

— Oliver?

— Da.

Atunci secretara a scos un plic şi a împins sertarul cu zgomot. I-a întins plicul lui Ollie.

— Mâine dimineață iei trenul până la Church Fenton.

A pus iar cheia în geantă.

— Te sfătuiesc, domnule Evans, să cauți un adăpost.

S-a întors şi a plecat, însoțită ca de un ecou de zgomotul tocurilor pe pardoseala holului.

Ollie a fugit după ea pe scări.

— Unde să mă duc?

— Ia-te după oameni!

Ajuns în stradă, Ollie a pierdut-o din ochi pe femeie într-un grup de trecători care fugeau pe trotuar, dar a reuşit să găsească adăpostul antiaerian dintr-o staţie de metrou. Cu toate că era plin până la refuz de londonezii care stătuseră toată după-amiaza la coadă ca să intre, Ollie a reuşit să găsească un locşor ocolit de ceilalţi – un colţ umed, pavat cu bolovani. Familia de lângă el îşi trecea timpul cu un joc de societate; fetiţa cea mai mică ţinea în braţe o păpuşă şi o mască de gaze. Când Ollie s-a prezentat, fetiţa s-a aplecat spre mama ei şi i-a spus:

— Vorbeşte ciudat.

Ollie a zâmbit, poate pentru prima dată după mai multe săptămâni, şi le-a spus că venea tocmai din Maine ca să se înroleze în aviaţia miliară.

În ciuda accentului său neobişnuit, i-au oferit o parte din hrana lor luată pe cartelă – cârnat uscat şi sfeclă murată.

— Să ştii că preţuim sacrificiul dumitale pentru cauza războiului nostru, a spus capul familiei în timp ce îi tăia o bucată de cârnat. Ne ajuţi să ne luăm cerul înapoi.

Ollie a încuviinţat din cap.

Bubuitul exploziilor a început la lăsarea întunericului. În timp ce pământul se cutremura şi din tavan cădeau bucăţele de moloz, Ollie a deschis plicul. La lumina slabă a unui felinar, a văzut înăuntru nişte hârtii oficiale cu numele său, un bilet de tren şi un bileţel adresat lui.

Domnule Evans,

În numele Forţelor Aeriene Regale şi al cetăţenilor Regatului Unit, vă suntem recunoscători pentru că vă oferiţi serviciile în acest ceas de cumpănă. Bunul meu prieten Billy Bishop, general-locotenent al Forţelor Aeriene Regale Canadiene, m-a informat că este posibil să veniţi aici, subliniind că a fost „impresionat de flăcăul din Maine“. Sper ca această scrisoare să ajungă la dumneavoastră. În caz afirmativ, hârtiile anexate vă vor îndruma către Escadrila 71 „Vulturul“[22] *din Church Fenton, condusă de comandantul W.M. Churchill. Vă doresc să izbândiţi în bătălia noastră comună.*

22. În original, *Eagle Squadrons*.

Mult noroc,
Charles Sweeny

Ollie a deschis valiza, a pus plicul înăuntru şi a scos un pulover pe care şi l-a aşezat sub cap drept pernă. Adăpostul s-a umplut de sforăituri. Un băieţel a tuşit. Pământul s-a cutremurat. Din tavan au căzut firimituri de mortar. S-a şters de praful de pe faţă, apoi s-a întors pe-o parte şi a încercat să găsească o poziţie confortabilă pe pavajul bolovănos. Şi-a amintit cum zbura cu biplanul pe deasupra câmpurilor de cartofi, dându-şi seama cât de mult îi lipseau părinţii săi. În timp ce tunetul bombelor germane se rostogolea peste oraş, a

văzut-o pe fetiță dormind cu masca de gaze în brațe, iar păpuşa îi căzuse pe jos. Ollie a jurat în sinea lui să ajute copila să-şi ia cerul înapoi.

Capitolul 8
EPPING, ANGLIA

Bunicul lui Susan avusese dreptate; locotenent-aviatorul Clyde Boar era într-adevăr drăcuşorul din şcoala primară. Faptul a fost confirmat chiar de locotenent când a sosit la ei în zori, după o altă noapte de bombardamente, cu misiunea de a-l însoți la Londra pe numitul Bertie Shephard, membru al Asociației Naționale pentru Porumbei. Tocmai când locotenentul se pregătea să bată, Bertie a deschis larg uşa şi l-a întrebat:

— Tu eşti ăla care a ronțăit ghirlanda din pomul de Crăciun al parohiei?

Stânjenită, Susan s-a înroşit la față. Locotenent-aviatorul Clyde Boar, comandant de zbor RAF, un bărbat lat în umeri şi înalt de peste un metru optzeci, şi-a vârât mâinile în buzunare şi a răspuns:

— Da, domnule. Şi, după câte îmi amintesc, a fost absolut delicioasă!

Bertie l-a invitat înăuntru, părând mulțumit de francheța locotenentului, sau poate nedumerit că drăcuşorii de băieți care mănâncă beteală ajung aviatori încercați.

Apoi a arătat cu mâna spre picioarele lui deformate.

— Tare mi-e teamă că nu mă țin genunchii să fac drumul până acolo.

Susan şi-a pus mâna pe umărul bunicului.

— Înțeleg, a spus locotenentul Clyde Boar. După şedință, mă ocup eu să vă trimit ordinele şi instrucțiunile primite.

— Nu va fi nevoie, a spus Bertie. Merge Susan.în locul meu.

Locotenentul a ridicat din sprâncene. Susan i-a întins mâna.

— Salut, locotenente.

Boar s-a întors spre Bertie.

— Cred că ordinul spune clar ca dumneavoastră să participați la...

— Jonathan Wallace, de la Asociația Națională pentru Porumbei, a solicitat participarea unui reprezentant al fermei Bertie Shepherd, l-a întrerupt Bertie.

Locotenentul şi-a frecat bărbia.

— Susan este membră a serviciului, şi *ea* va fi reprezentanta mea, a continuat bătrânul.

Susan şi-a dres glasul, cu mâna încă întinsă. Boar i-a strâns-o.

Bertie s-a apropiat de locotenent.

— Mă bizui pe tine că vei avea grijă să nu i se întâmple nimic neplăcut lui Susan.

— Întrunirea este la ora unsprezece dimineața. Vom pleca din Londra cu trenul de după-amiază, înainte să înceapă bombardamentele.

Bertie a îmbrățișat-o pe Susan, şoptindu-i:

— Eşti tot atât de bună ca ei. Fii tare ca oul!

Susan l-a strâns în brațe.

Fii tare ca oul, a repetat Susan în gând. Puteai fi moale de frică pe dinăuntru, dar tare ca ardezia pe dinafară. Erau cuvinte de îmbărbătare pe care bunicul i le spunea rareori, numai când era mare nevoie de ele. Bertie îi fusese întotdeauna alături în toate încercările, dându-i încredere că putea obține orice prin râvnă şi credință. Era convinsă că tocmai aceste încurajări necontenite au ajutat-o să meargă la Universitatea din Londra. Susan ştia şi că Bertie a trebuit să-şi calce pe inimă ca s-o lase să meargă la oraş. Şi-ar fi dorit ca bunicul să cedeze doar în urma insistențelor ei repetate. În schimb, balanța au înclinat-o genunchii tot mai şubrezi ai lui Bertie. S-a rugat să-l poată face mândru de ea.

— Eşti sigur că poți avea singur grijă de porumbei? l-a întrebat Susan.

Cu ochi umezi, Bertie a încuviințat din cap.

— Poate că nu-s în stare să merg până la Londra, dar până la hulubărie eu cred că mă mişc al naibii de bine!

Susan l-a sărutat pe obraji şi a plecat. S-a urcat în spatele unui vehicul militar verde alături de locotenentul Boar. La volan stătea un soldat. În timp ce maşina se îndepărta, Susan s-a întors şi l-a văzut pe Bertie traversând anevoios pajiştea, nevrând să piardă nici o secundă înainte de a trece la treabă. Şi, cocoțat în vârful hulubăriei, un porumbel cu un penaj viu colorat, de neconfundat. Prin geamul din spate al maşinii, Susan a urmărit cum dispar în depărtare Bertie, Ducesa şi sanctuarul casei sale.

Şoferul i-a lăsat pe Susan şi pe locotenent la gara din North Weald. Cei doi s-au urcat în trenul de Londra şi s-au aşezat pe locurile din spate.

— Am fost la şcoală împreună, a spus Susan, când trenul s-a urnit din loc. Eram cu doi ani în urma ta.

Boar a ridicat un deget.

— Ah, tu erai fetița căreia îi plăceau păsările!

— Porumbeii...

Locotenentul i-a oferit lui Susan o țigară, dar ea l-a refuzat clătinând din cap. El şi-a aprins țigara şi a tras adânc din ea.

— Sunt comandant de zbor, a spus el suflând fumul. Pe un Blenheim[23].

23. Bombardier uşor construit în Marea Britanie, folosit în cel de-al Doilea Război Mondial.

Susan a dat din cap aprobator.

— După misiunea asta, abia aştept să conduc o escadrilă de Spitfire.

— Iar eu, să salvez țara.

Pe Boar l-a apucat tusea şi a scăpat scrumul pe fusta lui Susan.

— Scuză-mă.

L-a îndepărtat cu latul palmei, apoi a coborât geamul.

Peste faţa lui Susan a trecut un val de aer rece. *Aveam o păsărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra şi-năuntru a zburat Enza...* I s-a făcut frig.

— Vrei să închizi geamul, te rog?

Locotenentul a oftat, suflând fumul pe nări.

Susan a simţit nevoia să-i explice că nu era vorba de aerul rece, ci de altceva, mult mai important pentru ea, dar a renunţat când locotenentul a aruncat ţigara pe geam, l-a închis şi apoi s-a lăsat pe spate ca să-şi odihnească ochii.

Când trenul s-a apropiat de Londra, pasagerii, nerăbdători să vadă ce urme lăsase bombardamentul din noaptea ce trecuse, s-au strâns la geamuri. Deasupra oraşului se înălţau coloane de fum. Pe măsură ce trenul se apropia gâfâind de epicentrul Londrei, clădirile lovite de bombe erau tot mai numeroase şi distrugerile se vădeau tot mai mari. Brigăzile de pompieri se luptau cu flăcările uriaşe într-un efort inutil de a împiedica focul să se întindă şi la edificiile care scăpaseră neatinse.

În copilărie, bunicii o duceau în fiecare an la Londra de ziua sa de naştere. Amintirile erau pline de vizite la grădina zoologică, plimbări prin Trafalgar Square, picnicuri în Hyde Park şi tratații la Filmore Pie & Mash Shop[24]. Spre deosebire de restul clienților de la Filmore, comandau numai desertul – tartă ornată din belşug cu cremă – în defavoarea plăcintelor savuroase sau a ţiparilor în aspic. Îşi amintea cum Agnes a încercat odată să-i şteargă lui Bertie cu şervetul crema de pe obraji, doar că bunicul şi-a pus un strop de cremă pe nas, a tras-o spre el şi i-a spus: „Sărută-mă, Agnes!“

24. Local unde se servesc în mod tradițional plăcinte cu carne, garnitură de piure şi sos de pătrunjel, întâlnit mai ales în cartierele populare ale Londrei.

Susan s-a uitat pe fereastră şi nu îi venea să-şi creadă ochilor. Londra cu care crescuse n-avea nici o legătură cu metropola mutilată. Ştirile de la radio şi din ziare o pregătiseră prea puţin pentru această infernală ruină pârjolită. A început să respire sacadat, cuprinsă de un amestec de şoc şi furie.

Cortegii de londonezi care îşi petrecuseră noaptea prin adăposturile de la metrou se întorceau la casele lor – sau la ruinele lor fumegânde. Susan a zărit doi copii aşezaţi pe treptele unei clădiri de la stradă, fetiţa mai mare legănându-şi pe genunchi frăţiorul mai mic pentru a-l linişti. A băgat de seamă că părinţii lipseau şi şi-a şters lacrimile.

Trenul s-a oprit cu câteva străzi înainte de a intra în gară, din cauza unei bombe care spulberase şinele, lăsând în urmă un crater de mărimea unui autobuz. Au coborât din tren în vaietele sirenelor de ambulanţă, poliţie şi pompieri. Mirosul de lemn ars şi benzină a copleşit-o pe Susan. Biblioteca de peste drum fusese transformată într-un spital improvizat: tărgile cu răniţi erau trase înăuntru de doctori. Susan şi-a dus mâna la gură.

— N-ai ce să faci aici, a spus locotenentul, împingând-o uşor de la spate. Trebuie să mergem.

Susan s-a lăsat cu greu dusă de acolo.

Au străbătut străzi întregi, trecând pe lângă tot mai multe semne ale prăpădului. Într-un parc, printre leagăne şi carusele, erau amplasate tunuri antiaeriene. Paradisul de

altădată al copiilor se umpluse de bărbați încruntați care înălțau metereze din saci cu nisip.

Unele părți ale Londrei erau de nerecunoscut; secole de arhitectură șterse de pe fața pământului; mii de londonezi morți. Lui Susan îi tremurau picioarele. Voia să plângă, dar s-a silit să meargă mai departe prin Westminster, până când locotenentul Boar s-a oprit în fața Ministerului de Finanțe.

— Am ajuns? a întrebat Susan.

Locotenentul a coborât glasul.

— Comandamentul forțelor aeriene se mută în afara Londrei. Se aude că și serviciile secrete pleacă din oraș. Churchill însă este de neclintit. A declarat că va dirija operațiunile militare de aici, din subsolul clădirii.

— Poate că nu vrea să-i lase în voia sorții pe londonezi.

Boar i-a ignorat spusele și a deschis ușa.

Locotenentul a înmânat documentele oficiale și de identitate unuia dintre cei patru soldați care păzeau intrarea. Soldatul a deblocat o poartă de fier și i-a condus spre un rând de scări care coborau până la un labirint subteran imens, o fortăreață de beton care cuprindea birouri, săli de ședință și spații de dormit. Au trecut pe lângă un șir de săli de comandă, unde niște bărbați în uniformă stăteau aplecați peste tot felul de hărți mari. Țârâitul telefoanelor și țăcănitul mașinilor de scris se auzeau de peste tot. Au fost conduși într-o sală, cu o masă mare pătrată în mijloc, la care erau așezați patruzeci de bărbați. În timp ce se îndreptau spre puținele scaune libere, un ofițer s-a uitat la Susan și i-a spus:

— Adu-mi, te rog, niște ceai!

Susan și-a încleștat mâinile ca să nu îi tremure și i-a spus:

— Sunt aici din partea Asociației Naționale pentru Porumbei.

— Scuzați-mă, a zis ofițerul.

Cei doi s-au așezat pe scaune. Susan a aruncat o privire prin încăpere, unde se aflau laolaltă oameni din armată și serviciile secrete și membri ai asociației. Cei de la serviciile secrete, cel mai probabil de la Școala Guvernamentală de Coduri și Cifruri, purtau costum, cravată și stăteau grupați în celălalt colț al mesei. Asociația Națională pentru Porumbei era o organizație civilă, și cu toate că Susan nu a zărit nici un chip familiar, i-a recunoscut pe membrii săi după părul încărunțit și puloverele de lână pe care le purtau la crescătorie. Susan a băgat de seamă că era singura femeie din încăpere. *Fii tare ca oul*, și-a spus ea în gând.

Un militar cu multe decorații așezat în capul mesei s-a ridicat în picioare.

— Sunt comandorul de aviație John Breen.

Peste încăpere s-a lăsat liniștea.

Comandorul a scris pe o tablă cuvintele *Operațiunea Columba*.

— Acesta este numele de cod al misiunii noastre.

Susan i-a văzut pe cei prezenți schimbând priviri între ei. Ea știa însă din timpul anilor de facultate că numele venea din latină și însemna „porumbel“.

— Avem nevoie de o sută de mii de porumbei, a spus comandorul, ștergându-și praful de cretă de pe mâni. Până la sfârșitul războiului este posibil să avem nevoie de două sute de mii.

Susan a văzut cum crescătorii au rămas cu gurile căscate la auzul acestei solicitări.

— Primul obiectiv al întrunirii noastre este un angajament din partea fiecăruia dintre dumneavoastră privind numărul de păsări şi data de livrare.

Comandorul a scris pe tablă *Crescătoria... Nr. de păsări... Data*.

— După ce terminăm, membrii Serviciului pentru Porumbei pot pleca.

S-au distribuit mai multe pachete. Susan a luat plicul pe care era scris „Bertie Shepherd“. Înăuntru se găseau un creion ascuțit şi o foaie de hârtie cu un tabel în care să treacă datele cerute. Ea a pus foaia pe masă cu fața în jos.

Comandorul părea grăbit, ori poate se simțea frustrat că avusese ghinionul să se ocupe de o misiune legată de porumbei. Oricum, pentru Susan era clară dorința lui de a scăpa cât mai repede de la această întrunire pentru a trece la lucruri mult mai importante, cum ar fi bătălia aeriană din Canalul Mânecii. Aproape imediat, comandorul a început să primească angajamentele cerute. Toți bătrânii crescători, până la unul, se executau fără să crâcnească, deprinşi din anii Marelui Război să iasă din tranşeele pline de noroi la primul fluier al comandanților.

Lui Susan i se învălmăşeau gândurile în minte. *Ce-au de gând militarii cu atâția porumbei? Unde vor să-i ducă? Cine o să-i îngrijească?* A ridicat mâna.

— Susan, i-a şoptit Boar, nu este momentul.

Susan a şovăit puțin, apoi a ridicat mâna şi mai sus.

Comandorul s-a oprit.

— Da, domnişoară...

— Shepherd. Sunt aici în numele bunicului meu, Bertie Shepherd. Nu a putut veni pentru că...

— Aveți vreo întrebare? a întrerupt-o comandorul.

Susan a înghițit în sec.

— Pot să vă întreb ce aveți de gând să faceți cu porumbeii noştri?

— Este confidențial. Doar câteva persoane sunt la curent cu planurile noastre, pentru a limita pe cât posibil compromiterea acestei acțiuni secrete.

Comandorul s-a întors spre următorul crescător pentru a-i cere numărul de porumbei.

Susan a aruncat o privire prin încăpere. Ochii vârstnicilor erau îndreptați spre ea. A simțit că toți gândeau acelaşi lucru, dar nu îndrăzneau să deschidă gura. Pe frunte i-au apărut broboane de transpirație. Palmele i s-au umezit. Inima îi bătea mai tare. S-a ridicat şovăind în picioare.

— Stai jos, Susan! i-a şoptit Boar.

Fii tare ca oul... ca oul... ca oul. Susan şi-a îndreptat umerii.

Comandorul s-a oprit.

— Da, domnişoară Shepherd.

— Aveți în misiune şi persoane calificate pentru a se ocupa de porumbei?

— Luați loc, domnişoară Shepherd.

— Aveți de gând să folosiți porumbeii noştri doar pentru dus, sau şi pentru întors?

Comandorul a ridicat tonul.

— Luați loc, sau veți fi dată afară!

— Susan! a şuierat locotenentul furios.

— Ştiți că marea majoritate a porumbeilor din crescătoriile noastre sunt antrenați doar

pentru un singur zbor? a întrebat Susan.

Comandorul a strigat după soldatul aflat pe coridor în faţa uşii.

Soldatul a intrat şi a salutat.

— Scoate-o de-aici! i-a ordonat comandorul.

Soldatul s-a îndreptat spre Susan.

Susan s-a prins cu mâinile de muchia mesei.

— Sunteţi conştient că porumbeii se vor întoarce în număr foarte mare la crescătoriile noastre? Dacă vreţi ca Operaţiunea Columba să reuşească, nu este nevoie să ştim *când* şi *unde* îi veţi folosi, dar trebuie să ştim *cum*!

Un bărbat corpolent, purtând papion cu buline, s-a oprit în cadrul uşii deschise.

Militarii au luat poziţie de drepţi. Susan s-a întors şi l-a văzut pe prim-ministrul Winston Churchill, însoţit de doi ofiţeri.

— Inamicii mi-au invadat oare centrul de comandă? a întrebat Churchill cu un trabuc între dinţi.

Susan a făcut ochii mari.

— Totul este sub control, a spus comandorul.

— Domnişoara are dreptate, a intervenit deodată un bătrân slab ridicându-se în picioare. Mă numesc Jonathan Wallace, din Asociaţia Naţională pentru Porumbei. Cei mai mulţi porumbei vor reveni la crescătoriile noastre. Îmi cer iertare tuturor că nu am vorbit mai devreme.

Ceilalţi crescători au dat din cap aprobator.

Churchill s-a întors spre Susan.

— Aş putea să ştiu cine sunteţi?

Susan şi-a înghiţit nodul din gât, remarcând fără să vrea că prim-ministrul arăta ca un buldog în costum.

— Mă numesc Susan Shepherd. Cresc porumbei alături de bunicul meu şi sunt studentă la zoologie. Sau cel puţin am fost până la începerea războiului.

Churchill s-a aplecat spre ea.

— Şi ce faceţi dumneavoastră acum înfruntând un ofiţer de rang superior?

— Îmi fac datoria, domnule.

Muşchii fălcilor s-au contractat. Scrumul a căzut din trabuc. Churchill s-a întors spre comandor:

— Recomand să ne facem timp pentru a-i asculta pe domnul Wallace şi pe ceilalţi crescători. Cunoştinţele lor pot fi extraordinar de valoroase pentru reuşita misiunii. Inteligenţa, spiritul şi fibra noastră tare ne vor conduce la victorie, a spus el.

A salutat cu gestul de a-şi duce două degete la pălărie şi a plecat.

Toată lumea a luat loc pe scaune. Comandorul a strâns creta între degete, cu obrajii cuprinşi de roşeaţă.

— La naiba, Susan, i-a şoptit locotenentul. Nu-mi vine să cred că ai fost în stare de una ca asta.

— Nici mie, a spus Susan, simţindu-se de parcă fusese la o palmă de a fi călcată de un tren în viteză.

Întrunirea s-a întins mult după prânz. Nu numai că Susan a înţeles în ce fel urmau să

fie folosiți porumbeii, dar a aflat despre Operațiunea Columba lucruri care au făcut-o să regrete că nu-şi ținuse gura.

Capitolul 9
LONDRA, ANGLIA

Susan şi locotenent-aviatorul Boar au pierdut în ultima clipă cel din urmă tren care pleca din Londra. În timp ce locotenentul se agita să facă rost de un vehicul militar care să-i ducă înapoi la North Weald, Susan căuta în gară un telefon ca să-l sune pe Bertie. Afară, apusul arunca umbre vineții. *Nu mai avem timp*, şi-a spus. A reuşit să găsească o cabină telefonică în fața gării, dar liniile erau moarte. Când a aşezat receptorul în furcă, s-a auzit urletul sirenei. Susan şi-a dus mâinile la urechi. Grupuri răzlețe de londonezi privind în sus. Paşi grăbiți. Străzi golite.

Au renunțat să mai caute un mijloc de a se întoarce. Au mers pe străzi până la prima stație de metrou, pe urmele unei femei cu trei băieți, fiecare ducând câte o pătură şi o pernă. Susan se simțea vinovată la gândul că Bertie avea să-şi facă griji. În mai puțin de o oră însă, a uitat de el când a explodat primul val de bombe, cutremurând adăpostul şi presărându-i fărâme de tencuială în păr.

În timp ce îşi scutura praful de pe cap, a văzut că femeia după care se luaseră a deschis o carte şi a început să le citească celor trei copii. În ciuda străduințelor sale de a le abate atenția, copiii stăteau numai cu ochii în tavan. Susan a văzut mai încolo o altă familie care îşi trecea timpul cu un joc de societate; când le venea rândul, aruncau zarul şi suflau praful de pe pioni. O bătrână îşi învăța nepoata să tricoteze şi din clinchetul andrelelor creştea încet un fular. În ciuda urgiei dezlănțuite deasupra capetelor lor, londonezii încercau din răsputeri să-şi vadă mai departe de viață, dacă nu pentru ei, atunci măcar pentru copii.

În cele din urmă, femeia a învelit copiii cu pătura. Lumina felinarelor s-a micşorat. Tunetul bombelor s-a întețit.

Susan a rămas cu ochii pironiți în tavan. *Adăpostul rezistă oare la o lovitură din plin?* Inima a început să i se zbată în coşul pieptului. A încleştat pumnii, înfigându-şi unghiile în palmă. Frica de a sta ascunsă sub pământ în timp ce Luftwaffe bombarda Londra era mai cumplită decât şi-ar fi imaginat vreodată. La fiecare bubuitură, se simțea cu un pas mai aproape de moarte.

— Trebuie să te odihneşti, Susan, a spus Boar, care stătea lângă ea. În noaptea asta nu

putem face nimic.

A dat din cap. Locotenentul s-a sprijinit de zid şi a închis ochii.

Însă, cu stomacul întors pe dos de neliniște, a rămas trează, întrebându-se dacă aripile a o sută de mii de porumbei puteau schimba soarta războiului.

Odată cu zorii, s-a oprit şi ultimul val de bombardamente. Sirena a dat semnalul de încetare, un huruit lung asurzitor care i-a trezit pe ocupanții adăpostului. Unii s-au întins să se dezmorțească, alții şi-au şters praful de pe față. Pe măsură ce oamenii îşi adunau păturile, pernele şi sacoşele, vorbeau din ce în ce mai tare. Temerile lui Susan s-au domolit încetul cu încetul. Cu toate că nu dormise deloc, nu se simțea obosită, pentru că nu dispăruse cu totul adrenalina provocată de bubuitul bombelor şi al exploziilor – atât de aproape de ea, nu ca ecourile îndepărtate pe care le auzea acasă. Poate că, dacă ar fi dormit cu săptămânile alături de ceilalți, prin stații de metrou, s-ar fi obişnuit cu ele, iar detunăturile şi zgâlțâiturile pământului ar fi fost ceva firesc.

Pe când londonezii se pregăteau să iasă afară, a văzut o fetiță cu părul blond încâlcit care şi-a aruncat masca de gaze şi a luat de jos o păpuşă. În clipa aceea, Susan şi-a dorit să poată lua fetița, împreună cu părinții şi ceilalți oameni din adăpost, şi să-i ducă pe toți în siguranța vieții de la țară.

— Bună dimineața! a salutat-o locotenent-aviatorul Boar, după care şi-a trecut degetele prin păr şi palmele peste uniforma RAF, încercând s-o netezească. Ai dormit bine?

Susan a clătinat din cap. Peste noapte simțise la un moment dat mâna locotenentului pe coapsă şi răsuflarea în ceafă. Se trăsese deoparte pe pavajul rece, fără să mai închidă un ochi.

Uşa adăpostului s-a deschis. Oamenii şi-au strâns lucrurile şi au ieşit pe rând în zgomotul maşinilor de pompieri şi în mirosul acru înțepător, un amestec de sulf şi petrol ars. Pe strada de alături, ardea un şir întreg de clădiri năruite. Pompieri cu fețele mânjite de funingine şi sudoare se străduiau să stingă focul. Susan a luat-o în direcția opusă, ca să nu mai audă strigătele locatarilor care tocmai ieşiseră din adăpost şi îşi vedeau locuințele înghițite de flăcări.

Până la gară, au fost nevoiți să se strecoare prin labirintul de străduțe blocate, multe dintre ele, de baricade, maşini de pompieri sau grămezi de moloz. Gara era sufocată de londonezi care încercau să părăsească orașul, judecând după mulțimea de cufere înşirate de-a lungul peronului.

Pe măsură ce ajungeau la tren, oamenii se împingeau să-şi facă loc în vagoane. Locotenentul a găsit două locuri, dar Susan a insistat să le cedeze unei perechi care avea un sugar, aşa că amândoi au rămas în picioare printre ceilalți călători, cu toții disperați să fugă în afara Londrei.

Locomotiva a şuierat, trenul s-a urnit cu o smucitură şi Susan s-a dezechilibrat.

Locotenentul a prins-o. Susan i-a simțit degetele zăbovindu-i pe trup. A încercat să se îndepărteze de el, dar culoarul era ticsit.

— Aş vrea să ne mai vedem, a spus Boar, coborându-şi mâna pe coapsa ei.

— Amândoi avem alte lucruri de făcut, a spus Susan, trăgându-se de lângă el.

Boar s-a aplecat spre ea:

— Un motiv în plus ca să ne cunoaştem mai bine.

Susan i-a simţit răsuflarea acră.

— Nu cred că ar fi o idee bună, locotenente.

— Spune-mi pe nume. Clyde.

Susan a bătut nervoasă cu degetele pe poşetă.

— Locotenente, nu pot să-mi îndeplinesc misiunea pe care am primit-o dacă-mi pierd timpul cu chestiuni personale. Şi tu ai ordinele pe care trebuie să le execuţi.

— Eu sunt comandant de zbor, a spus Boar. La rangul meu, mi se permite o oarecare..., a făcut el o pauză, măsurându-i trupul din ochi, ... flexibilitate.

— Sunt flatată. Dar răspunsul meu este nu, a spus Susan şi s-a întors cu spatele.

Boar a prins-o de încheietură. Susan s-a uitat mustrător spre mâna lui.

— N-am terminat, a insistat el, strângând-o mai tare.

— Dă-i drumul, s-a auzit deodată o voce de lângă ei.

Susan a ridicat ochii şi a văzut un tânăr cu păr castaniu ondulat, care ţinea în mână o valiză.

— Vezi-ţi de treabă, iancheule, l-a repezit Boar.

— Dă-i drumul! a spus Ollie calm.

Susan a simţit că locotenentul i-a lăsat mâna.

— Ce cauţi aici, iancheule? a spus Boar ameninţător, făcând un pas spre Ollie.

— Mă duc la Church Fenton să mă înrolez în escadrila „Vulturul“, a răspuns Ollie şi a bătut uşor cu mâna peste plicul care i se vedea ieşind din buzunarul jachetei.

— Impresionant. Am auzit eu că-i adună pe ianchei, dar am crezut că sunt doar zvonuri. Pot să mă uit? a spus Boar şi a înşfăcat plicul.

— Dă-mi-l înapoi, i-a cerut Ollie, lăsând valiza jos.

Locotenentul s-a uitat la scrisoarea semnată de Charles Sweeny, apoi a rupt-o în două şi a aruncat-o pe fereastră, spunându-i:

— Acum du-te acasă la mămica ta.

Bucăţile de hârtie au zburat printre grinzile unui pod şi au căzut în mlaştină. Susan l-a privit pe tânărul care-i sărise în ajutor. I-a văzut mânia întipărită pe chip. A simţit că se înfuriase pe locotenent mai mult din pricina cuvintelor pe care le rostise decât pentru ce făcuse.

Ollie şi-a încleştat pumnul, a ridicat braţul şi apoi l-a lovit pe locotenent în figură. Capul i s-a dus într-o parte, dar s-a ţinut bine pe picioare.

O femeie a ţipat. S-au întors capete. Câţiva pasageri mai curajoşi s-au vârât între cei doi, în încercarea de a opri bătaia.

Boar s-a şters la gură cu dosul palmei. Sângele i s-a prelins între dinţi.

— Ai să regreţi, iancheule, a spus el, apoi şi-a netezit uniforma, uitându-se calm la Susan. Eu voiam doar...

Ea şi-a încrucişat braţele şi a întors capul, privind drept înainte pe geam.

Boar l-a săgetat pe Ollie cu privirea, apoi şi-a făcut loc printre călătorii înghesuiţi, îmbrâncindu-i până a ajuns la vagonul din faţă.

— Eşti bine? a întrebat-o Ollie.

— Să ştii că nu era nevoie.

— Bine, dar pe tine te-a strâns de mână, iar mie mi-a aruncat hârtiile pe geam şi a spus ceva de mama.

Susan s-a întors spre el.

— Apreciez grija ta, dar te asigur că pot să mă apăr şi singură.

— Am încercat numai să fiu de ajutor.

Susan s-a frecat la încheietură.

— Cum te numeşti?

— Ollie.

— Numele meu este Susan, a spus ea, încercând să-şi dea seama de unde vine accentul lui. De unde eşti?

— Maine... Statele Unite.

— Ei bine, Ollie din Maine, îți sugerez să te muți în alt vagon, de preferat la capătul trenului. Iar când trenul opreşte în North Weald, să cobori repejor şi să iei alt tren către destinația ta.

Ollie a dat din cap aprobator, apoi i-a întins mâna. Susan i-a strâns-o, remarcând cât de puternică şi în acelaşi timp blândă era strângerea lui.

După ce Ollie s-a îndepărtat, Susan l-a urmărit cu privirea cum se îndrepta spre capătul din spate al vagonului.

După mai puțin de o oră, trenul s-a oprit cu un scrâşnet. Susan a coborât şi a văzut câțiva soldați care îl puneau pe Ollie în cătuşe. Lângă ei stătea Boar, dându-le ordine cu glas aspru. A copleşit-o dintr-odată un sentiment de vină. A privit neputincioasă cum soldații îl urcă pe Ollie în spatele unui vehicul militar şi demarează în trombă.

Capitolul 10
NORTH WEALD, ANGLIA

Sub comanda locotenent-aviatorului Boar, soldații l-au dus pe Ollie în Seră[25], aşa cum îi spuneau ei. Lui Ollie însă clădirea i se părea mai degrabă a fi o închisoare militară. Ținându-l de brațe, l-au lipit cu spatele de un zid de piatră. Boar l-a lovit pe Ollie în stomac. Picioarele i s-au înmuiat şi s-a prăbuşit la pământ. S-a făcut ghem, incapabil să mai respire. Soldații l-au ridicat de jos şi l-au proptit iar de zid.

25. În original, *Glasshouse*. Numele vine de la una dintre închisorile militare din Marea

Britanie care avea acoperiş din sticlă.

— Nu la faţă, le-a spus Boar. Nu vreau ca şefului să-i fie milă de el.

Locotenentul şi-a strâns pumnul şi i-a tras încă o lovitură în coaste. Ollie a început să gâfâie ca un crap scos din apă – cu gura deschisă, trăgând aer în piept –, dar degeaba. Îşi simţea plămânii zdrobiţi.

Deodată, s-a auzit alarma antiaeriană. Soldaţii au şters-o din celulă. Locotenent-aviatorul Boar a rămas.

— Trebuia să fi stat acasă, iancheule, i-a spus el şi i-a dat un şut în ficat.

Ollie a gemut adânc, ghemuindu-se ca să-şi apere părţile moi. Uşa celulei s-a închis cu o bubuitură, apoi s-au auzit paşi care se îndepărtau. Când respiraţia i-a revenit cât de cât la normal, s-a târât până la pat, dacă se putea numi aşa: o scândură acoperită cu o pătură mirosind a mucegai. Afară bubuia artileria antiaeriană. Când a încercat să se ridice în picioare, capul îi vâjâia, iar camera se învârtea cu el. Şi-a pierdut cunoştinţa.

Ollie s-a trezit când mâna i-a căzut din pat pe podeaua de ciment. A încercat să se întindă, dar s-a izbit cu capul şi picioarele de pereţii celulei. Pe podea se vedea umbra gratiilor de la uşă. Mirosea a piatră udă şi a gândaci de Colorado, ca în pivniţa de acasă.

Bănuia că era dimineaţă, chiar dacă celula nu avea ferestre. S-a auzit apa trasă la o toaletă. Îşi simţea gura uscată. Durerea îl străfulgera în coaste. S-a uitat la crăpăturile din tavan şi s-a întrebat dacă şi coastele lui arătau la fel. Pe coridor s-au auzit paşi. Şi-a pipăit corpul şi s-a pregătit pentru o nouă rundă de lovituri.

A auzit clinchetul unei chei, scârţâitul balamalelor de metal, zgomot de paşi lângă pat. A deschis ochii. Erau doi bărbaţi: un soldat în uniformă şi un bărbat îmbrăcat cu pantaloni de tweed cu bretele şi nişte picioare crăcănate, de parcă ar fi călărit un ponei. Valiza lui Ollie atârna de mâna pătată de vârstă a bărbatului.

— Oliver de Maine! a spus o voce hârşâită.

— Da, a zis Ollie cu o voce uscată şi a tuşit, simţind o durere ascuţită în abdomen.

— Vino cu mine.

Ollie s-a ridicat încet de pe pat, apoi a reuşit să stea pe picioarele nesigure. A văzut un soldat, simţindu-se uşurat că nu era dintre cei care îl bătuseră. Bărbatul scund cu picioare strâmbe avea părul alb, faţa brăzdată de riduri şi un ceas de buzunar cu lanţul petrecut peste vestă.

— Cine sunteţi? l-a întrebat Ollie.

— Mă numesc Bertie. Bertie Shepherd. Trei luni de-acum încolo voi fi patronul tău.

Ollie s-a scărpinat în creştet şi a aruncat o privire spre soldat. Acesta i-a făcut semn din cap să iasă din celulă.

A pornit pe coridor în urma lui Bertie, lăsându-l pe soldat în spate. Ajuns afară, l-a izbit în faţă lumina soarelui. A mijit ochii şi a strănutat, simţind în acelaşi timp nişte sfredelituri ca de pumnal care îi străpungea coastele.

— Noroc! i-a urat Bertie.

— Mulţumesc.

Ollie şi-a dus mâna la coaste şi l-a urmat pe bătrân până la o camionetă. Bertie i-a deschis uşa din stânga, l-a ajutat să urce şi i-a aruncat valiza pe scaunul din spate. S-a

urcat şi el în cabină şi s-a aşezat la volan.

— Unde mergem? a întrebat Ollie.

Bertie a învârtit cheia în contact, şi-a frecat genunchii şi a pornit motorul.

— La muncă.

— Cum m-aţi scos de-aici?

Bertie a apăsat pedala de accelerație şi i-a claxonat pe militarii care se îndreptau spre un hangar.

— Am vorbit cu comandantul şi am căzut la înțelegere.

— De ce?

Bertie l-a privit pe Ollie peste ochelari.

— Pentru că ai ajutat-o pe nepoata mea, Susan.

Ollie şi-a adus aminte de tânăra delicată cu păr blond-cenuşiu, de mâna locotenentului care o strângea de încheietură. S-a înroşit la față.

Bertie a apucat volanul.

— Dacă eram mai tânăr, îi băgam în cap nemernicului ăluia buna purtare cu pumnii, a spus el, privindu-l pe Ollie. Îți mulțumesc.

Ollie a dat uşor din cap.

— Şi ce caută un flăcău din Maine atât de departe de casă?

Lui Ollie i-au apărut în minte chipurile părinților, florile veştejite de pe morminte.

— Nu mă mai lega nimic de locul acela.

Bătrânul şi-a frecat iar genunchii. Ollie a arătat cu mâna spre un Hurricane care venea la aterizare.

— Sunt pilot. Trebuie să ajung la Church Fenton, ca să mă înrolez în escadrila „Vulturul“.

— Nouăzeci de zile nu te duci nicăieri. Aşa a fost învoiala.

— Ce învoială?

— Înțelegerea pe care am făcut-o cu comandantul. Locotenent-colonelul Davies, a spus Bertie şi a întors volanul brusc spre stânga pentru a ieşi de pe aerodromul North Weald, obligându-l pe Ollie să se țină bine ca să nu fie azvârlit din camionetă.

— Ne-am înțeles că o să lucrezi trei luni pentru mine. Iar eu am fost de acord să nu depun plângere împotriva locotenent-aviatorului Clyde Boar pentru comportamentul său, nedemn de un ofițer din Forțele Aeriene Regale. I-am mai spus că îl cunosc pe vicemareşalul[26] forțelor aeriene, Keith Park, şi că am de gând să-l sun după ce plec, în cazul în care nu rezolvăm o asemenea situație delicată.

26. Ofițer superior în aviația militară britanică şi din statele Commonwealth-ului. Corespunde gradului de general-maior.

— Apreciez ajutorul dumneavoastră de a mă scoate din închisoare, dar chiar trebuie să ajung la Church Fenton.

Bertie s-a uitat scurt la el.

— Oliver de Maine, cred că n-ai înțeles. Ştii care e pedeapsa pentru lovirea unui ofițer?

Ollie a clătinat din cap.

— Să zaci într-o închisoare militară foaaarte mult timp. Până când câştigăm nenorocitul ăsta de război sau vorbim cu toţii germană!

Ollie a înghiţit în sec.

— În afară de asta, comandantul Davies cred că nu ştia ce să facă cu tine. Eşti american, nu eşti înrolat în armata noastră – cel puţin, nu încă –, iar el are pe cap o escadrilă de naziştii care trec în fiecare noapte peste aerodromul lui ca să distrugă Londra. Davies a pierdut deja o mulţime de oameni; piloţii pică din cer ca bolovanii. Bertie a oftat: Poate că nu te ţinea închis până îţi ieşea păr alb, dar sunt al naibii de sigur că era în stare să-ţi pună beţe în roate cu un singur telefon la Church Fenton, ca să nu intri în armată. A primit propunerea mea cu bucurie, cred, şi am căzut la învoială.

— Mulţumesc, Bertie. Cred că îţi datorez, la fel şi prietenului dumitale Keith Park, ceva mai multă recunoştinţă.

Bertie a izbucnit în râs, masându-şi genunchiul.

— L-am întâlnit pe vicemareşal o dată, la o paradă din Londra. Şi pentru că eram atât de aproape încât aş fi putut să dau mâna cu el, m-am gândit că nu strică să mă folosesc de numele lui.

Hohotul de râs al bătrânului a adus un zâmbet pe faţa lui Ollie.

— Să fi văzut ce ochi a făcut comandantul când am pomenit numele lui Park. Părea un şcolar chemat în biroul directorului, a continuat Bertie, tot cu mâna pe genunchi, râzând tot mai tare.

Ollie a pufnit în râs, ceea ce nu i se mai întâmplase de săptămâni bune, dar a trebuit să se ţină cu mâinile de coaste.

— Se pare că te-au cam tăbăcit, Ollie. Dar nouăzeci de zile de lucru pentru misiunea noastră o să-ţi dea timp să-ţi revii.

— Misiune? Ce fel de misiune?

— Operaţiunea Columba. Comandantul Davies are şi el tot interesul ca misiunea să reuşească, un alt motiv, cred, să-ţi dea drumul ca să lucrezi pentru mine.

Ollie s-a scărpinat în creştet.

— Ce e Operaţiunea *Columbia*?

— Columba! E strict secret, a spus Bertie.

Zâmbetul i-a dispărut dintr-odată şi a lăsat privirea în jos.

— Cum să mă asigur eu că nu eşti spion? a urmat el.

— Sunt pilot utilitar, stropesc recoltele, a spus Ollie, gândindu-se să caute prin valiză după licenţa de pilot.

Vântul şuiera prin fereastra deschisă. Camioneta a nimerit într-o hârtoapă, făcându-i să salte pe locurile lor.

Bertie a izbucnit în râs:

— Foarte curând o să afli totul despre misiune. Iar în următoarele trei luni o să înveţi despre zbor mai mult decât într-o viaţă în carlinga unui Spitfire.

Ollie s-a uitat în oglinda retrovizoare cum, în urma lor, aerodromul dispărea. Oare în ce încurcătură intrase? s-a întrebat.

Capitolul 11
EPPING, ANGLIA

Susan a turnat grăunțe în tavă, apoi a bătut cu lingura de lemn în cutia de metal. Porumbeii au sosit în zbor şi au început să ciugulească. În afară de Ducesa. Cu capul aplecat într-o parte, porumbița stătea pe platforma de aterizare şi se uita la Susan.

— Bine, Ducesa, a spus Susan, şi a luat nişte grăunțe în palmă.

Ducesa a coborât pe podea, s-a apropiat legănându-se de ea şi a început să uguie.

— Te-am învățat rău, a spus Susan şi a mângâiat-o cu degetul pe spate.

Ducesa s-a apropiat de ea. A mai primit o mângâiere pe căpşor, apoi a început să ciugulească.

După ce grăunțele i-au dispărut din palmă, fie înghițite de Ducesa, fie împrăştiate pe podea, Susan şi-a scuturat palmele şi s-a ridicat în picioare.

— Acum, gata, dă-i drumul!

Ducesa s-a dus încet spre tava cu grăunțe, s-a oprit şi s-a uitat la Susan.

— Hai, du-te!

Ducesa a lăsat căpşorul jos, de parcă fusese jignită, şi s-a amestecat printre celelalte păsări. În timp ce o privea, lui Susan i-a trecut prin minte că porumbița se purta mai degrabă ca Whitby, ciobănescul de Shetland pe care îl avea Bertie când era ea mică. Fusese un câine foarte inteligent, care tot timpul cerşea afecțiune, fie frecându-şi nasul de ea, fie furându-i mâncarea, de obicei o brioşă caldă cu boabe de soc făcută de bunica. Bertie glumea acum că, dacă reîncarnarea ar exista, atunci sufletul lui Whitby se întrupase în Ducesa. Aşa încerca el să explice comportamentul neobişnuit al Ducesei; chiar şi după atâția ani în care antrenase cele mai bune rase din Marea Britanie, nu îi venea să creadă că un asemenea porumbel extraordinar ieşise din găoace tocmai în hulubăria lui, sau mai exact, în castronul albastru folosit pentru fiertura de ovăz a soției sale.

Susan a mai aruncat o privire spre Ducesa, al cărei penaj strălucitor sărea în ochi în mijlocul suratelor, ca un ou de Paşti într-un coş cu ouă obişnuite. Susan s-a întors şi a ieşit, iar uşa cu arc s-a închis cu zgomot în urma ei.

În timp ce păşea pe cărarea spre altă hulubărie, Susan a auzit camioneta bunicului, mai precis hârâitul inconfundabil al vitezelor lipsă când Bertie se lupta să acționeze ambreiajul. Apoi a zărit maşina, cu un pasager în cabină. Când s-a apropiat de casă, a văzut capul americanului zvâcnind la frâna bruscă pusă de Bertie. Susan şi-a netezit fusta, apoi a văzut un găinaț lipit de pantof. L-a şters de un smoc de iarbă.

Bertie s-a dat jos din camionetă, urmat de Ollie, care se ținea cu mâinile de coaste.

Susan l-a privit cu gura deschisă.

Bertie şi-a scos ceasul de buzunar din vestă, însă fără să se uite la el.

— Oliver de Maine va lucra pentru noi câteva luni.

Susan a făcut ochii mari.

— Doar până când terminăm prima parte a Operațiunii Columba, a spus Bertie,

strâmbându-se când a trebuit să-şi mute greutatea de pe un picior pe altul.

— Hai înăuntru, să-ți pun ceva la genunchi!

Bertie a încuviințat din cap şi a intrat în casă.

Susan s-a întors spre Ollie.

— Trebuia să fi plecat imediat din gară, aşa cum ți-am spus.

Ollie s-a apropiat de ea.

— Am încercat.

A băgat de seamă că Ollie se ținea de burtă.

— Te-au bătut?

— O să-mi treacă.

— Minunat. Absolut minunat! Cum o să terminăm ce-avem de făcut, când toată lumea e betegită? a întrebat Susan.

Ollie a dat din umeri şi a urmat-o în casă.

Susan a scos câteva prosoape ude din răcitor şi le-a înfăşurat peste genunchii lui Bertie, după ce i-a suflecat pantalonii până sus pe coapsele slăbite. Bertie s-a lăsat pe spate în fotoliul său îmbrăcat în tweed.

— Mulțumesc, Susan. Trag un puişor de somn şi apoi mă duc să îngrijesc de păsări.

— Ia-ți bastonul.

Bertie a refuzat cu un gest categoric din cap:

— Mă face să mă simt bătrân, mai mult decât durerea.

Susan l-a surprins pe Ollie privind lung la bastonul rezemat de şemineu.

— Să mergem sus să te speli.

În timp ce îl conducea pe Ollie la etaj, Susan a văzut cât de încet urca, după tevatura de la aerodrom. L-a dus într-o cameră de oaspeți care avea un mic pat de metal, un lavoar şi o fereastră care dădea spre grădină. I-a arătat pe geam o baracă de lemn.

— Acolo este privata.

— Ce anume?

— Privata. Cred că voi o numiți latrină.

— A, da.

Susan i-a dat un prosop, o bucată de săpun şi briciul de rezervă al lui Bertie, atingându-i cu grijă muchia ca să verifice dacă e încă bine ascuțit.

— Când eşti gata, să cobori, a spus ea şi a plecat, închizând uşa în urma sa.

O bătaie în uşă l-a trezit pe Ollie. S-a ridicat în pat, cu o grimasă de durere, apoi şi-a lăsat picioarele pe podea.

Uşa s-a deschis încet.

— Ollie, a şoptit Susan.

— Cred că am adormit. Cât e ceasul?

— E seară. Ai dormit toată ziua.

— Cobor de îndată.

În timp ce Susan cobora scările, Ollie a netezit cearşaful. S-a dus la lavabou, şi-a scos cămaşa şi a văzut că toată partea dreaptă, de la subsuoară până la şold, îi era plină de vânătăi de culoarea sfeclei; pieptul îi era acoperit de nişte urme mai mici lăsate de

încheieturile pumnilor – soldații îl făcuseră să arate de parcă fusese bătut cu un ciocan de frăgezit carnea. A turnat apă în lighean, s-a spălat, apoi, pentru prima dată după atâta timp, s-a bărbierit atent cu briciul care arăta mai degrabă ca un cuțit de vânătoare.

Pe când se încheia la cămaşă, Ollie a observat pe perete o fotografie înrămată. L-a recunoscut pe Bertie, mai tânăr, cu părul negru şi cu picioarele tot strâmbe, stând lângă o femeie care părea a fi soția sa. Lângă ei, un cuplu de tineri cu un bebeluş în brațe. Ollie s-a gândit că trebuie să fi fost Susan, dar nu era sigur.

Când a coborât scările, a fost întâmpinat de mirosul pătrunzător al mâncării de varză. De foame, simțea împunsături în stomac.

— Îmi cer scuze, a spus el intrând în bucătărie.

Susan s-a dus la plită şi a ridicat capacul de pe oală. Aburul s-a ridicat până la tavan.

Aşezat deja la masă, Bertie a lăsat jos ziarul.

— Bună seara, Oliver de Maine, l-a salutat el şi i-a făcut semn cu mâna să ia loc.

— Cred că am dormit prea mult, a spus Ollie, aşezându-se pe scaun. Puteți să-mi spuneți doar Ollie.

— Prefer Oliver de Maine.

— Bunicule! l-a dojenit Susan.

— Sună maiestuos, a spus Bertie, ridicând mâinile ca un dirijor de orchestră. Oliver de Maine.

— În Maine nu sunt regi, a spus Ollie. Doar fermieri şi pescari.

— Şi piloți? l-a întrebat Bertie.

— Piloți care stropesc tarlaua cu cartofi, a spus Ollie masându-şi coastele care îl dureau. În clipa asta, nu mă simt ca un pilot.

— Nu-ți face griji, flăcăule! a râs Bertie şi l-a bătut uşor pe braț. Mâine dimineață o să iei o lecție de zbor.

Ollie s-a scărpinat în cap, neînțelegându-i prea bine ciudatul simț al umorului.

Susan a umplut trei castroane, le-a pus pe masă şi s-a aşezat în fața lui Ollie. Bertie a rostit rugăciunea, chemând divinitatea pentru salvarea londonezilor şi sfârşitul grabnic al războiului, de preferat cu o victorie britanică.

Ollie a mâncat repede. După foamea îndelungată, pentru papilele lui gustative varza fiartă cu bucăți de cartofi şi praz a fost mai gustoasă decât oricare altă mâncare în ani de zile.

A mai luat o lingură, apoi a sorbit din ceai.

— Îmi pare rău că n-avem un ceai mai tare, a spus Susan.

— Raționalizările, a spus Bertie şi a suflat uşor peste mâncarea din castronul său.

— Vă mulțumesc că ați împărțit mâncarea cu mine. Şi pentru că m-ați primit la voi, a spus Ollie şi a mai luat o lingură de varză.

Bertie s-a lăsat pe spate în scaun şi a scos din buzunar o pipă. A pus tutun înăuntru, a aprins un chibrit şi a sorbit din muştiuc, trăgând flacăra jos în vatră. A început să scoată fum pe nas. Mirosul de tutun ars a umplut încăperea.

— Povesteşte-mi despre tine, Oliver de Maine.

— Adică ce caut aici? a întrebat Ollie.

Bertie a încuviințat din cap.

— N-am putut să stau deoparte, fără să lupt, a spus Ollie, ridicând privirea din castron. A remarcat ochii albaştri ai lui Susan, părul ei blond prins la spate într-un coc ținut cu agrafe, din care scăpaseră câteva șuvițe.

Bertie a pufăit din pipă, apoi l-a întrebat:

— Dar de ce aviația britanică? Dacă voiai să te înrolezi, de ce nu te-ai dus în Canada?

În mintea lui Ollie s-au înfiripat chipurile triste ale părinților săi. A tras adânc aer în piept şi a răspuns:

— Tata spunea mereu că familia noastră poate că şi-a pierdut accentul, dar sângele nostru este şi va fi mereu britanic.

Bertie a zâmbit, cu pipa între dinți.

— Termină de mâncat, l-a îndemnat Susan. În curând se lasă întunericul.

Când a băgat iar lingura în castron, Ollie a lovit ceva tare, precum coaja de nucă. A dus lingura la gură, dar a încremenit. O scoică. Cu cochilia deschisă de tot şi cu picioruşul afară.

— Scoicile nu au prea multă carne, îmi pare rău, s-a scuzat Susan. Le-am pus mai mult de gust.

Ollie a început să saliveze abundent.

— Afurisita asta de raționalizare! a spus Bertie.

Tânărul a simțit deodată furnicături pe limbă. Buzele i se umflau încet-încet. Bertie a lăsat pipa jos.

— Te simți bine?

— Sunt alergic la fructe de mare, a spus Ollie în timp ce stomacul a început să-i gâlgâie.

Susan şi-a dus mâna la gură.

Ollie a simțit o nouă bolboroseală în stomac, care se lăsa tot mai jos, de parcă dăduse pe gât un galon de zeamă de murături. S-a scuzat repede şi s-a ridicat de la masă.

Prin fereastra bucătăriei, Susan şi Bertie l-au văzut cum fuge spre privată.

Ollie a împins uşa grăbit, întâmpinat de mirosul de pământ şi amoniac. A tras de nasturele de la pantaloni. Măruntaiele îi clocoteau. A tras şi mai tare, strângând din fese şi rugându-se să mai reziste câteva secunde. Nasturele a plesnit. Aproape că şi-a rupt pantalonii, şi natura şi-a urmat cursul.

— Totu-i bine? a strigat Susan din grădină.

— Da.

Vocea lui Ollie răsuna de parcă era închis într-un sicriu.

— Eşti sigur?

— Da!

Printr-o crăpătură din uşă se vedea fusta lui Susan. Era sigur că ea nu avea cum să îl vadă, dar cu toate astea s-a acoperit cu mâinile.

— Ai nevoie de ceva?

Îşi simțea intestinele ca pe un furtun de cauciuc plin de noduri folosit într-o întrecere de tras odgonul.

— Nu! E-n regulă!

— Scuză-mă, a spus Susan, apoi s-a dus spre casă.

Ollie s-a frecat pe burta umflată. Simțea junghiuri în măruntaie. Apoi s-a întâmplat. La început, ca un hârâit slab. Dar nu de la el. De afară. A simțit cum i se ridică părul pe mâini. Sunetul sirenei s-a auzit mai tare şi mai ascuțit, străpungând pereții de lemn, de parcă erau din hârtie. Sirena a părut că se stinge, apoi a luat-o de la capăt, iar şi iar, de fiecare dată mult mai tare, într-un crescendo parcă fără sfârşit.

— Noi ne ducem în adăpost! i-a strigat Bertie. Blestemații ăştia au venit mai devreme!

Printre scânduri, i-a văzut pe Susan şi Bertie cum se îndreaptă spre o movilă de pământ.

— Grăbeşte-te, te rog! i-a strigat Susan.

Ollie a început să gâfâie tot mai repede. Măruntaiele i s-au contractat. Tirul antiaerienei a bubuit şi a zguduit pământul. Ollie a tresărit. S-a proptit cu mâinile de pereți. I-a intrat o aşchie în deget. Privata s-a cutremurat.

Ollie şi-a ridicat privirile. Colțul tavanului de tablă ruginită era îndoit în sus, lăsând să se vadă cerul întunecat. Printre salvele de artilerie de la sol, a auzit zgomotul bondarilor de metal. Bâzâitul s-a întețit. S-a uitat după hârtia igienică. A găsit însă o revistă cu pagini rupte. A întins mâna după o foaie, dar un alt junghi îngrozitor l-a făcut să se prindă cu mâinile de stomac. Zgomotul elicelor se apropia. Tirul antiaerienei a explodat. La mii de metri deasupra găurii din tavan a trecut un bombardier. Apoi altul. Şi altul.

Ollie s-a aplecat în față, cu dosul în unghi drept deasupra găurii din podea. A întredeschis puțin uşa. O escadrilă de avioane Spitfire a trecut ca fulgerul pe deasupra casei, făcând să se zgâlțâie pereții. Când a ridicat ochii, a văzut cerul în amurg înnegrit de sute de bombardiere germane, însoțite de avioane de vânătoare, care scăpaseră de zecile de Hurricane şi Spitfire ridicate în grabă de pe aerodromul North Weald. Proiectilele au explodat. Era gata să-i sară inima din piept. Mitralierele au început să împroaşte aerul. Un Spitfire a căzut peste pădurea din Epping şi flăcările l-au cuprins imediat. S-a rostogolit, apoi a explodat, umplând pădurea de şrapnele.

Stomacul a început să-i fiarbă. Durerea l-a săgetat în abdomen şi picioare, trimițându-l înapoi pe scaunul de lemn. Resortul de la uşă s-a închis. Afară se dezlănțuise războiul, iar el era înțepenit aici, fără apărare şi cu pantalonii în vine. Trecuse oceanul ca să lupte, scăpase de submarinele inamice şi de şobolanii mari cât un câine, doar ca să se împotmolească în văgăuna aia, snopit în bătaie, intoxicat, şi cu fundul lipit de scaunul unei latrine.

Flotila s-a îndreptat spre Londra, urmată de puținele avioane britanice rămase. Tirul antiaerienei din North Weald, oprit brusc, a fost urmat la scurt timp de ecoul tunurilor din Londra.

După ce s-a uşurat şi crampele l-au lăsat aproape de tot, s-a şters cu o pagină de reclamă la scule de pescuit, apoi a ieşit. Cu picioarele tremurând, a traversat curtea. În pădure licăreau flăcări. Bubuitul bombelor umplea aerul. Când a ajuns la adăpost, s-a deschis uşa.

Bertie i-a făcut semn spre pădure şi i-a dat un felinar.

Ollie şi Susan au pornit printre copaci adulmecând mirosul de benzină arsă, în căutarea avionului Spitfire care se prăbuşise. După un carpen căzut la pământ au găsit

carlinga şi ce mai rămăsese din pilot.

Susan a început să se roage, cu lacrimi pe obraji.

Ollie clocotea de furie. Ziarele de acasă nu fuseseră în stare să descrie întreaga grozăvie de aici. Era război. Oamenii mureau. Iar americanii nu făceau nimic, se mulţumeau doar să-şi declare neutralitatea în timp ce asupra Londrei cădeau bombele. În mijlocul exploziilor care se auzeau de peste tot, a înţeles că şi alţi bărbaţi, femei, copii urmau să nu mai apuce răsăritul soarelui. S-a jurat în sinea lui să zboare din nou, cu orice preţ. Avea să găsească el o cale să scape cerul de nazişti.

— Mă întreb cine era, a spus Susan cu voce tremurătoare.

Ollie s-a uitat la pilotul mort, la braţele lui mutilate care atârnau prin geamul spart al cabinei.

— A avut soţie? Copii? a urmat ea, cu capul plecat.

— Şi eu aş vrea să ştiu, a spus Ollie, încercând să o aline, şi a îndepărtat felinarul de epavă. Ştiu doar că şi-a dat viaţa pentru ţara lui.

— E atât de tânăr, a spus Susan. De când a început războiul, atâţia oameni au murit mult prea devreme.

Ollie a făcut un pas spre ea. Susan a înălţat capul şi a înghiţit în sec, apoi a zis ca pentru sine:

— Nimeni nu ştie când îi vine ceasul.

El a privit-o în ochii înlăcrimaţi.

— Atunci, trebuie să trăim din plin fiecare zi, ca pe ultima.

Susan a dat din cap cu înţelegere:

— Părinţii mei au murit când eram foarte mică. Meritau să petreacă mai mult timp împreună...

— Îmi pare rău.

— Îi cunosc doar din ce mi-au povestit bunicii. Ei m-au crescut, a urmat ea, ştergându-şi lacrimile.

— Şi eu mi-am pierdut părinţii.

— Dumnezeule!

— Au fost cei mai buni... nişte părinţi minunaţi, au avut multă grijă unul de celălalt.

Ollie a făcut o pauză. Vedea aievea chipurile părinţilor săi ţinându-se de mână pe verandă.

— Îmi doresc să am şi eu parte cândva de acelaşi lucru, a reluat el.

— Şi eu. Bunicii au dus o viaţă de poveste.

Susan a întors capul spre epava avionului.

— De când a început războiul, mă tem uneori că nu am să mai apuc ziua aceea, a spus ea.

Cu toate că se gândea la acelaşi lucru, Ollie i-a răspuns:

— Marea Britanie o să iasă cu bine din război. I-a pus uşor palma pe umăr şi a continuat: Iar tu vei avea o viaţă lungă şi fericită.

Susan i-a strâns degetele, apoi a lăsat mâna jos.

Au rămas de veghe lângă epava care încă fumega, până când au apărut doi soldaţi, porniţi prin pădure să-l caute cu lanternele pe camaradul lor căzut. În timp ce bărbaţii se

chinuiau să scoată rămăşiţele pilotului, Ollie şi Susan s-au întors la buncărul de pământ. S-au aşezat pe paturile de campanie. Ecoul bombardamentelor şi mirosul de pământ umpleau aerul dinăuntru. Au schimbat câteva cuvinte despre Londra. Nimic despre pilotul căzut.

— Cât de dese sunt bombardamentele? a întrebat Ollie pentru a sparge tăcerea.

— În fiecare noapte, a răspuns Bertie.

Susan l-a privit pe Ollie cu ochii ei albaştri, care păreau mai întunecaţi la lumina slabă a felinarului.

— Vin în valuri. Şi pleacă la răsăritul soarelui.

Bertie a tras adânc aer în piept, apoi s-a sculat de pe pat.

— Gata, m-am săturat!

A deschis larg uşa adăpostului şi a ameninţat sfidător cu pumnul în aer.

— N-o să-i mai las niciodată pe naziştii să mă trimită sub pământ ca pe o cârtiţă!

Apoi a pornit-o prin iarbă legănându-se. Focul exploziilor lumina cerul.

— Vrei să rămâi aici sau să ieşi? a întrebat Ollie.

— Să mergem, a spus Susan.

L-au urmat pe Bertie până acasă. Ajunsă înăuntru, Susan a astupat imediat ferestrele. Bertie şi-a aprins pipa şi a început să citească o carte. Ollie a urcat în camera lui şi s-a prăbuşit pe pat.

Capitolul 12
NORTH WEALD, ANGLIA

Locotenent-aviatorul Clyde Boar a tras din ţigară, a aruncat chiştocul pe jos şi l-a strivit cu călcâiul. Întunericul nopţii lăsase loc unui cer cenuşiu, cu soarele ascuns încă în fum sub linia orizontului. A urmărit cu privirea cum se apropie de pistă în şir, gata de aterizare, o escadrilă de Hurricane, sau mai bine zis, ce mai rămăsese din ea.

— Câte? a întrebat Ralph.

— Opt.

Boar s-a uitat la copilotul său, un bărbat scund şi durduliu, care stătea cu mâinile vârâte în buzunarele pantalonilor.

Ralph a făcut o strâmbătură şi a spus:

— Trebuiau să fie douăsprezece.

Boar şi-a mai aprins o ţigară. Cinci minute mai târziu, de aerodrom s-a apropiat o altă escadrilă. Numai şase. După aterizare, unul dintre piloţi a fost dus pe braţe până la targă;

glonțul care străpunsese carlinga avionului îl nimerise în picior.

Locotenent-aviatorul Boar a privit cum medicul îi leagă un garou în jurul piciorului rănit, peste pantalonul plin de sânge. Bărbatul striga ceva, poate „Să nu-mi pierd piciorul!“ sau „Mi-au nenorocit piciorul!“

— Trebuia să-i apărăm, a spus Boar când l-au urcat pe pilot în ambulanță.

— Ce spui? a întrebat Ralph. Aseară am fost singurii care au nimerit o țintă.

Boar şi-a adus aminte de bombardierul Luftwaffe pe care îl doborâseră. Îşi condusese formația prin nori; apoi a intrat în picaj până sub burta avionului pentru ca Benny, mitraliorul din turelă, să poată trage nestingherit. O ploaie de gloanțe a străpuns fuzelajul. Bombardierul a explodat, iar el s-a năpustit din nou în sus, pentru a scăpa de două avioane de luptă Messerschmitt.

Avionul său Bristol Blenheim fusese proiectat ca bombardier uşor, dar şi ca avion de vânătoare pe timp de noapte, însă nu excela în nici un fel. Era un vehicul utilitar. Mediocru. Un avion de vânătoare nocturn, capabil să facă față doar la adăpostul întunericului. De fapt, ultima misiune de zi pe care o condusese Boar asupra unui aerodrom folosit de Luftwaffe, undeva lângă Aalborg, în Danemarca, fusese un dezastru. Pierduse şapte dintre cele douăsprezece bombardiere ale escadrilei sale, pe când avioanele ce îi însoțeau au avut o rată de pierderi de sută la sută. Închis în armura greoaie a unui Bristol Blenheim, locotenent-aviatorul Boar se simțea ca un cavaler trimis în luptă cu o sabie de lemn.

— În Blenheim nu facem față unui Messerschmitt. Am avea o şansă doar cu Spitfire sau Hurricane, a spus Boar şi a dat un bobârnac țigării abia începute. Am de gând să conduc o escadrilă adevărată de avioane de vânătoare şi să câştig blestematul ăsta de război.

— Poți să fii tu cel mai bun pilot din RAF, dar noi avem ordinele noastre pentru Operațiunea Columba, i-a amintit Ralph.

Locotenent-aviatorul Boar se oferise să comande Operațiunea Columba, în speranța că după o asemenea misiune periculoasă avea să crească în ochii comandantului Davies şi să aibă mai multe şanse de a ajunge să conducă o escadrilă de avioane de vânătoare. Stratagema funcționase, dovadă că Davies îl desemnase să participe la şedința de la Londra cu serviciile secrete britanice. Lucrurile însă o luaseră razna de când apăruse americanul.

— Cum a fost întâlnirea cu comandantul? a întrebat Ralph.

— Minunată.

Boar a rememorat în gând întâlnirea cu Davies; îl luase scurt la întrebări despre purtarea lui față de Susan, şi mai ales despre cum ajunsese în închisoarea militară un american, şi civil pe deasupra. Se apărase cu calm, spunându-i comandantului că s-a comportat ca un gentleman – a condus-o pe Susan până la Londra şi înapoi, ba chiar a însoțit-o într-un adăpost după ce pierduseră trenul. I-a atras atenția că nu l-ar fi arestat pe american dacă nu l-ar fi lovit, sub falsa impresie că Susan era hărțuită. Davies a întrerupt brusc întrevederea, ordonându-i să-şi ceară scuze lui Susan Shepherd şi bunicului ei, Bertie. Şi să stea departe de american. Comandantul i-a mai spus că şansele lui de a zbura vreodată pe un Spitfire depindeau de succesul Operațiunii Columba. Boar salutase şi ieşise

din comandament cu sângele fierbându-i în vine doar când se gândea la american.

— Cel puțin o s-o vezi pe tinerica aia mai des, a spus Ralph.

Boar a dat din cap că da.

— Păcat că nu se dă în vânt după tine.

— O s-o facă, a spus Boar şi a tras încă o țigară din pachet, ducând-o la gură.

Ralph a scos din buzunar bricheta şi i-a aprins țigara lui Boar.

— Înțeleg că americanul munceşte cot la cot cu ea.

Boar a tras cu sete din țigară şi a adăugat:

— Nu e drept, nu-i aşa?

A suflat fumul pe nări şi s-a întors să plece.

— O să mă socotesc eu cu nemernicul ăla de american.

— Unde te duci? a întrebat Ralph.

— Să scriu nişte scrisori, a răspuns el aruncând țigara.

Lui Ralph i-au coborât umerii.

— La naiba, a murmurat el.

Locotenentul s-a dus în baracă. Oamenii lui căzuseră frânți de oboseală în paturile suprapuse, mulți dintre ei îmbrăcați încă în combinezoanele de luptă. Unele paturi erau goale, în aşteptarea a noi piloți plini de entuziasm. S-a aşezat la biroul din colț, departe de sforăituri şi mirosul de sudoare. Pe biroul de lemn, dacă te uitai îndeaproape, se vedeau urme ale scrisorilor pe care Boar le scrisese unor oameni pe care nu îi întâlnise niciodată – zgârieturi fine făcute de peniță prin hârtie pe lemnul moale.

Boar s-a gândit la avionul Blenheim din formația lui care fusese doborât. Pilotul, John Simons, un bărbat cu vorba domoală, visa să se întoarcă în Manchester şi să umple halbele de bere în cârciuma sa. Copilotul, un tânăr strălucitor pe nume William Akerman – un jucător de cărți de prima mână şi proaspăt căsătorit cu o fată din partea locului, Elisabeth, care acum era gravidă în patru luni –, visa să ajungă cândva comandant de zbor, să se aşeze după război la casa lui şi să-şi crească copiii. Şi mitraliorul din turelă, Gilbert Nolan – echipajul îi spunea Gig –, un bărbat cu brațe lungi şi costelive care se scuturau ca nişte sârme învelite în şuncă când trăgea cu mitralierele. Gig lăsase în urmă o soție pe nume Samantha şi trei fetițe, Carol, Edna şi Alice.

Boar şi-a încleştat degetele pe stilou. Şi-a reamintit cum aparatul fusese lovit drept în motorul stâng şi nu mai reuşise să urce până la adăpostul norilor. Două avioane de vânătoare inamice au apărut imediat, ca nişte pitbulli atraşi de mirosul sângelui, pregătiți să ucidă. Motorul din dreapta a explodat, smulgând aripa cu totul. Boar şi restul escadrilei le auziseră țipetele prin radio în timp ce avionul secerat se prăbuşea din cer.

Cu toate că nu era de datoria lui, Boar scria scrisori, aşa cum făcuse întotdeauna, fără să se grăbească, pentru a spune familiilor celor căzuți ce se întâmplase şi, mai ales, că ei au fost nişte prieteni dragi şi bărbați puternici şi curajoşi care îşi slujiseră țara. Fiecare scrisoare era unică. Aşa cum ar fi vrut John, William şi Gig. A sigilat scrisorile şi le-a pus în dulapul său. Urma să le trimită câteva zile mai târziu, după ce familiile erau înştiințate oficial de către autoritățile militare. În loc să doarmă, a dat o tură prin aerodrom, numărând avioanele şi întrebându-se câte bombardiere aveau să mai rămână întregi până la Crăciun.

Capitolul 13
EPPING, ANGLIA

Susan a ciocănit în uşa camerei de oaspeți.

— Te-ai trezit?

Ollie a deschis ochii. Lumina soarelui strălucea prin fereastră. Brațul îi atârna din pat şi degetele îi amorțiseră.

— Da, a răspuns el.

— Micul dejun.

Şi-a dres glasul:

— Cobor imediat.

A auzit paşii lui Susan îndepărtându-se. A coborât privirea şi a văzut că în picioare încă avea ghetele, deşi cu şireturile desfăcute. S-a frecat pe mână pentru a alunga furnicăturile, şi-a legat şireturile şi a coborât. Îşi simțea picioarele moi şi trupul golit pe dinăuntru.

— Bună dimineața, Oliver de Maine, l-a salutat Bertie, lăsând ziarul jos. Nu prea eşti în apele tale, nu?

— Sunt ceva mai bine, a răspuns Ollie.

Susan i-a întins o ceaşcă de ceai.

— Bea!

Ollie a sorbit din ea.

— Mulțumesc.

Ea şi-a aranjat câteva şuvițe de păr rebele şi s-a dus la plită.

— Miroase bine, a spus Ollie şi s-a aşezat la masă.

— Brioşe cu boabe de soc, a spus Susan, deschizând uşa cuptorului.

— Mă bucur s-aud că ți-ai recăpătat pofta de mâncare, a spus Bertie şi l-a bătut pe umăr. Îmi făceam griji că o să încerci să scapi de treabă.

— Doar dacă nu mai trebuie să mănânc fructe de mare.

Bertie a râs:

— Fără mâncat, doar zburat.

Ollie s-a scărpinat în creştet.

— O să lucrăm pe avioane?

Bertie a zâmbit cu toată gura.

— Ceva şi mai grozav, băiete.

Pentru Ollie era limpede că bătrânul se amuza necăjindu-l cu micul său secret, cel puțin până când treceau la treabă. Şi pentru că Bertie îl scăpase de închisoare, iar el nu avea cum să se înroleze în RAF mai devreme de trei luni, s-a gândit să nu-i strice plăcerea. Aşa că a intrat în joc.

— Baloane cu aer cald? a întrebat Ollie.

Bertie a clătinat din cap că nu.

— Dirijabile?

— Ceva mult mai bun!

— Ce poate să fie mai bun decât avioanele, baloanele şi dirijabilele?

— E confidențial, a spus Bertie şi s-a plesnit cu palma peste genunchi, râzând în hohote.

— Bunicule! l-a dojenit Susan în timp ce punea brioşele pe un platou.

— Cum să lucrez dacă nu-mi spuneți? a întrebat Ollie.

— Legat la ochi.

— Trei luni?

— Poate mai puțin, dacă operațiunea noastră câştigă războiul.

— Mâncați, i-a îndemnat Susan, punând brioşele pe masă. Avem treabă.

Apetitul lui Ollie se topise, aşa că după câteva înghițituri îi trecuse foamea, dar s-a silit să termine o brioşă. A mai băut trei ceşti, simțind că-i revin forțele cu fiecare gură de ceai.

Câteva minute mai târziu, s-a trezit în camioneta lui Bertie. Susan stătea între ei. Bertie a luat-o pe un drumeag ce pornea din curte, pe mijlocul căruia crescuse iarbă înaltă. Ferma era mai mică decât cea de acasă, dar, după câte vedea, fără alte acareturi, doar o păşune verde pe care păşteau oi. Pe panta lină a dealului se înşirau mai multe construcții de lemn, ca nişte magazii, sau ca nişte hambare miniaturale. Ollie s-a gândit că erau şoproane de tuns oile, dar de ce aşa de multe?

Bertie a oprit camioneta în fața primului şopron.

— E momentul să trecem la treabă, a spus el oprind motorul.

Când i-a urmat pe Bertie şi Susan înăuntru, s-a stârnit o furtună de aripi fluturânde. Zeci de porumbei zburau în jurul lor. Ollie a dus brațul la față ca să se apere. Unii porumbei s-au lăsat jos pe podea; alții s-au retras la boxele lor. După ce fâlfâitul de aripi a lăsat locul uguitului, Ollie şi-a coborât brațul încet.

— Eşti gata pentru lecția de zbor? l-a întrebat Bertie.

Ollie a ridicat din sprâncene.

— Păsări?

— Porumbei.

Şi-a încrețit fruntea.

— Nişte porumbei sunt manevra secretă a guvernului britanic?

— Operațiunea Columba, i-a răspuns Bertie.

— Porumbeii pe care îi vezi o să ne ajute să câştigăm războiul, a adăugat Susan.

A tras adânc aer în piept.

— Fără supărare, e nevoie de mult mai mult decât nişte păsări pentru a...

— Porumbei, l-a corectat Susan.

— Bine, porumbei, a spus Ollie văzând că Susan îşi pusese mâinile în şold. Încercam doar să înțeleg de ce vrea guvernul să-şi irosească resursele pe nişte porumbei, în timp ce Londra e bombardată. Ca să duci un război aerian e nevoie de avioane şi de piloți.

Un porumbel, care părea pictat în culori fluorescente, purpuriu şi verde, a zburat pe umărul lui Susan. Ea a mângâiat pasărea pe spate cu un deget.

— Ducesa, e clar că Ollie are multe de învățat despre porumbei.

Ducesa şi-a înclinat capul şi s-a uitat la Ollie.

— N-am vrut să te supăr. Voiam doar...

Ducesa s-a ridicat în aer, a zburat prin hulubărie şi s-a aşezat pe umărul lui Ollie.

El a înghețat. A urmărit cu coada ochiului pasărea care stătea cu ciocul la câțiva centimetri de bărbia lui. A înghițit în sec, temându-se că-l va ciupi.

Ducesa a clipit din ochii ei aurii.

Ollie a răsuflat uşurat.

— Ăsta mă place, aşa cred.

Ducesa a început să-şi scuture penele din coadă.

Dar a simțit deodată ceva cald care îi curgea pe braț şi s-a strâmbat.

— Ducesa este o *ea*. Şi *ei* nu i-au plăcut comentariile tale.

Susan a luat-o de pe umărul lui.

— Haideți, ne aşteaptă o zi lungă, a spus Bertie. Ollie, adună coşurile din spate. Susan şi cu mine le încărcăm.

Ollie a ieşit din magazie şi s-a şters cu câteva frunze pe mânecă. A adunat coşurile, care s-au dovedit a fi de fapt cuşti – nişte cutii lungi de lemn, cu plasă de sârmă în partea din față, care semănau cu capcanele fragile pentru homari. După ce a aşezat cuştile în rând, una peste alta, Bertie i-a arătat cum să vâre porumbeii înăuntru; le-a prins aripile ca într-un cleşte, cu degetele sub burtă.

Ollie era surprins că porumbeii nu se agitau, nu se foiau, nu zgâriau şi nici măcar nu ciupeau, lăsându-l să-i pună uşor în coşuri. S-a uitat la Susan. Ea şi-a întors capul şi a continuat să încarce.

După ce toți porumbeii au fost puşi în coşuri, mai puțin cel care se găinățase pe mâneca lui, Ollie le-a stivuit pe platforma camionetei. Au ajuns şi la a doua magazie, unde au încărcat şi mai mulți porumbei, au legat coşurile cu sfoară ca să nu se mişte în timpul mersului şi apoi s-au urcat în maşină.

— I-ai numărat? a întrebat Bertie.

— Da, a răspuns Susan, ținând-o în brațe pe Ducesa. O sută douăzeci şi şapte.

Bertie a învârtit cheia în contact şi a pornit motorul.

Ollie a simțit că are mai mult spațiu în cabină, apoi a observat că Susan stătea înghesuită în uşa din dreptul ei, cu capul întors spre fereastră. Privea în gol, cu Ducesa pe genunchi. S-a simțit de parcă înghițise un bolovan. Aceasta era misiunea pe care o aveau de îndeplinit, iar el îşi bătuse joc de munca lor, după ce că îl primiseră în casă, pe deasupra. Spera să găsească un cuvânt bun de zis care să şteargă vorbele jignitoare. A deschis gura, dar s-a oprit când a simțit că Susan s-a tras şi mai departe de el.

Bertie a pornit pe drumul de țară, apoi a luat-o spre nord pe şosea. A schimbat vitezele, dând bice bătrânei camionete.

— Ce fac porumbeii? l-a întrebat Bertie.

Ollie s-a întors şi s-a uitat pe geamul din spatele său. Coşurile erau la locul lor, neclintite. Doar nişte fulgi.

— Bine, a răspuns el.

— Mergem la Clacton-on-Sea, i-a spus bătrânul. O zonă pustie de pe coastă. Porumbeii vor zbura deasupra apei, a spus el, aruncându-i o privire lui Ollie. În curând vor

trece Canalul Mânecii.

— Încotro?

Susan l-a întrerupt:

— Ştiai că porumbeii voiajori au fost folosiți de egipteni încă de acum mai bine de trei mii de ani?

— Nu, a răspuns Ollie.

— Evident că nu. Probabil că nu ştii nici că un porumbel voiajor poate să zboare până la o mie de kilometri pe zi, cu o sută de kilometri pe oră, şi să ajungă la peste o mie de metri altitudine, a spus Susan uitându-se la el. La înălțimea asta, Ollie, temperatura ajunge la treizeci şi şapte de grade sub zero. Un pilot ar avea nevoie de un combinezon încălzit şi mască de oxigen.

Bertie i-a dat un ghiont lui Ollie.

— Ai zburat vreodată aşa sus, Oliver de Maine?

A dat din cap că nu.

— De secole, oamenii s-au bazat pe animale la vreme de război, a continuat Susan, ținând-o pe Ducesa în căuşul palmelor. Ghiceşti ce animale au avut cea mai însemnată contribuție la victoria Aliaților în Marele Război?

— Păsările?

Susan l-a privit insistent. Ducesa şi-a ridicat căpşorul.

— Porumbeii, am vrut să spun.

Ollie a băgat de seamă că Bertie zâmbea cu toată gura, amuzat evident că Susan îl pusese în încurcătură.

— Da. Porumbeii, a spus Susan.

Ollie parcă nu mai avea aer. Îi venea să deschidă geamul sau să se vâre sub scaun.

— În Marele Război, un porumbel pe nume Cher Ami a salvat viețile a aproape două sute de soldați aliați, prinşi în spatele liniilor inamice fără hrană sau muniție. Cu o zi înainte fuseseră cinci sute.

Ollie a înghițit în sec.

— Cher Ami a fost singurul porumbel rămas în viață, ceilalți au fost ucişi de tirul mitralierelor. Şi-a luat zborul, cu ultimul mesaj disperat al soldaților vârât într-un tub mic legat de picior. În fața buncărului, ploaia de gloanțe l-a doborât. Dar, cumva, a reuşit să se ridice din nou şi să zboare la comandament.

Susan l-a împuns uşor cu degetul în piept pe Ollie:

— Cher Ami fusese împuşcat în piept.

A arătat cu degetul spre obrazul lui.

— Şi-a pierdut şi un ochi, a continuat Susan.

Ollie a simțit apoi piciorul ei lovindu-l încet în gheată.

— Iar piciorul i se mai ținea într-un tendon, a încheiat Susan, mângâind-o pe Ducesa pe cap. Dar a ajuns acasă şi a salvat viețile a două sute de oameni.

Aproape tot restul drumului, Ollie a ascultat prelegerea lui Susan despre porumbei. Putea să jure că l-a văzut pe Bertie ridicând uşor piciorul de pe pedala de accelerație pentru a-i prelungi chinul.

Când au ajuns la Clacton-on-Sea, o peninsulă mică fără copaci, care pătrundea în

Marea Nordului, Ollie a trecut la descărcatul coşurilor. Se simţea uşurat, cel puţin pentru moment, că scăpase din carcera camionetei. A aliniat coşurile după instrucţiunile lui Susan, sperând că atenţia lui la detalii îl va ajuta să-şi spele păcatul ignoranţei şi al lipsei de tact.

Bertie s-a uitat la ceasul de buzunar. Uguitul s-a înteţit. Aripile au fluturat mai puternic.

Bertie a ridicat mâna. Susan şi Ollie au deschis repede încuietorile.

Susan a luat-o pe Ducesa, care stătea pe camionetă ca un ornament de capotă. A apropiat-o de obraz, i-a şoptit ceva, apoi a azvârlit-o în aer. Ducesa şi-a luat zborul în cercuri largi spre restul stolului. După două ture pe deasupra lor, porumbeii s-au îndreptat spre sud-vest.

Susan s-a întors cu faţa spre mare, unde valurile se izbeau de stânci.

— Pare aşa departe...

Bertie a încuviinţat din cap.

— Câţi kilometri sunt până la Epping? a întrebat Ollie.

— O sută. Dar nu despre Epping vorbea Susan.

Ollie s-a uitat la Susan întrebător.

— Franţa, a spus ea. Scopul Operaţiunii Columba este să trimită porumbei voiajori în Franţa ocupată de nemţi.

Ollie a rămas cu gura căscată.

— Planul este ca localnicii să transmită informaţii despre trupele duşmane, a completat Bertie.

— O să se întoarcă foarte puţini porumbei, a suspinat Susan.

— Ai zis că porumbeii pot zbura sute de kilometri, a spus Ollie. Distanţa până în Franţa nu e aşa de mare.

— Nu e vorba de distanţă, a intervenit Bertie. Ci de pericolele zborului într-acolo şi înapoi.

Susan a arătat cu mâna spre mare.

— Mai întâi, pentru a ajunge în Franţa, bombardierele trebuie să evite focul inamic. Cele care scapă lansează sute de mici colivii, fiecare cu câte un porumbel. Paraşutele, netestate, trebuie să se deschidă şi să ducă porumbeii în siguranţă pe pământ.

Ollie şi-a vârât mâinile în buzunare.

— Unii porumbei vor fi găsiţi şi omorâţi de către inamic, a continuat Susan. Alţii vor rămâne neobservaţi pe câmp sau în copaci, încurcaţi în paraşute, şi vor pieri de frig sau foame. Noi sperăm că o parte dintre porumbei vor ajunge la membrii Rezistenţei franceze. Ei scriu diverse date despre mişcările de trupe pe o foaie de hârtie, pe care o pun într-un tub prins de piciorul porumbelului.

— După aceea, porumbeii rămaşi au de făcut un alt zbor periculos înapoi, a adăugat Bertie. Puşi în gardă de urmele lăsate de porumbei, trăgătorii inamici îi vor lua la ochi.

Susan şi-a încrucişat braţele pe umeri ca să se apere de frig.

— Ne aşteptăm să se întoarcă doar unul din trei.

Ollie a aruncat o privire către cuştile goale.

— Da, este un preţ mare, a spus Bertie. Dar n-avem de ales. Singura noastră şansă de

victorie e să ştim ce fac naziştii, mai ales când şi unde vor să invadeze.

Susan a început să tremure de frig. S-a întors să se uite după porumbei – nişte puncte care dispăreau la orizont.

Ollie a încărcat coşurile şi le-a legat cu sfoară.

S-au urcat în camion şi au pornit spre casă. Susan privea în gol pe fereastra din dreptul ei. Bertie gemea de durere când schimba vitezele. Iar Ollie uitase cu desăvârşire că voia să se înroleze în RAF, gândindu-se doar la sacrificiile disperate ale lui Susan, Bertie şi ale porumbeilor pentru a salva Marea Britanie.

Capitolul 14
EPPING, ANGLIA

Drumul de întoarcere de la Clacton-on-Sea l-au făcut în linişte, fără a pune la socoteală vântul care şuiera prin cuştile goale din spatele camionetei. Susan a stat tot timpul cu braţele încrucişate, uitându-se la peisajul englezesc ce se scurgea de cealaltă parte a geamului. Iar Ollie a tot încercat să găsească cuvintele potrivite pentru a-i alina durerea.

Cred că i se rupe inima ştiind ce soartă îi aşteaptă pe porumbei, şi-a spus el în gând. De două ori şi-a adunat curajul să deschidă gura, dar de fiecare dată l-a întrerupt Bertie ca să-i arate ceva: o porţiune de coastă mâncată de valuri, unde era convins că vor debarca nemţii, şi ruina unei vechi mori în care se jucase în copilărie. Ollie îl auzea pe Bertie. Încerca să-i urmărească cuvintele, dar gândul îi fugea la Susan.

Au ajuns înapoi la fermă înaintea amiezii. Bertie a parcat maşina în faţa unei hulubării; mai bine zis, şi-a tras piciorul obosit de pe ambreiaj şi a oprit motorul. Capetele le-au fost proiectate în faţă. Ollie şi Susan s-au proptit cu braţele de bord.

— Poate că ar fi cazul să învăţ să şofez, a spus Susan, frecându-se la gât.

— Prostii, a spus Bertie. Nu conduc aşa de rău. Sunt doar nerăbdător să văd ce-au făcut porumbeii.

Au coborât din camionetă şi Ollie a vrut să descarce cuştile.

— Nu acum, Oliver, l-a oprit Bertie. Trebuie să mergem să vedem câţi s-au întors.

Ollie a pus cuşca înapoi în maşină şi a intrat după ei în hulubărie. Bertie ţinea în mâini un caiepel şi un creion. Susan a verificat fiecare boxă, de la stânga la dreapta şi de sus în jos. Când termina de numărat un şir, striga un număr pe care Bertie îl nota în carnepel. După ce a terminat cu boxele, Susan a numărat şi porumbeii care se plimbau pe podea, şi încă unul care dădea ocol pe sub tavan.

— Câţi? a întrebat Bertie.

— Şaizeci şi doi.

Susan s-a dus apoi la următoarea hulubărie, urmată de Bertie şi de Ollie. Ar fi fost mai uşor să ia camioneta până acolo, dar Ollie bănuia că Susan se săturase şi de atitudinea lui faţă de păsări, şi de felul de a conduce al bunicului. Spera să fie vorba totuşi doar de al doilea motiv.

I-a urmărit pe Susan şi Bertie în timp ce făceau socoteala porumbeilor întorşi. Uguitul

creştea tot mai tare pe măsură ce Susan lua la rând căsuţele.

— Câți? a întrebat Ollie.

— Şaizeci şi patru, în total o sută douăzeci şi şase, dar lipsă unul, a spus Bertie şi a mai verificat o dată. Afurisiții ăştia de ulii!

Susan i-a arătat-o pe Ducesa, care stătea cocoțată pe o grindă deasupra bătrânului.

Bertie şi-a dat capul pe spate.

— Aha, o sută douăzeci şi şapte!

Susan a zâmbit.

— Sunt toți aici.

— Cum reuşesc? a întrebat tânărul.

— Miracol, a răspuns Bertie, prefăcându-se că are în mână o baghetă magică.

Ollie a râs.

Bertie a luat-o pe Susan pe după umeri.

— Nepoata mea e expertă. Înainte de război a studiat zoologia la universitate.

Susan a întors capul spre un grup de porumbei care ciuguleau grăunțe.

— Unii cred că porumbeii îşi găsesc drumul înapoi cu ajutorul câmpului magnetic al pământului, al soarelui şi stelelor, a spus Susan.

Ollie a făcut un pas spre ea.

— Dar tu ce crezi?

Susan s-a întors spre el.

— Porumbeii au nişte capacități cognitive extraordinare. Eu cred că au o hartă mentală care le permite să revină din locuri nefamiliare.

Ollie părea pierdut.

— Adică sunt deştepți, a rezumat Bertie.

— Trebuie să fie nemaipomenit de deştepți, a spus Ollie. Eu aş fi avut nevoie de hartă şi de instrumente ca să zbor până aici de la Clacton-on-Sea.

— Lucrul cel mai important e că s-au întors cu toții, a spus Bertie şi s-a uitat la ceas. Un prilej cât se poate de bun pentru a sărbători. Vrea cineva să tragă o duşcă mică?

Susan a clătinat din cap.

— Oliver?

— Cum se trage o duşcă? a întrebat Ollie.

Bertie a izbucnit în hohote.

— Văd că engleza încă le dă de furcă americanilor, a spus Bertie şi l-a luat de umăr pe Ollie. Să tragi o duşcă de scotch, adică să bei o înghițitură, cât dai o dată pe gât, o sorbitură!

Ollie s-a gândit imediat la Bishop, care i-a dat să bea până l-a luat ameţeala, şi la necazul în care alcoolul îl vârâse după aceea, făcându-l să creadă că poate dormi în parc. Şi-a dus mâna la cicatricea de pe frunte.

— Poate mai târziu.

Bertie a dat din cap şi s-a dus în casă.

Susan a luat o mătură şi a început să mătură găinațul de pe podea.

— Pot să te ajut?

Ea a clătinat din cap.

Ollie a văzut un făraş agăţat de un cui ruginit. L-a luat şi s-a aplecat asupra unei grămezi mai mari.

Susan măturа cu mişcări bruşte, ridicând praf şi murdărie în toate părţile.

— N-am vrut să spun că nu preţuiesc Operaţiunea Columba sau munca voastră, a zis el, scuturând ceva ca o boabă de mazăre uscată care îi intrase sub cămaşă.

— Afară, la groapa de gunoi, l-a îndrumat Susan.

Ollie a aruncat mizeria şi s-a întors la o altă grămadă, vârând făraşul în ea.

— După câte se pare, sunt cam neştiutor când vine vorba de păsări.

Susan a început să dea şi mai aprig cu mătura.

Ollie a simţit cum îl nimeresc nişte bobiţe uscate.

Şi-a dres vocea.

— Porumbei.

Susan a pus mătura într-un colţ. Ollie a aruncat la gunoi ce se mai adunase în făraş. S-a întors apoi în hulubărie, unde Susan stătea cu Ducesa în braţe.

— Îmi cer iertare, i-a spus el.

Ea şi-a dus mâna la gură. Ducesa a întors capul.

— Ce e? a întrebat Ollie.

— Faţa ta...

Ollie a dat cu mâna peste obraji.

Susan a izbucnit în râs.

— Nu. Ai o murdărie..., a spus ea, punându-şi degetul pe nas.

Când a dus mâna la nas, Ollie a nimerit într-un găinaţ destul de moale. I-a dat un bobârnac.

— Cred că am primit ce mi se cuvenea.

— Aşa este, a spus Susan şi a mângâiat-o pe Ducesa. Data viitoare să foloseşti lopata.

Ollie a zărit o lopată lată proptită într-un colţ.

— Făraşul este prea mic.

Ollie a pufnit în râs.

— Acum e cam târziu să-mi spui, nu crezi?

— Voiam să nu-ţi spun deloc, a răspuns Susan, dându-şi o şuviţă de păr după ureche. Dar nu se poate să nu-ţi fie puţin milă de o persoană plină de murdării, chiar dacă nu deosebeşte un porumbel de un curcan.

Ollie a băgat de seamă că vocea ei se înmuiase.

— Îmi dai voie? a întrebat el şi a întins mâinile.

Susan a mângâiat-o pe Ducesa, poate ca s-o calmeze, şi a aşezat-o cu grijă în palmele lui Ollie.

El i-a simţit ghearele ascuţite. Cu blândeţe, a mângâiat-o cu degetul pe spate.

— Îmi pare rău că ţi-am zis că eşti băiat, i-a şoptit el Ducesei.

Porumbiţa a uguit şi a clipit de câteva ori.

— Se pare că te-a iertat, a spus Susan.

Ollie a simţit cât de catifelate erau penele Ducesei.

— Aş vrea să le putem spune porumbeilor ce nobilă misiune au, a spus Ollie privind-o pe Susan. Nu e cinstit să nu înţeleagă pentru ce îi aruncăm în ghearele duşmanului.

Susan a mai făcut un pas spre el. A mângâiat-o şi ea pe Ducesa, atingând uşor cu degetele mâna lui.

Ollie a simţit cum i se furnică pielea. A înghiţit în sec.

— Crezi cu adevărat că nişte porumbei pot schimba soarta războiului?

Susan a dat din cap că da.

Zgomotul motoarelor a stârnit porumbeii, care au început să se agite. Susan a luat-o pe Ducesa de la Ollie. Când au ieşit afară, au zărit un şir de vehicule militare care se apropiau de drumul spre casă. Deasupra crescătoriei se înălţa o dâră de praf.

Dintr-un camion au coborât doi soldaţi care au descărcat un tambur mare de sârmă. Un alt soldat a adus o cutie cu scule. Alţii au descărcat nişte cuşti mici.

Susan s-a îndreptat spre soldaţii care rostogoleau tamburul.

— Ce faceţi aici?

— Avem ordin, domnişoară, a răspuns unul dintre soldaţi.

— Poftim?

Soldaţii s-au îndepărtat trăgând capătul sârmei.

Ollie a fugit după ei şi s-a oprit în faţa soldaţilor.

— Domnişoara v-a întrebat ceva.

— Avem ordin să securizăm crescătoria, a răspuns un soldat.

Bărbaţii au continuat să deruleze sârma pe lângă Ollie şi s-au îndreptat spre una din hulubării.

Susan şi Ollie au auzit deodată zgomot de fierăstrău. S-au întors şi au văzut un soldat care tăia platforma de aterizare a porumbeilor de la una din hulubării.

— Opreşte-te! a strigat Susan.

Soldatul şi-a văzut de treabă mai departe.

— Lasă-l jos! a spus Susan când a ajuns la hulubărie.

Soldatul s-a oprit şi a cercetat lama fierăstrăului.

— Ce faci aici? l-a întrebat Ollie.

— Pun alarme.

— Alarme? Nu ne-a spus nimeni de alarme.

Soldatul a ridicat din umeri şi a tăiat mai departe.

Pe drum se apropia în viteză un alt vehicul. A frânat brusc şi un norişor de praf s-a înălţat spre fagul de alături. Ollie a simţit cum i se încleştează mâinile când a văzut un ofiţer cu părul negru tăciune coborând din maşină.

— Să nu faci vreo prostie, l-a sfătuit Susan.

Locotenent-aviatorul Boar a urcat treptele şi a bătut la uşă. Bertie a ieşit în prag, şi-a pocnit palmele una de alta şi s-a repezit înapoi în casă. Până să ajungă Ollie şi Susan la el, Bertie ieşise pe verandă fluturându-şi bastonul ca pe o sabie.

— Nemernicule! a strigat Bertie îndreptând bastonul spre pieptul locotenentului.

Boar şi-a ridicat mâinile împăciuitor.

— Bunicule! a strigat Susan.

— Ar trebui să te învăţ minte! a strigat Bertie.

Boar a rămas cu mâinile ridicate. Ollie s-a aşezat între cei doi, pironindu-l cu privirea pe locotenent.

Boar s-a întors spre Susan.

— A apărut o schimbare în Operațiunea Columba.

Bertie a lăsat bastonul în jos.

— Vă reţin doar un moment, a spus Boar. Poate ar fi bine să mergem înăuntru să vă explic.

În ciuda ostilităţii lor faţă de locotenent, Ollie, Susan şi Bertie s-au aşezat la aceeaşi masă cu Boar.

— Crescătoria lui Cooper a fost bombardată, a început el fără nici o introducere.

Bertie a înghiţit în sec.

— Ce face William?

Boar a clătinat din cap. Lui Bertie i s-au umezit ochii.

— Bietul William! Am fost împreună la atâtea curse de porumbei...

Susan l-a luat pe după umeri.

— Crescătoria era foarte aproape de fabrica de muniţie, a continuat Boar. Luftwaffe a ratat ţinta, dar a distrus ferma şi cea mai mare parte a porumbeilor, dacă nu cumva pe toţi.

— Şi de ce-ai venit să ne spui? a întrebat Bertie.

— S-a schimbat data de livrare, a spus Boar.

— Când? a întrebat Susan.

— Mâine.

Bertie şi-a trecut mâna peste faţă.

— La naiba, credeam că e peste două săptămâni. Avem de ales?

— Nu. Soldaţii aduc acum echipamentele şi instalează alarme în hulubărie. Doi dintre ei vor fi staţionaţi aici pe timpul operaţiunii.

— De ce? a întrebat Susan.

— Din motive de securitate, a răspuns Boar.

Ollie a văzut-o pe Susan cum o strânge pe Ducesa mai tare la piept. Faţa lui Bertie era albă ca hârtia.

— Îmi dau seama că lucrurile n-au mers bine între noi doi, a spus Boar, uitându-se la Susan. Vreau să îmi cer iertare pentru neînţelegere.

Bertie l-a întrerupt.

— Comandantul Davies ţi-a ordonat să te scuzi?

— Am primit ordinul de a vă informa despre schimbare. Atât şi nimic mai mult, a spus Boar şi s-a întors din nou spre Susan, frecându-şi palmele de parcă şi le masa cu cremă. Îmi pare rău. Trenul era aglomerat, iar eu am vrut doar să stau de vorbă cu tine. N-am avut nici un gând rău.

Susan şi-a încrucişat braţele la piept. Zgomotul unui ciocan care bătea într-o scândură din hulubărie a făcut-o să tresară.

— Oamenii mei termină în câteva ore, a asigurat-o Boar. Mâine dimineaţă sosesc cei care vor prelua porumbeii.

S-a oprit şi şi-a trecut degetele prin păr.

— Încă o dată, sincerele mele scuze.

— Bine-bine, a zis Bertie. Ne-ai comunicat ordinul şi ţi-ai spus poezia. Acum cel mai bine ai face să pleci!

Locotenent-aviatorul Boar s-a ridicat în picioare. Bertie s-a chinuit să se ridice de pe scaun.

— Nu este nevoie să mă conduceți, găsesc singur drumul.

Susan a rămas cu Bertie, în timp ce Ollie l-a dus pe locotenent până la maşină. L-a văzut cum scoate o țigară, aprinde un chibrit cu degetul mare şi trage adânc în piept.

— Eşti un bărbat foarte norocos, iancheule, i-a spus Boar.

Ollie a urmărit cu privirea fumul care ieşea pe nările locotenentului.

— Dacă nu era la mijloc bunicul lui Susan, acum putrezeai în Seră. După bombardamentul de aseară, cred că vei fi trimis mai repede la Church Fenton. Dacă n-o să mai faci vreo prostie, să loveşti alt ofițer, de pildă, s-ar putea până la urmă chiar să intri în luptă.

— Am de gând să zbor, a spus Ollie.

— Ba bine că nu.

Locotenentul s-a urcat în maşină, a pornit motorul şi a lăsat geamul în jos.

— Te sfătuiesc să rămâi aici, să măturiăinațul de porumbei, a spus Boar şi a dat un bobârnac țigării.

Ollie a simțit chiştocul lovindu-l în piept şi atunci a văzut că era murdar pe cămaşă. A strivit sub talpă țigara care încă ardea. În timp ce îl urmărea pe locotenent îndepărtându-se, hotărârea de a-şi urma planul a crescut şi mai tare, ca un foc întețit cu benzină.

Capitolul 15
EPPING, ANGLIA

Susan şi Ollie au mers în urma lui Bertie, care păşea cu greutate peste păienjenişul de sârme. A cercetat alarmele pe care soldații le instalaseră la toate hulubăriile. Le fiecare intrare rotundă pentru porumbei atârnau nişte baghete de metal, lungi de aproape treizeci de centimetri, ca o perdea de mărgele întinsă în cadrul unei uşi.

— Ce securitate? a întrebat Bertie, ridicând brațele în timp ce străbătea cu privirea păşunea. Chiar crede cineva că locul ăsta roieşte de naziști?

A împuns perdeaua cu bastonul. Tijele de metal au zornăit ca nişte clopoței de vânt ieftini, iar din cortul ridicat de soldați lângă adăpostul antiaerian s-a auzit un clinchet slab.

Ollie s-a dus să arunce o privire în cort. Aşa cum era înălțat pe un cadru de lemn acoperit cu pânză groasă, semăna mai degrabă cu o iurtă. Adăpostea un pat de campanie, două scaune, o masă şi un panou ca de centrală telefonică, cu o serie de sonerii

numerotate, câte una pentru fiecare hulubărie. Soneriile au zbârnâit, apoi au tăcut brusc. Când un porumbel se întorcea în adăpostul său, baghetele de metal se atingeau, închideau un contact şi soneriile sunau. Ollie se simțea ca portarul unui bloc în care vizitatorii îi sunau pe toți locatarii în acelaşi timp. Porumbeii nu păreau deranjați de perdeaua metalică. Dar nu la fel simțeau Bertie şi Susan.

Ollie a ieşit din cort şi i-a găsit pe cei doi inspectând cuştile trimise de militari, mult mai mici decât acelea în care duseseră porumbeii la Clacton-on-Sea.

— Cum ți se par? a întrebat el.

Susan ținea în mână o paraşută miniaturală din mătase, ataşată de o cuşcă.

— Ce crezi, este suficient de mare?

— Nu mă pricep. Eu am pilotat avioanele, n-am sărit niciodată din ele.

Ollie a observat cutele de îngrijorare de pe chipul lui Susan. Îi venea să-şi tragă singur un şut.

— Dar am văzut odată un soldat sărind din avion la un spectacol aviatic, a continuat Ollie, examinând paraşuta. Cred că este destul de mare.

Susan a răsuflat adânc şi a pliat cu grijă paraşuta.

Bertie a scos din cuşcă un tub roşu-aprins, de mărimea unui flaconaş de medicamente.

— Sunt al naibii de roşii! Au încercat cumva să le facă mai uşor de țintit? a spus Bertie clătinând din cap şi i-a dat tubul lui Susan.

— Oricum, nu mai este nimic de făcut, a spus ea şi l-a cântărit în palmă. Cel puțin bachelita nu este grea.

Susan a încercat clema de metal fixată de tub.

— Cred că se vor prinde bine pe picioruşele lor.

— Cu ce să vă ajut? a întrebat Ollie.

Susan a aruncat tubul înapoi în cuşcă.

— Ceva mai mult timp, te rog?

— Şi eu aş vrea.

Susan l-a luat de braț pe Bertie şi l-a ajutat să ajungă la următoarea hulubărie.

Lui Ollie îi părea groaznic de rău pentru ei. Crescătoria lor fusese întoarsă pe dos de război. Se întreba ce ar fi simțit dacă soldații şi-ar fi instalat tabăra pe terenul părinților săi. Pentru el, ca american, acest lucru era imposibil de imaginat şi înțeles. Războaiele nu se purtau pe pământ american. Sângele curgea în Europa, iar oamenii de la el de acasă se mulțumeau să citească despre asta în ziare.

Simțind că Susan şi Bertie aveau nevoie să stea singuri o vreme, Ollie s-a apucat de treabă. Mai întâi a stivuit cuştile militare, asigurându-se că erau aşezate în mod egal în fața fiecărei hulubării. Apoi, toată după-amiaza a umplut tăvile cu apă, a cărat sacii cu grăunțe şi a măturat murdăria de pe podele. După ce s-a ocupat şi de ultima hulubărie, a pus mătura în colț, lângă un porumbel care dormea cu căpşorul sub aripă.

Ollie a mângâiat uşor porumbelul, şoptindu-i:

— Odihneşte-te. Mâine pleci în misiune.

A plecat de lângă el, sperând că avea să se numere printre porumbeii norocoşi. Afară, aerul era rece. I s-a făcut pielea de găină şi şi-a frecat brațele, băgând de seamă că frunzele unui stejar căpătaseră o nuanță gălbuie. S-a uitat la soarele care se scufunda la orizont şi s-

a întrebat dacă piloții germani începeau acum să se zvârcolească în patul de campanie, ca niște vampiri care se pregătesc pentru festinul nocturn. *Ce păcat că naziștii nu sunt vampiri, i-am alunga cu apă sfințită, cruci şi căței de usturoi. Pentru ei e nevoie însă de tunuri antiaeriene, de avioane Hurricane şi Spitfire*, şi-a spus Ollie, aruncând o privire spre hulubării. *Şi, poate, de porumbei.*

A intrat în casă, unde l-a găsit pe Bertie în fotoliu. S-a uitat la picioarele bătrânului înfăşurate în prosoape ude.

— Ce-ți mai fac genunchii? l-a întrebat Ollie.

— Un pic mai rău, a răspuns Bertie.

— Ai nevoie de ceva?

Bertie a clătinat din cap. Ollie a rămas tăcut o vreme, apoi l-a întrebat:

— Ce fel de om era Willie?

— Un om de ispravă. Îi plăceau cursele de porumbei, ca şi mie. Obişnuiam să facem pariu, de cele mai multe ori pe o halbă de bere de la cârciumă. Cu toate că la final numai el cumpăra berea, William n-a lipsit de la nici o cursă, a spus Bertie frecându-şi genunchii, după care a schimbat subiectul. Cum stă treaba la hulubării?

— Cuştile sunt rânduite. Hulubăriile sunt curățate.

— Perfect.

Ollie s-a dus la colecția de pipe etalată pe polița şemineului.

— Lui Agnes îi făcea plăcere să mi le cumpere. Mai mult le privesc decât să le folosesc.

— Soția dumitale?

Bertie a dat din cap.

— Vorbeşte-mi, te rog, despre ea.

Pe fața bătrânului s-a ivit un zâmbet.

— Era frumoasă. Deşteaptă. Veselă. Susan seamănă mult cu ea. Am cunoscut-o pe Agnes când eram flăcău. Pe atunci muncea în brutăria familiei, ca vânzătoare. Mi-am cheltuit toți şilingii pe pateurile ei, doar ca s-o văd puțin. Până să-mi fac curaj s-o invit la un ceai, mă îngrăşasem atât de tare, că nu mai încăpeam în pantaloni, a spus Bertie plesnindu-se pe burtă.

Ollie a pufnit în râs.

— A fost o femeie minunată. Şi nu e zi în care să nu-mi fie dor de ea.

— Cred că ați dus o viață frumoasă împreună.

— Cu-adevărat!

Ollie şi-a adus aminte de fotografia din dormitorul său, în care apăreau Bertie, Agnes şi un cuplu tânăr cu un bebeluş.

— Pot să te întreb ce s-a întâmplat?

Cu ochi umezi, Bertie şi-a dat jos ochelarii.

— Îi supraviețuiesc, pur şi simplu. Atâta tot, băiete.

Tristețea lui Bertie i-a readus în memorie părinții. S-a întrebat cât durează să treci peste pierderea cuiva drag. *Un an? Zece ani? Toată viața?* Ollie a pus pipa la locul ei pe şemineu, apoi a scos un prosop din răcitorul cu gheață.

— Mulțumesc, Oliver, a spus Bertie în timp ce îşi înfăşura piciorul. N-ai vrea să vezi

ce face Susan?

Ollie a găsit-o pe Susan aşezată pe treptele verandei. Scârţâitul uşii a făcut-o să tresară. În poala ei se cuibărise Ducesa.

— Pot să stau lângă tine? a întrebat-o.

Susan s-a tras uşor într-o parte. El s-a aşezat pe trepte, îmbrăţişându-şi genunchii.

Ea s-a uitat lung la norii negri care se rostogoleau deasupra pădurii din Epping.

— Bombardierele zboară când plouă?

— Da, a răspuns Ollie. Zboară pe deasupra norilor, dar le este mai greu să vadă ţintele.

— Vezi, porumbeii pot zbura pe ploaie, a spus Susan mângâind aripa Ducesei. Au pene uşor uleioase pe care alunecă apa.

Ducesa a întors căpşorul, fixându-l cu un ochi auriu.

— Poate avem noroc şi furtuna o să ţină la sol avioanele Luftwaffe.

— Ar fi minunat, a spus Ollie.

A început să se joace cu capătul destrămat al unui şiret.

— Îţi faci griji pentru Ducesa?

— Nu pentru ea, pentru ceilalţi porumbei.

Ollie a întors capul spre Susan.

— Ducesa nu ia parte la misiune.

— Oh, a făcut Ollie.

— Eu am crescut-o. Este ca un animăluţ de suflet. În fiecare dimineaţă îmi bate cu ciocul în geam.

— Aşa...

Susan s-a îndreptat de spate.

— Cred că ar trebui să mă duc la bunicul, să văd ce face.

— Bertie m-a trimis să văd ce faci tu.

Pe faţa ei a apărut un zâmbet.

— Mi-a povestit despre bunica ta.

— Ce ţi-a spus?

— Că semeni mult cu ea.

— O iau ca pe un compliment.

— Chiar este.

Pe pantofi le-au căzut câţiva stropi de ploaie. Vântul a început să răscolească frunzişul mestecenilor. Cei doi s-au retras cu o treaptă la adăpostul verandei.

— La mine în cameră am văzut o fotografie înrămată. Tu eşti copilaşul din poză?

— Da.

— Cu părinţii tăi?

Susan a dat din cap.

Ploaia se apropia printre copaci. Picăturile loveau frunzele răpăind ca într-un crescendo de tobe.

Susan şi-a apropiat obrazul de porumbiţă.

— Ducesa, e timpul să te duci acasă, a spus ea şi i-a dat drumul să zboare.

Ducesa a zburat roată deasupra curţii, apoi s-a aşezat într-un mesteacăn. Nu prea voia

să intre în hulubărie, cu toate că stătea în ploaie.

— Mă duc înăuntru, a spus Susan şi s-a ridicat în picioare, netezindu-şi fusta la spate. A început să se întunece.

Ollie a însoțit-o cu privirea; simțea că dăduse buzna în sufletul său când o întrebase de ai ei. A văzut că Ducesa era tot cocoțată pe o creangă, cu căpşorul într-o parte, de parcă i-ar fi ascultat.

— Se pare că suntem amândoi pedepsiți, i-a spus el porumbiței.

S-a ridicat şi el în picioare şi a intrat în casă. Susan era în bucătărie.

— Vrei nişte ceai? l-a întrebat în timp ce umplea ceainicul.

— Da, te rog, a răspuns el şi s-a aşezat la masă.

Susan a pus ceainicul pe masă, apoi a deschis dulapul.

Ollie îşi chinuia mintea gândindu-se ce să spună. Erau atâtea lucruri pe care voia să le afle despre Susan. S-a hotărât în schimb să înceapă cu ce îi era ei mai drag.

— Ce-ți place cel mai mult la porumbei?

Susan s-a întors cu un început de zâmbet pe chip.

— Totul.

Ollie, căruia i se luase o piatră de pe inimă văzând reacția ei, a tras un scaun de la masă şi a poftit-o să ia loc lângă el.

— Spune-mi mai multe despre tot, a rugat-o Ollie.

— Sunt nemaipomenit de deştepți, a început Susan. Spune-mi, dacă ştii, un alt animal care îşi găseşte drumul spre casă de la sute de kilometri depărtare.

Ollie şi-a frecat bărbia cu mâna, părând că se gândeşte.

— Broasca țestoasă.

Susan a chicotit.

Ollie s-a aplecat spre ea.

— Şi ce altceva îți mai place la porumbei?

— Sunt afectuoşi – puii sunt crescuți de amândoi părinții, a continuat Susan. Sunt splendizi, au culori şi forme spectaculoase. Îmi place la nebunie uguitul lor, după mine este mult mai liniştitor decât torsul pisicii. Sunt adorabili când merg legănându-se. Iar zborul lor este foarte grațios.

Şi-a lăsat mâna pe masă.

— Dar ce admir cel mai mult este devotamentul lor pentru familie. Nu se lasă până nu găsesc drumul spre casă.

Ollie a zâmbit.

— Cum se numeşte cineva care ştie totul despre păsări?

— Ornitolog.

— O să ajungi un ornitolog de seamă.

— Crezi?

El a dat din cap cu fermitate.

Susan şi-a plimbat degetul peste o zgârietură din lemnul mesei.

— Ție ce-ți place mai mult când zbori?

— Nu ştiu dacă o să găsesc cuvintele potrivite ca să vorbesc despre sentimentul de libertate pe care îl am când mă înalț printre nori. Este emoționant. Şi liniştitor, a răspuns

Ollie şi a arătat cu degetul deasupra capului. Acolo, sus, mă simt ca o pasăre... ăă, şi mai bine, ca un porumbel.

Susan a zâmbit şi rămas tăcută câteva clipe.

— O să ajungi un admirabil pilot al aviației militare, Oliver de Maine.

Ollie a văzut că mâna ei se găsea la câțiva centimetri de a sa. Simțea cum i se strânge stomacul.

Ceainicul a început să şuiere. Susan şi-a pus mâna în poală.

— Faci ceai, draga mea? a strigat Bertie din sufragerie.

— Da! a răspuns Susan privindu-l pe Ollie.

— Grozav! a spus Bertie. Vin imediat.

Susan s-a ridicat de la masă şi Ollie a urmărit-o din priviri, cu părere de rău că apa din ceainic nu a fiert toată seara.

Capitolul 16
EPPING, ANGLIA

Ploaia a adus întunericul mai devreme şi, la foarte scurt timp după aceea, urletul sirenelor antiaeriene. Avioanele germane care se apropiau le-au alungat foamea lui Susan, Ollie şi Bertie, care au sărit peste cină şi s-au refugiat în sufragerie.

Tunurile antiaeriene s-au dezlănțuit. Casa a început să se zgâlțâie din toate încheieturile. Susan, aşezată pe sofa lângă Ollie, şi-a dus mâinile la urechi.

Tânărul s-a uitat la Bertie, care stătea rezemat de spătarul fotoliului.

— Cât ține?

Bertie a ridicat din umeri.

— Cel mai rău e când avioanele trec pe deasupra aerodromului North Weald. Tirul antiaerian ține până când avioanele Luftwaffe se îndreaptă spre Londra.

Obuzele au explodat. Ceştile şi farfuriile au zornăit.

Câteva minute mai târziu, tunurile au încetat să bată, lăsând să se audă răpăitul ploii. Lumina lumânărilor pâlpâia în cameră. O oră întreagă au ascultat zgomotul îndepărtat al exploziilor din Londra.

Apoi s-a auzit deodată zumzetul unui roi de avioane deasupra lor. Susan s-a încordat toată, dar huruitul motoarelor s-a stins repede. Nici o explozie. Nici un tir. Doar ropotul ploii. Susan a răsuflat adânc cu uşurare, apoi a rămas cu privirea ațintită asupra lumânării.

— Crezi că Londra o să ardă?

Tânărul s-a uitat spre Bertie, care stătea cufundat în fotoliu cu ochii închişi, apoi s-a întors spre ea.

— Ploaia ajută.

Susan şi-a întors privirea spre el.

— Vreau să spun, crezi că mai rămâne ceva? a urmat ea.

Ollie s-a gândit câteva clipe, apoi a spus:

— Dacă londonezii sunt măcar pe jumătate la fel de curajoşi ca tine şi ca Bertie, cred că Londra va rezista.

— Aveam nevoie de încurajarea asta, a spus ea cu un zâmbet, apoi şi-a netezit fusta şi a privit din nou lumina lumânării.

— Susan... a început Ollie.

Ea s-a întors spre el şi umbra i s-a lungit pe podea.

— Mă gândeam la după-amiaza asta şi...

Bertie a început să respire zgomotos. Cartea pe care o pusese pe piept cu faţa în jos se ridica şi cobora odată cu sforăiturile care au umplut încăperea.

— Seara este foarte ostenit, a spus Susan, ridicându-se de pe sofa, şi s-a dus la Bertie. Cred că e timpul să mergi la culcare, i-a spus ea şi l-a atins pe braţ.

Bătrânul a tresărit şi a deschis ochii.

— Citeam.

Susan i-a arătat cartea.

— E greu să citeşti la lumina lumânării, a spus el şi s-a şters pe faţă.

— Vrei să-ţi citesc mai departe?

— Sunt istovit. Cred că o să mă duc la culcare, a spus el. S-a ridicat în picioare clătinându-se şi gemând de durere.

Ollie s-a dus spre Bertie, pregătit să-l prindă în braţe dacă l-ar fi lăsat picioarele.

— Stai să te ajutăm, i-a spus Susan.

Bertie a clătinat din cap, apoi s-a sprijinit cu o mână de umărul ei.

— Mâine, porumbeii noştri vor schimba cursul războiului ăsta afurisit.

Susan s-a simţit din nou înviorată, ca un foc de tăciuni în care sufli să-l aprinzi. L-a urmărit din priviri pe bunicul ei cum urca scările, oprindu-se din când în când să-şi tragă răsuflarea. Când uşa de la dormitorul lui s-a închis cu un scârţâit, s-a gândit cu admiraţie la dârzenia lui. Era sigură că, în tinereţe, Bertie ar fi putut ajunge general de armată. Soldaţii din tranşee ar urma oricând un comandant care să le dea încredere când nu mai este nici o speranţă, aşa, ca el.

— Bertie este un om bun, a spus Ollie.

— Spre norocul meu.

El a încuviinţat din cap, apoi i-a spus:

— Poţi să mergi la culcare acum.

Susan s-a uitat la perdeaua de camuflaj din fereastră.

— Nu pot să dorm când ştiu că avioanele sunt acolo, afară.

S-a întors la sofa, de sub care a scos o cutie subţire de carton.

— Cred că ştii să păstrezi un secret.

Ollie s-a aşezat şi el pe sofa, de cealaltă parte a cutiei.

Susan a deschis capacul şi a luat un ghem de lână şi nişte andrele pe care şi le-a pus în poală. Apoi i-a arătat o bucată de tricot de culoare bej.

— Este un pulover, cadou de Crăciun pentru bunicul.

Ollie s-a uitat nedumerit la burlanul împletit.

— Mai exact, este mâneca unui pulover.

— O să fie încântat, a spus Ollie.

— Dar nu am cu ce să-l vopsesc.

— E perfect aşa.

Susan şi-a aranjat o şuviţă de păr după ureche şi a luat andrelele în mână.

— Unde-ai învăţat să împleteşti?

— De la bunica, a spus Susan în timp ce andrelele scoteau un clinchet uşor.

— Agnes!

— Ţi-ai amintit.

S-a uitat la Ollie, băgând de seamă culoarea aurie a ochilor lui.

Ollie a urmărit-o mai departe cum tricotează. Lumina lumânării îi proiecta pe perete umbra mâinilor subţiri.

— Pare o chestie complicată.

— E nevoie doar de timp şi răbdare, a spus Susan trecând firul de lână peste o andrea. Prima dată i-am tricotat bunicului un fular, când eram mică. În graba mea de a i-l dărui, l-am făcut prea scurt, de-abia îi cuprindea gâtul. Trebuia să-l fi făcut mai lung măcar cu câţiva centimetri. Bunicul însă a insistat să-l poarte prins cu un ac de siguranţă.

Susan a mai tras de firul de lână din ghem.

— Acum m-am apucat din timp, pentru ca puloverul ăsta să aibă două mâneci.

Susan a mai tricotat un rând.

— Mai devreme, ai început să-mi spui ceva despre după-amiaza de azi.

— Voiam să te întreb despre părinţii tăi.

Pe neaşteptate, s-a auzit o explozie, ca o bubuitură de tunet. Ghemul de lână a căzut pe podea.

Ollie l-a ridicat de jos şi l-a pus pe genunchii lui Susan.

— Te superi dacă te întreb ce s-a întâmplat?

Susan s-a întors spre Ollie.

— Când tata s-a întors de pe front, din Marele Război, părinţii mei n-au pierdut vremea şi s-au căsătorit imediat. De fapt, chiar în ziua în care s-a întors acasă l-au chemat pe pastor, care tocmai îşi luase o zi liberă să meargă la pescuit. Tata nici măcar nu şi-a dat jos uniforma, iar mama încă purta ţinuta de spital.

Susan a arătat spre fotografia înrămată din perete.

— Mama a lucrat un an ca infirmieră pe frontul de vest.

Ollie s-a ridicat de pe sofa ca să vadă mai îndeaproape fotografia cu un trio zâmbitor: o infirmieră, un soldat şi un pastor deghizat în pescar, care avea atârnate peste haină cârligele cu pene, ca nişte medalii. S-a uitat cu atenţie la tânăra femeie care ţinea în mână un buchet de margarete.

— Semeni cu mama ta.

Susan a zâmbit.

— Tata îi promisese că o va lua în căsătorie în ziua când se întoarce de pe front. Mama voia să se mărite cât mai repede, dar tata, oricât de mult o iubea, nu suporta ideea că putea s-o lase văduvă. Bunicul îmi spunea mereu că tata a fost un adevărat gentleman.

Ollie s-a întors la locul său.

— Şi-au scris la fiecare două zile, a continuat Susan. Bunicul le-a păstrat scrisorile într-o cutie frumoasă de lemn. Sunt minunate, a adăugat ea, lăsând andrelele jos. Eu am venit pe lume la mai puțin de un an de când s-a întors tata. Ei – noi – aveam toată viața în față.

Susan a oftat adânc.

— Britanicii au crezut că războiul se sfârşise. Dar soldații care s-au întors la vatră au adus cu ei o ceva mult mai ucigător decât tunurile sau gazul muştar[27].

27. Agent chimic foarte persistent, numit şi iperită, folosit drept gaz de luptă în timpul Primului Război Mondial.

Ollie a înghițit în sec.

— Gripa spaniolă?

Susan a dat din cap.

— Bunicul primise un telefon de la mama să vină să mă ia. Şi ea, şi tata aveau dureri în gât. Se temeau să nu iau şi eu. Trei zile mai târziu, erau amândoi în spital cu pneumonie. Bunicul a încercat să-i vadă, însă erau în carantină, alături de alte sute de bolnavi.

Susan a început să clipească des, pentru a-şi reține lacrimile.

— Tata a murit în duminica următoare. Mama, marți.

Ollie i-a pus mâna pe braț. Susan a încercat să nu se mişte, atingerea lui îi făcea bine.

— S-a întâmplat cu atâta timp în urmă...

Ollie a ezitat, apoi şi-a pus mâna încet pe genunchi.

— Când eram mică, nu puteam suferi locul de joacă. Îi auzeam de multe ori pe copii cum săreau coarda în timp ce recitau poezioara despre gripă, a spus ea şi s-a uitat la Ollie. Ştii despre ce vorbesc?

Ollie a clătinat din cap.

Susan a început să se joace absentă cu andrelele.

— Aveam o păsărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra şi-năuntru a zburat Enza.

— E groaznic.

— De-asta n-am învățat niciodată să sar coarda, a spus ea şi a mai tricotat câteva ochiuri. Aş fi dat orice să fiu mai mare, ca să-mi amintesc de ei. Mi-au rămas doar câteva fotografii, scrisori şi povestirile bunicului, pe care mi le spune adesea cu variații fără sfârşit, ca să le facă mai interesante.

Ollie şi-a lăsat brațul pe cutia dintre ei.

— Bunicii mi-au dăruit o copilărie fericită, cu multe râsete şi multe păsări.

— Porumbei.

Susan şi-a încrețit uşor buzele încercând să-şi rețină un zâmbet.

— Da, porumbei, a întărit ea şi a lăsat andrelele jos. Aşadar, Oliver de Maine, pentru ce te afli tu aici?

— Să lupt. RAF are nevoie de piloți.

— Nu ți-e teamă?

— Să mor?

Susan a dat din cap.

— Există lucruri şi mai rele de-atât.

— Cum ar fi?

— Să stai deoparte în timp ce naziştii vor să cucerească lumea.

Exploziile s-au rărit, ca o furtună care se domoleşte. Din lumânare mai rămăsese un căpețel; suportul era acoperit de picături de ceară topită.

— Sper că au terminat pentru seara asta, a spus Ollie.

— Mai vine un val, a spus Susan, după care a pus mâneca în cutie şi a împins-o sub sofa. Ar trebui să ne odihnim. Mâine dimineață avem multe de făcut.

Ollie a încuviințat din cap. A luat lumânarea, dar flacăra a pâlpâit şi s-a stins, lăsând camera în întuneric.

— O să aduc un alt chibrit.

— Nu-i nevoie.

Susan l-a prins pe Ollie de mână, simțindu-i căldura. L-a condus până la scări şi i-a aşezat încet palma pe balustradă.

Au urcat împreună scările până la palier. Holul era un tunel fără capăt, din cauza draperiilor de camuflaj.

— Crezi că o să nimereşti în camera ta? a întrebat ea.

— Aşa cred.

Susan a auzit țăcănitul mânerului bombat de la uşă.

— Am găsit-o, a spus el.

— Ollie?

— Da.

— Cred că am vorbit prea mult.

— Mi-a făcut plăcere să ascult, a spus el.

— Drăguț din partea ta. Dar a fost nepoliticos din partea mea să bat câmpii, a spus ea, apoi a făcut o pauză. Ce s-a întâmplat cu părinții tăi?

— Accident de maşină.

Ollie a păşit pe culoarul cufundat în beznă. Podeaua scârțâia sub picioare.

— Singur pe lume, fără frați sau rude, mi-e mai uşor să mă duc la război.

Susan a înghițit în sec şi a făcut un pas în față. A atins cu piciorul plinta de lemn.

— Când s-a întâmplat accidentul?

El a ezitat.

— Luna trecută.

Susan a scos un strigăt uşor.

Peste coridor s-a lăsat liniştea. Apoi s-a auzit sunând sirena.

Ollie i-a găsit umărul pe întuneric.

— Se pare că ai avut dreptate cu al doilea val, a spus el şi a strâns-o uşor de umăr.

Noapte bună, Susan.

Susan a simțit că mâna lui se ridică, apoi a auzit zgomotul uşii închise. A rămas singură pe coridor până când bubuitul tunurilor a trimis-o în camera sa, la adăpost.

Tulburată de ceea ce tocmai aflase despre părinții lui Ollie, ca şi de vuietul bombelor, Susan nu reuşea să adoarmă. Puțin după miezul nopții, sirena de la aerodrom a dat semnalul de încetare a alarmei. Şi-a tras pe ea capotul şi şi-a luat papucii, apoi s-a furişat pe scări, sperând că o ceaşcă de ceai cald îi va domoli gândurile. Când s-a îndreptat spre bucătărie, a văzut că uşa din față era întredeschisă. O fâşie din lumina lunii se întindea peste duşumele. A aruncat o privire afară şi l-a zărit pe Ollie aşezat pe treptele verandei.

— Nu poți să dormi? a şoptit Susan, păşind afară.

— Nu, a răspuns Ollie.

— Nici eu.

— Cred că şi-au terminat treaba în noaptea asta, a spus el şi a bătut uşor cu palma locul de lângă el. Ți-am păstrat şi ție un colțişor.

Susan şi-a strâns poalele capotului şi s-a aşezat pe trepte.

— Îmi pare atât de rău pentru ce li s-a întâmplat părinților tăi.

— Mulțumesc. Şi mie îmi pare rău pentru ai tăi. E nedrept ca un copil să rămână singur.

Susan a încuviințat din cap.

— Din fericire, i-am avut pe bunici.

Ollie a întors capul spre ea.

— Sunt sigur că Bertie şi Agnes au făcut o treabă grozavă.

Ea a zâmbit, încântată de compliment şi de faptul că pomenise numele bunicii, pe care nu o cunoscuse.

Ollie şi-a tras fermoarul de la jachetă.

— Ți-a părut vreodată rău că n-ai avut frați? a întrebat el.

— O, da! a spus ea întinzându-şi brațele. Ştii, aş vrea să am o familie mare, cândva.

— La fel şi eu. O liotă de copii.

— Fete sau băieți?

— Şi una, şi alta. Dar tu?

— Două fete şi doi băieți.

— Foarte precis, a spus Ollie lovind-o uşor cu genunchiul în picior. Şi cum să-i cheme?

Susan a stat puțin să se gândească.

— Pe băieți, Peter sau Ian, ceva în genul ăsta. Iar pentru fete, aş alege un nume de floare.

— Cum ar fi Iris sau Rose?

— Poate. Sau ceva mai rar, ca să se simtă unice, a spus ea, apoi şi-a suflat în palme să se încălzească. Iar vorbesc prea mult?

— Deloc.

Ollie şi-a scos jacheta şi i-a pus-o peste umeri.

— Să nu răceşti.

— Nu-ți face griji.

Susan şi-a strâns jacheta pe lângă ea, simțindu-i căldura trupului.

Ollie şi-a vârât palmele sub el.

— Ce zice prietenul tău de numele astea de flori?

— Nu am nici un prieten, a spus Susan, simțind că inima i-o ia razna. M-am întâlnit o vreme cu cineva în timpul facultății. Nimic serios. Iar de când a început războiul n-am mai avut timp decât pentru porumbei.

Susan a început să-şi mişte degetele de la picioare ca să-şi alunge fluturii din stomac.

— Dar tu, ai vreo iubită care te aşteaptă acasă?

— Nu. Am avut o prietenă în liceu, dar n-a mers.

— Un sfârşit trist?

Ollie a clătinat din cap.

— Nu, a fost bine aşa. Eram prea diferiți.

— Adică?

Ollie s-a întors spre Susan.

— Înainte să moară ai mei, tata şi-a rupt piciorul într-un accident de tractor, aşa că am amânat să merg la facultate, ca să mă ocup de fermă. Să spunem doar că nu a fost deloc încântată că stau acasă şi am grijă de un părinte. Şi nici nu s-a dat în vânt după gândul unei vieți petrecute lângă un câmp cu cartofi.

— Atunci e bine că s-a isprăvit, a spus Susan şi şi-a încrucişat picioarele, aproape atingându-i coapsa cu genunchiul.

Ollie s-a lăsat pe spate.

— Ai văzut stelele?

Susan şi-a ridicat privirea spre cer.

— Dumnezeule! a exclamat ea. Îngândurată, nu băgase de seamă că norii dispăruseră, lăsând vederii sute de stele scânteietoare. Este atât de frumos!

— Se văd şi constelațiile, a spus Ollie şi a ridicat mâna ca să i le arate. Cred că acolo...

— Uite! i-a arătat ea cu degetul o pâlpâire luminoasă pe cer.

— Repede, pune-ți o dorință!

Susan a închis ochii şi a tăcut câteva clipe.

— Ce ți-ai dorit?

— Prefer să nu spun, a răspuns Susan deschizând ochii. Dacă-ți spun, nu se mai împlineşte.

— La mine acasă, în Maine, ne împărtăşim dorințele când cade o stea. La fel şi când suflăm în lumânările de pe tort ori ne punem o dorință legată de păpădii şi buburuze. Şi pentru că la acest eveniment ceresc te afli în compania unui american, cred că ar trebui să-mi spui.

Pe buzele lui Susan a apărut un surâs abia schițat.

Ollie s-a tras mai aproape de ea.

— Nu vrei să ți se îndeplinească?

— Ba da.

— Atunci trebuie să-mi spui.

— Foarte bine, a spus ea. Îmi doresc ca războiul ăsta să se termine odată.

— E dorința perfectă.

Susan a tăcut o vreme.

— Sunt zile când mă întreb dacă bombele vor înceta vreodată.

— O să se oprească, a spus Ollie privind-o în ochi. Cred în tine, Susan. Am mare încredere şi în porumbeii voştri şi în Operațiunea Columba. Războiul *se va termina*. Promit să ajut din răsputeri să fie aşa.

Cuvintele lui au liniştit-o pe Susan, ca o pătură încălzită de soare. Dintr-un imbold lăuntric, şi-a lăsat capul pe umărul lui.

Ollie a luat-o pe după umeri şi a tras-o uşor spre el.

Au rămas tăcuți câteva clipe. Prin mesteceni a trecut foşnind o boare de vânt. Pentru prima dată după multe săptămâni, Susan s-a simțit la adăpost de orice primejdie. Cuvintele lui pline de încredere îi dăduseră speranță. Se bucura de fiecare minut ce trecea, ştiind că în orice moment sunetul strident al sirenei le putea fura din clipele petrecute împreună.

— Ar trebui să te odihneşti, a şoptit Ollie.

Susan a şovăit puțin. Inima îi spunea să mai rămână, dar mintea o anunța că a doua zi începea misiunea lor. Cu greu s-a hotărât să-şi ridice capul de pe umărul lui.

Ollie s-a ridicat în picioare. Susan i-a prins mâna întinsă şi s-a ridicat de jos. Degetele li s-au împletit, apoi s-au desprins.

Ajunşi în casă, fiecare s-a dus în camera sa. Susan a păşit încet spre pat, simțindu-şi pielea încă înfiorată de atingerea lui.

Capitolul 17
EPPING, ANGLIA

Ciocănitul din geam a trezit-o pe Susan. S-a întins, s-a dat jos din pat şi a tras perdeaua de camuflaj. Strălucirea soarelui de dimineață a făcut-o să-şi ferească privirea. S-a frecat la ochi şi a văzut-o pe Ducesa, care se ținea cu greu pe pervaz, ca un echilibrist. Porumbița a mai ciocănit o dată şi Susan a deschis fereastra.

Ducesa a zburat înăuntru spre pat.

— Bună dimineața!

Pasărea s-a cățărat pe cearşafurile mototolite, ca un copil care urcă anevoie un deal iarna cu rachete de zăpadă.

Susan a luat-o pe Ducesa în brațe şi a mângâiat-o pe spate.

— Cum ai dormit?

Ducesa a început să uguiască.

— Mă tem că mai bine decât mine, a spus Susan reamintindu-şi că stătuse trează aproape toată noaptea, gândindu-se la clipele petrecute cu Ollie.

— Şi-a pierdut părinţii. Ca şi noi.

Ducesa a clipit din ochi. Susan a oftat.

— N-am fost prea politicoasă cu el, trebuia să-l întreb mai multe despre ai lui. Mă simt îngrozitor.

Ducesa a întors capul spre fereastră. Susan s-a uitat afară. L-a văzut pe Ollie cum străbate curtea şi dispare într-una din hulubării. Un zăngănit de metal şi porumbeii au început să zboare înăuntru. Un zâmbet uşor i-a tras colţurile gurii.

— Hrăneşte porumbeii, a şoptit ea.

Ducesa şi-a întins aripile. Susan a aşezat-o pe comodă, a netezit cearşafurile, apoi s-a îmbrăcat şi s-a privit în oglindă. Şi-a periat părul încâlcit peste noapte şi l-a strâns într-un coc. Şi-a ciupit obrajii ca să capete puţină culoare, simţind dorinţa ciudată de a se machia, ceea ce nu mai făcuse de când plecase de la universitate. A întins mâna după sticluţa de parfum, i-a deşurubat capacul şi şi-a pus pe gât ultimii stropi.

Ducesa şi-a lăsat căpşorul într-o parte.

— Da, ştiu, azi avem destulă treabă.

Susan a pus sticluţa pe comodă, a dus-o pe Ducesa la geam şi a azvârlit-o în aer. Pasărea a ţâşnit către hulubărie, iar ea a coborât în sufragerie, unde l-a găsit pe bunicul bând ceai.

— Bună dimineaţa, Susan, a salutat-o Bertie. Am pregătit micul dejun.

Susan a aruncat o privire spre fiertura de ovăz de pe plită şi l-a sărutat pe bunicul pe obraz.

— În cazul ăsta, o să pregătesc şi masa de prânz, a spus el şi i-a făcut semn spre scaunul de lângă el. Ciuguleşte nişte ovăz. Ollie şi cu mine am mâncat deja.

— Nu mi-e foame.

Bertie i-a împins cana cu ceai.

— Atunci, bea puţin!

Susan a sorbit o gură şi s-a dus la fereastră. Nici urmă de Ollie, doar o pâclă de fum de la bombardamentele din noaptea trecută care plutea spre apus.

— Ştii, părinţii lui Ollie s-au prăpădit, a spus Susan.

— Am bănuit eu, a spus Bertie.

Susan a pus cana pe masă.

— Acum o lună.

— Dumnezeule! a exclamat Bertie, şi s-a ridicat de la masă ca s-o îmbrăţişeze. Din nefericire, ştim prea bine prin ce trece acum.

Susan l-a strâns mai tare în braţe.

— Ţine minte, să nu mă laşi singură niciodată.

— Toate sunt trecătoare, draga mea, a spus el şi s-a uitat la Susan cu ochii mijiţi, înconjuraţi de creţuri. Chiar şi războiul ăsta nenorocit.

Susan s-a încordat toată. Necazul lui Ollie îi reamintise cât de nedreaptă e viaţa.

Înhață oamenii de pe fața pământului, așa cum ai trage niște numere din pălărie. Mai toți ai ei fuseseră înșfăcați cu mulți ani în urmă. Londonezii erau luați în fiecare noapte. Iar acum porumbeii lor dragi urmau să pornească într-o misiune mortală.

Bertie s-a dus șchiopătând până la chiuvetă, unde și-a lăsat cana.

— Și acum, să ne apucăm de treabă!

— Nu-ți iei bastonul? l-a întrebat Susan.

— N-am nevoie, draga mea, mă simt tânăr și în putere, a spus Bertie încordându-și brațele slăbite. Astăzi o să salvăm țara.

Susan l-a luat pe Bertie de braț, și-a înăbușit temerile și a pășit afară.

Capitolul 18
EPPING, ANGLIA

— Stai cuminte, i-a spus Ollie unui porumbel în timp ce îi prindea un tub de bachelită de picior.

Inelul clemei elastice cu arc s-a închis cu un țăcănit.

— Ei, n-a fost prea rău, nu-i așa?

Ollie a băgat pasărea într-una dintre cuștile pregătite de lansare, mult mai mici decât coșurile obișnuite cu care Bertie și Susan duseseră păsările la Clacton-on-Sea. Abia era loc pentru un porumbel, darămite pentru un pachețel în care intrau un creion, o bucățică de hârtie și niște instrucțiuni scrise în franceză. Cu toate că stăteau înghesuiți într-o cușcă de care era legată parașuta de mătase, porumbeii uguiau de parcă erau gata să plece într-o călătorie obișnuită, pentru a se lua la întrecere undeva în Anglia.

Tocmai când așeza cușca peste celelalte, a auzit ușa de la hulubărie scârțâind. S-a întors și i-a văzut intrând pe Susan și pe Bertie.

Susan a aruncat o privire de jur-împrejur.

— Ai făcut o treabă grozavă, Oliver, a spus Bertie inspectând cuștile. Ca pilot, te-ai descurcat de minune cu porumbeii. Mă gândesc că ar trebui să-ți măresc salariul.

— Nu mi-am dat seama că sunt plătit, a spus Ollie.

— Nici n-ai fi avut cum, a spus Bertie întorcându-și pe dos buzunarele goale, ca niște urechi de iepure ieșindu-i din pantaloni. N-am nimic să-ți ofer, din păcate. Doar șansa de a face istorie.

— Mi se pare corect, a spus Ollie. Poate că eu ar trebui să plătesc!

Bertie a izbucnit în râs.

— Asta numesc eu caracter.

Susan s-a uitat la peretele de boxe. În afară de vreo zece pui şi de porumbițele care cloceau în cuibare, şirurile erau goale.

— Susan, ajută-l pe Ollie la încărcat. Eu mă duc să mă uit prin celelalte hulubării, a spus Bertie vârându-şi buzunarele la loc, după care a păşit afară în scârțâitul uşii ce se închidea în urma lui.

Susan a băgat un deget prin ochiurile unei cuşti, dar porumbelul i l-a împins cu ciocul.

— De unde-ai ştiut ce păsări să laşi aici?

— Mi-a spus Bertie.

— Şi de ce te-ai trezit aşa devreme?

Ollie a aşezat o cuşcă goală lângă un şir de porumbițe care cloceau.

— M-am gândit că o să fie o zi grea pentru tine.

Susan şi-a întors privirea spre el.

— Mulțumesc.

Tânărul a dat din cap, apoi a verificat o paraşută.

Susan a oftat adânc. Pe urmă a spus:

— Îmi pare rău că nu te-am întrebat până acum despre ai tăi.

— Nici o problemă.

— Ba este. Am dat dovadă de nepăsare, a spus ea şi şi-a făcut de lucru cu o cutie plină cu tuburi. Cred că îți lipsesc mult.

— Foarte mult.

— Povesteşte-mi despre ei.

— Părinții mei au fost fermieri, dar dacă îl întrebai pe tata îți spunea că e un pilot care cultivă cartofi ca să-şi plătească dările.

— Cred că-i plăcea la nebunie să zboare, a spus Susan.

— Da. M-a învățat să zbor cu avionul înainte să ştiu să conduc maşina.

— Sună periculos.

— Mama ar fi fost de acord cu tine.

Susan a zâmbit.

— O femeie înțeleaptă.

— Mama ar fi trebuit să se facă învățătoare. Era nemaipomenit de deşteaptă şi avea talentul de a face ca lucrurile complicate să pară simple. Dar, fiindcă nu avea diplomă, s-a mulțumit să-şi petreacă timpul liber la bibliotecă, să-i învețe pe adulți să citească, a spus Ollie, scormonind pământul cu tocul ghetei. La fel ca tata, era mândră de rădăcinile ei britanice.

— Mi-ar fi plăcut să-i cunosc, a spus Susan.

— Te-ar fi îndrăgit.

— Crezi?

— Sunt absolut sigur.

— Pentru că sunt englezoaică?

— Nu. Pentru că eşti... Susan.

Ea şi-a aranjat şuvițele desprinse din coc. Ollie şi-a trecut mâna peste o boxă goală.

— Am fost un copil norocos. Ai mei au făcut mari sacrificii ca să-mi ofere o viață mai

bună. Au pus un ban deoparte pentru facultate.

— Te-ai dus la facultate?

El a clătinat din cap.

— Am venit să lupt.

Susan a coborât ochii în pământ.

— Şi din cauza mea te-ai trezit într-o crescătorie de porumbei.

— Am ajuns aici pentru că am lovit un ofiţer, a spus el şi a făcut un pas spre ea. Dacă aş fi din nou în aceeaşi situaţie, n-aş schimba nimic.

Simţea cum îl străbate un val de afecţiune. *Eşti bună, grijulie şi frumoasă. Sunt norocos să fiu aici, cu tine.*

Susan şi-a ridicat privirea spre el şi a înghiţit un nod mare din gât.

— Noi... cred că ar trebui să isprăvim ce-avem de făcut.

Au pus şi restul porumbeilor în cuşti, cu precizia unei linii de asamblare a automobilelor. Susan lua porumbeii, le şoptea ceva la ureche şi îi înmâna apoi lui Ollie, care le fixa tuburile şi îi băga în cuşcă. Stivele de cuşti creşteau întruna pe măsură ce boxele se goleau.

Când Ollie a băgat şi ultima pasăre în cuşcă, Ducesa a intrat zburând în hulubărie şi a început să se plimbe pe o poliţă. Susan a întins mâna după porumbiţă, dar, în loc să o prindă, a dat peste o cărticică ascunsă sub un strat gros de praf. A luat-o şi a suflat praful de pe copertă.

— Mă întrebam ce s-a întâmplat cu ea. N-am mai văzut-o de când eram mică.

Ollie a aşezat şi ultima cuşcă şi s-a dus lângă Susan.

— Ce este?

— Cartea de coduri a tatei.

Ducesa a început să se plimbe de-a lungul poliţei, zgâriind lemnul cu ghearele. Susan a frunzărit paginile.

— Prima dată am găsit-o pe când scotoceam printr-o cutie cu amintiri rămase de la părinţi, în speranţa că o să dau şi peste alte fotografii, a spus ea întinzându-i cărticica.

Ollie şi-a trecut mâna peste legătura de piele, scorojită ca solzii unei reptile bătrâne. S-a uitat repede peste foile înţesate cu ciorchini de litere şi coduri, apoi a şters coperta cu mâneca şi i-a înapoiat-o lui Susan.

— Tata a luptat în artilerie. Acolo se foloseau de coduri pentru mesajele trimise pe frontul de vest. Se pare că erau imposibil de spart, sau cel puţin aşa m-a lăsat bunicul să înţeleg, a spus Susan zâmbind. Când eram mică, lega uneori un mesaj secret de unul din porumbeii de curse, chiar dacă asta le încetinea viteza. Eu aşteptam în hulubărie până când sosea porumbelul cu mesajul. Apoi descifram codul.

Susan a strecurat carneţelul în buzunarul de la jacheta lui Ollie.

— Haide să i-o arătăm bunicului. O să se bucure să-ţi vorbească despre ea.

Ollie a pipăit umflătura din buzunar.

— Şi ce scria Bertie în mesajele lui secrete?

— Chestii importante. De obicei, locul unde ascunsese un mic dar pentru mine. O carte. O caramea. S-o fi văzut pe bunica astupându-şi urechile în timp ce zdrăngăneam printre cratiţe şi oale ca să găsesc un pachetel de gumă de mestecat.

Ollie a râs înfundat.

— M-ar fi amuzat să văd aşa ceva.

— Sunt sigură.

A privit-o îndelung. Ochii li s-au întâlnit pentru câteva clipe, trezindu-i un tremur în stomac. *Şi tu simți acelaşi lucru?*

Susan şi-a întors privirea spre rândurile goale, apoi spre cuşti. Câțiva porumbei se foiau în spațiul îngust, pe când ceilalți îşi vârâseră capul sub aripă. Îi tremurau mâinile.

Ollie i le-a cuprins într-ale sale cu blândețe. Se lupta să găsească cuvintele potrivite. În cele din urmă i-a spus doar atât:

— Ai avut atâta grijă de ei.

Susan l-a strâns uşor de mână.

— Am obosit să-mi fie frică şi foame. Şi raidurile astea aeriene de fiecare zi... Nu mai pot să-mi scot din cap urletul sirenelor. Dar cel mai mult sufăr pentru că-mi trimit porumbeii la moarte. Ştiu că n-avem de ales, dar asta mă îngrozeşte.

— Războiul se termină, odată şi odată, a liniştit-o el. O să fie şi nopți fără bombe. Mâncare fără cartelă. Hulubării fără alarme... O să-ți termini şi facultatea.

— Iar tu o să pleci acasă, a spus ea cu o voce gâtuită.

Ollie a tresărit. Drumurile lor în viață aveau să-i despartă. El urma să plece pe front. Ea urma să crească alți porumbei. Şi totuşi, Susan făcuse să-i renască speranța şi bucuria de viață, aşa că nu voia să lase nimic să le stea în cale – nici măcar războiul.

— Nu vreau să plec, a spus el dintr-o suflare.

Susan l-a privit în ochi.

— Vreau să stau aici... cu tine.

Ea s-a ghemuit la pieptul lui.

A strâns-o în brațe, simțindu-i căldura, pieptul care tresălta uşor, părul mătăsos care îi mângâia bărbia.

Susan şi-a ridicat fața şi l-a luat pe după gât. S-a ridicat încet pe vârful picioarelor.

Ollie a simțit cum i se zbate inima în piept. Pulsul i-a luat-o razna când buzele i s-au apropiat de ale ei.

Un claxon de maşină strident.

Porumbeii au început să se agite.

— Au sosit! a strigat Bertie de pe pajişte.

Îmbrățişarea lor s-a stins. Susan şi-a culcat obrazul pe pieptul lui. Mâinile lui Ollie s-au desprins de pe umerii fetei, au alunecat pe brațe şi s-au oprit pe mijlocul său.

Susan a făcut un pas înapoi şi între ei s-a căscat un gol. Brațele lui Ollie au căzut pe lângă trup. Inima i s-a domolit. Susan şi-a netezit fusta şi părul.

— Eşti gata să câştigăm războiul? a întrebat Ollie.

Ea a încuviințat din cap.

În curte au sosit trei camioane militare. Dintr-unul a coborât un sergent.

— Am venit să preluăm porumbeii, a spus el şi a despăturit o foaie de hârtie. Ordin pentru cinci sute.

— Acolo, în primele hulubării, a spus Bertie, arătându-le cu mâna. Sunt puşi deja în cuşti.

Susan şi Ollie au urmărit din verandă cum soldaţii încarcă porumbeii. În mai puţin de o oră, hulubăriile erau goale. Soldaţii s-au urcat în camioane şi au pornit motoarele. Mai puţin ultimul camion, al cărui motor a tuşit când şoferul a învârtit cheia în contact. Primele două vehicule porniseră deja, aşa că şoferul a claxonat şi a făcut semn cu mâna de la geam. Camioanele au frânat cu un scrâşnet.

Un soldat din primul vehicul a scos capul pe geam.

— Care-i problema?

— Nu porneşte! a strigat şoferul.

Soldaţii s-au dat jos, au deschis capota şi s-au uitat la motor. După câteva minute de bâjbâială, motorul tot nu a dat nici un semn.

— Trebuie să chemăm un mecanic. Sau un alt vehicul, a spus unul dintre soldaţi.

— Asta durează, n-avem voie să întârziem, a spus sergentul şi s-a uitat la Bertie. Este vreun mecanic prin apropiere?

Bertie a clătinat din cap.

— Toţi sunt plecaţi pe front. Cel mai aproape este unul Jacob Wiseman, în Loughton.

— Prea departe, a spus sergentul.

— Mai bine, a spus Bertie. În ultima vreme, Jacob se mişcă foarte încet. Mă face să par un puiandru.

— La naiba! Trebuie să cerem un alt vehicul.

Bertie s-a dus spre sergent.

— Mai e o variantă.

— Care anume?

— Să folosiţi camioneta mea. Iar şofer să fie *el*, a spus Bertie arătând spre Ollie.

Ollie şi-a scos pieptul înainte.

Sergentul şi-a încrucişat braţele şi a răsuflat adânc, umflându-şi obrajii exasperat.

— Aşa o să ajungeţi la timp, a adăugat Bertie. Şi nici nu e nevoie ca oamenii dumneavoastră să-mi aducă înapoi maşina.

Sergentul a stat să se gândească. S-a uitat la Ollie, apoi la ceas.

— Foarte bine.

Ollie era impresionat de felul în care Bertie reuşea să-i convingă pe militari, pe oricine de fapt, să-i primească propunerile. Ar fi dat orice să fi fost acolo, în birou, ca să audă cum l-a convins pe comandant să-i dea drumul din închisoare.

Soldaţii au mutat repede porumbeii în camioneta lui Bertie, după care soldaţii s-au înghesuit în celelalte, câte trei în fiecare cabină. Au pornit motoarele. Porumbeii au fluturat din aripi.

Bertie a scos o cheie din buzunar şi i-a aruncat-o lui Ollie.

— Presupun că piloţii ştiu să conducă şi o camionetă.

Ollie a dat din cap în semn că da.

— Susan, ce-ai zice să dăm o tură cât timp Oliver de Maine se plimbă cu porumbeii noştri?

Susan l-a luat de braţ pe Bertie.

Ollie s-a urcat în camionetă şi a pornit motorul. În timp ce se îndrepta spre ieşirea din fermă, a văzut-o în oglinda retrovizoare pe Susan care fugea spre el. A oprit imediat şi a

coborât geamul.

Susan s-a prins cu mâinile de geam şi şi-a tras puțin sufletul.

— Să ai grijă cum îi urcă în avion, da?

El a bătut-o încet pe mână.

— O să am grijă.

— Mulțumesc, a spus ea şi i-a strâns uşor degetele.

Ollie a simțit mâna ei desprinzându-se de a lui. A apăsat pedala de accelerație şi a pornit pe urmele camioanelor militare. S-a uitat în oglinda retrovizoare cum Susan dispare încet.

Ea l-a urmărit cu privirea cum dispare în depărtare. Norul de fulgi ridicat de roți s-a aşternut încet pe drum. Ştia că era ultima dată când îi mai vedea pe porumbei, pe cei mai mulți. Aveau şanse foarte reduse de a se întoarce din Franța. Gândul că Ollie avea să fie cu ei în acele ultime clipe înainte de îmbarcare o făcea să treacă mai uşor peste temerile ei.

Nu mai întâlnise un alt bărbat ca Ollie. *Este tandru, frumos şi foarte atent cu cei din jur*. Avea toate calitățile pe care le aprecia la un bărbat. Şi pe deasupra, îi plăceau porumbeii, ceea ce îi făcea de ruşine şi pe cei mai tari pretendenți. Bertie şi Agnes avuseseră o căsnicie plină de iubire – se țineau tot timpul de mână, râdeau şi se sărutau –, asta îşi dorea şi pentru sine într-o bună zi. De când începuse războiul însă, gândul de a avea o relație amorțise. Ollie îi redeşteptase inima.

Susan a pornit încet spre casă. *În seara asta*, şi-a spus ea în gând, *vom fi împreună*.

Capitolul 19
NORTH WEALD, ANGLIA

Ollie a pornit pe urma camioanelor militare pe Epping Road, ghidându-se după dâra de fulgi şi pene căzute din platformele din față. Nu peste mult timp urma să intre într-o bază a aviației regale, poate chiar să zărească un Hurricane sau un Spitfire, şi cu toate acestea nu se gândea decât la Susan. Camioanele duceau cu ele, înghesuite în spatele cabinei, ființele dragi ei, tot ce avea mai de preț, în afară de Bertie şi Ducesa. Porumbeii erau munca sa de-o viață. Pasiunea sa. Şi acum erau aruncați în luptă, unde aveau să-şi găsească sfârşitul cei mai mulți dintre ei. Ollie simțea că duce nişte prizonieri către plutonul de execuție.

La poarta aerodromului North Weald, santinela a clătinat din cap când a aflat că un civil încerca să pătrundă cu camionul în bază. Soldatul s-a contrazis cu sergentul, apoi a

dat un telefon înainte de a-l lăsa să intre pe poartă. Lui Ollie i-ar fi plăcut să creadă că i s-a permis accesul în bază pentru că participa la o misiune sau, şi mai bine, pentru că era un viitor pilot RAF. Ştia însă că fusese primit mai degrabă pentru că era nevoie de oameni care să descarce şi să încarce cuştile cu porumbei, una câte una. Santinela a inspectat camioneta lui Bertie, l-a perchiziționat pe Ollie să se asigure că nu are vreo armă, şi în cele din urmă l-a lăsat înăuntru.

Camioanele au trecut pe lângă mai multe hangare şi apoi au cotit pe o pistă. Cu ochii măriți de uimire, Ollie a văzut şiruri de avioane Spitfire care se odihneau pe pistă, ca nişte vulturi adormiți. Aparatele verzi-albăstrui păreau incredibil de rapide. Trei elice. Alură aerodinamică. Cupolă de sticlă lucioasă. Insigne pictate pe cozi. Mitraliere străpungând aripile. Avioanele păreau turnate dintr-o singură piesă de metal, la mare distanță de biplanorul lui făcut dintr-o ramă de lemn îmbrăcată în pânză ponosită. Ollie apucase să numere şaizeci de avioane înainte să-şi dea seama că rămăsese în urmă. A apăsat pedala de accelerație şi s-a alăturat convoiului care o cotise pe altă pistă.

S-au oprit în fața unei escadrile de aparate Bristol Blenheim. Spre deosebire de Spitfire, bombardierele nu păreau construite pentru operațiuni militare. Arătau mai degrabă ca un avion comercial modificat. Bot pătrățos. Două motoare mari, câte unul pe fiecare aripă. Pe fuzelaj fusese prinsă cu şuruburi o turelă, o adăugire făcută în grabă. Cu toate că un Blenheim pălea în comparație cu Spitfire, lui Ollie i se părea că arăta totuşi ca un avion de temut, ceva special, pentru că putea fi folosit şi ca bombardier. În clipa aceea, era gata să zboare chiar şi într-un balon cu aer cald, doar ca să ajungă pilot RAF.

Ollie a parcat camioneta lângă celelalte camioane. S-a dat jos şi a început imediat să descarce porumbeii alături de soldați, cu gândul să arunce o privire în carlinga unui Blenheim. A aşezat cuştile sub burta avionului, care avea deschise larg trapele pentru bombe. S-a aplecat înăuntru ca să-i dea cuştile cu porumbei soldatului care le stivuia în coada avionului. A aruncat o privire înăuntru, la lumina soarelui ce răzbătea prin sticla turelei. Dotat pentru un echipaj de trei – pilot, copilot şi mitralior –, avionul părea mic pentru un bombardier. Carlinga înconjurată de pereți de sticlă arăta ca o seră în miniatură, dar le oferea piloților o extraordinară perspectivă aeriană. Bordul era acoperit de zeci de comutatoare şi instrumente de zbor. Ollie, care se folosise în bătrânul lui biplan de un singur instrument, indicatorul de combustibil, s-a simțit brusc precum un pilot începător.

— Mişcă-ți fundul! i-a strigat soldatul din avion. N-avem timp de pierdut.

Ollie s-a aplecat imediat să ia altă cuşcă. Împreună cu trei soldați, a cărat cuştile pe care ceilalți le aşezau rânduri-rânduri în avioane, ca nişte zidari. De fiecare dată când urca o cuşcă în avion, îşi răsucea capul să mai arunce o privire în carlingă. O oră întreagă au mutat porumbeii în câteva bombardiere.

Când au terminat de descărcat şi ultimul camion, un soldat – un bărbat corpolent care mergea cam împiedicat – a fost cât pe ce să cadă. A reuşit să se redreseze la câțiva centimetri de pământ. Porumbeii au început să se agite.

— Prost mai eşti, Angus, a râs unul dintre soldați.

— Nu sunt, a răspuns Angus, aşezându-şi mai bine cuştile în brațe.

Ollie i-a auzit pe soldați făcând haz pe seama lui Angus, care ridica panoul din spate al camionului.

— Să-l fi văzut pe Angus la hulubării, le-a spus soldatul camarazilor săi. Tăntălăul ăsta umflat a răsturnat o stivă de cuşti şi unul dintre porumbei a scăpat.

Ollie s-a apropiat încet de ei.

Angus s-a încruntat.

— Dar l-am prins.

Soldatul a izbucnit în râs!

— Ai luat o altă pasăre din cuib şi i-ai legat un tub.

— Nu-i adevărat, a ripostat Angus. Stătea pe o poliță. Nici măcar n-a încercat să zboare când am pus mâna pe ea.

Ollie a încremenit.

— Cum arăta?

Angus a întors capul surprins.

— Cum arăta? a repetat Ollie.

— Ciudată, a spus Angus. Parcă o împroşcase cineva cu vopsea verde.

Ollie a simţit cum i se zbârleşte părul pe ceafă.

— Ducesa!

— Cine?

— Ai luat o pasăre care nu făcea parte din misiunea asta.

— Ai dat-o-n bară, Angus, a spus un soldat.

— E doar o pasăre, s-a apărat Angus.

— Porumbel, l-a corectat Ollie, apropiindu-se de el. Porumbelul preferat al lui Susan. Unde l-ai pus?

Angus a arătat spre un Blenheim aflat la capătul şirului.

Ollie a pornit imediat spre avion, când a simţit că-l înşfacă cineva de braţ.

— Nu te duci nicăieri, i-a ordonat sergentul.

I s-a urcat sângele la cap. S-a dus spre sergent.

— Atunci să meargă acolo unul din oamenii dumneavoastră.

Gradatul l-a strâns şi mai tare.

— N-o să ne apucăm acum să descărcăm avionul pentru o pasăre.

Ollie s-a uitat la Angus.

— Avea cumva pe gât pene care făceau ape verzi şi purpurii, de parcă lucea în întuneric?

Angus a încuviinţat.

Sergentul i-a dat drumul la braţ lui Ollie.

— N-avem timp.

— Comandantul n-o să fie prea încântat când o să audă că aţi luat animalul de companie al cuiva, a spus Ollie.

Sergentul şi-a trecut mâna peste faţă.

— Înţeleg că bunicul lui Susan este prieten cu un vicemareşal. Numele lui parcă începe cu P.

— Vicemareşalul Park?

— Da, el e, a întărit Ollie.

Sergentul a înghiţit în sec, încreţindu-şi fruntea.

— Poate o să se îndure comandantul de tine şi o să te pună doar să cureți cotețele de porumbei până la sfârşitul războiului.

— Domnule sergent, a intervenit Angus, nu vreau să dăm de belea.

Sergentul s-a uitat la ceas.

— Piloții şi echipajele trebuie să vină dintr-o clipă în alta. Mai ştii unde ai pus-o?

— În coada avionului, a răspuns Angus. Am pus-o prima.

— La naiba, trebuie să descărcăm, a spus sergentul scărpinându-se furios în cap, de parcă voia să scoată o căpuşă.

Ceilalți soldați s-au uitat spre un hangar, apoi spre sergent.

— Bine, a spus el. Mişcați-vă repede.

Ollie a răsuflat uşurat. În secunda următoare a început să sune alarma.

Capitolul 20
EPPING, ANGLIA

— Ducesa! a strigat Susan de pe verandă.

S-a uitat spre şirurile de mesteceni de la marginea pădurii. Nici o mişcare, în afară de frunzele galbene ce fremătau prin mesteceni şi câteva vrăbii care zburau scurt de colo-colo.

— Ducesa!!

— Ai căutat în hulubării? a strigat Bertie din fotoliu.

Susan a întrat în casă.

— Peste tot.

Cu picioarele sprijinite pe un taburet, Bertie şi-a frecat genunchii.

— Se întoarce ea. Ții minte când ne-am dus cu un stol la Willingham?

Susan a dat din cap şi s-a aşezat pe podea lângă el. Şi-a amintit de porumbeii tineri pe care îi luase la antrenament. Fusese una dintre puținele dăți când nu o luase şi pe Ducesa în călătorie. Când au ajuns în Willingham ca să le dea drumul, Ducesa a aterizat pe capota camionului şi a privit-o cu căpşorul înclinat într-o parte, de parcă ar fi zis *De ce ați plecat fără mine?* De atunci nu o mai lăsaseră acasă.

— Cred că zboară în cerc deasupra aerodromului, a spus Bertie. O să se întoarcă înaintea lui Oliver.

— Ce-ți mai fac genunchii? a întrebat ea, schimbând subiectul.

— La fel.

— Nu trebuia să ne plimbăm. O să plăteşti pentru asta mai târziu.

El şi-a aşezat mai bine picioarele pe taburet.

— Aveam nevoie de mişcare.

— Un ceai?

Bertie a dat din cap.

— Ar fi grozav, draga mea.

Susan s-a dus în bucătărie şi a pus ceainicul metalic pe plită. A deschis cutia cu ceai. Pe fund mai rămăsese o lingură de frunze mărunțite. S-a uitat pe geam la grădina care părea adormită, cu tulpini uscate şi lăstari chirciți la pământ în aşteptarea iernii. Era cazul să sape prin grădină, sau chiar să dea o raită prin pădure în căutarea de ceva ierburi cât de cât bune de făcut infuzie. Deocamdată, aveau să se mulțumească cu un ceai slab.

Susan a aruncat o privire la ceasul din perete: 2:47 după-amiază. La ora asta, porumbeii erau în avioane, mai mult ca sigur. Nu ştia când avea să înceapă operaţiunea, dar bănuia că urmau să decoleze la adăpostul întunericului, la fel ca Luftwaffe. Spera ca porumbeii să nu se sperie. La urma urmei, nu mai fuseseră până acum într-un avion. Nici ea, de altfel. Poate că o să reuşească să-şi pună capul sub aripă şi să doarmă. Câți dintre ei aveau să se întoarcă?

Fii tare ca oul, şi-a spus.

S-a aşezat la masa din bucătărie şi s-a întors cu gândul la Ollie. Se bucura că însoțea porumbeii, ştia că o să aibă grijă de ei. Cu toate că îl cunoştea de atât de puțin timp, îi câştigase încrederea. Poate erau atenția cu care o înconjura şi interesul pentru porumbei; ori poate era felul în care îi purta de grijă lui Bertie, aducându-i prosoape reci pentru genunchii bolnavi, un lucru pe care ea îl prețuia din suflet.

Se simțise bine în clipele petrecute pe sofa alături de el, când îi povestise lucruri pe care nu le mai împărtăşise altora. În preajma lui Ollie, avea o stare de linişte cum nu mai simțise alături de alți bărbați. Seara asta urma să fie îngrozitoare, porumbeii ei aruncați în luptă în timp ce Luftwaffe avea să arunce un alt rând de bombe asupra Londrei. Se alina însă cu gândul că Ollie avea să fie alături de ea, cel puțin câteva luni de acum încolo, până când urma să fie liber să intre în RAF. Pentru asta o să-şi facă griji la momentul potrivit. Acum însă, mai aveau destul timp să se bucure unul de altul.

Bertie a intrat şchiopătând în bucătărie.

Susan a ridicat privirea spre el.

— Ceaiul e gata în câteva clipe.

Bunicul a făcut semn spre plită. Susan şi-a dat seama că uitase să aprindă arzătorul.

— Cred că sunt un pic cam distrată.

— E de înțeles, draga mea.

Susan s-a ridicat să aprindă focul, în timp ce Bertie s-a aşezat la masă.

— Te gândeşti la porumbei?

— Da.

— Şi la Ollie?

Susan s-a înroşit la față. A ezitat câteva clipe, apoi a încuviințat din cap.

Bertie a zâmbit, a tras un scaun lângă ea şi i-a făcut semn cu mâna să ia loc.

Susan şi-a frecat uşor brațele şi s-a aşezat.

— Ştiu, a spus Susan.

Se aştepta să audă o predică despre cum trebuie să se poarte o domnişoară bine-crescută, sau poate despre riscul de a te apropia prea mult de un străin, cu atât mai mult de un bărbat care urma să plece pe front nu după mult timp. Dar Bertie a surprins-o.

— Oliver de Maine al nostru s-a ataşat destul de mult de porumbei, a spus el scoțând pipa din buzunar.

Ea a şovăit puțin.

— Da, destul de mult.

Bertie a îndesat tutun în pipă, a aprins un băț de chibrit şi a pufăit.

— Grăunțele sunt pe terminate. Mâine poate vă duceți în sat, tu şi Ollie, să mai cumpărați ceva.

Susan a simțit că umerii i se destind.

— Vrei să-ți cumpăr și niște tutun?

Bertie a clătinat din cap.

— Când toată lumea trăiește pe cartelă, mie nu-mi trebuie lux. O să mă descurc cu ceva de prin grădină.

— Doar un pic de tutun.

El a zâmbit și a mângâiat-o ușor pe braț.

— Ce-ai zice de un ceai bun, ceva de care să ne bucurăm cu toții. Oliver o să creadă că suntem nepoliticoși. Ar fi frumos să-i oferim o ceașcă cu ceai ca lumea.

Susan l-a îmbrățișat, inspirând mirosul de săpun de casă și de tutun. S-a dus la plită, a luat vasul și a turnat apa aburindă într-un ceainic. Soarele de după-amiază strălucea prin fereastră, încălzindu-i fața. În timp ce urmărea cum apa fierbinte capătă culoarea pâinii bine coapte, s-a gândit din nou la Ollie. Trebuia să se întoarcă curând. Aveau să aștepte porumbeii. Împreună.

În timp ce Susan ducea la masă tava cu ceainicul și ceștile de ceai, a izbucnit alarma. Susan a tresărit. Ceștile de porțelan au căzut pe podea și s-au spart. Ceaiul fierbinte i-a sărit pe picioare. Și-a frecat pielea și a aruncat o privire spre bunicul său.

— N-am nimic, sunt bine, a spus ea.

Bertie se chinuia să se ridice.

Susan l-a ajutat și împreună s-au dus spre verandă. Sirenele urlau. Tirul antiaerienei bubuia strident. S-au uitat spre apus, așteptând să vadă o flotilă întreagă îndreptându-se spre Londra pentru un atac-surpriză la lumina zilei. Primele explozii nu s-au auzit însă dinspre capitală, ci doar la câteva mile depărtare. A simțit că i se taie picioarele. S-a apucat de brațul bunicului. În timp ce norul de fum negru se învolbura spre cer, Susan nu se gândea decât la Ollie.

Capitolul 21
NORTH WEALD, ANGLIA

La auzul mugetului de sirenă, pe Ollie l-a străbătut un val de adrenalină din cap până în picioare. Soldații s-au oprit. Sirena a început să urle și mai tare.

— La posturile voastre! a strigat sergentul, apoi s-a întors spre Ollie.

— Iar tu, dă-i drumul!

Ollie s-a uitat la avion. Apoi la sergent.

— Acum!

Ollie a fugit la camioneta lui Bertie. A căutat febril cheia de contact şi a pornit motorul. În timp ce se îndepărta, i-a văzut pe soldaţii cu care venise sărind în camioane şi îndreptându-se în viteză spre un hangar. Peste tot, zeci de bărbaţi alergau în toate direcţiile. Unii îşi puneau din mers căştile pentru a se urca pe grămezile de saci cu nisip. Alţii îndesau proiectile pe ţevile tunurilor îndreptate spre cer.

Din barăcile aflate în celălalt capăt al aerodromului ieşeau în fugă piloţii îmbrăcaţi cu jachete de aviator. Echipajele aveau nevoie de un minut, poate două, să ajungă la avioane. Ollie s-a uitat în oglinda retrovizoare. Trapele din burta avionului Blenheim erau încă deschise. *O să dureze doar un minut*, şi-a spus el. A apăsat frânele şi a ieşit de pe pistă. A deschis portiera, a alergat spre avion şi s-a căţărat înăuntru. Partea din spate era plină până sus de cuşti acoperite cu o plasă de siguranţă. Ochii arămii ai porumbeilor îl fixau prin ochiurile plasei. Sirenele urlau.

Spre coada avionului putea ajunge doar căţărându-se peste cuşti pe sub plafonul boltit. Nici un culoar. Nici un gol prin care să se strecoare. Dacă îl loc să se holbeze la carlingă ar fi urmărit cum erau încărcate cuştile, ar fi ştiut cât de greu era să ajungă în capătul cozii, şi poate că acum ar fi gonit cu camioneta lui Bertie spre crescătorie. Avea de ales, ori să se târască peste plasă, ori să renunţe. Fără să mai stea pe gânduri, s-a săltat peste cuşti.

Porumbeii au început să fâlfâie din aripi. S-a târât cu mâinile şi picioarele depărtate ca să-şi cumpănească greutatea, ca un fachir pe un pat de cuie. Cuştile scârţâiau. Bara de metal care se întindea de-a lungul plafonului i se freca de spate. Un porumbel l-a ciupit de deget. Sirenele se tânguiau.

Când a ajuns în spate, s-a lăsat să alunece până la podea printr-un mic spaţiu liber lăsat între cuşti şi coada avionului. Genunchii îl apăsau pe piept. Tocmai când desfăcea plasa din cârligele care o fixau, a bubuit antiaeriana. S-a speriat şi a dat cu capul de plafon. L-a săgetat o durere puternică. A reuşit totuşi să dea plasa la o parte.

— Ducesa!

Porumbeii se agitau. Cuştile blocau aproape toată lumina care pătrundea prin turelă, împiedicându-l să vadă bine. S-a uitat la toate. Nici urmă de porumbiţă. S-a lăsat în jos, cu palmele pe podeaua rece de metal. La fund, cu două rânduri mai încolo, a zărit o sclipire. Şi-a încordat privirea. Şi atunci a văzut-o. Ducesa dădea din aripi şi penajul ei strălucitor scânteia ca lumina unui licurici.

Au explodat câteva proiectile. Ollie a tresărit, apoi a tras o cuşcă de la fund, ca pe o cărămidă. Stiva s-a înclinat, dar a rămas pe loc. A pus repede cuşca într-un colţ şi a întins braţul în golul creat. Şi-a vârât degetele prin ochiurile plasei de la cuşca Ducesei şi a tras. Cuşca nu s-a urnit. A tras mai tare, simţind cum îi intră sârma în carne. Cuşca a rămas neclintită.

S-a rezemat de peretele din spate. A împins cuştile cu ghetele şi a făcut mai mult loc. A întins iar mâna şi a tras de cuşca Ducesei, simţind că se mişcă. Şi-a încordat muşchii. Cuşca a început să alunece. S-a aplecat şi mai mult, ca să aibă forţă. Ducesa clipea din ochi. În timp ce trăgea de cuşcă prin deschizătură, tunurile antiaeriene au încetat, fie şi pentru o secundă. Îndeajuns cât să audă. Şuierăturile. Ca sute de ceainice care dădeau în

clocot. I s-a zbârlit părul pe ceafă. Şuierăturile se auzeau din ce în ce mai tare, apoi au încetat din senin. Când Ollie a strâns cuşca Ducesei la piept, exploziile au cutremurat pământul, fiecare tot mai aproape, ca picioarele unui uriaş care tropăia spre avion.

S-a urcat înapoi peste cuşti. Sub el fluturau zeci de aripi. Piciorul i s-a prins deodată în plasă. Antiaeriana a izbucnit din nou.

Şi-a smucit piciorul, eliberându-şi gheata din ochiurile plasei. Pe când se târa spre ieşire, ţinând strâns cuşca Ducesei, a auzit ceva ca o explozie de dinamită. S-a izbit cu spatele de plafon. A căzut din nou în coada avionului, îngropat sub un morman de cuşti.

A deschis ochii. Porumbeii dădeau înnebuniți din aripi.

— Ducesa! a strigat Ollie, dar nu şi-a auzit glasul, din cauza ţiuitului din urechi. Avionul vibra. Tot mai multe explozii cutremurau pământul. Când sunetele ascuţite din urechi au încetat, a auzit zgomotul elicei.

Capitolul 22
NORTH WEALD, ANGLIA

Avionul Blenheim a făcut un salt înainte, lipindu-l pe Ollie de peretele din spate, apoi a început să zdrăngăne şi să se zgâlţâie pe măsură ce accelera pe pistă.

— Aşteaptă! a strigat Ollie, dar glasul i s-a pierdut în vacarmul exploziilor.

S-a zbătut să dea la o parte cuştile. Aripile fâlfâiau. Fulgii zburau. Avionul s-a balansat puternic spre stânga, izbindu-l cu umărul de o grindă de susţinere.

— Sunt aici, înăuntru!

Fâşâitul roţilor pe pistă a încetat brusc. Podeaua a părut să se încline şi avionul s-a aplecat spre dreapta. *Isuse Cristoase, suntem în aer*, şi-a spus Ollie. Cuştile îi acopereau capul şi pieptul. S-a prins de plasă şi s-a tras în sus. Când a ieşit din mijlocul mormanului, a zărit capul unui mitralior în turelă.

Bărbatul s-a lăsat pe spate, îndreptând ţeava spre cer. Braţele i se zgâlţâiau în timp ce banda de cartuşe a mitralierei trăgea foc după foc. Pe deasupra avionului a trecut zumzăind ceva incredibil de rapid. Când trăgătorul a întors ţeava, l-a zărit pe Ollie făcându-şi apariţia dintre cuşti.

— Cine naiba...

În fuzelaj au apărut o mulţime de găuri. Prin ele treceau acum raze subţiri de lumină. Deodată, mitraliorul a căscat gura şi s-a îndoit brusc de mijloc, ca un boxer care încasează pe nepregătite o lovitură la rinichi. Ollie a coborât târâş de pe stivele de cuşti şi s-a dus la

el. Bărbatul, prăbuşit peste cutia cu muniţii, a început să tuşească, împroşcându-şi cu sânge jacheta de aviator.

— Nu te lăsa, a spus Ollie în timp ce îi apăsa cu mâinile abdomenul.

— Benny! a strigat cineva din carlingă.

Când trăgătorul a încercat să răspundă, din laringe i-a ieşit doar un gâlgâit.

— L-au nimerit! a strigat Ollie.

În carlingă s-au ivit două capete.

Gloanţele au făcut în fuzelaj şi mai multe găuri prin care ţâşneau scânteieri de lumină.

Avionul s-a înclinat puternic pe o parte în timp ce făcea un viraj. Forţa gravitaţiei l-a izbit pe mitralior de pereţii avionului, făcându-l să geamă.

Ollie l-a întors, sprijinindu-i capul. I-a apăsat abdomenul cu mâinile, simţind că jacheta lui era caldă şi lipicioasă.

Bărbatul a gemut şi a mişcat din buze încercând să vorbească, dar nu reuşea să scoată nici un sunet, de parcă avea coardele vocale tăiate.

Ollie s-a uitat în jur şi a descoperit o trusă de prim-ajutor montată pe peretele avionului. A smuls-o de acolo, dar gloanţele care intrau ţiuind prin podea l-au alungat în turelă. Prin domul de sticlă, a văzut un roi de avioane de vânătoare inamice de jur împrejur. Deşi bombardierele Blenheim manevrau când spre stânga, când spre dreapta, rămâneau totuşi în formaţie. Cerul se umpluse de urmele fosforescente ale trasoarelor. Mult deasupra lor, bombardierele Luftwaffe se îndreptau spre vest, lăsând să cadă încărcături care păreau interminabile. Ollie a rotit turela şi a zărit un Messerschmitt în picaj care urmărea bombardierul Blenheim aflat în spate. Avionul de vânătoare inamic a tras. Geamurile carlingii s-au făcut ţăndări. Botul s-a înclinat în jos şi avionul s-a prăbuşit în spirală spre pământ.

Messerschmitt-ul a plonjat spre stânga, apoi spre dreapta şi a luat la ţintă avionul lor. Lui Ollie era gata să-i sară inima din piept. A aruncat trusa de prim-ajutor şi, cu mâinile pline de sânge, a apucat mitraliera. A îndreptat-o spre avion cât de bine s-a priceput, pentru că până acum nu ţintise decât cu ţeava de suflat boabe de mazăre, şi a apăsat pe trăgaci. Braţele i se scuturau de parcă mânuia un ciocan pneumatic. Gloanţele au trecut pe lângă ţintă, dar Messerschmitt-ul şi-a schimbat brusc direcţia.

Ollie a îndreptat ţeava în toate direcţiile în căutarea unui inamic, însă avioanele de vânătoare se îndepărtau deja pentru a-şi escorta bombardierele. Tirul inamic a încetat până la urmă, lăsând să se audă doar huruitul motoarelor de pe Blenheim. Ollie a simţit că avionul urcă. În câteva secunde, s-a ascuns în nori.

S-a întors la bărbatul rănit, care stătea cu ochii închişi şi cu o spumă roşie în jurul gurii. I-a luat pulsul. O bătaie slabă. A rupt repede cutia de carton a trusei de prim-ajutor şi a scos bandajele cele mai mari. Când a desfăcut fermoarul de la jacheta mitraliorului, l-a izbit un miros de metal coclit. Şi-a dat seama că starea lui era mult mai gravă decât crezuse. Glonţul îi străpunsese abdomenul, ieşind într-o parte, unde se vedea o gaură mare cât un măr. I-a pus bandajele pe burtă, încercând disperat să oprească sângele. Preţ de o clipă, s-a gândit la tatăl său prins sub tractor, cu piciorul rupt şi şoldul sfărâmat, şi la degetele pline de sânge ale mamei, zdrelite în timp ce scormonea pământul disperată să-şi scoată soţul de acolo. A alungat gândul din minte şi a pus şi ultimul bandaj. Tifonul s-a

îmbibat imediat cu sânge.

Când a aruncat o privire spre carlingă, l-a văzut pe căpitan folosind radioul. Copilotul, aflat la comandă, împingea înainte manşa în formă de volan pentru a redresa avionul. Şi-a îndreptat din nou atenţia spre mitralior, presându-i rana cu amândouă mâinile. Bărbatul a scos un scâncet, ca un copil cu febră, prea slăbit să se trezească.

Căpitanul a ieşit din carlingă şi s-a apropiat de mitralior. Şi-a scos casca de piele, dând la iveală o chică de păr negru.

Ollie s-a crispat când l-a recunoscut.

— E praf, a spus Ollie.

Locotenent-aviatorul Boar l-a înşfăcat de jachetă.

— Ce naiba cauţi aici?

Ollie i-a înfruntat privirea.

— Când ne-au atacat pe aerodrom, tocmai căutam porumbelul luat de soldaţii tăi din greşeală.

Boar s-a uitat la mitralior.

— Nemernicule! L-ai omorât.

I-a dat mâna la o parte.

— Nemţii l-au împuşcat, a spus el şi a apăsat din nou bandajul de pe abdomenul bărbatului. Şi nu e mort.

Boar s-a uitat la găurile din fuzelaj, apoi a îngenuncheat lângă mitralior şi i-a luat capul în mâini.

— Benny!

Rănitul a gemut.

— Benny!

Mitraliorul a întredeschis ochii.

Boar l-a strâns cu disperare.

— Rămâi cu noi, Benny!

Bărbatul a clipit.

— Trebuie să ajungă la spital, a spus Ollie, apăsându-i rana.

— Nu ne mai întoarcem.

Ollie a simţit un fior.

— Misiunea a început. Ai grijă de el, a spus Boar scrâşnind din dinţi, apoi s-a ridicat în picioare şi s-a întors în carlingă.

Ollie a apăsat şi mai tare rana lui Benny, în încercarea disperată de a încetini sângerarea. Făcută de un glonţ de calibru mare care trecea şi prin oţel, gaura era însă prea mare. Sângele se prelingea de pe picior pe podea, unde se formase o baltă. Obrajii rănitului au pălit. Podeaua s-a înroşit. Mitraliorul şi-a dat ultima suflare deasupra Canalului Mânecii, când încerca să-şi umple plămânii cu aer. Apoi pieptul i s-a dezumflat, ca un balon umplut pe jumătate care este înţepat cu foarfeca.

Cu mâini tremurătoare, Ollie a închis fermoarul jachetei. Apoi şi-a trecut degetele peste faţa lui Benny pentru a-i închide ochii.

Capitolul 23
LA 3 000 DE METRI DEASUPRA CANALULUI MÂNECII

— A murit, a spus Ollie venind în spatele carlingii.

Geamul era acoperit de nori groşi, avionul parcă zbura printr-o mare de lapte.

Locotenent-aviatorul Boar a strâns comenzile avionului atât de tare, că i s-au umflat venele pe dosul mâinilor.

— Afurisită treabă! a exclamat copilotul.

Şi-a potrivit casca, s-a şters de transpiraţie pe frunte şi s-a întors spre american ca să îl măsoare din cap până-n picioare. A făcut ochii mari.

Ollie a băgat de seamă că bărbatul îi privea uluit mâinile şi atunci şi le-a ascuns la spate. Copilotul a scos din jachetă un mic medalion de bronz cu Sfântul Cristofor[28]. L-a frecat înfrigurat cu degetul mare, de parcă voia să şteargă gravura. Sau să se pătrundă de ajutorul divin.

28. Patronul celor care călătoresc pe uscat, pe apă sau prin aer. Este reprezentat ca un bărbat purtându-l în spate pe copilul Isus la trecerea unui râu, numele lui însemnând chiar „purtător de Cristos“.

— O să plăteşti pentru ce-ai făcut, iancheule. Dar acum ascultă comanda la mine, a spus Boar şi fălcile i s-au încleştat când s-a uitat la ceasul de mână. În patruzeci şi opt de minute ajungem deasupra ţintei. Prinde-l bine pe Benny. Nu vreau să-l pierdem când se deschid trapele.

Ollie a dat din cap.

Copilotul a înghiţit iar adânc, părând gata să vomite.

— Cine a fost? a întrebat Ollie.

— Mitraliorul nostru, a răspuns Boar.

— Nu, voiam să ştiu *cine* a fost.

Boar a rămas cu ochii lipiţi pe panoul de bord.

— Benny Sullivan, miner din South Wales, a spus el şi a clătinat din cap. Nefericitul credea că războiul din cer e ceva mai puţin periculos decât mina lui de sub pământ.

Copilotul a deschis geamul de lângă el, lăsând să intre aerul rece, ca să alunge mirosul tot mai puternic de cocleală.

Ollie s-a întors la mitralior. L-a rezemat de peretele avionului şi s-a uitat în jur după un loc unde să-l pună. Avionul era însă mic şi plin de cuşti. Singurele locuri unde putea să-l aşeze erau în turelă sau peste trapele din burta avionului, dar amândouă erau nepotrivite. Aşa că a mutat câteva cuşti în turela trăgătorului, asigurându-se că mitraliera avea destul loc să se rotească. A mai aşezat câteva cuşti pe o poliţă pentru bombe, acum

goală, montată pe peretele fuzelajului.

Aplecat deasupra bărbatului mort, Ollie l-a apucat de subsuori, simțind partea stângă caldă și lipicioasă. Brusc, i s-a făcut rău, dar și-a adunat puterile și a tras spre spatele avionului trupul care lăsa o dâră roșie pe podea. L-a acoperit cu plasa pentru încărcătură și i-a trecut un braț și un picior prin ochiurile plasei, ca să nu alunece. Porumbeii din apropiere își închiseseră ochii sau își vârâseră capul sub aripă.

S-a așezat apoi pe scaunul înalt din turelă pe care Benny stătuse doar cu puțin timp în urmă și și-a lăsat capul pe țeava armei. Oțelul era rece. Un om murise. Iar el era în drum spre Franța. Ăsta avea să fie ultimul lui zbor. O dăduse în bară. Chiar dacă Bertie se ducea la vicemareșalul Park, la Winston Churchill, la FDR, sau chiar la Dumnezeu, nu mai putea să-l scape cu vorba din beleaua asta. Dar mai ales îl durea gândul că nu avea s-o mai vadă pe Susan. *O să ajung iar în închisoare. N-o să mai fiu niciodată cu ea*. Se străduia să înțeleagă pe deplin urmările greșelilor sale. N-avea să-i mai audă niciodată glasul plăcut și nici n-avea s-o mai țină vreodată în brațe. A simțit o durere în inimă. *Puteam avea un viitor împreună*.

Înconjurat de zgomotul elicelor, se întreba ce-ar fi spus părinții săi despre alegerile pe care le făcuse. Ar fi aprobat intenția lui de a intra în luptă? Da, fireşte. Dar nu și isprăvile sale – călătorise clandestin pe vapor, pocnise un locotenent, fusese aruncat în închisoare, era consemnat într-o crescătorie de porumbei. Iar acum, tocmai ce a fost surprins la bordul unui avion RAF aflat în misiune, o faptă gravă, care îl putea trimite după gratii ani de zile, până la sfârșitul războiului.

A răsuflat adânc și a văzut aburi ieșind în aerul rece de la înălțime. Când a încercat să sufle în pumni pentru a-i încălzi, a văzut că degetele îi erau pătate de sânge și s-a oprit. Nu avea cu ce să le șteargă, așa că și-a scos cămașa din pantaloni și le-a frecat cu ea până când i s-a înroșit pielea.

În următoarea jumătate de oră, Ollie a rămas tăcut până când o turbulență puternică l-a făcut să arunce o privire din turelă. Camuflajul oferit de nori se termina. A numărat bombardierele Blenheim. Lipsea numai unul – o minune, ținând seama de atacul-surpriză. Brusc, avionul s-a lăsat într-o parte și a trebuit să se țină de mitralieră. A văzut că bombardierele ieșeau din formație. Prin spărturile dintre nori a zărit pământul ivindu-se din apele Canalului Mânecii – țărmurile franceze. Avioanele s-au împrăștiat, fiecare pornind pe o altă rută pentru a lansa cuștile cu porumbei deasupra câmpurilor din Franța.

Ollie a simțit o mână pe umăr. S-a întors și l-a văzut pe copilot.

— Ne apropiem de coastă, a spus acesta. O să dau drumul încărcăturii.

— Pot s-o fac eu, s-a oferit Ollie.

Copilotul a clătinat din cap.

— Comandantul vrea să fie totul făcut bine, a spus el, aruncând fără să vrea o privire spre coada avionului, unde a văzut trupul mitraliorului înfășurat în lințoliul de plasă.

Ollie l-a văzut pe copilot albindu-se la față.

— Ce-ai zice să-ți dau eu cuștile?

Copilotul a început să frece nervos medalionul din jachetă și a spus:

— Bine, dar să stai departe de trape.

După ce avioanele au pornit fiecare în altă direcție, zgomotul a doar două motoare

părea incomparabil mai slab. Ollie a ieşit din turelă ca să-i facă loc copilotului. Lângă trupul mitraliorului era puţin spaţiu. S-a uitat la porumbei. Cei mai mulţi dormeau. Undeva, la coada avionului, se afla Ducesa. Gândindu-se la Susan, şi-a promis în gând că nu avea să se lase până când porumbiţa nu ajungea în mâinile ei.

— Pregătiţi-vă pentru lansare! a strigat locotenent-aviatorul Boar din carlingă.

Copilotul s-a prins de un mâner montat lângă trapele pentru bombe. S-a uitat în jur după o coardă de siguranţă, dar nu a văzut decât muniţia.

Trapele s-au întredeschis.

— Unde este coarda de siguranţă a lui Benny? a întrebat copilotul, uitându-se înnebunit în toate părţile.

Ollie a arătat spre Benny, care o avea prinsă de centură.

— Asta căutai?

— Da, a spus copilotul muşcându-şi buza.

Ollie a scos coarda după ce a desfăcut centura mitraliorului şi i-a înmânat-o. Pilotul şi-a prins repede un capăt al corzii de centură, iar celălalt l-a agăţat de un cârlig aflat lângă trape. Vântul l-a izbit în faţă, vălurindu-i obrajii.

— Le dăm drumul una câte una. La fiecare douăzeci de secunde. Ca să le răspândim.

Ollie a încuviinţat din cap.

— Ţine-te bine, a spus el arătând spre o chingă de piele fixată de fuzelaj. S-ar putea să avem companie.

Ollie s-a apucat strâns de chingă. Jos de tot, apa lăsa loc pământului. Acum zburau peste un pâlc de case şi o biserică de piatră. Un drum pustiu şerpuia prin sat, pierzându-se în zare. Fără tunuri. Fără tancuri. Fără nazişti. Doar câmpuri goale presărate printre petice de pădure. Locul părea abandonat, de parcă francezii intraseră adânc în mare şi se înecaseră, doar ca să nu trăiască sub ocupaţia nazistă.

— Daţi-i drumul! a strigat Boar.

Ollie i-a întins copilotului o cuşcă. Porumbelul a înălţat capul, înviorându-se brusc. Copilotul a dat drumul cutiei. Din instinct, porumbelul a încercat să zboare, zbătându-se între pereţii cuştii. Paraşuta s-a deschis. Purtată de vânt, cuşca a început să coboare spre un câmp.

În depărtare, Ollie a auzit trosnind tirul antiaerienei naziste. Inima a început să-i bată mai tare. I-a dat repede copilotului altă cuşcă.

Le-a luat pe toate la rând. Stivele scădeau. Porumbeii zburau spre câmpuri ca nişte umbreluţe de păpădie.

Când a ajuns la coada avionului, Ollie a văzut-o pe Ducesa în cuşca ei, mişcându-şi căpşorul dintr-o parte în alta, ca şi cum se străduia să priceapă de ce tovarăşii ei de zbor erau alungaţi pe rând din avion. A aşezat-o într-un colţ şi a luat şi ultimele două cuşti.

Copilotul le-a dat drumul, apoi s-a uitat în avion şi a văzut porumbelul fluorescent.

— Mai e unul, a spus el arătându-l cu degetul.

Ollie a clătinat din cap.

— Nu face parte din misiune.

— Dă-mi-l.

Ollie s-a apropiat de copilot. Curentul făcea să-i fluture manşetele pantalonilor.

— Dacă pasărea asta zboară, atunci zbori şi tu, a spus, arătând spre Franța aflată la mii de metri dedesubt.

Copilotul a înghițit în sec.

— Vorbeşti serios?

— Da, a minţit Ollie.

— Ați terminat? a strigat Boar de la manşă.

Copilotul a frecat încă o dată medalionul din jachetă, apoi s-a uitat peste umăr, parcă aşteptând ca locotenentul să-i vină în ajutor.

— Tu alegi, a spus Ollie.

— O să putrezeşti în Seră, a spus el.

Şi-a desprins coarda de siguranță de la centură şi a strigat:

— Am terminat!

Ollie simțea că viața lui se împrăştia în cele patru vânturi odată cu porumbeii. Mulți ani de-acum încolo avea să vadă soarele răsărind doar printre gratii de fier. Dar cel puțin ar trăi cu gândul că făcuse tot ce-i stătea în putință ca să i-o ducă lui Susan pe Ducesa.

Copilotul s-a şters pe mâini, de parcă porumbeii puteau să-i transmită vreo boală. S-a uitat în jos la pământul francez în timp ce uşile trapei se apropiau încet una de cealaltă.

Din senin, o salvă de bubuituri i-a zdruncinat, doborându-l pe copilot la podea. Botul avionului a țâşnit în sus. Copilotul a alunecat spre trape, încercând disperat să se prindă de ceva.

Ollie a ajuns la el chiar în clipa când picioarele îi ieşiseră în afară şi a apucat să-l înşface de jachetă.

Copilotul s-a agățat de brațul lui Ollie.

— Nu-mi da drumul! Ține-mă bine!

Ollie s-a proptit cu un picior de cadrul fuzelajului şi a tras. Norişorii negri de fum ai exploziilor au umplut cerul, în timp ce uşile trapei s-au apropiat mult, prinzând piciorul copilotului ca într-o menghină.

Bărbatul şi-a tras piciorul neputincios. Şi-a înfipt unghiile în brațul lui Ollie, care şi-a încordat puterile. Muşchii îi ardeau. L-a smucit cu toată forța şi l-a tras înăuntru exact când uşile s-au închis cu zgomot.

Exploziile au încetat brusc. Vâjâitul vântului a fost înlocuit de gâfâitul pilotului.

— Totul e în regulă? a strigat Boar.

Copilotul şi-a lăsat capul pe podea. A vârât mâna în jachetă şi a strâns medalionul în pumn.

— Da.

— Ne întoarcem spre casă, a spus Boar.

Copilotul a întors capul spre Ollie.

— Îți rămân dator, iancheule.

— Cred şi eu, a spus Ollie şi a arătat cu capul spre coada avionului. Mă răsplăteşti dacă îi duci teafăr porumbelul ăsta lui Susan Shepherd.

Copilotul a dat din cap. S-a ridicat în picioare, fără sânge în obraji, şi s-a întors în carlingă.

Ollie s-a rezemat de peretele avionului şi a închis ochii. Soarele care pătrundea prin

turelă ajungea până la el, dar nu reuşea să-l încălzească. Se străduia să se împace cu gândul că era ultimul lui zbor. Nu avea să lupte niciodată. Şi nici s-o mai vadă pe Susan. În loc să se întoarcă la Epping, avea să fie închis. Sau deportat. Pierduse orice şansă de a rămâne cu ea după război. Tânjea după o a doua şansă. Un val de amărăciune i-a cuprins inima.

În clipa când copilotul şi-a strâns centura pe scaun, a explodat un proiectil. Ollie a auzit un zgomot ca de pietre lovind un butoi de metal. Avionul s-a zgâlțâit. S-a ridicat în picioare. Din turelă a văzut că din motorul stâng ieşea un fum negru, iar elicea înțepenise, cu palele îndoite ca dinții de la o furculiță veche. Motorul din dreapta se îneca şi bolborosea. Când avionul a început să piardă din înălțime, stomacul i s-a urcat în gât. A aşteptat să simtă forța gravitației la încercarea avionului de a se înălța, dar în zadar.

Capitolul 24
EPPING, ANGLIA

Susan privea îngrijorată perdeaua de fum care se înălța spre răsărit. S-ar fi zis că aerodromul North Weald fusese stropit cu benzină şi apoi incendiat. O escadrilă de Messerschmitt-uri s-a năpustit deasupra pădurii, apoi s-a ridicat în nori. Acolo sus, o întreagă flotilă se îndrepta spre Londra. Avioanele de vânătoare germane roiau în jurul bombardierelor, ca nişte viespi care îşi apărau cuibul. Nu se vedea nici un Hurricane. Nici un Spitfire. Doar Luftwaffe. Se temea că toți şi totul fusese nimicit. Picioarele îi tremurau. A început să respire sacadat. S-a prins cu mâinile de balustrada verandei pentru a nu cădea.

Bertie a aruncat o privire furioasă spre duşmanii care îi invadau.

— Ticăloşii!

Sirena a amuțit, iar tunurile antiaeriene s-au oprit brusc, ca şi cum RAF rămăsese fără muniție, lăsând să se audă numai huruitul motoarelor germane. Susan şi-a ridicat privirea şi s-a înfiorat. Luftwaffe părea de neoprit, piloții erau nemuritori, iar avioanele lor, indestructibile.

S-a întors spre bunicul său şi a rostit doar atât:

— Ollie...

Bertie s-a albit la față. Lui Susan îi tremura bărbia.

Bertie a intrat şchiopătând în casă şi s-a dus la telefon. Susan îl auzea cum învârte frenetic manivela, se opreşte, apoi trânteşte receptorul în furcă.

— Liniile sunt moarte, a spus el, întorcându-se pe verandă.

Susan a ieşit în faţa casei, ferindu-şi cu mâna ochii de soarele de apus, ca să vadă mai bine avioanele care zburau spre vest. În scurt timp, s-a auzit ecoul tirului antiaerian. La orizont au apărut norişori de fum negru. A urmat apoi tunetul exploziilor din Londra.

S-a întors spre Bertie. Deasupra lor, vălul de funingine se amesteca printre nori.

— Trebuie să facem ceva, a spus Susan, şi mâinile au început să-i tremure.

Bertie a clătinat din cap şi a coborât şchiopătând scările verandei.

— Mai vine un atac.

— Ce-o face el acum? Dar porumbeii noştri? Ducesa?

El a deschis gura să spună ceva, dar s-a oprit.

— Trebuie să aflu! a continuat Susan.

Bătrânul s-a uitat la ceasul lui de buzunar, apoi la cer, măsurând cu degetul mare distanţa de la soare până la orizont.

— Nu mai e mult până se întunecă. O oră, poate două. Şi n-avem nici o maşină.

— Să împrumutăm camioneta de la McCreary.

— N-avem voie lângă aerodrom.

— Trebuie să încercăm.

Bertie a ezitat, apoi a spus:

— Mă duc eu.

— Merg şi eu cu tine.

— Exclus! a spus el şi a băgat ceasul în buzunar.

— Cu genunchii tăi, se face noapte până ajungi la McCreary. Mie îmi ia doar câteva minute.

— E prea periculos, a spus el.

— Mă descurc, a spus ea observând că privirea bunicului s-a înmuiat şi că umerii i s-au lăsat puţin. Să mă aştepţi pe verandă, cu bastonul.

Înainte ca Bertie să apuce să protesteze, Susan s-a întors şi a luat-o la fugă pe alee. De tălpile pantofilor i se lipeau bucăţi de noroi şi pietriş. Inima a început să-i bată cu putere când a trecut pe lângă hulubării. Aproape o treime dintre ele erau goale – porumbeii erau acum fie în drum spre Franţa, fie prinşi în infernul de la North Weald. Oile se îngrămădiseră în staul în aşteptarea ploii, amăgite de bubuitul tunetului stârnit de oameni. Câţiva miei păşteau iarbă, aşezaţi pe pământ cu picioarele strânse sub ei. La auzul paşilor lui Susan, au ciulit urechile.

O dureau picioarele. Plămânii îi ardeau. Nu s-a oprit decât la ferma lui McCreary. În timp ce alerga pe aleea pietruită ce ducea la casă, a alunecat din pricina noroiului de pe tălpi şi a căzut, zdrelindu-şi palmele. A simţit o durere fulgerătoare în braţe. A înlăturat repede pietricelele care i se lipiseră de piele, s-a ridicat de jos şi a bătut la uşă. Secundele treceau. Timpanele îi zvâcneau în ritmul pulsului. A tras adânc aer în piept, o încercare dureroasă de a-şi domoli respiraţia. A tresărit de spaimă la gândul că poate McCreary se dusese la adăpost. S-a uitat împrejur şi a zărit camioneta trasă lângă un şopron. A început să bată şi mai tare în uşă, până i s-au învineţit încheieturile degetelor.

Dinăuntru s-a auzit un foşnet, apoi un ţăcănit de încuietoare. Uşa s-a deschis cu un scârţâit şi din spatele ei s-a ivit bătrânul McCreary, care ţinea în mână un felinar, de parcă

tocmai ieşise dintr-o peşteră.

— Cine e? a întrebat doamna McCreary, care tocmai urca din pivniță.

Înainte ca domnul McCreary să apuce să deschidă gura, i-a răspuns Susan:

— Sunt eu, Susan Shepherd. Pot să împrumut camioneta dumneavoastră?

Domnul McCreary a dat să vorbească, dar deodată a făcut ochii mari când şi-a dat seama că uitase să-şi pună proteza şi a dus repede mâna la gură.

— Este totul bine, draga mea? a întrebat doamna McCreary, păşind în fața soțului.

Părul alb îi ieşea în neorânduială dintr-un coc prins în grabă.

— Nu, a spus Susan, trăgându-şi sufletul. Şi-a dus mâna în dreptul splinei, încercând să-şi potolească durerea.

— Bertie? a întrebat doamna McCreary.

— E bine, a răspuns ea şi a răsuflat adânc de câteva ori. Nu mai avem camioneta. Este ceva urgent.

— Dar plouă al dracului cu bombe! a exclamat domnul McCreary.

— Albert! l-a apostrofat doamna McCreary.

Bătrânul şi-a strâns gingiile, făcându-şi adâncituri în obraji.

— Vă rog! Vă explic mai târziu, a insistat Susan.

Susan s-a gândit la Ollie. A început să lăcrimeze.

Doamna McCreary a încuviințat din cap.

— Vrei să te ducă Albert până acasă?

Bătrânul a rămas cu gura ştirbă căscată.

— Nu.

Domnul McCreary a răsuflat uşurat, apoi a luat cheia agățată în hol şi i-a dat-o lui Susan.

— Mulțumesc, a spus Susan luând cheia, şi a rupt-o imediat la fugă.

— Ai grijă, draga mea! a strigat doamna McCreary în urma ei.

Camioneta domnului McCreary, pe care o folosea să care animale şi fân, era mai mare şi mai veche decât a lui Bertie. Susan a trebuit să încerce de mai multe ori s-o pornească. Accelerația mergea prost, cabina mirosea a gaze de eşapament, iar prin gaura din podeaua ruginită se vedea pietrişul. Dar funcționa. Altfel, ar fi trebuit să meargă pe bicicleta ei veche.

Când s-a apropiat de casă, l-a zărit pe Bertie venind cu greu spre ea, ținând în mână bastonul care nu atingea pământul. Susan a pus o frână bruscă. Camioneta a derapat uşor înainte de a se opri.

Bătrânul a azvârlit bastonul pe platforma camionului, a deschis uşa şi s-a urcat cu o grimasă de durere.

Era vorba să foloseşti bastonul, şi-a spus Susan în gând. A apăsat pedala de accelerație şi a dat drumul ambreiajului.

Bertie s-a pomenit aruncat în față.

— Vrei să mă laşi pe mine să conduc?

Susan a clătinat din cap. S-a chinuit să întoarcă vechea camionetă, rotind volanul mare cât o cârmă de vapor. Când roțile au intrat pe şosea, maşina a făcut un salt. Susan a apăsat cu putere pedala de accelerație până la podea.

Sătucul Epping era pustiu. Pe stradă se vedeau maşini parcate la nimereală, abandonate în timpul atacului-surpriză de peste zi. Draperiile de camuflaj erau trase la ferestre aproape peste tot, locuitorii pregătindu-se din vreme pentru atac, sau poate nedorind să mai vadă dezastrul lăsat de Luftwaffe. Toate prăvăliile din piaţă aveau uşile închise. Singurul semn de viaţă era o ambulanţă care gonea spre spital. Susan a simţit că i se face rău. Şi-a înăbuşit teama şi s-a îndreptat spre fumul de deasupra aerodromului.

La mai puţin de un kilometru de baza aeriană, drumul era blocat de un vehicul militar, şi doi soldaţi stăteau de gardă. Susan s-a uitat la Bertie şi a ridicat piciorul de pe acceleraţie. Camioneta s-a oprit.

Susan a coborât geamul. Aerul mirosea a praf de puşcă. A strâns de volan ca să nu îi tremure mâinile.

— Trebuie să vă întoarceţi, domnişoară, a spus soldatul.

Bertie s-a aplecat pe geam.

— Angajatul nostru face o livrare la aerodrom.

— Îmi pare rău, a spus soldatul, apoi a aruncat o privire spre exploziile din Londra, luând puşca în mână. Drumul este închis.

— Vă rog! l-a implorat Susan.

— Acestea sunt ordinele. Mergeţi acasă, domnişoară, a spus soldatul şi i-a făcut semn cu mâna să plece.

Susan a întors maşina, chinuindu-se să scoată schimbătorul de viteză din marşarier. După ce a nimerit viteza bună, a dat drumul la ambreiaj şi a pornit. S-a uitat în oglinda retrovizoare la pâcla de fum care învăluia aerodromul, a suspinat şi şi-a şters lacrimile.

— Măcar am încercat.

— Poate mai e o cale... a spus Bertie.

Susan s-a uitat la el.

— Da, a spus el scărpinându-se în cap. S-ar putea să meargă.

— Ce?

— Întoarce la Woodside, a spus el arătând cu mâna. Acolo!

Susan a rotit volanul brusc, făcându-l pe Bertie să se îndese în umărul ei. Bătrânul s-a îndreptat în scaun.

— Unde mergem? l-a întrebat.

— Nu intrăm în aerodrom, dar o să avem o vedere mai bună.

Susan a luat-o spre nord. În stânga se vedea pădurea Wintry, cu pâlcuri dese de copaci; frunzele căzute se lipiseră de drumul ud, ca un covor. În dreapta se vedeau păşunile năpădite de ierburi uscate. Nici urmă de oaie. Nici de culturi. Doar tufe pline de ghimpi. În spate, de-a lungul câmpurilor se întindea un gard de sârmă. *Aerodromul North Weald*? Susan a întins gâtul să vadă mai bine, când a simţit cauciucurile derapând pe pietrişul de lângă drum. A întors repede volanul.

— Fii atentă, draga mea, a spus Bertie. Mai avem puţin şi ajungem.

Îndrumată de bunicul ei, Susan a cotit spre o fermă după aproape o sută de metri. A încetinit în apropierea unei case de cărămidă. Peste uşa din faţă se întindeau vrejuri uscate, pe care doar apropierea iernii le oprise să acopere şi ferestrele de la etaj. *Oare toate satele din Anglia o să se pustiască de teama invaziei germane?* s-a întrebat Susan în treacăt.

— Familia Jamison a plecat la Shrewsbury încă de când a început războiul, a spus Bertie. Cu mulți ani în urmă, bătrânul s-a îmbolnăvit tocmai când îi fătau oile. Până s-a pus pe picioare, am avut eu grijă de turmă. Şopronul dă spre aerodrom. Mergi cu camionul în spatele casei, a adăugat el, arătând cu mâna.

Susan a parcat în fața şopronului şi l-a ajutat pe Bertie să coboare din camion. După cum se aştepta, Bertie n-a vrut să se folosească de baston, dar a acceptat să se rezeme de brațul ei. Apoi, au deschis împreună uşa şopronului cu o rangă, în scârțâitul balamalelor ruginite. Înăuntru încă mirosea a balegă şi a paie vechi.

— Acolo sus, a spus Bertie, arătându-i o scară care ducea în pod. Vin şi eu după tine.

— Genunchii tăi...

— Mă descurc.

Susan s-a urcat pe scară, pe treptele lustruite în zeci de ani de ghete pline de noroi şi mâini asudate. Soarele palid de după-amiază pătrundea prin crăpăturile din scânduri. Când a ajuns sus, l-a auzit pe Bertie gemând în timp ce se căznea să urce. Susan s-a lăsat în genunchi, i-a prins mâinile şi l-a ajutat să ajungă în pod. S-a scuturat de paiele de pe haine, în timp ce Bertie s-a ridicat în picioare şi a deschis uşile. Lumina a inundat podul.

Bertie s-a uitat afară şi a mijit ochii.

— Prea departe pentru mine.

Susan a venit lângă el. De la înălțimea podului, aerodromul din North Weald se vedea clar, deşi era departe. Inima a început să-i bată cu putere.

— Ce vezi? a întrebat el.

Susan a scrutat cu privirea aerodromul, uitându-se după camioneta lui Bertie, încercând să descopere vreo urmă a lui Ollie ori a porumbeilor. Vălătucii de fum negru şi gros purtați de vânt mascau însă aproape totul.

— Un hangar în flăcări. Pompierii se luptă cu flăcările. Câțiva soldați astupă găurile pe o pistă.

A simțit că o lasă picioarele. S-a rezemat de uşă ca să nu cadă.

— Nu îl văd.

— Câte avioane?

Susan a desluşit rămăşițele carbonizate a două avioane. Şi-a muşcat buza, încercând să-şi rețină lacrimile.

— Bombardiere sau avioane de luptă?

S-a uitat mai bine.

— Nu-mi dau seama.

Bertie şi-a ridicat bărbia.

— Înseamnă că sunt pe drum.

— De unde ştii?

— Pistele sunt de obicei pline de şiruri de avioane, dar nu şi când pornesc în misiune. Sunt sigur că au decolat când a început atacul, a spus el, luând-o pe Susan pe după umeri. Cred că aproape toți porumbeii noştri sunt în drum spre Franța.

— Şi acum ce facem?

— Mergem acasă şi îi aşteptăm să se întoarcă.

Susan a aruncat o ultimă privire asupra aerodromului devastat, dar distanța, fumul şi

lumina soarelui la apus o împiedicau să-l vadă pe Ollie. Şi-a împreunat mâinile şi s-a rugat să fie în viaţă, apoi l-a ajutat pe Bertie să coboare din pod, după care au pornit înapoi.

În timp ce se apropia de casă, a fost copleşită de un sentiment de neputinţă şi inima a pornit să-i bată cu putere. Se aştepta să vadă camioneta lui Bertie parcată pe alee, pe Ducesa plimbându-se pe pervaz, şi pe Ollie aşteptând-o pe verandă. În locul lor, bătut de vânt, se înălţa doar cortul militar care le stătea în coaste ca un ghimpe.

— O să scape cu toţii, a spus Bertie fără convingere.

Susan a simţit schimbarea din vocea lui.

— Se întunecă. Mergi în casă. Eu mă duc să văd ce fac porumbeii.

Bătrânul a dat din cap şi a intrat şchiopătând în casă.

Susan a bătut mai tare cu lingura în cutia cu grăunţe, sperând că zgomotul ar putea cumva s-o aducă pe Ducesa acasă. S-a uitat de-a lungul aleii printre hulubării şi s-a rugat să-l vadă pe Ollie venind în camioneta lui Bertie. Soarele era la apus şi numai gândul că Luftwaffe urma să revină a împins-o să intre în casă.

Susan a scos nişte prosoape reci pentru genunchii umflaţi ai lui Bertie. Răul însă era făcut. Rotulele înroşite erau mari cât nişte pepeni galbeni. Când a simţit prosoapele pe piele, Bertie s-a schimonosit de durere.

Susan a vrut să dea un telefon ca să afle mai multe despre atac, dar liniile tot nu funcţionau. A încercat şi la aparatul de radio, dar a auzit doar nişte pârâituri, ca atunci când era oprit curentul. După ce a aprins o lumânare şi a tras perdeaua, s-a aşezat pe sofa şi a observat adâncitura lăsată de Ollie când se aşezase lângă ea, doar cu o seară în urmă. A mângâiat locul. Îi venea să plângă. Abia îl cunoştea, dar între ei se născuse imediat o legătură puternică. Avea încredere în el. Nu mai simţise aşa ceva pentru alt bărbat. Credea că, în pofida războiului şi a lumilor diferite în care trăiau, puteau să aibă o viaţă împreună. S-a rugat să scape nevătămat. *Ollie, unde eşti?*

— Nu-ţi pierde speranţa, draga mea, a spus Bertie frecându-şi genunchii. Trebuie să credem că Ollie e teafăr.

Susan a dat încet din cap.

— Şi Ducesa.

Tânăra şi-a ascuns faţa în mâini.

— Nu ţi-am spus până acum, Susan, a început Bertie, potrivind un prosop pe genunchi şi aplecându-se puţin. Când ai încercat să faci un incubator din castronul bunicii tale, eu îmi pierdusem orice speranţă. Cumpărasem deja încă o cutie de tutun, să fiu pregătit să îngrop oul.

Susan a înălţat capul şi l-a privit. În lumina lumânării, ţepii din barba căruntă îi tremurau.

— N-ai dat înapoi. Săptămâni întregi ai păstrat oul cald şi l-ai învârtit după ceas. Ba mai mult, după ce a ieşit din găoace ai hrănit puiul cu lapte de porumbel, până când a venit vremea să crească alături de ceilalţi.

Bertie a zâmbit uşor.

— N-a fost nici o minune. Ai sperat. Şi ai reuşit.

Susan s-a ridicat în picioare şi s-a dus lângă el.

— Să nu-ţi pierzi credinţa, a adăugat el, strângându-i uşor mâna.

Ea a dat din cap, apoi s-a dus la răcitor să mai ia un prosop rece ca gheața. Cuvintele bunicului i-au mers la inimă, ca şi grija lui neobosită de a umple golul lăsat de părinți. În sufletul său însă ştia că era ceva în neregulă.

La lăsarea serii, Bertie a adormit în fotoliu, ca să nu se mai chinuie la urcatul scărilor. Capul i se mişca în sus şi în jos odată cu răsuflarea zgomotoasă.

Susan şi-a pus haina încet, să nu facă zgomot, şi a ieşit pe verandă. În depărtare, vedea Londra încercuită de flăcări, în timp ce zeci de reflectoare brăzdau cerul în căutarea de avioane inamice. A fost cuprinsă de un amestec de disperare şi vină. *De ce l-am lăsat să plece? De ce am scăpat-o pe Ducesa din ochi?* Se străduia să creadă că Ollie se va întoarce.

S-a simțit deodată cumplit de singură. A mângâiat balustrada verandei, unde stătuse cu Ollie în seara dinainte, temându-se că a pierdut iubirea vieții ei. Şi-a şters lacrimile şi s-a rugat ca Ollie să apară pe alee la volanul camionetei, iar Ducesa să apară în zbor dintre mesteceni. A doua zi de dimineață, nu se întorsese nici unul.

Capitolul 25
EPPING, ANGLIA

Ciripitul matinal al vrăbiilor a făcut-o pe Susan să-şi ridice capul de pe genunchi. După ce s-a frecat la ochi, a zărit imediat camioneta lui McCreary parcată în fața hulubăriilor. A tresărit. *Ollie. Ducesa*. S-a ridicat în picioare, cu încheieturile înțepenite de frig. A suflat în pumni. *Cât timp oi fi dormit? Câteva minute? O oră?*

Ferma era nefiresc de liniştită, pe cer nu se mai vedeau reflectoare şi avioane germane. Ecourile războiului îi rămâneau însă gravate în fibra trupului, ca şanțurile pe un disc de fonograf – o durere în timpane; o vibrație sub tălpi; o senzație difuză de sfârşit de lume. Se întreba dacă tot restul vieții, indiferent cât, avea să şi-l petreacă retrăind amintirea exploziilor de bombe.

Pe lângă ciripitul din pădure se auzea un uguit slab. Susan s-a dus la una din hulubării, unde a găsit pe podea mulți porumbei, norocoşii care nu fuseseră încă trimişi în misiune. Dădeau din cap şi se învârteau în jurul tăvii. Sperase să o găsească pe Ducesa cocoțată pe butoiul cu grăunțe, dar acolo erau doar cutia de conserve ruginită şi lingura de lemn. A luat în mâini un porumbel şi l-a mângâiat pe aripi. Pasărea a clipit şi a început să uguie. A lăsat-o jos şi a pus mâncarea în tavă. Porumbeii s-au îngrămădit în jurul ei şi au început să ciugulească.

Acelaşi lucru şi la celelalte hulubării. Ducesa, nicăieri. Vederea atâtor boxe goale i-a umplut ochii de lacrimi. *Fii tare ca oul*, şi-a spus în gând. S-a ocupat de puii abia ieşiţi din găoace, de puiandri şi de porumbiţele care cloceau, apoi a intrat în casă să vadă ce face bunicul.

Scârţâitul uşii l-a trezit pe Bertie, care s-a îndreptat în fotoliu şi s-a şters la ochi.

Susan s-a descheiat la haină, sperând că bunicul nu îşi va da seama că a petrecut aproape toată noaptea pe verandă.

— Te-ai sculat cu noaptea-n cap, a spus el cu un căscat.

După ce şi-a pus haina pe umeraş, Susan s-a dus lângă el.

— Ce-ţi mai fac genunchii?

Bertie a dat la o parte prosoapele şi i-a pipăit.

— Minunat.

— Dar încă mai sunt umflaţi, a spus Susan, băgând de seamă că un genunchi era mai mare decât celălalt. Azi nu mai stai în picioare.

— O să-mi treacă, a spus el şi s-a ridicat, sprijinindu-se cu toată forţa de fotoliu. Ai dormit?

Susan a clătinat din cap.

— Mă duc să fac nişte ceai pentru amândoi, a spus el şi a pornit legănându-se spre bucătărie.

— Îl fac eu.

— Trebuie să-mi pun oasele astea bătrâne în mişcare.

Şi-a târât picioarele până la bucătărie. Înainte să ajungă la plită, s-a oprit la auzul unui motor care se apropia.

Susan a tresărit când a auzit zgomotul inconfundabil al camionetei lui Bertie – vitezele sărite şi zăngănitul pistoanelor. A împins uşa de perete şi a ieşit din casă. Când a văzut maşina venind pe alee urmată de un vehicul militar, a năpădit-o un val de speranţă. A coborât treptele verandei câte două şi a alergat la uşa şoferului. Din cabină a coborât un soldat şi inima i s-a oprit în loc.

— Unde este Ollie? l-a întrebat pe bărbatul necunoscut.

Soldatul şi-a scos boneta şi a început să o răsucească în mâini, de parcă storcea o cârpă.

— Nu ştiu, domnişoară.

Bertie a ieşit şi el din casă.

— Era cu soldaţii care au dus porumbeii la aeroport, a spus el.

Soldatul s-a uitat la bătrân şi a ridicat din umeri. Celălalt şofer a venit alături de camaradul său. I-a aruncat o privire lui Susan, apoi s-a întors spre Bertie.

— Nu ştim nimic despre el, noi am primit ordin să returnăm camioneta, a spus el, apoi a arătat spre cort. Am fost trimişi aici pe durata întregii misiuni.

Bertie a coborât treptele verandei cu mare băgare de seamă şi a pornit prin curte cu picioarele îndoite în afară, ca ale unui buldog bătrân.

— Mai mult ca sigur că vi s-a spus ceva, a spus el, apropiindu-se de cei doi.

— Doar atât, camioneta a rămas la aerodrom, iar şoferul se pare că a fugit în timpul atacului, a spus el şi i-a înmânat lui Bertie cheia.

— Se pare? a întrebat Susan. Dar nu s-a întors acasă. Ceva nu este în regulă.

— Asta este tot ce ştim, îmi pare rău, a spus soldatul şi şi-a pus boneta pe cap. Acum vă rog să mă scuzaţi, trebuie să montăm şi să verificăm alarmele.

Soldaţii au scos din vehicul nişte genţi din pânză măslinie şi au dispărut în cort.

Bertie şi-a luat nepoata pe după umeri şi au intrat în casă împreună.

Susan l-a urmărit pe Bertie încercând linia de telefon, care tot nu funcţiona, deşi oricum nu conta. Ştia că nu avea nici un rost să ia legătura cu aerodromul. RAF avea lucruri mult mai importante de făcut decât să caute un american dispărut, sau un porumbel.

— Să mergem, a spus Bertie, luându-şi haina.

— Unde?

— La spital. Să-l căutăm.

Cuvintele lui au împuns-o în inimă. Cu toate astea, i-a căutat bastonul şi l-a urmat repede.

După ce au dus înapoi camioneta lui McCreary, pe care au lăsat-o pur şi simplu pe alee, cu cheia ascunsă sub scaun, au pornit spre spitalul St. Margaret din Epping. Parcarea micuţului spital comunitar era plină, aşa că au lăsat maşina pe stradă. Susan a coborât, a luat bastonul bunicului din spate, dar Bertie coborâse deja şi o aştepta lângă bordură.

— Prefer să mă sprijin de tine, draga mea, a spus el.

Susan a lăsat bastonul în camionetă şi l-a luat de braţ. Ştia că bunicul trebuia să stea liniştit cât mai mult, sau măcar să se folosească de baston. În mod egoist însă, se simţea bine ajutându-l. I-a trecut prin minte că şi Bertie ştia bine acest lucru.

În timp ce se apropiau de intrare, în faţa spitalului a oprit o ambulanţă, urmată de un camion cu trei bărbaţi aşezaţi în spate. Medicii s-au dus în fugă în spatele ambulanţei, au deschis uşa şi au scos o targă. Deşi corpul victimei era acoperit cu totul, pântecul rotunjit care se înălţa de sub pătura de lână cenuşie a făcut-o pe Susan să încremenească. L-a strâns tare pe Bertie de braţ.

— La naiba, a şoptit el.

A vrut să-şi ferească privirea, dar aproape împotriva voinţei ei a rămas cu ochii aţintiţi asupra bărbaţilor din camion, care au sărit jos şi au scos încă o femeie, îmbrăcată într-o cămaşă de noapte pătată. De pe targă îi atârnau picioarele pline de zgârieturi şi răni adânci. Femeia, însărcinată şi în chinurile facerii, se ţinea cu mâinile de burta umflată strigând: „Nu! E prea devreme!“

Femeile rănite au fost duse în grabă înăuntru. Maşinile au plecat, cu ambulanţa în faţă deschizând drumul cu sirena pornită. Susan îşi dorea cu disperare să se întoarcă acasă. S-a silit totuşi să facă un pas, încă unul şi încă unul, până au ajuns la uşă.

Înăuntru, doctorii şi infirmierele se agitau să le dea primul ajutor gravidelor de la maternitatea din Sprigg’ Oak. Susan şi Bertie i-au auzit vorbind că o mină paraşutată lovise o aripă a clădirii unde personalul medical şi gravidele se refugiaseră în lipsa unui adăpost antiaerian.

— Câţi? l-a întrebat Bertie pe un brancardier în vârstă care scotea o targă pe roţi.

Bărbatul s-a oprit. Avea ochii încercănaţi şi adânciţi în fundul capului de nesomn.

— Câteva zeci, cel puţin. Chiar mai mulţi, dacă socotim şi nou-născuţii, a spus el cu

un suspin şi şi-a dres glasul. Încă se mai caută printre dărâmături.

Susan şi-a dus mâna la gură.

— Doamne, Dumnezeule! a exclamat Bertie.

— Putem să vă ajutăm cu ceva? a întrebat Susan.

Bărbatul şi-a şters faţa.

— Rugaţi-vă pentru ei.

Bertie şi-a pus mâna pe umărul brancardierului.

— Aveţi aici şi răniţi de la aerodromul North Weald?

Bărbatul a clătinat din cap.

— Au fost trimişi la Spitalul RAF din Ely.

Susan s-a uitat în urma lui cum împinge targa pe hol. Scârţâitul roţilor i-a dat fiori pe şira spinării.

A plecat din spitalul St. Margaret pricepând că războiul ajunsese şi în Epping. În timp ce se îndreptau în tăcere spre spitalul militar al aviaţiei, s-a gândit la viitoarele mame care veniseră la Sprigg's Oak tocmai din Londra, în căutarea unui loc sigur în care să-şi aducă pe lume copiii. Dădeau viaţă într-o lume a distrugerii. Dar Luftwaffe le venise pe urme. Apropiaţii pierduseră nu doar o mamă, o fiică, o soţie; pierduseră şi un copil nenăscut. S-a întors spre Bertie să-i ceară o batistă, dar a văzut că tocmai îşi ştergea ochii cu ea.

La spitalul din Ely au ajuns înainte de prânz. Chiar şi în sala de aşteptare, mirosul de eter şi antiseptice era atât de pătrunzător, că Susan a încercat să-şi ţină respiraţia. Se aşezaseră la o coadă lungă, aşteptându-şi rândul la recepţionista care dădea informaţii rudelor disperate să primească veşti despre un fiu sau un soţ. În timp ce înaintau foarte încet, pe Susan o părăsiseră puterile tot gândindu-se că poate Ollie zăcea rănit într-un pat chiar în clipa aceea. I se făcuse pielea de găină, iar picioarele şi le simţea ca pe nişte beţişoare gata să se rupă. S-a agăţat de braţul lui Bertie ca să-şi potolească tremurul mâinilor. Când au ajuns în faţă, recepţionista s-a uitat prin evidenţele sale şi le-a spus:

— Nu avem civili aici, în nici un caz un american adus de la North Weald.

— Sunteţi sigură? a insistat Susan. Se numeşte Ollie Evans.

— Oliver, a intervenit Bertie.

Recepţionera a mai cercetat o dată hârtiile şi a clătinat din cap.

— Mă tem că nu avem pe nimeni cu acest nume.

O infirmieră care îi auzise din întâmplare s-a apropiat de recepţioneră şi a întrebat:

— Dar pacientul cu arsuri?

Lui Susan i-a stat inima în loc.

— Cred că e pilot, a spus recepţionista.

— L-au găsit lângă avion, fără nici un act la el, a spus infirmiera, apoi şi-a ridicat manşetele de la mânecile prea lungi ale uniformei şi s-a apropiat de Bertie.

— Ruda dumneavoastră?

— Nepot, a spus Bertie. A venit din Maine ca să ne ajute la fermă. La momentul atacului ducea nişte marfă la North Weald.

Susan s-a întors spre Bertie, care continua să se uite la infirmieră.

— Vreţi să identificaţi pacientul? a întrebat infirmiera. Trebuie să ştiţi că are arsuri foarte grave, este puternic sedat şi nu poate vorbi.

Susan era în stare de şoc. Abia mai respira.

Bertie a înghiţit în sec, apoi a încuviinţat din cap.

— Urmaţi-mă, a spus infirmiera.

L-a luat pe Bertie de mână.

— Merg şi eu cu tine.

— Nu, draga mea.

— Te rog.

Bertie a dat din mână că nu.

Susan s-a aşezat pe un scaun în sala de aşteptare, în timp ce Bertie a pornit în urma infirmierei. Pe pardoseala de gresie, paşii lor se auzeau tot mai slab şi Susan a putut auzi gemetele şi scâncetele care ajungeau până pe holuri. Tineri în toată puterea, cu trupuri lovite, rupte, arse, tăiate. Vieţi scurtate sau, în cel mai bun caz, schilodite pentru totdeauna. A închis ochii, şi-a astupat urechile şi a încercat să se roage în gând.

După câteva minute, Bertie s-a întors, abia mişcându-şi picioarele. Susan a băgat de seamă că ridurile brăzdate pe chipul lui erau şi mai adânci, de parcă mersul în acel salon îl îmbătrânise brusc. Mâinile îi tremurau. S-a uitat în ochii obosiţi ai bunicului şi abia a putut scoate un cuvânt şoptit:

— Ollie?

Capitolul 26
FRANŢA OCUPATĂ

Ollie a deschis ochii asupra soarelui la apus care scălda norii într-o nuanţă frumoasă de roz. *Am murit?* Gândul că-şi găsise sfârşitul şi acum urca, sau cobora, în viaţa de apoi a fost alungat de mirosul pătrunzător de benzină care îi umplea nările. A auzit ceva picurând, apoi fâsâind, ca un strop de apă căzut într-o tigaie încinsă. *Trebuie să plec de-aici.*

Şi-a răsucit gâtul, înţepenit în urma şocului, şi a dat cu ochii de plafonul avionului care fusese rupt în două. Muchia de metal zimţuită îşi îndrepta colţii spre el. Laba piciorului îi zvâcnea. În coaste îl împungea o cutie grea de metal care îi oprea sângele către braţ, amorţindu-i mâna. Cu braţul sănătos, a împins la o parte cutia, din care s-au revărsat benzi de cartuşe pentru mitralieră.

După ce sângele a început să circule, a simţit o arsură, de parcă în umăr îl străpunsese o ţepuşă încinsă în foc. Încheietura mâinii îi ieşea din mâneca jachetei, de parcă i se

lungise brațul. A dus mâna la umărul căzut şi a înțeles imediat că era dislocat, sau poate şi mai rău. S-a îndreptat de spate încercând să nu mişte brațul. S-a pipăit peste tot. La cap avea o umflătură mare, la ceafă. Îi curgea sânge din nas, iar glezna, prinsă în turela mitralierei, era foarte umflată. Dar era în viață. O minune, dacă se gândea la viteza cu care căzuseră.

S-a uitat cu atenție la avion sau, mai bine zis, la epava lui. Coada era frântă şi aproape ruptă de fuzelaj. Trupul mitraliorului zăcea prins în plasa pentru încărcătură, ca o gâză în pânza unui păianjen. I-au revenit în minte clipele când îi pusese bandaje peste abdomenul străpuns, ca şi sentimentul de neajutorare când îl vedea cum se stinge, oricât de tare se străduia. Gaura era prea mare, palmele sale, prea mici. Ollie şi-a alungat din minte acele imagini şi a început iar să-şi examineze trupul.

A prins clavicula cu mâna şi a încercat să-şi pună umărul la loc, dar nu a reuşit decât să ridice brațul câțiva centimetri, înainte ca o durere ascuțită să-i străpungă omoplatul. Îl ardea brațul, de parcă nervii îi luaseră foc. A strâns din dinți. *Nu pot sta cu umărul aşa*. Înainte să se răzgândească, şi-a înfăşurat încheietura mâinii în plasă şi a apucat-o strâns. Mitraliorul a început să se legene deasupra lui. Inima îi bătea cu putere. Simțea sângele pulsându-i în urechi. Şi-a muşcat buza şi s-a lăsat pe spate. Brațul s-a întins. Tendoanele s-au încordat. S-a împins cu picioarele în fuzelaj şi a tras mai tare. O durere atroce i-a străpuns umărul. Brațul însă nu s-a clintit.

S-a destins şi şi-a desprins mâna din plasă, căzând pe spate. A tras adânc aer în piept până când durerea a devenit suportabilă. Ştergându-şi sudoarea de pe frunte, şi-a îndreptat privirea spre carlingă. Crengile unui stejar bătrân trecuseră prin geam până la turela mitraliorului. I s-a frânt inima. *N-aveau cum să supraviețuiască la aşa ceva*. Totuşi, prin vântul care şuiera peste bucățile de tablă i s-a părut că aude ceva slab. A ciulit urechile. Un geamăt.

Ollie s-a aşezat în genunchi şi s-a târât spre carlingă, ținându-şi brațul inert atârnat lângă corp. Încă un junghi în umăr. S-a chinuit cu o singură mână să dea la o parte ramurile şi crengile mai groase, dar şi-a dat seama că aşa dura prea mult să ajungă la piloți, mai ales că mirosul de benzină era tot mai puternic. Atunci s-a strecurat prin spărtura din fuzelaj şi s-a lăsat să cadă la pământ. S-a ridicat în picioare, simțind durere în gleznă.

Şi-a tras sufletul, rezemat de o aripă ruptă al cărei motor zăcea azvârlit în iarbă, ca un meteorit picat din cer. Câmpul era brăzdat de şanțul adânc lăsat de avionul care patinase pe burtă până în copacii de la marginea pădurii. S-a dus şchiopătând spre partea din față a avionului, simțind cum glezna i se umfla în gheată.

Avionul retezase un copac, iar o mare parte din el străpunsese carlinga. S-a urcat cu greu pe botul avionului, după mai multe încercări de a-şi rezema piciorul pe tabla lucioasă, şi a înlăturat cioburile mari de sticlă. Şi-a vârât capul înăuntru şi a văzut imediat că pentru copilot nu se mai putea face nimic. O creangă ascuțită ca o suliță de lemn îi ieşea prin gât. Medalionul cu Sfântul Cristofor îi atârna peste jachetă. Ollie şi-a ferit privirea şi s-a întors spre pilot.

Locotenent-aviatorul Boar stătea prăbuşit pe o parte, cu fața şi gâtul scăldate în sângele ce se scurgea dintr-o tăietură adâncă peste ochiul drept. Nu sufla. Părea mort, dar

numai până când Ollie l-a apucat de jachetă.

Boar a mormăit şi a întredeschis ochiul sănătos – dacă putea fi numit aşa, cu orbita roşie bulbucată şi pleoapa umflată peste ochi.

— Ralph?

— E mort, a spus Ollie în locul aceluia.

— La naiba!

Boar s-a înecat şi a întins o mână spre copilot, dar s-a oprit înainte de a-l atinge.

Ollie i-a desfăcut centura. Boar s-a strâmbat de durere.

— Poți să te mişti? a întrebat Ollie.

Locotenentul s-a chinuit să-şi şteargă sângele de pe ochi.

— Nu prea am de ales, iancheule.

Când şi-a dat seama că trebuia să-l scoată prin parbriz, Ollie a îndepărtat cu mâneca jachetei resturile de sticlă. A băgat o mână pe sub braţul lui şi l-a tras. Boar s-a rostogolit pe burtă. Ollie simțea că-i luase foc umărul. A reuşit să-l tragă pe Boar pe botul avionului, apoi l-a făcut să alunece jos pe pământ.

Boar a căzut pe spate. S-a chinuit să se ridice în picioare, apoi s-a aşezat din nou pe pământ.

Ollie a coborât şi el din carlingă şi s-a uitat cu atenție la faţa lui Boar, dar nu a reuşit să vadă prea mult, din cauza sângelui. Şi-a sfâşiat poalele cămăşii şi a pus bucata de pânză peste ochiul pilotului.

— Ține apăsat!

— Eşti rănit?

— Glezna, a spus Ollie, apoi şi-a pipăit umărul. Şi umărul.

— Ceva rupt?

— Nu ştiu.

Ollie s-a uitat împrejur. Spre apus, soarele dispărea la marginea unui câmp întins presărat cu căpițe de fân. În spatele unei coline se înălța un fuior subțire de fum, din coşul unei case de fermier, sau poate dintr-un alt avion doborât. Spre răsărit se vedeau păduri dese. Avea să se întunece curând. Douăzeci, poate treizeci de minute.

— Unde suntem?

Înainte ca Boar să apuce să răspundă, din spatele colinei s-a auzit un glas răstit.

— *Beeilung!*[29]

29. Grăbiți-vă! (în germ., în orig.).

Ollie a simțit un val de adrenalină în corp.

— În Franța, undeva între Amiens şi Abbeville, a spus Boar, deschizând fermoarul jachetei pentru a scoate pe bâjbâite pistolul din toc.

Ollie s-a ridicat de jos, lăsându-şi greutatea pe un picior.

— Unde vrei să fugi, iancheule?

— Pe cine vrei să-mpuşti? a întrebat Ollie şi l-a tras pe pilot până la picioarele sale. Că doar nu vezi nimic.

Boar a luat pistolul în mână, răsuflând greu.

— Poți să mergi?

Boar a dat din cap că da.

Ollie s-a uitat în jur după o ascunzătoare. Nici o casă. Nici un drum. Doar o potecă de pământ care ducea de la capătul ogorului la colina de unde auzise ordinul. În cealaltă parte, pădurea.

— *Beeilung!*

Mai tare. Mai aproape.

Inima lui Ollie stătea să-i sară din piept. Primul lui impuls a fost să fugă în pădure, locul cel mai la îndemână pentru a se ascunde. Dar în sinea lui ceva i-a spus să se oprească, fie şi pentru o secundă. *Unde vor căuta nemții prima dată? Dar a doua?* Şi-a aruncat privirea peste mirişte, gândindu-se că fermierul stătea probabil ascuns pe undeva, sau că fugise de nemți. Multe tulpini păreau smulse pur şi simplu, cel mai probabil de către francezii înfometați, veniți de la oraş în căutare de hrană, care lăsaseră în urmă paiele putrezite.

N-a mai stat pe gânduri şi l-a tras pe Boar după el. Au intrat pe ogor. Ollie s-a apucat imediat să strângă grămezi de paie. Începea să se întunece, dar nu atât de repede pe cât ar fi vrut. Dacă soldații erau prea aproape, puteau să-i descopere, dar nu avea de ales. A mai strâns nişte paie.

— De ce ne-am oprit? a întrebat Boar strângând pistolul în mână.

Ollie a scormonit cu mâna pământul dintr-un şleau.

— Culcă-te aici, în urma asta de plug.

— Eşti nebun, iancheule, a spus arătând cu pistolul spre movilă. O să ne omori.

Ollie aduna paie mai departe.

— Aici nu ne caută.

— De ce n-om fi plecat naibii de-aici! a spus Boar şi s-a şters la ochi.

— Tu abia vezi, iar eu nu pot fugi mai repede decât ei, a mai spus Ollie şi a aruncat o mână de paie la picioarele lui Boar. N-ai încotro, trebuie să ai încredere în mine.

Boar a şovăit, apoi a pus pistolul în toc şi a început şi el să adune paie pe dibuite.

S-au întins amândoi într-o brazdă, nu mai adâncă de vreo zece-cincisprezece centimetri, şi s-au camuflat cât de bine au putut. În timp ce îşi arunca o grămadă de paie şi tulpini pe piept, Ollie a văzut epava avionului distrus şi a înțepenit. *Ducesa!* În disperarea lui de a se îndepărta în grabă de avion, uitase cu totul de porumbița lui Susan.

Liniştea a fost spartă de o maşină care se apropia. S-a uitat pe furiş spre movilă. Nu se vedea nici o mişcare. I s-a uscat gura. S-a gândit la Susan şi la porumbița ei rămasă în avion. *La naiba!*

Frâne scrâşnite. Voci guturale. Țăcănitul metalic al cartuşelor băgate în armă. Printre paie, a văzut ceva mişcare, păreau nişte țestoase cenuşii ce se târau pe vârful colinei. O țestoasă. Încă una. Şi încă una. În câteva secunde, a văzut apărând pe movilă un pluton de soldați germani, cu căşti de metal turtite ca nişte carapace.

— *Dort drüben!*[30]

30. Într-acolo! (în germ., în orig.).

Un militar a făcut semn spre avion. Ceilalți au ridicat armele.

Ținându-și strâns umărul, Ollie a început să numere. *Unu, doi, trei, patru, cinci*.

Pe vârful colinei a apărut încă un soldat, înarmat cu mitralieră.

Șase. Afurisiții. Ollie a văzut cum soldații se răspândesc pe două flancuri. L-a auzit pe Boar cum trage piedica armei.

— Așteaptă! a șoptit Ollie.

Cu armele ridicate, soldații s-au târât încet spre avion. Ochi ațintiți prin luneta puștii.

Scârțâitul cizmelor nemțești era tot mai aproape. Așezarea pe flancuri a plutonului însemna că ei doi erau prinși acum la mijloc. Ollie regreta ideea lui de a se ascunde pe ogor. Fiecare fibră din corp era gata să o ia la fugă.

Soldatul cu mitralieră, care ținea arma pe umăr de cureaua de piele ca pe o chitară, a trecut la câțiva metri de ei și s-a oprit.

Și-a ținut răsuflarea. Își simțea plămânii umflați, ca niște baloane gata să pocnească.

Soldatul, un bărbat blond cu pielea albă, cam de-o seamă cu el, a pus degetul pe trăgaci. Le-a făcut semn din cap camarazilor și soldații s-au dus înainte, cu ochii pe avion.

Instinctul lui Ollie fusese salvator. Fiind atenți doar la avionul care ardea mocnit, soldații au trecut pe lângă ei, fără să bage prea mult în seamă snopii de paie ciudați aflați în mijlocul nenumăratelor grămezi putrezite de pe câmp.

Ollie a răsuflat ușurat, apoi a tras adânc aer în piept.

Când cele două șiruri de soldați au ajuns la avion, cel cu mitraliera a tras în fuzelaj, iscând o ploaie de scântei. A golit apoi încărcătorul de gloanțe asupra carlingii.

Cu un gest spasmodic, Ollie a apucat o mână de paie, simțindu-se cu totul neajutorat la gândul că avionul era ciuruit de la cap la coadă. *Îmi pare rău, Susan...*

Trei soldați s-au strecurat înăuntrul avionului, pe când ceilalți îi cercetau aripile, ca niște vânători care se asigurau că prada lor nu mai mișca. După câteva minute, soldații au ieșit afară. Mitraliorul a ridicat un deget, apoi a făcut semn spre pădure.

Ollie i-a pândit pe soldați până când au dispărut printre copaci. Când n-a mai auzit zgomotul vreascurilor rupte sub bocanci, a țâșnit de sub grămada de paie și a pornit spre avion, mai mult țopăind într-un picior.

— Mă întorc repede.

— Vino înapoi! a spus Boar, încercând să-l prindă de picior, dar fără succes.

Ajuns la avion, s-a strecurat cu greu înăuntru, în mirosul de benzină și sânge. Raftul pe care o așezase pe Ducesa era lovit ca o tavă de copt bătută cu ciocanul. A dat la o parte bucățile din fuzelaj căzute pe podea. Ducesa nu era nicăieri. La coada avionului, după trupul mitraliorului, a zărit lucind ceva verde. A auzit zgomotul surd al unor aripi zbătându-se. L-a inundat un val de ușurare, care a dispărut apoi la fel de repede. Soldații urmau să se întoarcă. N-avea timp de pierdut. Și-a făcut drum până la ea, încercând din răsputeri să nu îl atingă pe mitralior, dar nu a avut încotro și a trebuit să-i dea la o parte picioarele reci și țepene pentru a ajunge în spatele avionului. Cu mâna întinsă cât a putut de mult, a smuls cușca și a ieșit în fugă din avion, fără să se mai uite în ce stare era Ducesa.

A mers șchiopătând prin câmp, cu sudoarea curgându-i pe spate. Umărul îi zvâcnea. Ducesa fâlfâia din aripi. Sârma cuștii îi intrase în carne. S-a forțat să alerge cu amândouă

picioarele, cu glezna care îl săgeta de durere. Când a ajuns în ascunzătoare, Boar s-a ridicat din mijlocul paielor.

— Sper că ai luat o armă de-acolo, a şoptit Boar.

Ducesa a uguit.

— Şşşş, a făcut Ollie, acoperind cuşca cu braţele.

— Mare prost mai eşti! a spus Boar.

Ollie se aştepta ca în secunda următoare să audă zgomotul pistolului descărcat de Boar în pieptul său; în schimb, a răzbătut zgomotul unor maşini care se apropiau. Fără să mai scoată vreun cuvânt, s-au furişat de acolo: Ollie şchiopătând, cu Ducesa în braţe, şi Boar îndreptând pistolul în faţă orbeşte.

Au pornit peste colină. S-au ţinut departe de drum, urmând firul unui pârâu care curgea departe de câmpuri. Susurul apei peste pietre le acoperea plescăitul bocancilor. Cât timp au mers prin apa rece care le ajungea până la pulpă, glezna lui Ollie a amorţit, înlesnindu-i paşii. A desfăcut până la brâu fermoarul jachetei, folosind-o ca sprijin pentru braţul pe care l-a vârât la piept, şi a grăbit pasul.

Şi-au continuat marşul prin apă mult după lăsarea serii, la lumina lunii, care le arăta drumul. Nu au vorbit. Nu s-au oprit. Urmând cursul apei, au pătruns şi mai adânc pe teritoriul francez.

S-au oprit abia când au auzit deasupra capului zumzetul unor avioane germane. Mai mult ca sigur, naziştii erau în drum spre Londra. Să o bombardeze. Motoarele huruiau mai tare. Tot mai agresiv, ca răgetul unor lei de fier. Poate că în lipsa vreunei riposte antiaeriene, Luftwaffe părea mai puternică, ori poate că era liniştea ţinutului francez aflat sub ocupaţia germană. Oricum, Ollie simţea că Hitler era de neoprit.

S-a uitat la cuşca din mâinile sale. Penele de un verde fluorescent ale Ducesei luceau în lumina lunii. Porumbiţa şi-a ridicat căpşorul spre cer şi a clipit de câteva ori. Ollie a luat-o sub braţ şi a pornit din nou prin apă.

Au mers de-a lungul pârâului vreo două ore, peste bolovani şi prin gropi pline de mâl, până când au ajuns la un iaz. Picioarele lui Ollie erau îngheţate, umărul îl durea. Au ieşit la mal, au luat-o în sus pe o colină cu ghetele pline de mâl şi ierburi, apoi au trecut peste un petic de pământ plin de ciulini. După ce au ieşit de acolo cu mâinile zgâriate până la sânge, au dat de o gospodărie. În depărtare, se vedea miniatura unui sat, cu turla bisericii îndreptată spre stele.

Locotenentul a apăsat mai tare bucata de pânză peste ochiul rănit şi a încercat să privească prin ochiul umflat.

— Ce vezi?

— O fermă. Un orăşel la câţiva kilometri, a spus Ollie, apoi s-a uitat în jur. Şi un şopron unde ne putem ascunde.

Boar a încuviinţat din cap.

S-au târât pe sub peretele şopronului, printr-o spărtură între scânduri şi pământ, în loc să deschidă uşa care putea scârţâi, riscând să-l trezească pe proprietar. Odată ajunşi înăuntru, Boar s-a scotocit prin buzunarul jachetei după un chibrit şi l-a aprins. Flacăra fosforescentă a trezit un purcel care dormita pe paie. Animalul s-a ridicat pe picioarele groase şi a scos un grohăit. Boar a dus mâna la pistol.

Ollie l-a prins de mână.

— E un purcel.

Boar a lăsat mâna în jos.

Din fericire, animalul nu a început să guițe. A mai grohăit de două ori, apoi s-a prăvălit pe o parte să se odihnească. Până să se stingă chibritul, au reuşit să găsească o despărțitură şi s-au trântit pe pământ. Pe jos nu erau paie, ci bucăți de mere terciuite, după cum arătau. Ollie însă a recunoscut imediat mirosul ca de mosc. Erau cartofi mucegăiți. Hrană pentru purcel.

Pe măsură ce picioarele i se încălzeau, durerea din gleznă a revenit. Îi venea să-şi scoată gheata, dar se temea că nu o mai putea încălța din nou, din cauza umflăturii. Junghiul din umăr era tot mai puternic. Pentru a uita puțin de durere, a pus lângă el cuşca Ducesei. A strecurat un deget prin sârmă, iar porumbița a început să i-l ciugulească uşor. S-a gândit la Susan, sperând că ea şi Bertie erau bine şi că atacurile asupra aeroportului nu nimeriseră şi peste Epping. Poate că el nu mai apuca să plece viu din Franța. Dar nu şi Ducesa. A doua zi dimineață avea să-i dea drumul. Singura lui mângâiere era să ştie că unul dintre ei se întorcea acasă. Şi-a lăsat capul în jos. Zdrobit de oboseală, a adormit pe loc.

Capitolul 27
AIRAINES, FRANȚA

Ollie s-a trezit nas în nas cu un purcel care grohăia şi cu o carabină îndreptată spre fruntea lui. *S-a terminat*, şi-a spus el în gând.

A ridicat încet o mână. A urcat cu privirea de-a lungul țevii. Se aştepta să vadă un soldat cu cască de țestoasă, sau poate un nazist arian cu aer necruțător. În schimb, a dat cu ochii de o femeie slabă ca o scobitoare, îmbrăcată cu un jerseu lălâu verde care îi cădea peste mâna pe care o ținea pe trăgaci. De sub pălăria ponosită de fetru îi ieşeau şuvițe de păr cărunt.

Ollie a aruncat o privire către locotenentul Boar, adormit într-un colț. Apoi a simțit pe obraz vârful rece al armei.

— *Qui êtes-vous?*[31]

31. Cine sunteți? (în fr., în orig.).

Boar s-a ridicat brusc în capul oaselor şi a îndreptat pistolul spre femeie.

Purcelul a guiţat. Femeia a întors imediat arma spre Boar.

— Stai! a strigat Ollie.

Locotenentul s-a chinuit să vadă pe sub pleoapa umflată, celălalt ochi fiind acoperit de bucata de pânză plină de sânge.

— Britanici, a spus Ollie. A încercat să mai spună ceva în franceză, dar a ieşit o bolboroseală.

— Vorbeşti groaznic franceza, a spus femeia în engleză. Şi nici n-ai accent britanic.

— American.

Ea a ridicat din sprânceană. Purcelul a grohăit, ciulindu-şi urechile.

— Unde suntem? a întrebat Boar, ţinând încă pistolul îndreptat spre femeie.

— La ferma mea, a spus ea fără să mişte carabina. Tu cine eşti?

— Locotenent-aviator Boar, Forţele Aeriene Regale.

— Avionul vostru a fost doborât?

Boar a dat din cap că da.

Femeia a aruncat o privire spre Ollie, apoi şi-a întors din nou atenţia spre locotenent.

— El nu arată a pilot.

— Nici nu este, a spus Boar.

Ollie s-a ridicat încet în picioare, şi-a dus mâna la umărul căzut, apoi a păşit între cei doi.

— Naziştii sunt duşmanul. Nu noi.

Femeia s-a uitat la el, apoi a lăsat în jos carabina.

— Pune-l şi tu la loc, i-a spus Ollie lui Boar.

Locotenentul a ezitat câteva clipe, apoi a pus pistolul în toc.

— Numele meu e Ollie, a spus el şi a întins mâna.

Femeia nu şi-a dezlipit mâinile de pe armă.

— Madeleine.

Ollie şi-a lăsat mâna în jos, apoi şi-a trecut greutatea pe piciorul sănătos.

— Madeleine, avem nevoie de pansamente. Alcool, bandaje, orice îţi prisoseşte.

Ea s-a uitat la faţa locotenentului, acoperită de sânge închegat.

— Mai avem nevoie şi de o ascunzătoare, a continuat Ollie. Dacă nu ne poţi ajuta, plecăm, să nu te punem în primejdie.

Madeleine a lăsat o mână în jos şi a scărpinat purcelul pe spinarea cu peri aspri, ca pe un câine. Acesta a grohăit, dând din codiţa răsucită.

— Aşteptaţi aici.

S-a întors şi a ieşit din şopron cu purcelul tropăind în urma ei.

— Unde se duce? a întrebat Boar.

Ollie s-a uitat afară. A văzut-o intrând în casă. După câteva minute, a ieşit fără carabină şi a pornit pe un drum de pământ, cu purcelul lângă ea.

— Se îndreaptă spre sat.

— S-o luăm din loc, a spus Boar.

— Să ne ducem unde?

Ollie a încercat să meargă, dar fiecare pas era dureros, de parcă glezna îi era plină de

cioburi. Umărul a început să-i zvâcnească. A tras aer în piept şi s-a sprijinit de uşa şopronului.

— Soarele e sus. În curând o să fie plin pe-aici de nemți care caută pilotul.

— Poate că femeia vrea să-i ajute şi acum e în drum spre naziști, a spus Boar aşezându-şi mai bine bandajul pe ochi.

— Nu cred. S-ar fi dus direct la ei în loc să ne trezească.

Boar şi-a dres glasul şi a scuipat pe jos.

— Nu primesc ordine de la tine. Eu le dau.

Ollie s-a uitat la locotenent, care se afla într-o stare jalnică.

— Ai dreptate.

Boar a întors capul spre el, de parcă în timpul prăbuşirii păţise ceva şi la urechi.

— Eu sunt american, a spus el şi s-a apropiat de locotenent. Țara mea e neutră, poate că ar trebui să plec, pur şi simplu. Să te las să lupți mai departe în războiul vostru nenorocit.

Locotenentul a râs.

— Pun ei mâna şi pe tine.

— Iar eu o să le spun că mă aflam într-o călătorie şi am rămas blocat în Franța după invazie.

— Tot te împuşcă.

— Posibil, a spus Ollie. Dar nu eu sunt îmbrăcat în uniformă de pilot britanic.

Boar şi-a încleştat fălcile.

— Adevărul e că tu ai mai multă nevoie de mine decât am eu de tine. Dacă vrei să pleci, pleacă. Eu rămân s-o aştept pe Madeleine.

Boar a dus mâna la pistol.

— Dacă se întoarce însoțită de nemți, pe tine te împuşc primul.

Ducesa a început să se agite în cuşcă.

Ollie s-a dus şchiopătând la ea. Porumbița părea nerăbdătoare, râcâia cu ghearele şi se tot învârtea pe loc. A deschis cuşca. Şi-a strecurat mâna înăuntru şi a mângâiat-o pe spate. Nu a încercat să iasă, părea mulțumită să primească puțină atenție. După ce i-a mângâiat aripile cu degetul mare, a scos încet hârtia şi creionaşul dinăuntru. Cu hârtia pe genunchi, a început să scrie.

Auzind zgomotul creionului pe foaie, Boar a întors capul.

— Ce faci acolo?

— Trebuie să-i trimit lui Susan porumbița, a răspuns el în timp ce scria. O să-i spun şi unde ne aflăm.

— Genial, iancheule! Dacă nemții împuşcă pasărea, o să primească mură-n gură adresa unde să ne găsească.

— E porumbel, nu pasăre.

— Totuna. Nu-mi vine să cred că în afurisita asta de misiune am prăpădit viața piloților mei pentru nişte păsări.

Cuvintele lui l-au făcut pe Ollie să se oprească. Şi-a reamintit ultima dimineață cu Susan şi a dus mâna la buzunarul umflat al jachetei. „N-o să fiu în stare să închid un ochi în timpul misiunii“, îi spusese Susan în timp ce soldații încărcau porumbeii în camioane.

„Vrei să mai stai cu mine la noapte?“ O privise în ochi: „N-aş vrea să fiu în altă parte pe lumea asta.“ Acum însă era în spatele liniilor inamice. *Îşi închipuie poate că am murit.* O durere sfâşietoare îl scormonea în piept, făcând să pălească durerea din umăr.

— Las-o pentru mai târziu, iancheule, a spus Boar. O să avem nevoie de ea ca să trimitem informaţii, dacă o să găsim ceva care merită.

Ollie a pus la loc hârtia şi creionul, a scos-o pe Ducesa din cuşcă şi a pus-o jos. Porumbiţa nu s-a obosit să zboare, doar şi-a întins aripile şi s-a învârtit în cerc pe duşumea. În aşteptarea lui Madeleine, sau a naziştilor, şi-a petrecut timpul privind-o pe Ducesa cum îi ciuguleşte şireturile ghetelor.

În mai puţin de o oră, Madeleine s-a întors cu purcelul şi cu un bărbat în vârstă care ducea o geantă neagră de piele. Bătrânul era chel, cu excepţia mustăţii şi a sprâncenelor stufoase, care păreau două omizi albinoase care i se târau pe frunte.

— *Médecin*, a spus Madeleine intrând în şopron.

Bărbatul, doctor după cât înţelegea Ollie, s-a uitat lung la locotenentul rănit. A aruncat o privire şi spre umărul căzut al lui Ollie, răsucindu-şi nervos vârful mustăţii, apoi i-a spus ceva în franceză lui Madeleine.

— Să mergem înăuntru, a spus Madeleine.

I-a condus până la casă, un soi de cabană tencuită, cu acoperiş de paie. Doctorul l-a dus pe locotenent de mână, în timp ce Ollie îi urma şchiopătând. Când a ajuns la uşă, Madeleine a mângâiat purcelul pe creştet spunând: „*Reste, Louis. Nous travaillons bientôt!*“[32] Louis a grohăit, apoi s-a trântit pe un petic de pământ la umbra unei tufe.

32. Odihneşte-te, Louis. În curând avem treabă. (în fr., în orig.).

Înăuntru, doctorul l-a aşezat pe Boar pe un scăunel de lemn şi i-a făcut semn lui Ollie să-şi dea jos jacheta.

Şi-a scos-o cu multă grijă, schimonosindu-se de durere.

Doctorul l-a pipăit pe spate şi pe omoplat, apoi i-a ridicat încet braţul.

Ollie a gemut. Simţea cum i se întinde braţul, cu ligamentele şi tendoanele gata să-i plesnească, ca pe un pat de tortură.

Doctorul a lăsat braţul în jos. „*Disloqué*“, a mormăit el, apoi a schimbat câteva cuvinte cu Madeleine.

Femeia s-a uitat la Ollie.

— Ai umărul dislocat. Este foarte umflat şi crede că n-are destulă forţă ca să-l pună la loc.

Ollie a înghiţit în sec şi s-a uitat la bărbatul pipernicit, cu braţele ca nişte vreascuri.

— Atunci o s-o fac singur, a spus el.

Madeleine a clătinat din cap.

— Doctorul vrea ca el să-l pună la loc, a spus femeia arătând spre Boar.

Ollie a scos un geamăt. S-a uitat la locotenent şi a văzut pe chipul lui desfigurat lăţindu-se un rânjet de satisfacţie. S-a trezit întins pe duşumea, ascultând cum doctorul dădea indicaţii, traduse de Madeleine. Ultimul lucru pe care şi-l dorea era să i se smucească braţul, mai ales de către Boar. Dar avea de ales? Nu putea să stea în halul

acela.

— Okay, a spus el. Să terminăm odată cu asta.

Boar s-a aşezat pe duşumea. Doctorul i-a aşezat mâinile în jurul încheieturii lui Ollie, iar bocancul sub subsuoara lui.

Ollie i-a simţit palmele transpirate. Umărul îi zvâcnea.

— La trei, iancheule, a spus Boar, începând să strângă mai tare.

O să-mi smulgă braţul de tot, şi-a spus Ollie în gând.

— Unu...

O smucitură. Un val de durere. Un pocnet, ca un dop care explodează dintr-o sticlă de şampanie.

Boar a desfăcut mâinile.

— Luate-ar naiba! i-a strigat Ollie apucându-se de umăr.

Şi-a rotit braţul cu grijă, să fie sigur că mai funcţiona. Deşi abia putea să-şi ridice cotul, totul părea la locul său, dar, mai ales, a simţit că l-a lăsat durerea.

— Mulţumesc.

Boar şi-a trosnit degetele.

— Plăcerea e de partea mea, iancheule.

Doctorul a scos din geantă un sul de tifon şi i-a făcut lui Ollie o eşarfă pentru braţ. Apoi a tras grăbit bandajul de pe ochiul lui Boar, ca şi cum la uşă îl aştepta un lung şir de pacienţi. I-a examinat ochiul cu ajutorul unei lanterne mici, a clătinat din cap, apoi i-a şoptit ceva lui Madeleine.

Femeia a deschis geamul de la bucătărie şi a început să strângă lucrurile de pe masa foarte mare.

— Ce-a spus? a întrebat Boar.

— *Chirurgie*, a răspuns ea, uitându-se la doctor. Trebuie să-ţi opereze ochiul.

— Nu! Spune-i să-mi pună doar nişte copci.

Madeleine a clătinat din cap.

— A zis că o să-ţi pierzi ochiul dacă nu încearcă.

Boar şi-a dus o mână la ochi.

— Poate să-l salveze?

Madeleine s-a întors spre doctor să-i traducă. Bărbatul s-a uitat la Boar şi a spus ceva în franceză.

— Posibil, a spus Madeleine.

— Fir-ar să fie! Are pregătire pentru asemenea operaţii?

— Putem să ne bazăm pe el, a spus Madeleine şi a tras scaunele de la masă. În afară de asta, nu uita – el îşi riscă viaţa. Naziştii n-au nici o milă pentru cei care ajută duşmanul.

Locotenentul a şovăit puţin, apoi şi-a dat încuviinţarea.

Doctorul a scos o sticluţă cafenie şi nişte tifon. Le-a pus pe masă, apoi a început să aşeze tot felul de instrumente ascuţite, printre care un ac şi nişte aţă chirurgicală.

Ollie l-a ajutat pe Boar să se aşeze pe masă. De pe bocancii locotenentului au căzut bucăţele de noroi uscat care s-au împrăştiat pe podeaua de lemn. Doctorul s-a întors spre el şi i-a spus ceva ce nu a înţeles. Şi-a dat repede seama despre ce era vorba când doctorul a scos cu o pipetă nişte soluţie din sticluţă şi a picurat-o apoi pe o bucată de tifon.

— Vrea să-l ajuți cu anestezicul, a spus Madeleine, scoțând din buzunar o țigară răsucită cu mâna.

A aprins-o cu un chibrit şi a tras un fum adânc, care i-a accentuat ridurile din jurul buzelor.

Boar a adulmecat mirosul.

— Pot să trag şi eu un fum?

Madeleine i-a întins țigara. Locotenentul a tras din ea cu sete până când vârful țigării s-a înroşit. Şi-a ținut respirația, apoi a dat afară fumul pe nări.

— Să nu mă omori, iancheule, a spus el şi i-a dat înapoi țigara lui Madeleine.

— Las asta în seama naziştilor, a spus Ollie.

— Mi se pare corect, a spus Boar şi s-a întins pe masă.

Doctorul a pus tifonul îmbibat cu anestezic peste nasul locotenentului. Boar a inspirat, s-a înecat, apoi a inhalat din nou. În câteva clipe, capul i s-a lăsat într-o parte şi mâinile i-au atârnat moi. Doctorul i-a înmânat tifonul lui Ollie.

Madeleine a pufăit din țigară şi s-a dus spre uşă.

— Nu vrei să ne ajuți? a întrebat-o Ollie, care simțea tifonul rece şi ud între degete.

Femeia a luat din cui o tolbă veche din piele şi şi-a pus-o pe umăr.

— E prietenul tău.

Ollie s-a uitat la locotenentul care zăcea inconştient. *Nu e prietenul meu*.

Femeia a deschis uşa.

— Louis, a chemat ea purcelul.

Louis s-a sculat în picioare şi a ridicat râtul, de parcă adulmeca mirosul de tutun al lui Madeleine. Femeia a ieşit afară şi a închis uşa. Vocea i se auzea acum mai încet în timp ce vorbea cu Louis.

Ollie nu o învinovățea. Nici el nu era amator să îl vadă pe doctor cum operează, mai ales că era vorba de acelaşi om care amenințase că-l omoară. Dar nu avea încotro. Nu putea să meargă, cu atât mai puțin să alerge. Abia dacă rupea câteva vorbe în franceză şi habar n-avea unde altundeva s-ar putea ascunde. Unde mai pui că locul mişuna de naziști care căutau un pilot britanic fugar. Aşa că şi-a mutat greutatea pe piciorul sănătos şi s-a prefăcut că înțelege indicațiile doctorului.

Pentru început, acesta a dezinfectat rănile de pe fața locotenentului cu o bucată de pânză înmuiată în alcool. Apoi i-a picurat în ochi o soluție salină pentru a curăța sângele şi scurgerile care se uscaseră.

Ollie a făcut o grimasă şi a întors capul.

Boar a început să geamă.

— *Anesthésie!* a spus doctorul.

Ollie a pus tifonul pe fața locotenentului până când acesta a amuțit.

— *Assez!*[33], a spus doctorul dându-i lui Ollie mâna la o parte, după care a tamponat tăietura de la sprânceana lui Boar.

33. Destul! (în fr., în orig.).

Ollie a lăsat mâna jos. Mirosul ca de varză răsfiartă al tifonului îi întorcea stomacul pe

dos şi îl amețea. Ce bine că prin ferestrele deschise intra o boare de vânt; altfel, ar fi căzut lat la podea din cauza vaporilor. Doctorul nu părea însă deranjat, de parcă devenise imun la anestezic.

Timp de două ore, doctorul a curățat, a pipăit, a împuns, a tamponat şi a cusut. La fiecare câteva minute, locotenentul începea să se mişte, iar doctorul spunea ceva; atunci Ollie punea tifonul. După un timp, Ollie a priceput când să aşeze tifonul peste nasul lui Boar, lăsându-l pe doctor să se concentreze asupra operației. I se părea că ochiul stâng nu arată prea rău, chiar aşa umflat şi învinețit cum era. Cu ochiul drept însă, era altă poveste. Tăietura verticală trecea adânc prin frunte, pleoapă şi obraz. Doctorul s-a ocupat cel mai mult de ochi, manevrând delicat corneea cu penseta. Ollie a simțit că i se face rău. Dintr-odată a uitat de durerea din umăr şi din gleznă.

Când doctorul a terminat şi ultima sutură, au auzit-o pe Madeleine apropiindu-se, însoțită de tropăitul purcelului. Femeia a intrat în casă şi a atârnat tolba în cui, ținându-se departe de masă; era limpede că nu avea nici cea mai mică dorință să vadă ce se întâmpla acolo.

Doctorul a improvizat un plasture din vată şi tifon, apoi l-a fixat cu leucoplast peste ochiul locotenentului.

— Întreabă-l cum a mers, a rugat-o Ollie pe Madeleine.

Femeia a vorbit cu doctorul, care apoi şi-a strâns repede instrumentele şi le-a băgat în geantă.

— Timpul ne va spune, a zis ea. Madeleine s-a uitat la trupul întins pe masa ei, apoi şi-a aprins o țigară. Să-şi țină bandajul pe ochi zece zile, a adăugat ea şi a suflat fumul în cameră.

Ollie l-a ajutat pe doctor să-l mute pe locotenent pe duşumea, cu toate că, vârând brațul zdravăn sub spatele lui, îl ridicase aproape singur. Boar zăcea nemişcat. Se întreba dacă nu cumva îl omorâse cu atâta anestezic, până când i-a văzut pieptul ridicându-se.

Doctorul a bătut uşor în gheata lui. Când şi-a dat seama că voia să-i vadă glezna, Ollie a desfăcut şireturile şi a scos-o încet.

Doctorul a apăsat cu grijă piciorul umflat, parcă încerca un fruct să vadă cât este de copt. A împins laba piciorului înainte şi înapoi, apoi a rotit-o. Ollie strângea din pumni schimonosindu-se de durere. Doctorul i-a pus piciorul jos, s-a îndreptat şi i-a spus ceva lui Madeleine.

Înainte să apuce s-o întrebe, femeia i-a zis că doctorul nu credea că era rupt.

Madeleine a mai tras un fum, apoi a scos un obiect mic din tolbă şi i l-a dat doctorului.

Ollie l-a văzut pe doctor întorcând pe toate părțile un fel de ciupercă neagră plină de pământ.

— *Merci*, i-a spus Madeleine.

Doctorul a mirosit ciuperca, apoi a strecurat-o în buzunarul hainei şi a plecat.

Madeleine s-a uitat la Ollie.

— Când se trezeşte, puteți să vă ascundeți în şopron.

Ollie a încuviințat din cap, apoi şi-a legat şiretul de la gheată. S-a ridicat în picioare şi s-a dus şchiopătând spre femeie.

— Mulțumesc.

Madeleine a dat din cap. Un pic de scrum din țigară a căzut pe duşumea.

Aşteptându-l pe locotenent să se trezească, Ollie a luat-o pe Ducesa din şopron şi a adus-o în bucătărie. A întrebat-o pe Madeleine despre mişcările de trupe, amplasarea lor, numărul de militari, şi despre echipamentele militare. Femeia însă nu a fost în stare să dea nici o informație, în afară de faptul că Luftwaffe folosea un aerodrom prin partea locului.

— *Wehrmacht*-ul e peste tot, a spus Madeleine, răsucind încă o țigară. Stau în casele noastre. Ne iau cu japca mâncarea, iar noi trebuie să aşteptăm la rând ca să primim nişte resturi.

A răsucit capetele țigării şi a înfipt țigara între buze.

— Bărbații noştri sunt plecați pe front, a urmat ea. Acolo ori sunt ucişi, ori putrezesc în lagărele de prizonieri. Aici au rămas doar femeile, copiii şi bătrânii.

Ollie a dat din cap a înțelegere. A scos din jachetă cartea de coduri folosită cândva de tatăl lui Susan în timpul Marelui Război. Coperta era boțită, cu colțurile îndoite, dar foile erau în stare neaşteptat de bună după ce stătuseră atâta timp ascunse într-o hulubărie. După ce a răsfoit-o, a început să priceapă cum sunt aranjate secvențele de litere şi codurile. A scris repede un mesaj şi l-a vârât în tubul legat de piciorul Ducesei. Porumbița a uguit.

— Eşti grozavă, Ducesa, a spus Ollie.

— Porumbelul tău are un nume? l-a întrebat Madeleine.

Ollie a dat din cap că da.

Femeia a tras din țigară.

— La fel şi Louis al meu.

Ollie s-a uitat la ea.

— Louis e un nume potrivit pentru un porc, a spus el.

Madeleine a schițat un zâmbet.

— Purcel de trufe.

Ollie s-a prefăcut că ştie ce este aia o trufă, apoi a ieşit afară şchiopătând, cu Ducesa sub braț. Locotenentul avea să facă urât, poate chiar să-l împuşte. Dar nu-i păsa. Nu voia decât să-i trimită lui Susan porumbița. Cu fiecare clipă care trecea, simțea că şansa îi scăpa printre degete.

— Te duci acasă, a şoptit Ollie.

Ducesa a înclinat căpşorul. Ollie a mângâiat-o pe spate.

— Să zbori cât mai sus şi să te fereşti de gloanțe.

Porumbița a clipit.

A azvârlit-o în aer. Ducesa a bătut din aripi şi s-a înălțat deasupra şopronului. S-a învârtit de două ori în jurul curții pentru a se orienta, aşa cum făcuseră şi porumbeii la Clacton-on-Sea, apoi a zburat spre vest. Când a dispărut din vedere, l-a auzit pe Boar înecându-se şi tuşind. Efectul anesteziei trecuse.

Capitolul 28
EPPING, ANGLIA

Pantofii lui Bertie târşâiau pe linoleumul dezinfectat de la spitalul RAF din Ely. S-a apropiat încet de Susan şi şi-a dres glasul:

— Nu, a spus el. Nu e Oliver.

Susan a răsuflat adânc.

— Eşti sigur?

Bertie a dat din cap. A scos o batistă din buzunar şi s-a şters la ochi.

— Avea verighetă.

Susan a înghiţit în sec, apoi şi-a căutat cuvintele:

— O să scape?

Bunicul ei a clătinat din cap.

A cuprins-o un val de ruşine. Se rugase în gând, strigându-şi disperarea spre cer, ca acel nefericit să fie altcineva. Oricine, dar nu Ollie. Şi rugămintea îi fusese ascultată. Acum, un soţ, poate chiar un tată, era pe moarte. Îşi spunea că, oricum, cartea sorţii fusese jucată. Că zarurile destinului fuseseră deja aruncate şi că rugăciunea sa nu avea legătură cu necunoscutul care zăcea pe patul de spital. Şi totuşi, îi venea să plângă. Înainte să-i dea lacrimile, l-a luat de braţ pe Ollie şi au ieşit împreună din spital.

Când au ajuns la camionetă, Bertie a deschis uşa pasagerului din stânga şi a întrebat:

— Draga mea, te superi dacă stau eu la volan?

Susan i-a văzut sfârşeala din privire. De obicei, ar fi insistat să conducă ea, pentru ca Bertie să nu-şi obosească şi mai mult picioarele. Nu a insistat, simţind că bunicul avea nevoie să-şi abată gândurile de la tot ce văzuse în spital. Aşa că s-a urcat pe locul pasagerului, şi-a aranjat fusta sub ea şi a închis portiera. Prin parbriz, l-a văzut învârtindu-se pe lângă camionetă, apoi urcându-se la volan.

A încercat să bage cheia în contact, cu mâna tremurândă. Vârful zgâria marginea, dar nu reuşea să nimerească înăuntru.

— Cred că s-a umflat cheia, a spus Bertie. La fel ca genunchii mei.

Susan i-a ţinut mâna nemişcată. Bertie a reuşit să învârtă cheia şi a pornit motorul.

— Mulţumesc, draga mea.

Ea a aruncat o ultimă privire spre spitalul din Ely, dar imediat a regretat. Dintr-o latură a clădirii au ieşit doi brancardieri care duceau ceva învelit cu un cearşaf. O femeie

se jeluia. Susan a simțit că i se face pielea de găină. Atunci a văzut şirul de maşini mortuare. Rudele strânse pe peluză îi urmăreau cu ochi trişti pe brancardierii care puneau în dric trupul fără viață. Susan a înțeles atunci că întreaga aripă a spitalului fusese transformată în morgă. Mâinile îi tremurau şi ei. Spitalul trebuia să fie un loc al speranței. Al vindecării. Dar nu în ziua aceea. Şi nici a doua zi. Nu atâta timp cât cădeau bombele. Când maşina s-a urnit din loc, a închis ochii, dorindu-şi să nu mai pună vreodată piciorul într-un spital.

A rămas tăcută aproape tot drumul până acasă. A încercat să-şi alunge gândurile urmărindu-l pe Bertie cum schimbă vitezele şi ocoleşte găurile de pe şosea. Membrii echipelor de intervenție plecaseră pe front şi acum trăgeau cu gloanțe în loc să umple gropile, aşa că drumurile se stricaseră în ultimul hal.

La marginea drumului a zărit un automobil abandonat, cu uşile larg deschise, şi gândul a dus-o la Ollie.

— Unde poate fi? a întrebat ea, deschizând geamul puțin. Aerul rece de afară a pătruns în cabină.

Bertie a oftat.

— Poate că s-a dus la el acasă.

Susan a întors capul spre el.

— Nu este războiul lui.

— Chiar crezi asta? a spus Susan.

Bertie şi-a trecut mâna peste barba țepoasă.

— Sunt sigură că s-a întâmplat ceva, a spus ea. Nu ne-ar părăsi niciodată.

Bătrânul a dat din cap, apoi şi-a potrivit mai bine mâinile pe volan.

Susan se întreba iar şi iar unde putea fi Ollie. Civil fiind, şi străin pe deasupra, nu avea voie să rămână pe aerodromul din North Weald. Şi cu accentul său american nu era greu să atragă atenția. Se pierduse fără urmă, ca un fulg în vânt.

O parte din ea voia ca Bertie să aibă dreptate. Dacă într-adevăr îi părăsise şi plecase acasă, poate că acum era în siguranță, departe de rațiile de alimente, de bombe şi prăpăd. Dar partea egoistă îl voia lângă ea. Porumbeii săi fuseseră aruncați în război. Londra era distrusă de Luftwaffe. Germania urma să atace, nu se îndoia de asta. Avea nevoie de el, mai presus de orice. Tânjea după sprijinul şi afecțiunea lui. Ollie îi dăduse speranță. În mijlocul celor mai negre zile, reuşise să-i încălzească sufletul.

Când au trecut prin Epping, a închis ochii în dreptul spitalului St. Margaret. Nu mai suporta să vadă încă o gravidă scoasă dintre dărâmăturile maternității.

Camioneta trecea peste nişte urme adânci de roți. Susan şi-a lipit obrazul de geam şi a privit în sus. Norii groşi erau tiviți cu vinețiu – semn că iarna se apropia. Sus de tot, a zărit un punct. Şi-a încordat privirea. O pasăre. Felul unic în care îşi mişca aripile au făcut-o să se îndrepte în scaun. A coborât repede geamul.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat Bertie.

Susan a arătat cu degetul.

— Un porumbel.

Bertie s-a uitat prin parbriz.

— Ducesa?

Susan a scos capul pe geam. Vântul rece a izbit-o în față. Porumbelul era prea sus ca să-i vadă culorile penajului, dar cunoştea prea bine graţia fără efort cu care zbura Ducesa, or pasărea asta dădea din aripi prea repede.

— Nu, a spus ea, dându-şi la o parte câteva şuviţe de păr de pe față.

— Dar măcar e unul de-ai noştri? a întrebat el mijind ochii.

Susan s-a aplecat şi mai tare pe geam. Porumbelul a luat-o spre apus. Inima ei a început s-o ia la galop.

— Aşa cred.

Bertie a tras-o înăuntru şi a apăsat tare pedala de accelerație.

— Uite! a arătat Susan cu degetul. Zboară spre casă!

Bertie a încetinit când a luat o curbă. Cauciucurile tocite au scrâşnit. Camioneta a prins viteză din nou. Motorul gemea. Pistoanele se izbeau de pereții cilindrilor. Conducea ca un tânăr pilot de curse britanic dornic să se califice la un grand prix.

Rafalele de vânt i-au desfăcut lui Susan cocul. Şi-a pus la loc şuviţele de păr care fluturau şi s-a străduit să nu piardă porumbelul din ochi.

Fără să încetinească prea tare, Bertie a intrat pe drumul de pământ al fermei. Când roțile au trecut peste un făgaş, au sărit de pe locurile lor, cât pe ce să se lovească cu creştetul de plafonul cabinei. Abia atunci şi-a amintit Bertie să folosească frâna. Camioneta a trecut prin băltoace, împroşcând cu noroi geamurile. A pornit ştergătoarele. Lamele uzate n-au făcut decât să întindă mâzga maronie. Era ca şi cum priveai printr-un acvariu umplut cu cremă de ciocolată. Aşa că au făcut ultima parte a drumului cu capetele scoase pe geamurile laterale.

Unul dintre soldații staționați la fermă a ieşit din cort. Exact când îşi închidea jacheta cu fermoar, porumbelul a țâşnit pe deasupra unui carpen. Bertie a frânat tare, gemând de durerea care îi cuprinsese genunchii. Susan a deschis uşa în grabă.

Şi-a făcut apariția şi celălalt soldat, şi atunci porumbelul a zburat spre o hulubărie. S-a oprit pe polița de lemn câteva clipe parcă să-şi tragă sufletul, apoi a intrat legănat în boxă, declanşând alarma instalată, apoi a ieşit iar.

S-a auzit un țârâit. Soldații au tresărit şi s-au uitat spre cort.

Susan a fugit spre hulubărie.

Primul soldat s-a uitat înăuntru. Alarma suna.

— Hulubăria unu!

Susan a ajuns acolo prima, pentru că o luase la fugă înaintea soldaților. A împins uşa în lături. Sus, pe poliță, stătea un porumbel. Întorcea capul în toate părțile, uitându-se la boxele goale. Porumbelul a clipit din ochi şi cu un fâlfâit de aripi a coborât pe podea.

Susan l-a luat în brațe şi l-a legănat. Îi simțea inima bătând. Pasărea uguia, şi lui Susan i s-au umezit ochii.

— Ai reuşit.

Uşa s-a deschis şi un soldat s-a apropiat de ea.

— Trebuie să vă dați la o parte, domnişoară, a spus el întinzând brațele.

Susan a observat tubul de bachelită prins de piciorul porumbelului. A sărutat pasărea pe căpşor, apoi i-a înmânat-o soldatului. În cadrul uşii a apărut şi al doilea soldat, urmat de Bertie, care gâfâia apăsându-şi genunchii cu mâinile.

Susan s-a uitat cum soldatul a pus pasărea jos şi i-a desfăcut tubul de la picior. L-a ridicat în sus şi l-a scuturat. Dându-şi seama că înăuntru este un bileţel, în loc să deşurubeze căpăcelul i-a întins tubul camaradului său.

— Va trebui să ne lăsaţi singuri, domnişoară, a spus soldatul.

Susan s-a uitat la porumbelul lăsat pe podea.

— Trebuie să mănânce şi să bea apă.

— Terminaţi ce-aveţi de făcut, apoi părăsiţi incinta, a spus soldatul.

Susan a încuviinţat din cap, apoi a presărat grăunţe în tavă şi a umplut vasul cu apă. Hulubăria era goală. În locul unui stol de porumbei care să se foiască prin faţa sa, se găsea o pasăre singuratică, una care zburase tocmai din Franţa, cocoţată pe tava cu hrană. În timp ce Susan stătea lângă butoiul cu grăunţe, din cort s-a auzit un ţârâit de sonerie. S-a uitat la platforma de aterizare. Prin perdeaua de metal a trecut un alt porumbel.

— La naiba! a exclamat soldatul.

Susan s-a întors spre Bertie. Bătrânul a zâmbit. La coada ochilor i-a apărut un păienjeniş de încreţituri. S-a aşezat apoi pe verandă alături de Susan. Au urmărit întoarcerea porumbeilor tot restul după-amiezii. În prima oră, au revenit şapte porumbei. Într-a doua, doisprezece. După încă o oră, şaisprezece. De fiecare dată când la orizont apărea un porumbel, Bertie se ridica în picioare, cu genunchi tremurători, întindea un braţ uscăţiv şi striga: „Încă unul!“. La puţin timp după aceea, porumbelul se oprea pe platforma de aterizare şi apoi intra în hulubărie, declanşând alarma. Locul bâzâia ca un stup de albine.

— Ce zarvă nemaipomenită fac soneriile astea, a spus Bertie încântat.

Susan a dat din cap, urmărind cu privirea un alt porumbel apărut în zare.

La fermă au sosit apoi nişte vehicule militare. Cei doi soldaţi au înmânat tuburile aduse de porumbei curierilor, care le-au închis în nişte cutii de metal. Curierii au fugit cu ele la maşini şi au plecat în trombă. Puteau să mai aştepte, ca să adune mai multe mesaje odată, dar pentru Susan era limpede că aceşti curieri aveau ordin să transmită informaţiile de îndată ce soseau. Bănuia că mesajele nu ajungeau la aerodromul North Weald. Mai mult ca sigur mergeau direct la Londra, în inima comandamentului militar britanic.

Până la apusul soarelui, se întorseseră patruzeci şi opt de porumbei cu totul. Patru sute cincizeci şi doi lipseau. Înainte de a intra în casă pentru a se pregăti de începerea atacului, Susan a privit cum apune soarele portocaliu în spatele mestecenilor. Şi-a imaginat că bombardierele Luftwaffe se ridicaseră deja în aer cu burţile pline de tone întregi de bombe, pregătindu-se să distrugă ce mai rămăsese din Londra. Apoi urma invazia. S-a rugat ca măcar unul dintre porumbeii săi să fi adus ceva, orice, care să ajute Marea Britanie să supravieţuiască.

— De-acum o să ştim când veniţi, nazişti nenorociţi, a spus Bertie, agitând pumnul în aer. Şi o să fim pregătiţi!

Unul dintre soldaţi, care tocmai înmâna tubul unuia dintre curieri, i-a auzit spusele şi a intervenit:

— Aţi făcut o treabă grozavă, domnule.

Bertie a arătat spre Susan.

— Să-i mulţumeşti nepoatei mele. Ea e creierul din spatele misiunii.

Soldatul şi-a scos boneta.

— Felicitări, domnişoară.

Susan s-a forţat să zâmbească. O parte din ea se simţea uşurată că porumbeii se întorceau. Doar o mică parte din stol revenise însă. Iar Ollie şi Ducesa lipseau. În curând urma să sune alarma şi aveau să cadă bombele. Se temea că nu avea să-i mai vadă vreodată.

Capitolul 29
EPPING, ANGLIA

Atacul asupra Londrei a început la scurt timp după lăsarea întunericului. După ce au plecat curierii, valul porumbeilor care se întorceau s-a tot subţiat până s-a oprit de tot. Cei doi soldaţi rămaşi s-au ghemuit în cort, pregătiţi să găsească drumul spre adăpostul făcut de Bertie dacă peste Epping se năpustea un alt raid aerian.

Susan a pregătit cina din raţia de pâine veche. A tăiat-o, a prăjit-o, ba chiar a întins peste felii şi ultima lingură de gem de agrişe. Cu toate astea, pâinea avea acelaşi gust neplăcut, ca de rumeguş. Ca de obicei, lui Bertie nu îi păsa, ba chiar a complimentat-o pentru ceaiul slab, din frunzele opărite de atâtea ori, încât abia mai colorau apa fierbinte. Susan a petrecut seara stând de vorbă cu Bertie despre porumbeii care se întorseseră acasă, un scurt episod luminos în mijlocul zilelor de deznădejde care păreau fără sfârşit. În tot acest timp, inima şi gândurile sale se îndreptau spre Ollie.

În zgâlţâielile tot mai puternice provocate de explozii, Susan a spălat vasele, apoi l-a ajutat pe Bertie să se aşeze în fotoliu, cu genunchii umflaţi urcaţi pe un taburet. Bătrânul a adormit repede. L-a învelit cu o cuvertură, a suflat în lumânare şi s-a dus la culcare, alungându-şi din minte gândul că s-ar putea să nu îl mai vadă niciodată urcând scările.

Şi-a astupat urechile cu vată din flaconul de aspirină al lui Bertie, şi-a ascuns capul sub nenumărate perne, dar tot nu a reuşit să scape de zgomotul bubuiturilor. Bombardamentul nu se mai oprea. Părea că Luftwaffe îşi mărise arsenalul, pentru că momentele de linişte îngrozitoare erau tot mai rare. Circulau zvonuri că asupra Londrei căzuseră într-o singură noapte treizeci de mii de bombe. Propagandă nazistă. Dacă era adevărat, fabricile germane produceau cantităţi uriaşe de armament. Era nevoie de kilometri întregi de bandă rulantă ca să umple atâtea proiectile, fără a mai pune la socoteală că piloţii germani erau antrenaţi să nu arate nici un fel de milă. La urma urmei, ce om ar lansa cu bună ştiinţă bombe asupra femeilor şi copiilor, dacă nu ar fi spălat pe

creier? Spera ca britanicii să nu ajungă la asemenea grozăvii, oricât de catastrofală ar fi fost situaţia.

Când Susan s-a răsucit în pat, ghemotocul de vată i-a alunecat din ureche. A scotocit pe sub pernă în căutarea lui, şi atunci a auzit.

Cioc.

S-a ridicat în şezut, şi-a destupat şi cealaltă ureche şi s-a uitat spre fereastră. Perdeaua de camuflaj îi transformase dormitorul într-un abis întunecat, şi se simţea de parcă fusese scufundată într-o călimară. Mâinile au început să-i tremure. A aşteptat. Nimic. Numai ecoul bombelor. *Cred că am înnebunit*, şi-a zis, lăsându-şi capul la loc pe pernă.

Cioc.

I-a stat inima în loc.

Cioc...cioc...

A azvârlit cuvertura şi a fugit la fereastră.

Cioc...cioc...cioc...

A smucit perdeaua şi s-a uitat afară. Explozia unei bombe a aprins cerul, luminând penajul fluorescent al unui porumbel de neconfundat.

— Ducesa!

Porumbiţa a înclinat capul, apoi a ciocănit din nou în geam.

Cioc...cioc...

Susan s-a repezit să deschidă încuietoarea, rupându-şi două unghii, apoi a deschis fereastra. Încă o explozie pe cer. Iat-o! Ducesa. Aşezată pe pervaz cu capul într-o parte, părea surprinsă că lui Susan i-a luat atât de mult timp să deschidă geamurile.

A luat porumbiţa de pe pervaz şi a strâns-o la piept.

— Ducesa! Unde ai fost?

Porumbiţa uguia încetişor.

— Susan! a strigat Bertie de jos. Te simţi bine, draga mea?

Susan a ieşit în fugă din dormitor, izbindu-se cu umărul de perete. A bâjbâit după balustradă.

— Ducesa! S-a întors acasă!

— Dumnezeule!

S-a repezit pe scară. În timp ce o strângea mai bine în mâini, a simţit tubul de bachelită legat de piciorul ei şi a fost cât pe ce să se împiedice. A pus porumbiţa sub braţ, apoi a coborât ultimele trepte ţinându-se de balustradă. Când a păşit în sufrageria cufundată în întuneric, a auzit câteva trosnete înfundate – oasele bunicului ei, care încerca să se ridice din fotoliu.

Bertie a scăpărat un băţ de chibrit, a aprins lumânarea şi s-a dus şchiopătând la Susan. Încăperea s-a umplut de o lumină învăluitoare.

Ducesa a clipit din ochi.

— Doamne, Dumnezeule! a spus Bertie, frecându-se la ochi. Este chiar Ducesa!

Susan a sărutat porumbiţa pe căpşor.

— Pe unde-ai umblat? a întrebat Bertie şi a mângâiat-o uşor cu un deget.

Susan a ridicat porumbiţa pentru a-i arăta tubul roşu.

— La naiba! a exclamat Bertie, uitându-se la Susan. Are vreun mesaj?

— Nu m-am uitat.

Cu blândeţe, Bertie a prins-o pe Ducesa de picior. A desfăcut cu degetul mare clema de metal. A dus tubul la ureche şi l-a scuturat.

— Este ceva înăuntru? a spus ea şi a mângâiat-o pe Ducesa.

Bertie a dat din cap că da şi a început să scoată căpăcelul.

— Nu se poate, a spus Susan, oprindu-i mâna. N-avem voie.

Bertie s-a uitat la ea.

— Bine, dar este porumbelul tău. Nu face parte din misiune. Soldaţii ne-au luat-o din greşeală, şi pentru asta avem tot dreptul să aruncăm o privire. Draga mea, a spus el uitându-se spre măsuţa de lângă fotoliul său, poţi să-mi aduci ochelarii?

Susan a şovăit puţin, apoi i-a îndeplinit rugămintea.

Bătrânul şi-a pus ochelarii pe nas, a deşurubat căpăcelul tubului şi a lăsat să alunece bileţelul. Cu degete umflate de artrită, a derulat cu grijă peticul de hârtie. S-a uitat în grabă peste el şi ochii i s-au mărit.

— Ce scrie?

Bertie a răsuflat adânc şi i-a dat bileţelul. Susan a aşezat-o mai întâi pe Ducesa pe masă, apoi l-a luat să-l citească. Se aştepta să vadă ceva scris în franceză, sau poate într-o engleză stâlcită. Era însă cu totul altceva.

ALKFQ NPTMI HLCXP QNMVX PUTXI GQZKE HIQAN SYAEF AMVXQ PLWTR OSJWL IWLNF QLKDF SLIEF SOEVC PLEFV AMEFL YELFP JSPFD SKEAF RHBVC WYGHI OPAEF HUVQA URPXY QOSDM OPZQR TWNVI BZITE OPNCT IGBVM WPORL QBVXI OLKSE JGBMV PIXSW TZCOP VQWEM KWLKY YSLEK OPAVE CXPTY FJGLE KPQCX MBKSQ PEOJS TYAWM ZYRTP

Lui Susan i s-a tăiat răsuflarea. Picioarele au început să-i tremure. Când a ridicat ochii de pe bilet, l-a văzut pe Bertie ducându-se anevoie spre dulapul cu cărţi. A scotocit printre rafturi şi a aruncat pe podea carte după carte. Teancul de jos a tot crescut până când Bertie a ajuns la un exemplar din *Rob Roy* de Sir Walter Scott. În spatele lui, înghesuită, era o cărticică legată în piele. A scos-o şi s-a întors cu ea la masă.

Susan a luat cărticica şi a şters praful de pe copia cărţii de coduri a tatălui său. S-a uitat la bilet. Coduri amestecate. Parcă avea din nou opt ani, gata să descifreze unul din mesajele jucăuşe ale lui Bertie, care o făceau să răscolească toată casa în căutarea unei caramele.

Dar acum nu era vorba de nici un joc. Şi nu mai era copil. În afară de ea şi de Bertie, o singură persoană mai văzuse cartea de coduri. În sufletul ei simţea că se întâmplase ceva îngrozitor.

S-au aşezat la masa din bucătărie. Ducesa ciugulea dintr-o coajă de pâine. Când a terminat, şi-a înmuiat ciocul într-o ceaşcă plină cu apă.

Susan s-a cutremurat când a deschis cărticica. Bertie s-a aplecat peste umărul ei.

— Linişteşte-te, draga mea.

Susan a frunzărit paginile şi a început să mâzgălească ceva pe o foaie de hârtie. Nici

n-a terminat bine prima propoziție, că s-a oprit pentru a citi încă o dată cuvintele. Inima îi bătea în piept ca un ciocan. Creionul i-a căzut din mână.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Bertie.

— Este de la el.

— De la cine?

— Ollie.

Bertie s-a prins de tăblia mesei.

— Pe toți sfinții!

Susan a luat creionul şi l-a pus pe hârtie. Vârful s-a rupt. A scris mai departe cu vârful bont, ca să nu mai piardă vremea cu ascuțitul. Pe măsură ce descifra codurile, sentimentul ei de uşurare s-a transformat în disperare. Când a terminat tot mesajul, mâinile îi tremurau.

— Nu se poate, a spus ea.

— Ce spune? a întrebat Bertie.

Susan a închis cartea de coduri. Câteva secunde şi-a adunat curajul, apoi i-a citit bunicului mesajul:

Susan,
Ducesa a fost luată.

Susan s-a uitat la porumbița care se plimba pe masă. A simțit mâna bunicului pe umăr. Şi-a şters lacrimile şi a continuat.

Încercat să o aduc, dar aeroportul atacat. Avionul decolat cu noi. Misiune îndeplinită. Avion doborât în Franța.

Mâinile îi tremurau. A înghițit în sec, pregătindu-se să citească şi restul mesajului.

Mitraliorul şi copilotul uciși. Boar şi cu mine ne ascundem. Wehrmacht peste tot. Luftwaffe are aeroport în apropiere. Trimit informații când găsesc alt porumbel.
Ollie
P.S. Porumbeii tăi au fost curajoşi. Păcat că nu am fost cu tine când s-au întors.

O lacrimă caldă s-a rostogolit pe obrajii lui Susan. A lăsat-o să curgă.

— Este în viață, draga mea.

Ducesa a venit legănându-se la Susan.

— O să scape de acolo? a întrebat ea, suspinând, şi a mângâiat porumbița.

— La naiba! Dacă a reuşit să ajungă în Franța, tot aşa o să se întoarcă.

Bertie s-a ridicat în picioare şi s-a uitat afară pe după un colț al perdelei.

— Avioanele germane au plecat. Du-te la hulubării şi scoate nişte hârtie din cuştile pregătite.

Susan s-a uitat mirată la el.

— Repede, până nu se trezesc soldații.

Susan şi-a pus paltonul, de sub care se vedeau poalele cămăşii de noapte, şi şi-a tras cizmele de cauciuc în picioare. S-a strecurat în prima hulubărie şi a luat bucata de hârtie dintr-o cuşcă nefolosită. Întoarsă în casă, l-a găsit pe Bertie scotocind în dulap după o ascuțitoare.

Susan i-a înmânat hârtia. Bertie a pus-o pe masă şi a început să ascută creionul, împrăştiind pe masă bucățele de lemn şi de mină.

— Ce-ai de gând să faci?

— Să rescriu mesajul, a spus el, suflând praful de mină.

— Dar trebuie să predăm mesajul la RAF, a spus Susan.

Bertie s-a oprit.

— Să-i ia naiba! Nişte neisprăviți. Cum să câştigăm războiul cu atâta prostie? Dacă n-o luau pe Ducesa în avion, Ollie ar fi acum cu noi.

Cuvintele lui Bertie au atins un punct sensibil. A copleşit-o sentimentul de vinovăție.

— Trebuia s-o fi ținut cu mine.

— N-a fost vina ta, a spus el, luându-i mâna. Militarii noştri îşi vor primi informațiile. Dar nu trebuie să vadă cuvintele scrise doar pentru tine.

Susan s-a uitat cum Bertie rescria atent mesajul, mult mai scurt decât cel descifrat, pe care l-a încheiat semnând „Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF“.

— Bunicule!

Bertie a lăsat creionul pe masă.

— Oliver de Maine al nostru a avut destule necazuri cu cei din RAF. Dacă se află că a zburat clandestin, la întoarcere o să dea de belea. Şi *se va întoarce*, draga mea, a spus el şi i-a cuprins mâinile într-ale sale.

Susan i-a strâns uşor degetele.

— Crede-mă, a adăugat el.

— Aşa să fie.

Bertie a rulat bilețelul, l-a vârât în tub şi a înşurubat căpăcelul.

— Şi acum să-i trezim pe soldați.

Susan l-a urmat pe Bertie afară şi cât pe ce să dea peste el când s-a oprit brusc.

— Doamne, păzeşte! a exclamat el.

Cuvintele lui au înfiorat-o. S-a uitat în direcția Londrei. În pâcla cenuşie a zorilor, incendiile dădeau impresia unui soare monstruos răsărit peste oraş.

Îi părea rău că ridicase privirea, aşa că a lăsat capul în jos şi l-a ajutat pe Bertie să coboare treptele verandei. Era ceasul când lumea îşi arăta fața cea mai urâtă. După valurile de sirene, alarme şi explozii, liniştea care se lăsase brusc o tulbura. Năucite de bombardament, până şi păsările amuțiseră, uitând să mai ciripească. L-a strâns de braț pe bunic şi a grăbit pasul.

Când s-au apropiat de cort, unul dintre soldați a ieşit afară încheindu-şi fermoarul jachetei.

— Avem ceva pentru voi, a spus Bertie.

Soldatul a suflat în mâini, apoi şi le-a frecat.

Bertie i-a înmânat tubul.

— Unul dintre porumbei s-a întors la noi acasă.

Soldatul s-a uitat la incendiile din Londra, apoi s-a întors către Bertie.

— De ce nu l-ați dus la hulubărie?

Bertie a ridicat din umeri.

— Unde este porumbelul? a întrebat soldatul.

Susan a făcut un pas înainte şi i-a arătat-o pe Ducesa. Porumbița şi-a vârât capul sub aripă.

— Dacă se mai întoarce vreo pasăre, aduceți-o direct la noi, a spus soldatul. Ați înțeles?

Bertie şi Susan au dat din cap.

Soldatul a băgat tubul în jachetă şi s-a întors în cort.

Susan a luat-o pe Ducesa în brațe şi s-a dus cu Bertie la porumbei.

— Eşti sigur că am făcut ce trebuie?

— Absolut, draga mea, a spus Bertie şi a mângâiat-o pe Ducesa cu blândețe pe căpşor. Trebuie să-i fie foame. Ce-ar fi să hrăneşti porumbeii mai devreme? Sunt sigur că vor fi fericiți s-o vadă.

Susan a deschis uşa hulubăriei. Scârțâitul balamalei i-a scos pe porumbei din boxe. A azvârlit-o în sus pe Ducesa spre locul ei preferat – bârna de deasupra butoiului cu grăunțe.

Porumbița a fluturat din aripi. În loc să se aşeze pe bârnă, a început să zboare repede prin hulubărie. Susan a simțit pe obraz adierea stârnită de aripile porumbiței. Înainte ca uşa cu resort să se închidă, Ducesa a țâşnit afară. Uşa s-a închis cu zgomot în urma ei.

Susan a împins uşa şi a ieşit în fugă. Când s-a uitat în sus, a văzut-o înălțându-se în zbor deasupra unui carpen.

— Ducesa! a strigat ea.

Bertie s-a întors brusc, tocmai când se pregătea să intre în casă. Soldații au ieşit în fugă din cort.

Susan a urmărit-o din priviri pe Ducesa cum zboară în cerc deasupra pădurii din Epping. Când porumbița a început să dea încă o roată deasupra locului, lui Susan i-a stat inima în loc. *Se orientează, ca şi cum s-ar pregăti să zboare spre casă. Dar este deja acasă!*

Porumbița a încheiat şi al doilea zbor în cerc şi a pornit spre răsărit.

— Nu! a strigat Susan şi a traversat curtea în fugă; s-a împiedicat şi a căzut, dar a reuşit să se ridice în picioare. Ducesa!

Susan a căzut în genunchi. O lăsaseră puterile. Neajutorată, a însoțit-o cu privirea pe Ducesa, care zbura spre Canalul Mânecii, până când porumbița a dispărut la orizont.

Capitolul 30

AIRAINES, FRANȚA

Ollie a intrat în casă şi l-a văzut pe locotenent-aviatorul Boar aşezat pe duşumea, cu mâna pe tifonul de pe ochi. În picioare lângă el stătea Madeleine, împingând mai departe purcelul care adulmeca insistent bocancii bărbatului.

Sub paşii lui Ollie, scândurile din duşumea au scârţâit, făcându-l pe Boar să înalțe capul.

— M-a operat doctorul la ochi?

Ollie şi-a adus aminte de mirosul greţos al anesteziculuі, de doctorul care umbla cu penseta prin corneea tăiată. Acum, bandajele locotenentului erau pătate de o scurgere maronie.

— Da, a spus Ollie.

Boar a răsuflat adânc, apoi a încercat să tragă de leucoplastul pus pe bandaj.

Madeleine i-a dat mâna la o parte.

— Nu. Zece zile.

Locotenentul şi-a lăsat mâna în jos şi şi-a umezit cu limba buzele uscate.

Madeleine a dus purcelul afară, apoi a umplut un pahar cu apă dintr-o carafă.

— Bea, a spus ea, ducându-i paharul la buze lui Boar.

Boar a băut pe nerăsuflate, vărsând o parte din apă pe jachetă.

— Du-l la şopron şi vino pe urmă înapoi, a spus Madeleine. Avem treabă.

Ollie l-a ajutat pe locotenent să se ridice şi l-a dus până la şopron. Picioarele lui Boar erau încă nesigure din cauza anesteziculuі, aşa că Ollie a fost nevoit să-l sprijine aproape singur. Brațul, oricât încerca să şi-l țină neclintit, i se mişca în faşă, stârnindu-i durere în umăr. Din pricina greutății lui Boar, glezna umflată a început să-i zvâcnească. Voia cu disperare să se oprească puțin să-şi tragă sufletul, dar se temea că putea oricând să apară un pluton de soldați care să-i surprindă în câmp deschis. Aşa că şi-a stăpânit durerea şi a încercat să meargă mai repede.

După ce au ajuns la şopron, l-a aşezat pe Boar pe pământ şi a aruncat cartofii mucegăiți ca să-i facă loc pe un petic de pământ. Locul trăsnea a bălegar şi legume putrezite. În noaptea ce trecuse, când durerea îi sfâşia umărul dislocat de parcă era o aripă de pui desfăcută de măcelar, duhoarea nu-l deranjase. A băgat însă de seamă că Boar, încă ameţit, părea să nu simtă nimic. Locotenentul şi-a pus capul pe tocul pistolului, s-a întins pe spate şi a adormit pe loc.

Când s-a întors spre casă, Ollie l-a văzut pe Louis culcat lângă o tufă, cu capul aşezat pe picioarele din față. A aruncat o privire prin gospodărie, să se asigure că nu se apropia nici un vehicul militar, apoi s-a aplecat ca să mângâie purcelul pe cap. Louis şi-a mişcat codița şi a grohăit.

— Acum poți să intri, i-a spus Madeleine, care stătea în prag.

Ollie a crezut că femeia vorbea cu el, până când purcelul a țâşnit în picioare şi a luat-o la goană spre casă. Copitele tropăiau pe duşumea.

— E deştept, a spus Ollie întrând în casă. N-am mai văzut un porc de *tufe* până acum.

Madeleine a izbucnit în râs şi a scos o ţigară din buzunar.

— Trufe.

— Trufe?

— Nu ştii ce-s alea, aşa-i?

Ollie a fost izbit de răguşeala glasului ei, ca şi cum fumul care îi trecea prin gâtlej de ani buni îi coborâse vocea cu o octavă.

— Nu, a spus el.

Madeleine a tras din ţigară. Pielea plină de cute i s-a întins peste obrajii ascuţiţi.

— O să te învăţ totul despre trufe, a spus ea suflând fumul. Dar mai întâi, avem treabă.

A scos o cutie de unelte din dulapul fără uşi, ascuns după o draperie din pânză de sac. A pus cutia pe tejgheaua dulapului şi a scos din ea un ciocan şi o rangă mică.

— Mută masa.

Ollie a împins masa la perete. Umărul a început să-l doară.

— Scoate-le, a spus Madeleine şi a bătut cu piciorul în scânduri. Dar vezi să nu zgârii lemnul.

Ollie s-a uitat la ea, apoi a priceput repede ce aveau de făcut.

— Eşti sigură că asta vrei?

Madeleine a tras adânc din ţigară, apoi a dat afară tot fumul.

— Nemţii trec des pe aici. Unul dintre ofiţeri are o mare plăcere să-mi ia trufele, a spus ea scărpinând purcelul între urechi. Dacă vin să caute în şopron, o să dea peste voi.

Ollie a luat ciocanul şi ranga, apoi s-a oprit.

— Dacă ne prind acolo, poţi să le zici că habar n-aveai de noi.

— E totuna. M-ar împuşca oricum. Când ne-au invadat, o parte din soldaţii britanici n-au reuşit să fugă din Dunkirk. S-au ascuns prin pivniţe, poduri şi grajduri. Mulţi au fost prinşi. Francezii din partea locului au fost împuşcaţi, fie că ştiau de soldaţi, fie că nu, a spus ea, împrăştiind scrum din ţigară. Naziştii n-au nici un pic de milă pentru cine are de-a face cu duşmanul.

Pe Ollie l-a cuprins un sentiment de vină. Se îngrozea la gândul c-o punea în pericol pe femeie. În starea lui atât de proastă, nu avea însă prea mult de ales.

Madeleine s-a uitat la el. Avea cearcăne sub ochi.

— Naziştii ne-au jefuit. Ne-au omorât aproape toţi soldaţii, iar pe norocoşii care au scăpat cu viaţă i-au trimis în lagăre. Aici murim de foame, stând la cozi nesfârşite pentru o bucată de pâine, în timp ce ei se îndoapă cu carnea noastră şi ne beau vinul. Până şi poliţiştii s-au dat de partea lor, le e mai bine să colaboreze decât să lupte, a spus ea stingând ţigara într-o scrumieră de lut, după care a mai scos una din pachet. Pe străzile noastre atârnă steaguri naziste, până şi pe şcoli.

Ollie şi-a potrivit după gât faşa în care îşi ţinea braţul. Simţea că se înăbuşă. Nu putea nici măcar să-şi închipuie prin ce trecea femeia. Prizonieră la ea în ţară.

Madeleine şi-a ridicat mânecile jerseului, lăsând să se vadă încheieturile aproape scheletice ale mâinilor, şi a aprins ţigara.

— Îmi aminteşti de băieţii mei gemeni, Marius şi Marcel.

— Cum aşa? a întrebat Ollie.

— Au luptat amândoi din convingere, oricât de mare a fost preţul. Nişte băieţi buni, a spus ea, în timp ce fumul din ţigară se împrăştia spre tavan.

Ollie a dat la o parte sculele şi s-a aşezat lângă Madeleine.

— Lui Marius îi plăcea să citească şi visa să se facă profesor. Acolo sunt cărţile lui, a spus ea şi a arătat spre o bibliotecă.

Ollie a măsurat cu ochii şirurile de cărţi, care păreau la fel de nepotrivite în casa aceea de la ţară ca nişte porţelanuri pe o masă de picnic.

— Nu te uita aşa mirat, a spus Madeleine.

— Dar nu mă mir.

Ea l-a bătut uşor pe mână.

— Ba da.

— Ei, poate un pic.

Madeleine a zâmbit.

— Familia mea a avut parte de educaţie. Dar am ales să ducem o viaţă simplă, a spus ea şi s-a dus să ia o fotografie din bibliotecă. Marcel şi-a dorit să fie culegător de trufe, la fel ca tatăl lui, Guillaume. Uite, ei sunt băieţii mei, a spus ea şi i-a întins fotografia.

Ollie s-a uitat la imaginea a doi băieţandri îmbrăcaţi în uniforme de şcoală frumos călcate. Erau leiţi, fiecare chipul în oglindă al celuilalt. Lângă băieţi, în picioare, un bărbat şi o femeie.

— Tu eşti aici, în poză, Madeleine?

— Da, a spus ea, aranjându-şi după ureche o şuviţă de păr în care apăruseră fire albe. Am fost frumoasă în tinereţe.

— Şi acum eşti, a zis Ollie.

— Eşti drăguţ, a spus ea privind fotografia. Îmi pare rău că n-am prea multe poze să-ţi arăt. Băieţii erau frumoşi, puternici şi, mai ales, ştiau să se poarte. A închis ochii o clipă: Au fost ucişi în luptă.

— Îmi pare nespus de rău, a spus Ollie, profund impresionat.

Femeia a dat din cap cu tristeţe, apoi a dus fotografia la locul ei şi s-a întors la masă.

— Băieţii mei s-au născut în aceeaşi zi, şi au murit în aceeaşi zi. Împreună, a spus ea, uitându-se la unghiile ei îngălbenite de nicotină. Ne-a fost foarte greu să mergem mai departe, mai ales lui Guillaume. Dacă îl lăsam, era în stare să plece şi el la război, deşi era prea bătrân pentru aşa ceva.

Ollie s-a uitat la pălăria bărbătească ce stătea agăţată în cuierul de lângă uşă.

— Este a lui Guillaume.

— Dar el unde e?

Femeia a răsuflat adânc.

— În ziua când ne-au invadat nemţii, Guillaume era în Arras să vândă trufe. Nu s-a mai întors acasă.

Ollie a observat o lucire în ochii ei. Cutele de pe faţa femeii păreau şi mai adânci.

— Inima îmi spune că într-o bună zi Guillaume o să intre pe uşa asta. Mintea însă îmi spune altceva, a continuat ea, apoi a tuşit şi s-a şters la ochi cu dosul mâinii. Se aude că în Arras au fost executaţi sute de oameni din Rezistenţă. Mă tem că, deşi bătrân, soţul meu a

încercat să lupte alături de ei.

Louis s-a ridicat de jos şi s-a dus lângă Madeleine. A început să-şi frece botul de piciorul ei. Femeia l-a scărpinat după urechi.

— Până când vine acasă Guillaume, o să adunăm trufe. Nu-i aşa, Louis?

Purcelul a grohăit.

Madeleine a suspinat, s-a şters la nas cu mâneca şi apoi a schimbat subiectul.

— Deci, Ollie, ce caută un american într-un avion britanic? Au intrat Statele Unite în război?

— După câte ştiu, au de gând să rămână neutre, a răspuns el.

— Atunci cum ai nimerit aici?

— E o poveste lungă.

— Am tot timpul, a spus Madeleine şi a bătut în duşumea cu pantoful. O să-mi povesteşti în timp ce scoţi scândurile astea.

Ollie a îngenuncheat şi a început să lucreze, dar şi-a dat seama repede că avea să-i fie greu să scoată cuiele doar cu o mână. De fapt, era aproape imposibil să vâre vârful răngii sub cui. Dacă rupea aşchii din lemn putea ajunge la ele, dar asta însemna să strice scândurile. Aşa că Madeleine l-a ajutat ținând ranga în timp ce el lovea cu ciocanul în ea. A mers. Încet şi obositor, dar în cele din urmă vârful de metal a intrat sub capul cuiului. A apăsat ranga şi scândura a început să trosnească. A încercat să nu-şi răsucească coastele, dar degeaba, durerea l-a străfulgerat în umăr. Cu toate astea, a reuşit să slăbească două cuie înainte de a fi nevoit să facă o pauză.

— Doare? a întrebat Madeleine.

Ollie a dat din cap că da şi s-a rezemat de perete. Îl trecuseră toate apele, chiar dacă în casă era destul de frig cât să ții carnea la păstrat.

Zgomotul unei maşini a făcut-o pe Madeleine să se uite pe fereastră. A strâns cu putere ranga în mâini. Huruitul motorului s-a stins după ce maşina a trecut mai departe.

— Să terminăm ce-am început, a spus Ollie, luând ciocanul de jos.

Toată după-amiaza au muncit să scoată scândurile din duşumea. Ca să-şi abată gândul de la junghiurile din umăr, i-a povestit lui Madeleine despre familia sa. Călătoria spre Marea Britanie. Şi visul său de a zbura alături de piloții RAF, care s-a sfârşit când a luat parte la o misiune pentru Asociația Națională pentru Porumbei. Cel mai mult însă i-a vorbit despre Susan şi, pentru prima dată de când se prăbuşise în Franța ocupată de nemți, n-a mai băgat în seamă durerea.

— Porumbeii sunt deştepți, ca şi Louis, a spus Ollie, punând o scândură lângă el. Susan îi antrenează. O să ne ajute să câştigăm războiul.

Madeleine a zâmbit şi şi-a potrivit mai bine țigara în gură.

Ollie a scos şi ultima scândură. A apărut o deschizătură de un metru, suficient de mare încât să se poată târî în ea. S-a uitat înăuntru. Pânze de păianjen. Miros de pământ şi aer stătut. Casa, sau cel puțin partea de sub bucătărie, fusese clădită fără pivniță. Era pur şi simplu o fundație de pământ şi pietre. Mai puțin de un metru între temelie şi duşumea.

Ollie a acoperit temelia cu bucăți de pânză de sac pe care Madeleine i le-a adus dintr-un hambar. După ce a pus la loc scândurile, ca pe nişte piese de puzzle, i-au sărit în ochi găurile lăsate de cuiele lipsă. Aşa că a tăiat cuiele cu o pereche de foarfece de grădină,

apoi le-a lipit peste găuri cu o pastă pe care au făcut-o din făină cu apă. Le-a luat o zi întreagă să termine. În afară de câteva zgârieturi, nu se vedea că scândurile fuseseră desfăcute.

Pe când Ollie îşi admira munca, a auzit un sfârâit. Miros de ceapă călită. A simţit că-i lasă gura apă. S-a dus la Madeleine, care stătea aplecată asupra unei sobe, amestecând cu o lingură de lemn în tigaia de fontă.

Madeleine a aruncat înăuntru o mână de morcovi veşteji, cu frunzele ofilite cu tot.

— Ţi-e foame?

— Da, a spus Ollie.

Mirosul cepei prăjite era ameţitor. Nici nu mai ţinea minte de când nu mâncase.

— Adu-l şi pe prietenul tău, a spus ea, arătând cu lingura spre şopron.

Ollie l-a găsit pe locotenent exact cum îl lăsase. Dormind. A trebuit să încerce de mai multe ori până să-l trezească. În cele din urmă a început să-l lovească în bocanci.

Boar s-a ridicat anevoie în capul oaselor, frecându-şi bărbia ţepoasă.

— Cât timp am zăcut aşa?

— Toată ziua.

— Mi-ai dat prea mult anestezic, iancheule, a spus Boar şi a răsuflat adânc de câteva ori.

Ollie l-a aşteptat să se ridice în picioare, apoi l-a dus până în casă, unde Madeleine punea în farfurii nişte legume prăjite. Ollie l-a ajutat pe Boar să se aşeze pe un scaun, în timp ce ea aşeza masa. Nările i s-au umplut de un miros dulceag. Stomacul îi chiorăia de foame.

Madeleine i-a pus lui Boar o furculiţă în mână.

Boar a înfipt furculiţa la întâmplare. Dinţii de metal s-au lovit cu zgomot de pereţii farfuriei. După ce a reuşit să nimerească o bucată de morcov, a dus-o la gură, a mestecat, apoi s-a înecat. A scuipat-o în mână şi a pus-o lângă farfurie.

— Du-mă înapoi la şopron, iancheule, a spus Boar şi şi-a lăsat capul pe masă. Vreau să mă odihnesc.

— O să dormim aici, înăuntru, a spus Ollie, ridicându-se de la masă.

A dat la o parte scândurile şi l-a ajutat pe Boar să coboare în ascunzătoare. Locotenentul a intrat încovoiat, ca un urs pregătit să hiberneze în bârlog.

Când Ollie s-a întors la masă, Madeleine s-a aplecat deasupra farfuriei lui şi a dat ceva pe răzătoare. Peste mâncare s-a aşezat un praf negru.

— Poate că îţi lipseşte un pic de ceva, a spus Madeleine.

— Trufe?

Femeia a dat din cap că da.

Ollie nu şi-a dat seama dacă au fost trufele sau poate foamea, nu mâncase de aproape două zile, dar mâncarea asta de ceapă şi morcovi veştejiţi era nemaipomenită. Trufa, deşi arăta respingător, ca un cartof zbârcit, dădea mâncării un gust uşor de usturoi şi pământ. Era unul dintre cele mai bune feluri de mâncare din câte îşi amintea. Ultima dată când gustase ceva la fel de bun fusese când îi oferise Susan fiertura cu fructe de mare care îl trimisese la privată. Şi-a simţit colţurile gurii lăţindu-se şi s-a surprins zâmbind.

— Îţi place, da? a întrebat Madeleine.

— Da, a spus Ollie. A mâncat tot, apoi a băut un pahar cu apă rece. S-a uitat la purcelul care dormea într-un colţ.

— Ai făcut o treabă bună, Louis.

Louis a ciulit urechile în somn.

Madeleine a zâmbit amuzată, apoi a mâncat mai departe. Ollie a stat lângă ea până a terminat ce avea în farfurie. Şi-a dat seama cât de nepoliticos a fost că înfulecase totul aşa de repede. A ajutat-o să strângă masa, apoi l-a dus pe Louis la şopron. A fost surprins să vadă că Louis îl urma, dar purcelul ştia desigur că era ora mesei. La rugămintea lui Madeleine, i-a aruncat în troacă o mână de cartofi, dacă puteau fi numiţi aşa: negri de mucegai, plini de muguri încolţiţi din care ieşeau tulpinişe, şi colcăind de viermi. Cartofii erau evident putrezi. Necomestibili. Ollie şi-a dat însă seama imediat că Louis nu era vreun specialist în tuberculi. Purcelul i-a mâncat cu viermişori cu tot, apoi s-a trântit pe-o rână ca să doarmă. Ollie s-a uitat la troaca goală şi s-a întrebat ce urma să le aducă francezilor iarna care se apropia. *O să facă foamea? O să se apuce de mâncat cartofi putrezi? Viermi? Ori şi mai rău?* Şi-a alungat gândul din minte şi a ieşit afară.

Când s-a întors, Madeleine a aprins o lumânare şi a tras draperiile. A aruncat în ascunzătoare două pături de lână zdrenţuite. Ollie s-a strecurat în gaura din duşumea, cu grijă să nu calce peste locotenent. S-a întins pe pătură, simţindu-se recunoscător că stătea pe ceva moale, şi a urmărit-o pe Madeleine cum pune la loc scândurile, una câte una. Gaura de deasupra lor devenea tot mai mică.

Ollie s-a uitat în sus prin fanta din duşumea.

— Madeleine, a strigat-o el.

— *Oui?*

— Mulţumesc.

Ea a dat din cap, a aşezat şi ultima scândură şi a astupat gaura.

S-a făcut întuneric. Scândurile au scârţâit când Madeleine a tras masa deasupra. Paşii ei s-au auzit tot mai slab. Apoi tăcere. Dacă nu ar fi fost sforăiturile unui locotenent de aviaţie, putea să-şi închipuie că fusese închis într-un coşciug.

A făcut pătura sul, ca să-şi ţină braţul mai sus. A încercat să doarmă, dar fără folos, cu toate că se simţea sfârşit. De vină nu era durerea nedomolită din umăr, nici zvâcnetul din gleznă la fiecare mişcare a degetelor de la picior. Erau păreri de rău. În minte i se învălmăşeau greşelile şi ocaziile pierdute. *De ce oi fi plecat eu din Epping? Cum de-am rămas închis într-un avion? O s-o mai văd vreodată pe Susan? De ce nu i-am spus mai multe?*

S-a gândit la Susan. Sunetul încântător al glasului ei. Felul în care părul ei blond-cenuşiu i se aşeza pe umeri. Mirosul discret de lavandă al parfumului ei. Furnicăturile când Susan se apleca asupra lui să-i toarne ceai. Umbra mâinilor ei delicate, aruncată de lumina lumânării în timp ce îi tricota lui Bertie un pulover. Înflăcărarea ei pentru salvarea ţării şi credinţa că porumbeii puteau câştiga războiul. O adora. Îi era dor de ea. *Dumnezeule, cât aş vrea ca lucrurile să fi stat altfel*, şi-a spus el.

Timpul trecea repede. O zi, o săptămână. Nu puteau trăi sub scânduri o veşnicie. La un moment dat trebuiau să iasă de acolo, şi atunci aveau să cadă în mâinile naziştilor. Nici un viitor. Doar trecut şi prezent. Aşa s-a chinuit aproape toată noaptea, retrăind puţinele

momente petrecute alături de Susan, iarăşi şi iarăşi, până când nu a mai putut să ţină ochii deschişi.

Capitolul 31
AIRAINES, FRANŢA

O furnicătură pe gât l-a făcut pe Ollie să se trezească. A tras adânc aer în piept, odată cu mirosul de pământ jilav şi lemn putrezit. A deschis ochii, dar totul în jur era negru. *E noapte? Dimineaţă?*

Peste claviculă a simţit o uşoară mişcare. Ameţit, a întins mâna să se scarpine sub guler şi a atins ceva. Lung. Subţire. Păros. L-a străbătut un fior. A încercat să-l prindă, dar acel ceva s-a strecurat pe sub cămaşă. Tresărind violent, a dat cu capul de o grindă.

— Isuse! a strigat Boar. Ce naiba faci acolo, iancheule?

— O gânganie, a răspuns Ollie, cu mâna sub cămaşă.

Boar i-a dat un ghiont în coapsă.

— Culcă-te la loc.

Gângania s-a grăbit spre subsuoara lui Ollie. L-au trecut alţi fiori pe şira spinării. Sute, poate mii de picioruşe păroase i se târau pe piele. Miriapod? Scolopendră? Şi-a vârât mâna sub braţul vătămat, muşcându-şi buza ca să ţină în frâu durerea din umăr, şi a scos intrusul miţos. Se zvârcolea în mâna lui, ca un viermişor care urma să fie înfipt în cârligul undiţei. Jivinele mici, mai ales acelea pe care nu le putea vedea, îl îngreţoşau. L-a azvârlit, dar şi-a dat seama imediat că îl aruncase în direcţia greşită când l-a auzit pe locotenent pradă unui soi de criză.

— Idiotule! a strigat Boar, în timp ce se scutura înnebunit cu mâinile peste combinezonul de pilot, de parcă era acoperit de un roi de albine.

Ollie a auzit un bobârnac dat pe haină, apoi ţiuitul unei gângănii care aterizase undeva în măruntaiele acelei vizuini.

Boar l-a lovit cu bocancul în fluierul piciorului.

— Trebuia să te împuşc atunci, pe câmp!

Ollie i-a dat şi el un ghiont în coaste.

— Numai eu ţi-am mai rămas.

— Tocmai de-asta mi-e frică.

Ollie se aşteptase ca locotenentul să scoată pistolul, sau măcar să-i dea un pumn. La urma urmei, efectul anesteziculuitrecuse. În afară de ochi, Boar era într-o formă mai

bună. Ollie, pe de altă parte, era o epavă. Chiar şi în strâmtoarea ascunzătorii, locotenentul putea să-l zvânte în bătaie oricând, dacă voia. Ollie credea că pe Boar îl oprea doar faptul că nu vede. Şi că locotenentul avea nevoie de el, fie şi pentru scurt timp. Din nefericire, ținând seama că nu avea pregătire militară şi nici nu ştia calea de scăpare, Ollie avea la rândul său nevoie de locotenent. După ce l-a lăsat durerea din picior, i-a trecut prin minte că Boar nu era poate pilotul neînfricat de care se temea. La urma urmei, bărbatul se temea de târâtoare mai tare decât el – un gând care l-a făcut pe Ollie să pufnească în râs.

— Ce e de râs?

— Tu, a spus Ollie, şi a mai chicotit o dată.

— Eşti nebun de legat, iancheule.

Râsul lui Ollie s-a stins brusc când şi-a amintit că, dacă nu ar fi făcut atâtea prostii – sau, mai bine zis, atâtea erori de judecată –, acum s-ar fi trezit din somn într-o țară neutră. Stătea în schimb chircit într-o vizuină din Franța ocupată, nas în nas cu un locotenent arțăgos.

— Poate că ai dreptate, a spus el.

Ollie a auzit deasupra capului hârşâitul lemnului, de la masa ce era târâtă pe duşumea centimetru cu centimetru. Câteva clipe mai târziu, Madeleine a dat la o parte scândurile.

Soarele a inundat ascunzătoarea. Orbit, a dus mâna la ochi să-i ferească de lumină.

— Prea mult zgomot, a spus Madeleine. Vreți să vină nemții peste voi?

După ce s-a obişnuit cu lumina, a dat cu ochii de râtul rozaliu al lui Louis, care adulmeca la marginea ascunzătorii. Ollie a întins mâna şi l-a scărpinat sub bărbie. Louis a grohăit.

— Cât e ceasul?

— E dimineață, a spus Madeleine, scăpărând chibritul pentru a-şi aprinde țigara.

Ollie s-a târât afară, apoi şi-a aranjat cu grijă legătura de tifon care îi susținea brațul.

Boar s-a ridicat în picioare şi s-a săltat apoi pe duşumea, cu picioarele atârnate în golul de dedesubt. A dus mâna la bandajele de pe ochi şi a adulmecat aerul.

— Ai o țigară?

După ce a suflat fumul pe nări, Madeleine i-a dat-o pe a ei.

Ollie a stat răbdător cât timp Madeleine şi Boar au fumat pe rând din aceeaşi țigară, până au umplut casa de fum. El şi-a trecut timpul scărpinându-l pe Louis după urechi.

Madeleine a strivit țigara în scrumiera de lut, plină cu resturi arse de hârtie răsucită cu mâna. S-a dus la bucătărie să pregătească micul dejun – pâine cenuşie şi cafea spălăcită. Aşezat la masă, Ollie a muşcat din pâinea tare şi era cât pe ce să-şi rupă un dinte. S-a uitat la Boar cum mesteca pâinea, ca un cățel care roade o bucată de piele crudă.

— *Trempez*[34], a spus Madeleine, clătinând din cap, şi şi-a înmuiat felia în cafea.

34. Înmuiați (în fr., în orig.).

Ollie i-a urmat exemplul şi a cufundat pâinea în lichidul gălbui, o fiertură din orz prăjit, după cum bănuia el. Felia s-a înmuiat bine, dar avea gust de paie măcinate. A dat pe gât cafeaua plină de bucățele cenuşii. Lăsând la o parte gustul şi aspectul pâinii, era bine să aibă ceva cald în stomac. Dormitul pe pământ îl înfrigurase. Se simțea ca o şopârlă în

căutare disperată de soare.

— Bun, a spus Madeleine aprinzându-şi încă o ţigară. Ce facem acum cu voi?

— Plecăm de îndată ce pot să văd, a spus Boar după ce a dat pe gât cafeaua şi a pus cana pe masă. Între timp, o să dăm de ştire la RAF unde ne găsim, asta doar dacă afurisita aia de pasăre este în stare să zboare înapoi peste Canal.

Ollie a ridicat ochii din cana goală şi a întâlnit privirea lui Madeleine. Gândurile i-au luat-o razna. *O fi ajuns Ducesa înapoi la Susan? Oare o să mă împuşte Boar pentru că i-am dat drumul porumbiței?* S-a prins cu mâinile de marginea mesei şi a început:

— Să ştii că...

— Mai vrei nişte cafea, locotenente? a intervenit Madeleine.

Boar a încuviințat din cap. Ollie i-a fost recunoscător lui Madeleine pentru că încerca să ascundă faptul că el o trimisese pe Ducesa înapoi. Mai devreme sau mai târziu însă, tot trebuia să-i spună locotenentului. Iar atunci, avea s-o plătească scump.

— Unde plecați? a întrebat Madeleine, umplând cana lui Boar.

A aşezat apoi în mijlocul mesei vasul din care ieşeau aburi.

— O să mă gândesc, a spus Boar şi a sorbit din cafea.

Ollie s-a uitat la locotenent. Sus, în aer, Boar era un as al zborului. Acum însă era consemnat la sol, fără vreo escadrilă pe care să o conducă în luptă şi, pe deasupra, fără vedere. În mod ciudat, bărbatul aflat în halul ăsta era de temut şi în acelaşi timp fără putere, ca o cobră regală cu colții tăiați.

— Singura parte neocupată a Franței, *zone libre*, este departe în sud, a spus Madeleine. Doar dacă n-aveți de gând să furați un avion sau sau să treceți Canalul Mânecii înot.

— În cazul ăsta, ne ducem în *zone libre*, a spus Ollie.

Boar şi-a plimbat degetul pe marginea cănii.

— Şi cine are să ne ajute acolo, armata franceză? a spus el privind în direcția lui Ollie. În caz că nu ştii, a fost făcută praf.

S-a uitat la Madeleine. Femeia şi-a lăsat umerii în jos. Ochii îi luceau. Ollie s-a înroşit. Fără să stea pe gânduri, s-a întins peste masă şi l-a înşfăcat pe locotenent de jachetă.

Boar s-a tras, dar Ollie nu a slăbit strânsoarea.

— Madeleine şi-a pierdut băieții în războiul ăsta, a spus Ollie dându-i drumul. Iar după invazie bărbatul ei nu s-a mai întors acasă!

Boar şi-a îndreptat jacheta mototolită şi a întors capul spre femeie.

— Dacă ştiam, Madeleine, nu vorbeam aşa.

Locotenentul a dus mâna la tocul pistolului.

— Iar tu, iancheule, dacă mai pui mâna pe mine o dată, o să-ți doreşti să fi pus naziştii mâna pe tine!

— Ajunge! a spus Madeleine şi a suflat fumul deasupra mesei, ca o barieră între Ollie şi locotenent. Dacă vreți să ajungeți acasă, trebuie să chibzuim bine.

— Madeleine, a început Boar, cu tot respectul, avem prea puține şanse să ne întoarcem în Marea Britanie. După ce mi se vindecă ochiul, am de gând să-mi descarc toate gloanțele în soldații germani, asta numai dacă până atunci nu le consum pe iancheul

ăsta.

— Dar eşti mult mai de folos ca pilot dacă te lupţi cu Luftwaffe. *N'est-ce pas?*

— Poate, a spus Boar şi, după ce a băut restul de cafea, s-a uitat spre Madeleine. Condoleanţele mele.

— *Merci*.

Cuvintele lui Boar l-au luat prin surprindere pe Ollie. Îl credea un nemernic fără pic de suflet. S-a gândit că, poate acum, după ce îl scuturase puţin, ieşise la iveală, fie şi pentru scurt timp, urma de omenie ascunsă sub straturile groase ale vieţii dure în vremuri de război.

Madeleine şi-a dres glasul, apoi i-a strecurat lui Boar ţigara în mână.

Pe când cei doi împărţeau încă o ţigară, Louis s-a dus tropăind spre uşă. Acolo a început să amuşine şi să lovească în duşumea. Madeleine era gata să se ridice, când Ollie i-a pus o mână pe umăr.

— Îi deschid eu, a spus el. Mulţumesc pentru micul dejun.

Madeleine i-a zâmbit.

Ollie abia aştepta să iasă puţin afară. Era limpede că, până se punea pe picioare, urma să-şi petreacă toate zilele în aerul stătut al hrubei şi în fum de tutun. Când a deschis uşa, o pasăre i-a trecut deasupra capului în zbor razant. Ollie s-a lăsat în jos. Louis a guiţat. Locotenentul a ţâşnit în picioare şi a scos pistolul din toc.

Ollie s-a uitat în sus şi a văzut pasărea dând din aripi până la dulap.

— Ce naiba se-ntâmplă? a întrebat Boar cu mâna pe pistol.

— Un porumbel, a spus Madeleine, lăsându-şi mâna pe braţul lui Boar.

Boar a răsuflat uşurat, apoi a vârât pistolul la loc.

— Iancheule, pune în cuşcă pasărea asta afurisită.

La început, Ollie a crezut că nu vede bine. *N-are cum să fie Ducesa. Am trimis-o acasă. Am văzut-o zburând într-acolo.*

Pasărea a înălţat capul, apoi şi-a înfoiat penele fluorescente.

Ollie a luat-o pe Ducesa de pe dulap. Porumbiţa uguia. Primul lucru pe care l-a remarcat au fost penele ei reci. Apoi a văzut că tubul lipsea.

Capitolul 32
EPPING, ANGLIA

Susan a aruncat o privire de jur împrejurul hulubăriei. Boxe goale. Din cei cinci sute

de porumbei paraşutaţi în Franţa se întorseseră numai o sută patru, abia unul din cinci. În zori, mai apăruseră doi. Nici unul dintre ei nu era Ducesa. *De ce şi-o fi luat zborul? S-a speriat de gloanţe?* În sufletul ei, Susan îşi dorea să fi putut zbura şi ea. Să meargă într-un loc sigur. Undeva unde era mâncare din belşug, şi nu pe cartelă. Un loc fără sirene şi bombe. Dar nu putea să renunţe la Bertie, la porumbei şi la speranţa că Ollie avea să se întoarcă într-o bună zi.

A dus mâna în buzunarul hainei şi a scos bileţelul. Îl citise de nenumărate ori, de fiecare dată cu o strângere de inimă. Acum şi Ollie era o victimă a Operaţiunii Columba, aruncat în luptă ca şi porumbeii ei.

A strecurat bileţelul înapoi în buzunar şi s-a dus să cureţe şi celelalte hulubării, apoi a intrat în casă. Acolo l-a văzut pe Bertie alb la faţă, punând în furcă telefonul.

— Ce s-a întâmplat?

— Ţi-am făcut un ceai, a spus Bertie, ocolind întrebarea.

S-a aşezat la masa din bucătărie şi i-a făcut semn să vină alături de el. De cum s-a aşezat, cuprinsă de nelinişte, Susan a simţit un val de căldură.

— Cine era?

— De la Serviciul pentru porumbei, a răspuns Bertie, împingând spre ea o ceaşcă de ceai. Ordin pentru încă cinci sute de porumbei.

— Când?

— Într-o săptămână.

Susan a scuturat din cap.

— Avem numai trei sute de porumbei antrenaţi.

— Va trebui să pregătim mai mulţi, a oftat Bertie. La nevoie îi folosim şi pe cei care s-au întors.

— N-avem timp.

— N-avem de ales, draga mea.

— Spune-le să sune şi la alte crescătorii.

— Susan, a spus Bertie, au cerut în mod expres porumbeii noştri.

— De ce? a întrebat ea şi a luat ceaşca în mâini, vărsând din ceaiul călduţ.

— Sunt sigur că porumbeii noştri s-au întors cu ceva important; altfel, pur şi simplu cereau păsări de la următoarea crescătorie de pe listă, a spus Bertie zâmbind larg. Se descurcă bine, draga mea. Porumbeii noştri vin cu informaţii al naibii de bune de la francezii care ne dau de ştire despre mişcările de trupe ale lui Hitler.

Susan a încercat să zâmbească, dar pierduse deja atât de mult. Nu asta îşi dorise, ca Operaţiunea Columba să reuşească? Dar nu pe seama lui Ollie. S-a ridicat de pe scaun.

— Unde te duci? a întrebat-o Bertie.

Şi-a pus haina.

— Să pregătesc cinci sute de porumbei.

— Te ajut şi eu, a spus Bertie şi s-a sculat în picioare.

Şchiopătând, s-a dus la uşă ca să-şi ia jacheta din cuier.

Genunchii lui Bertie trosneau atât de tare, că Susan s-a oprit.

— Ar trebui să te odihneşti.

— O să-mi iau vacanţă când îl învingem pe barbarul ăla de führer. Până atunci, o să

fiu mai neobosit decât Luftwaffe.

Susan l-a luat de braț pe bunicul ei şi l-a ajutat să meargă până la hulubării. S-au apucat să pună porumbeii în coşuri ca să-i ducă la zborul de pregătire. Pe când le încărca pe platforma camionetei, l-a văzut pe Bertie apropiindu-se anevoie de unul dintre soldați, ieşit din cort ca să fumeze o țigară.

— Vrei să ne ajuți? l-a întrebat Bertie.

— Avem ordinele noastre, domnule. Dumneavoastră aveți altele, a spus soldatul aruncând țigara pentru a intra în cort.

— Un neghiob, a spus Bertie întorcându-se la Susan. Stau pe degeaba în curtea noastră, ba se şi hrănesc cu mâncarea noastră, dar nu mişcă un deget ca să ne ajute.

Susan a băgat de seamă că Bertie se înroşise la față.

— Ordine, la dracu'! a exclamat el. Dorm toată ziua în cort, aşteptând să sune afurisitele alea de sonerii. Ascultă la mine, draga mea. În Primul Război, soldații noştri nu erau aşa de puturoşi.

Susan l-a urmărit cu privirea pe Bertie, care luase un coş şi se chinuia să se ducă la camionetă. Era furioasă şi ea că soldații leneveau în cort, pesemne jucând cărți sau dormind. Şi asta în timp ce, sub nasul lor, trudea un bătrân care abia se ținea pe picioare. Stăteau cu mâinile în sân. Aşa că, înainte să-i piară curajul, s-a dus cu paşi mari la cort şi a tras cu putere uşa de pânză.

Unul dintre soldați, care citea o revistă, a închis coperta brusc. Celălalt s-a ridicat grăbit din patul de campanie.

— Mişcați-vă dosul! a strigat Susan, care îşi simțea urechile zvâcnind.

Soldații s-au înroşit până la urechi, de parcă o femeie intrase peste ei în sala de duş.

— Afară cu voi! Puneți mâna la treabă, a spus ea şi le-a arătat uşa. Dacă nu, îl sun pe comandant să-i spun că dormiți în post!

Soldatul care citea revista i-a replicat:

— N-ai tu curajul ăsta!

— N-am? a întrebat Susan punându-şi mâinile în şolduri. Sau poate vreți să-l sun pe vicemareşalul Keith Park?

Soldatul a rămas cu gura căscată. Cei doi s-au uitat unul la celălalt, apoi au zbughit-o pe uşă.

Bertie, care tocmai căra un coş cu porumbei, s-a oprit cu un zâmbet larg pe față. S-a uitat după ei cum adună coşurile şi le pun în camionetă.

— Te-ai descurcat bine, a spus el, ducându-se la Susan.

— Nu-mi vine să cred că am făcut aşa ceva, a spus ea şi a tras adânc aer în piept pentru a-şi calma bătăile inimii.

— A fost bună chestia cu vicemareşalul, şi eu aş fi făcut la fel. Dar cred că vorbele alea tari i-au pus în mişcare de-adevăratelea.

Susan s-a relaxat.

— Le-am auzit la bunica, o dată sau de două ori.

— La mine a mers de fiecare dată, a spus Bertie, zâmbind, şi s-a apucat din nou de lucru. Auzi, dos!, a pufnit el în râs.

Toată dimineața, Susan şi Bertie au pus porumbeii în coşuri, în timp ce soldații le

încărcau în camion, înjurând printre dinți din când în când. Cu toate că linia de producție funcționa eficient, Susan ştia că nu antrenamentele erau problema, ci cota de încă cinci sute de porumbei. S-a dus în hulubărie să aleagă porumbei destul de mari şi în putere să zboare peste Canalul Mânecii, chiar dacă nu erau îndeajuns de bine pregătiți. Ca să fie sigură că se puteau orienta la zborul de antrenament, a mai luat şi vreo treizeci de porumbei cu experiență, deşi erau obosiți după zborul din Franța. Când a terminat, nu mai rămăseseră decât puiandrii şi porumbițele care cloceau în cuiburi.

A insistat ca Bertie să rămână la crescătorie, să se uite după porumbeii care se întorceau. Bertie s-a opus la început, dar în cele din urmă s-a înmuiat, după ce Susan i-a atras atenția că soldații, care se întorseseră în cort, erau în toane proaste şi trebuia să stea cineva cu ochii pe ei ca lucrurile să meargă bine. Bunicul i-a pregătit dejunul: o bucată de pâine, prăjită ca să nu se simtă cât era de veche, şi o bucățică de brânză. În timp ce ieşea cu camioneta din curte, l-a văzut pe Bertie aşezat pe verandă în aşteptarea altor porumbei iviți la orizont.

Drumul lui Susan prin Essex a fost lipsit de evenimente; pe şosea erau puține maşini, şi încă şi mai puțini oameni pe străzi. I se părea că toată Anglia se ascunsese în casă, pregătindu-se pentru o iarnă grea sau pentru următoarea serie de bombardamente. Când s-a apropiat însă de Clacton-on-Sea, a văzut pe marginea drumului trei voluntari ai Gărzii Naționale[35], fie prea bătrâni, fie respinşi la înrolare, care săpau o groapă ca să înfigă un indicator. Mantalele le acopereau uniforma, dar erau uşor de recunoscut după bonetele kaki. Armele lor – o adunătură de puşti de vânătoare vechi – stăteau sprijinite de un mesteacăn ca nişte vreascuri de foc. Susan a oprit şi a coborât geamul.

35. Formație paramilitară britanică, înființată la începutul războiului pentru apărare în cazul unei debarcări germane.

— Ce faceți aici? a întrebat ea.

Un bărbat cu mustața încărunțită şi cu obrajii umflați, ca o veveriță care ascunde ghinde, a aruncat lopata şi a venit spre camion.

— Ne pregătim de invazie.

Susan a strâns volanul în mâini până i s-au albit încheieturile degetelor. Bărbatul şi-a aranjat boneta şi a pus mâinile pline de pământ pe uşa camionului.

— Cu ce treabă?

— Asociația Națională pentru Porumbei, a spus ea.

Bărbatul a ezitat câteva clipe, iar ea a scos insigna SNP, pe care prefera să o țină în poşetă, şi nu la rever, şi i-a înmânat-o. Bărbatul s-a uitat la insignă, apoi la porumbeii din spatele camionetei

Susan a observat că privirea i s-a îmblânzit.

— Când era mic, Andrew, băiatul meu, hrănea porumbeii în parc, a spus el cu glas înecat şi i-a înapoiat insigna. Îi plăcea să le dea coaja de pâine de la sandviş.

Susan a zâmbit şi a pus insigna la loc.

Bărbatul a răsuflat adânc, scoțând aburi pe gură în aerul rece.

— Andrew nu s-a mai întors de la Calais.

Cuvintele lui au mişcat-o adânc. Citise în ziar despre soldaţii britanici din Calais. Ţinuseră piept invaziei germane, luptând până la capăt, ca să câştige timp pentru evacuarea trupelor aliate[36]. Trei sute de mii de soldaţi au reuşit astfel să fugă din port cu o flotă de vase militare, dar şi în bărcile şubrede ale pescarilor. A fost miracolul de la Dunkerque. Dar în Calais au murit mii de soldaţi. Mieii de sacrificiu, după cum spunea Bertie.

36. Bătălia de la Dunkerque (Dunkirk, în engl.) a avut loc între 26 mai şi 4 iunie 1940.

— Andrew ar fi mândru să ştie că tatăl lui se luptă să-şi apere căminul, a spus ea, privindu-l pe bărbat în ochi. Îl voi pomeni pe Andrew în rugăciunile mele.

— Mulţumesc. Bărbatul a oftat adânc, apoi s-a îndreptat de spate. Te sfătuiesc să-ţi termini treaba cât mai repede şi să te întorci acasă. De câteva nopţi, avioanele vin tot mai devreme.

Susan a dat din cap şi a pornit mai departe, mişcată la gândul că porumbeii au putut redeştepta în mintea bărbatului asemenea amintiri frumoase, şi întristată de pierderea atâtor vieţi tinere, la care aveau să se adauge mult mai multe în curând.

După ce a mai întâlnit şi alţi voluntari pe drum, şi-a dat seama că misiunea lor era să camufleze absolut toate indicatoarele rutiere din peninsulă. Panourile prea solide pentru a fi smulse cu nişte simple unelte de grădinărit erau acoperite cu vopsea. Pe coasta comitatului Essex era un adevărat labirint de drumuri şerpuite şi a dedus că militarii, sau cel puţin voluntarii, voiau ca nemţii să nu se orienteze prea uşor în teren. *Oare armata lui Hitler îşi va încetini înaintarea dacă va greşi drumul de câteva ori?*

Susan a ajuns pe coastă după-amiază. Locul se schimbase de la ultima ei vizită. Mai exact, fusese transformat într-un avanpost militar. În loc să descarce sau să-şi mănânce pachetul pregătit de Bertie, a avut curiozitatea să vadă ce se petrecea acolo. A parcat camioneta pe marginea drumului şi a ieşit din cabină.

Malul înalt şi abrupt era presărat cu cazemate, un fel de mici fortificaţii de beton, cu nişte deschizături dreptunghiulare în loc de ferestre. Plaja sălbatică de mai înainte părea acoperită cu kilometri întregi de sârmă ghimpată. Pe stâncile falezei se vedeau nişte tunuri uriaşe, cu ţevile ridicate spre cer. Soldaţii, câte unul lângă fiecare cazemată, supravegheau Canalul Mânecii.

Ameninţarea unei invazii era cât se poate de reală. Au început să-i tremure picioarele. Marea Britanie se pregătea de război chiar *la ea acasă*. Şi undeva departe, dincolo de apele acelea plumburii, se afla Ollie. Susan şi-a împreunat mâinile şi s-a rugat ca el să ajungă cumva acasă. Dar acasă pentru ce? Pentru o ţară ocupată de nemţi?

Se aştepta să audă comenzi răstite de comandanţi, să vadă soldaţi cărând obuze şi lăzi cu muniţie. Peninsula era însă straniu de tăcută. *Calmul de dinaintea furtunii naziste*, şi-a spus ea în gând. Se auzeau doar pescăruşii, planând ca nişte zmeie deasupra valurilor care se spărgeau de ţărm. Uitându-se la una dintre cazemate, Susan a observat că soldatul nu se clintise din loc. Disciplinat. Stoic. Îşi făcea datoria. Câteva clipe mai târziu, un pescăruş, obosit pesemne de cât plutise pe aripile vântului, s-a lăsat în zbor deasupra soldatului şi i s-a aşezat pe cască.

Susan şi-a închipuit că soldatul o să alunge pasărea, dar el a rămas în poziție de drepți, cu privirea ațintită spre mare. Lui Susan i s-a ridicat părul pe ceafă.

— Hei, a strigat ea, cu vocea acoperită de zgomotul valurilor.

Soldatul a rămas nemişcat. A mai strigat o dată, dar nici soldatul acela, nici ceilalți militari nu au băgat-o în seamă.

Şi-a făcut curaj şi a urcat până la cazemată. Când s-a apropiat, pescăruşul şi-a luat zborul, casca soldatului i-a alunecat într-o parte, gata să cadă. Impasibil, soldatul nu şi-a luat ochii de la mare. După câțiva paşi, şi-a dat brusc seama că soldatul – dacă putea fi numit aşa – nu era decât un manechin în haine militare. Casca era plină de găinați de pescăruşi. S-a cutremurat. Când s-a uitat mai îndeaproape, a văzut nu numai o momâie, ci şi o cazemată încropită din cărămizi puse una peste alta, vopsite cenuşiu. Tunurile aduse aici pentru a păzi coasta erau de fapt nişte țevi de scurgere în care se aduna apa. Fortificația de pe coastă era în întregime o mare păcăleală. Toate cazematele, tunurile şi soldații erau nişte făcături. Sârma ghimpată părea singurul lucru real. *Dumnezeu să ne-ajute*, şi-a spus ea.

Unde erau soldații britanici? Nemții aveau nevoie doar de un simplu cleşte de tăiat sârma ca să treacă fluierând prin Essex. Garda Națională, înarmată cu puşti de vânătoare, baionete înjghebate din cuțite legate de prăjini şi cocktailuri Molotov, nu putea nici ea să le încetinească înaintarea. După ce mărşăluiau prin Essex, aveau să intre în Londra. Lui Susan îi venea să plângă. Să renunțe. În schimb, s-a forțat să se întoarcă la camion.

Urmărită de gândul fortificațiilor de mucava, i-a trebuit mai mult de o oră să descarce porumbeii. Când a pus pe iarba uscată şi ultimul coş, porumbeii au început să se foiască, simțind că se apropie timpul de zbor. Susan a deschis rând pe rând uşițele. Porumbeii s-au înălțat în aer bătând din aripi. Privindu-i cum dau ocol pe deasupra sa, a simțit cum o doboară un val de tristețe la gândul că era ultimul lor zbor de pregătire. Dacă se gândea la rata de supraviețuire a misiunii, era şi ultima oară când îi vedea împreună în stol.

Susan a strâns coşurile goale şi a plecat. După câteva mile, a ratat ieşirea de pe drumul principal, pentru că lipsea indicatorul, sau poate pentru că era cu gândul la manechinele recrutate acum de armata britanică. Oricum, înainte să-şi dea seama ce făcuse s-a trezit la capătul celălalt al peninsulei.

Soarele apunea deasupra copacilor. Întârziase prea mult pe țărm şi se putea socoti norocoasă dacă ajungea acasă înainte de lăsarea întunericului. Aşa că a întors volanul cât de tare a putut. Sandviciul împachetat de Bertie a alunecat şi s-a împrăştiat pe podea. A înfipt piciorul în pedala de accelerație. Motorul a scrâşnit. Vântul s-a repezit şuierând prin coşurile goale. În încercarea de a câştiga timp, a decis s-o ia pe o scurtătură şi iarăşi s-a rătăcit. Fusese la Clacton-on-Sea de zeci de ori, dar fără semne de circulație totul arăta altfel, şi totuşi la fel; i se părea că fusese lăsată singură în mijlocul unui labirint de grădină. S-a chinuit să găsească ieşirea. Din nefericire, se înserase deja când a reuşit să iasă din Clacton-on-Sea.

Era ora când se stingeau luminile, aşa că nu a aprins farurile. Drumul abia se mai vedea şi a trebuit să conducă încet. Ținutul era pustiu. Lui Susan i se părea că toată lumea se ascunsese în adăposturi. Înainte să ajungă la Epping, a pornit să urle sirena. Zeci de reflectoare de lângă aerodromul din North Weald au început să mătur cerul. Fasciculele

luminoase brăzdau norii. Şi-a încleştat mâinile pe volan. În câteva secunde, tunurile antiaeriene au început să tragă. Detunăturile îi făceau urechile să-i ţiuie. Lumina exploziilor aeriene aprindea cerul. A mărit viteza, încercând să nu iasă de pe şosea.

A ajuns acasă când asupra Londrei începeau să cadă primele bombe. A văzut prin parbriz străfulgerările incandescente care luminau orizontul. După câteva secunde, a ajuns-o unda acustică. Bubuit de explozii. Pământul, maşina, chiar şi oasele ei păreau că vibrează. A ieşit din cabină, lăsând cheia în contact, şi a fugit înăuntru. Plămânii i s-au umplut de mirosul de pulbere arsă. A deschis uşa în goană şi a strigat:

— Bunicule!

Bertie s-a ridicat de pe scaunul din bucătărie aşezat la fereastra din faţă şi a luat-o în braţe. Susan i-a simţit îmbrăţişarea puternică.

— Îmi cer iertare.

Bătrânul s-a uitat la ea.

— Te simţi bine, draga mea?

Susan a dat din cap că da.

— Am încercat să-i urnesc pe soldaţi să te caute, dar afurisiţii nici nu s-au clintit din cort. Nişte laşi.

— S-au întors porumbeii? a întrebat ea.

— Toţi până la unul.

— Şi cei din operaţiune?

Bertie a făcut semn că nu, apoi s-a lăsat pe spătarul scaunului.

— Ce s-a-ntâmplat?

A răsunat o explozie puternică şi s-a oprit.

— Au acoperit cu vopsea toate semnele de circulaţie.

Bătrânul a înălţat din sprâncene.

— De ce?

Susan a înghiţit în sec.

— Se pregătesc de invazie, a răspuns ea.

Nu a mai găsit curaj să-i spună şi că linia de coastă era apărată de manechine de la magazinul universal.

Capitolul 33
EPPING, ANGLIA

Susan privea nemişcată în castronul cu fiertura de ovăz. Chiar dacă o durea stomacul de foame şi, de slabă ce era, i se vedeau coastele ca unui câine fără stăpân, nu îi venea să ducă lingura la gură. Nu dormise deloc. Bombardamentele fuseseră nemaipomenit de intense. Atât de violente, încât se gândea că în Londra nu mai rămăsese piatră peste piatră, doar o gaură uriaşă până în miezul Pământului.

Aproape toată noaptea au urlat sirenele. Au tras tunurile. S-a zguduit pământul. Înfăşurată în pătură ca într-un cocon, Susan s-a rugat până au început s-o doară mâinile – londonezii să fie la adăpost, Marea Britanie să supravieţuiască, iar Ollie să se întoarcă acasă.

Dimineaţa, când s-a trezit, a mai găsit un porumbel care se întorsese din Franţa, unul singur din cei aproape patru sute care încă lipseau. Şi nu era Ducesa.

— Trebuie să mănânci ceva, a spus Bertie.

— Nu pot.

— Încearcă, a spus el. Trebuie să ne păstrăm puterile ca să câştigăm războiul.

Lui Susan i-a zburat gândul la Clacton-on-Sea. Cazematele false. Soldaţii-manechine. Pentru prima dată, speranţa ei în victorie nu doar că pălise, se stinsese de tot. În cel mai bun caz, oamenii trebuiau să înveţe să trăiască sub stăpânirea lui Hitler.

Bertie a împins castronul spre ea.

— Fii tare ca oul, draga mea.

Lui Susan i s-au umezit ochii. Şi-a şters obrajii şi a luat lingura în mână. A mâncat până la ultimul strop fiertura searbădă, fără lapte, scorţişoară sau zahăr. A lăsat lingura jos, gândindu-se că Operaţiunea Columba avea neapărat nevoie de un miracol ca să nimerească punctul slab din platoşa nazistă, dacă era ca Marea Britanie să supravieţuiască.

Dimineaţa şi-a petrecut-o îngrijind porumbeii. Pe când curăţa hulubăriile, Susan şi-a ridicat privirea spre cer, în speranţa că o va zări pe Ducesa rotindu-se deasupra mestecenilor. Copacii însă erau goi, doar nişte veverițe îndrăznețe se cățărau pe crengi în căutare de provizii pentru iarnă. Tocmai arunca gunoiul, când a auzit apropiindu-se un camion. Alertaţi de zgomotul motorului, soldaţii au ieşit în fugă din cort. Bertie a coborât din verandă încheindu-se la haină.

Susan a fost înştiinţată imediat că militarii aduseseră cuştile pentru următorul val de

porumbei. De data asta însă, cuştile nu mai semănau deloc cu celelalte. De fapt, nici nu erau cuşti sau coşuri. Erau nişte cilindri de carton, cam ca tuburile poştale pentru documente, de care erau prinse paraşutele. Fără plasă de sârmă. Doar câteva găuri date la capete ca să lase aerul înăuntru. Porumbeii săi urmau să fie închişi în nişte sarcofage tubulare.

— Bine, dar e inuman! a izbucnit Bertie, examinând unul din tuburi.

Soldatul care le livra, un bărbat pistruiat cu fălci pătrățoase şi păr de culoarea cabinei de telefon[37], a venit la Bertie şi i-a spus:

37. Tradițional, cabinele telefonice din Marea Britanie sunt vopsite în roşu.

— Este un model nou.

— Model nou, la naiba! Ăsta e tub de poştă.

— Porumbeii nu pot să se mişte, a adăugat Susan. Şi nici să vadă.

— Vechile cuşti ocupau prea mult loc în avion, a spus soldatul, vârându-şi mâinile în buzunare după ce mai întâi suflase în ele pentru a le încălzi. Cu tuburile astea, e nevoie de mai puține avioane, şi deci mai puțini piloți care îşi riscă viața.

Susan nici nu-şi putea imagina porumbeii înghesuiți în tuburi ca nişte proiecte inginereşti. Ei nu erau nişte bucăți de hârtie protejate să nu se şifoneze.

Erau porumbei! Porumbeii ei frumoşi, inteligenți, loiali. Făpturile astea devotate puteau fi singura şansă a Marii Britanii de a şti ce făcea inamicul dincolo de Canalul Mânecii, iar ei erau tratați precum o corespondență de mâna a doua. Îi venea să calce în picioare tuburile, să le facă bucăți şi să le pună pe foc în soba bunicului.

În timp ce privea la stiva de tuburi, mintea îi lucra nebuneşte. *I-au spus totul soldatului? Tuburile astea funcționau? Oare s-au deschis toate paraşutele?* Susan s-a cutremurat. Când şi-a amintit cum o liniştise mai demult Ollie că porumbeii aveau să ajungă teferi pe pământul francez, şi-a dorit să fie iar lângă ea.

I-a urmărit pe soldați cum descarcă tuburile până la ultimul şi pleacă apoi, lăsând în urmă făgaşe adânci în noroi. Când s-a întors spre Bertie, a văzut că era roşu la față şi îşi încleştase mâinile.

— Te simți bine? l-a întrebat.

— Militarii ăştia o să ducă misiunea de râpă, a spus el, în timp ce ieşea din curte.

— Unde te duci?

— Să-mi dezmorțesc picioarele.

— Ia-ți bastonul.

Bertie a clătinat din cap şi a pornit spre câmp târându-şi picioarele.

Susan bănuia că se îndrepta spre saivan. Bunicul ținea mult la oile sale, pe care le creştea doar pentru a le tunde lâna. Behăitul oilor, deşi nu atât de plăcut ca uguitul porumbeilor, părea să-l liniştească de fiecare dată. Şi întrucât hulubăriile erau acum pline ochi cu tuburi de carton şi paraşute care-l scoteau din sărite, momentele petrecute alături de animale îl ajutau să uite de Operațiunea Columba, fie şi pentru scurt timp.

Toată dimineața, Susan şi-a făcut de lucru ocupându-se de porumbei. Le-a împrăştiat grăunțe. Le-a umplut vasele cu apă. A examinat puiandrii. Ba chiar a reparat scândurile

rupte dintre boxe. Orice, numai ca să-şi țină mintea ocupată.

După ce a terminat de măturat, s-a dus în casă şi a pregătit prânzul, chiar dacă nu era altceva decât ovăz fiert, rămas de dimineață, amestecat cu bucăți de nap veşted. Când a pus mâncarea pe masă, a văzut că era ora două, cam târziu pentru un prânz, mai ales că soarele urma să apună în câteva ore. S-a dus aşadar după Bertie, sperând că se bucurase de scurtul răgaz de singurătate. Când a intrat pe păşune, turma de oi, îngrămădită pe unul dintre puținele petice de iarbă rămase, a început să se împrăştie. Atunci a văzut ceva ce i-a tăiat răsuflarea.

Un pantof. O gleznă. Îi venea să urle. S-a împiedicat şi s-a prăbuşit pe pământ. S-a chinuit să se ridice, dar s-a împiedicat iar în poalele fustei şi a căzut în genunchi. Oile s-au risipit. Atunci l-a văzut – prăvălit cu fața în trifoi, înconjurat de mieii care behăiau.

Capitolul 34
AIRAINES, FRANȚA

— Locotenentul nu te place, a spus Madeleine, în timp ce se îndrepta spre şopron împreună cu Ollie, şi cu Louis în urma lor.

Ollie s-a uitat înapoi spre casă. Louis, mângâiat de Madeleine pe bot, a început să grohăie.

— E supărat fiindcă s-a trezit cu tine în avion?

Tânărul a deschis uşa şopronului.

— Să zicem că nu se dă în vânt după americani.

A scos-o cu grijă pe Ducesa, ghemuită în legătura lui pentru umăr, apoi a pus-o în cuşca pe care o ascunsese după un maldăr de paie. Ducesa a închis ochii, părând obosită, apoi şi-a vârât căpşorul sub aripă. El s-a ridicat în picioare, cu glezna încă umflată şi dureroasă, şi s-a întors spre Madeleine.

— Mai ales după americanii care pocnesc un ofițer.

Madeleine a râs. În piept i s-a auzit un hârâit.

— Pentru o femeie?

El a dat din cap că da.

— Susan?

— Cred că ai putea să ghiceşti în palmă, Madeleine.

Ollie a băgat un deget în cuşcă pentru a cerceta piciorul Ducesei, întrebându-se cum de n-a fost în stare să prindă tubul ca lumea. *Cu ce să prind mesajul acum? Sfoară?*

Sârmă? Bandă?

— Ai vreo idee unde găsesc un tub pentru Ducesa?

Madeleine s-a gândit puțin, apoi a privit afară.

— *Oui*.

Ollie s-a mutat de pe un picior pe altul. Gheata îi strângea glezna umflată.

— Unde?

— O oră de drum prin pădure, a spus Madeleine. Mă întorceam cu Louis de la cules de trufe, când am văzut paraşutele voastre căzând din cer.

— Cum ajung acolo?

— E prea periculos, a spus Madeleine. Wehrmacht are patrule şi Luftwaffe un aerodrom. O să te găsească imediat.

— Cu hainele mele, o să mă pierd printre tufişuri, a spus el.

— Cu engleza ta, o să te împuşte.

Ollie a înghițit în sec.

— Trebuie să-ncerc. Avem nevoie de încă un tub. Iar dacă sunt mai mulți porumbei, îi folosim să trimitem acasă informații.

Madeleine a ezitat, apoi a spus:

— Cel mai bine e să mergi noaptea.

Ollie a clătinat din cap.

— Nu pot folosi lanterna, aşa că şansele să găsesc o cuşcă pe întuneric sunt aproape zero. În afară de asta, porumbeii, dacă nu sunt găsiți, nu mai rezistă mult. E frig şi nu au apă.

Madeleine şi-a cules o scamă de pe jerseu.

— Lui Boar să-i spui c-ai încercat să mă opreşti, dar eu am insistat să arunc o privire în jur, a spus Ollie.

Femeia şi-a încrucişat brațele şi a lăsat privirea în jos.

Ollie i-a pus mâna pe umăr.

— N-am de gând să mă las prins. Dar dacă pun mâna pe mine n-o să le spun niciodată că m-ai ajutat.

— Să mergi pe firul apei, a spus ea fără tragere de inimă.

Madeleine i-a descris locul unde văzuse căzând paraşutele, apoi a scos un oftat răguşit.

— Ai grijă.

Ollie a încuviințat din cap şi şi-a închis jacheta la piept.

Dacă ar fi ştiut cât de tare o să-l doară glezna, n-ar mai fi plecat. A început să-l înjunghie după numai un sfert de oră de mers prin pădure. Ca într-un joc de domino, durerea a urcat spre şold, apoi i-a prins umărul. În scurt timp, a simțit cum îi zvâcneşte laba piciorului. A pierdut timp prețios ca să caute o cracă pe care s-o folosească în chip de cârjă. Apoi s-a chinuit să meargă mai departe printre tufişuri. A călcat pe buşteni acoperiți de muşchi şi a intrat prin pâraie, urmând îndrumările date de Madeleine, pe cât îşi mai amintea din ele.

În mai puțin de o oră, a ajuns la un câmp mărginit de o colină, exact ca în descrierea făcută de Madeleine. S-a aşezat pe pământ să se odihnească, şi-a strâns legătura de tifon

care îi proteja umărul şi a slăbit şireturile ghetelor. A simțit pe loc o uşurare. Şi-a suflecat manşeta pantalonului şi a încercat să se uite mai bine la gleznă. De culoarea vinetei, era de două mai mare decât normal. S-a strâmbat de durere. Dacă nu era rupt, aşa cum îi spusese doctorul francez, jura că ligamentele i se întinseseră ca un gumilastic.

În timp ce se întreba dacă n-ar fi bine să pună nişte noroi rece pe gleznă ca să se mai dezumfle, şi-a aruncat privirea peste ogor. Recolta, nu ştia de care, era strânsă. Din pământ ieşeau cioturi de tulpini uscate, de parcă cineva le tunsese perie.

La un capăt a zărit ceva mişcându-se: o pată alburie, ca şi cum cineva aruncase pe câmp o față de pernă. Şi-a încordat privirea. A auzit un şuierat de vânt. Paraşuta de mătase a căzut fâlfâind la pământ, lăsând la vedere o cuşcă de lemn. S-a ridicat în picioare şi a plecat într-acolo şchiopătând.

După câțiva paşi, a auzit un zgomot ca de cositoare. A înghețat. Şi-a ținut respirația. A tras mai bine cu urechea. Zgomotul motorului creştea. S-a întors şi a luat-o la fugă. Dar l-a săgetat o durere ascuțită în picior. Cârja improvizată l-a împuns în subsuoară, dându-i arsuri în umăr. A început să fugă într-un picior. Motorul gemea. Ollie s-a trântit într-un tufiş, tocmai când urcau pe colină trei soldați germani, doi pe motocicletă şi unul cu mitraliera montată în ataş. Inima i se zbătea în piept nebuneşte. S-a rugat ca nemții să nu-l fi văzut.

Soldatul din ataş a arătat ceva cu mâna. Motocicleta s-a oprit cu un scrâşnet. Soldații s-au dat jos, şi-au aruncat armele pe umăr şi au intrat pe câmp.

La naiba! Voia să se acopere cu pământ şi frunze uscate, dar se temea că orice mişcare îl putea da de gol.

Când primul soldat a ajuns la cuşcă, a ridicat paraşuta cu vârful puştii.

— *Taube*[38], a spus el, şi ceilalți s-au strâns în jurul lui.

38. Porumbel (în. germ., în orig.).

Soldatul care condusese motocicleta, un bărbat înalt şi deşirat, a ridicat brațul şi a izbit cuşca cu patul armei. Peste câmp s-a auzit un trosnet. Din copaci a țâşnit un stol de grauri şi soldații şi-au întors privirea în direcția lui Ollie, care şi-a lăsat capul jos, cu fruntea lipită de pământ.

Soldații şi-au mutat din nou atenția spre cuşcă. Lunganul a întins mâna şi a smuls tubul, cu un pârâit scurt, ca şi cum ai rupe un creion. Ollie şi-a strâns pumnii.

Soldatul a deşurubat căpăcelul şi s-a uitat în tub. De clema de prindere atârna un picioruş rupt. *Nichts*[39], a spus el şi a aruncat tubul în cuşcă. A strivit cu bocancul cuşca spartă, ca pe un muc de țigară.

39. Nimic (în germ., în orig.).

Mulțumiți că nu mai erau şi alte cuşti prin apropiere, soldații s-au întors la motocicletă. Şoferul a apăsat pedala de pornire şi a ambalat motorul. Țeava de eşapament a scuipat fum. În timp ce soldații se îndepărtau, lui Ollie i s-a părut că aude râsete printre pârâiturile motocicletei.

Când a fost sigur că nemții sunt departe, Ollie s-a ridicat de jos şi s-a dus pe câmp. La fiecare pas, cârja improvizată intra în pământ. I se prinseseră frunze uscate de jachetă, dar nu s-a obosit să le scuture. În aer se simțea mirosul pătrunzător de benzină. A mers cât a putut de repede până la cuşcă.

Pieptul porumbelului era strivit; aripile, pliate ca un evantai origami. Când Ollie a băgat mâna în cuşcă să scoată tubul, a atins pasărea, al cărei trup era cald încă. Capul porumbelului era sucit. De cuşcă se lipiseră câteva pene însângerate. A scos cu grijă piciorul din clemă. Când a vârât tubul în buzunar, s-a gândit la Susan şi i-a părut rău că nu ajunsese acolo mai devreme.

Drumul de întoarcere a durat mai mult, întrucât Ollie s-a oprit de mai multe ori să se odihnească. Era nevoit să-şi rezeme piciorul de câte o buturugă pentru a nu lăsa prea mult sânge să ajungă la gleznă. Când a dat peste nişte şine de tren, s-a temut că se rătăcise, până când a zărit în depărtare turla bisericii din satul lui Madeleine. Airaines. Când să pornească într-acolo, i-a atras atenția huruitul unor motoare de avion. S-a ascuns sub un pin. Zgomotul creştea. După câteva secunde, peste pădure s-a năpustit o escadrilă de Messerschmitt-uri. În loc să prindă altitudine, avioanele de vânătoare s-au dispus în linie, iar trenurile de aterizare au coborât. Apoi au dispărut în spatele copacilor, în direcția opusă şinelor.

Acum nu mai ştia ce să facă. Putea să se întoarcă la Madeleine. La urma urmei, pusese mâna pe tubul de care avea nevoie. Glezna, fără să mai pună la socoteală umărul, îl durea înfiorător. Pe de altă parte însă, cum să scape ocazia de a culege nişte informații folositoare? Pentru moment, tot ce putea să-i trimită lui Susan – şi comandanților RAF, de altfel – era că el şi Boar se ascundeau într-o gaură sub duşumea ca nişte şobolani. N-a mai stat pe gânduri şi a traversat şinele intrând în pădure.

Acele de pini căzute se întindeau sub picioare ca un covor moale. A mers târâş tot înainte. După câteva minute, a ajuns la marginea unui aerodrom. S-a lăsat la pământ sub umbrarul de crengi şi a început să se târască pe burtă. Pulsul i-a crescut. A văzut patru piste construite de nemți pe terenul rechiziționat de la țărani şi nivelat cu buldozerele, care erau acum trase pe dreapta lângă un gard de sârmă ghimpată. Acolo unde erau cândva lanuri apăruse un port pentru armada Luftwaffe.

De-a lungul câmpului se vedeau zeci de Messerschmitt-uri, botul lor negru, fuzelajul lucios şi cenuşiu ca de rechin dându-le un aspect feroce chiar şi pe pământ, şi peste patruzeci de avioane Heinkel, fiecare suficient de mare să care bombe cât să facă praf un cartier întreg. Mai erau şi multe Stukas-uri, ca nişte țânțari mecanici monstruoşi, renumite pentru bombardamentele precise în picaj, precum şi câteva avioane pe care Ollie nu le recunoştea. În biblioteca din Buxton citise despre superioritatea aeriană tot mai mare a nemților. Le văzuse avioanele zburând peste Epping şi Canalul Mânecii. Nimic însă nu îl pregătise pentru înfățişarea prevestitoare de rele a avioanelor Luftwaffe pregătite de luptă; parcă intrase într-un bârlog de lei adormiți.

Lângă un hangar, soldații încărcau în camion bombe şi lăzi cu muniție, pregătindu-se pentru încă o noapte de raiduri. Lângă una dintre piste se vedeau sute de butoaie de benzină.

Ollie s-a mişcat puțin, apoi s-a oprit. În celălalt capăt al aerodromului, o santinelă

începuse să-şi facă rondul. De umăr îi atârna o mitralieră. Şi ținea în lesă un ciobănesc german.

Ah, drace!

Ollie a cercetat cu privirea câmpul. Într-un capăt, pământul urca în pantă până la un pâlc de pini cu crengile lăsate. Dacă reuşea să ajungă acolo, putea să vadă pistele de sus şi să numere avioanele. Pentru asta, trebuia să stea în apropierea gardului, dar risca să fie văzut de santinelă. Încă şi mai rău, câinele putea să-i ia urma, mai ales că trăsnea a transpirație. Din fericire, vântul bătea înspre el, altfel, era deja prins acum.

Tocmai când se pregătea să se târască înapoi în pădure, a auzit un strigăt. Santinela a luat poziția de drepți şi a întins brațul drept pentru salut. De soldat s-a apropiat un ofițer, judecând după ținută. Câinele s-a aşezat pe labele din spate, ca o statuie de grădină.

A şovăit. Ofițerul stătea de vorbă cu santinela. A trecut un minut. A măsurat repede din ochi cât era până în marginea câmpului – douăzeci, poate treizeci de metri şi ceva. Ca să nu mai piardă nici o secundă în plus, s-a târât mai departe. A trecut peste durerea din umăr şi din gleznă şi a ajuns la capăt. Când a ridicat ochii, a văzut că ofițerul plecase. Santinela înconjura gardul.

Ollie a numărat repede avioanele de pe prima pistă. Apoi de pe a doua.

Santinela şi-a continuat rondul. Câinele adulmeca pământul; i se vedeau omoplații încordându-se sub blana groasă cafenie.

A numărat restul de avioane, sperând că avea acum inventarul exact al aerodromului. A început să se târască spre pădure când, deodată, a lătrat câinele.

Ce porcărie! S-a împiedicat, dar s-a proptit în cârjă în ultimul moment. Glezna i s-a contractat.

Încă un lătrat. Şi mai tare.

Ollie şi-a imaginat santinela dând drumul câinelui, care avea să gonească spre el ca să-şi înfigă colții ascuțiți. Se aştepta să-i sară în spate în orice clipă. Să-i muşte brațele. Să-i sfâşie fața. A început să gâfâie. A mers mai departe şchiopătând, cu toată durerea care îi chinuia piciorul.

Un motor de avion a început să păcăne, apoi au zbârnâit paletele elicei, acoperind zgomotul acelor de pin zdrobite sub picioare. Când a ajuns la şinele de tren, şi-a dat seama că nu se mai aude câinele. Spera că animalul fusese de fapt deranjat de avionul care se pregătea de decolare. Dar n-a mai stat să afle. S-a târât mai departe prin pădure, hotărât să-i trimită informațiile lui Susan.

Capitolul 35
AIRAINES, FRANȚA

— Pe unde ai umblat, iancheule? a întrebat Boar când Ollie a intrat în casă.

Ollie a pus pe masă cuşca unde Ducesa stătea adunată într-un ghem de pene şi s-a trântit în scaun, ştergându-şi transpiraţia de pe faţă.

Madeleine, care amesteca într-o oală cu varză fiartă, a schimbat lingura cu o ţigară.

— Nu ţi-am dat voie să pleci, a spus Boar şi a dus mâna la bandajul de pe ochi să-l aşeze mai bine.

Ollie a desfăcut şireturile de la ghete şi şi-a pus piciorul umflat pe un scaun.

— Nu fac parte din RAF.

— Şi ce dacă, iancheule, a spus Boar, ducând mâna la tocul de piele. Nu-ţi permit să ne pui în pericol.

S-a uitat la Boar. S-a gândit că, deşi nu vedea, locotenentul era suficient de aproape încât să-l împuşte fără probleme. După ce fusese cât pe ce să dea nas în nas cu Wehrmacht şi Luftwaffe, Boar părea aproape inofensiv. A scos tubul din buzunar şi l-a pus pe masă.

Auzind zgomotul, Boar a întors brusc capul.

— Ce-i asta?

— Am cules informaţii pentru acasă, a spus Ollie.

Madeleine a sorbit din ţigară cu sete. Vârful ei s-a încins şi a pocnit. Femeia s-a uitat la Louis, trântit pe duşumea.

Boar a privit în direcţia lui Ollie.

— Ce-ai văzut?

Ollie le-a povestit despre patrula Wehrmacht şi cum dăduse din întâmplare peste aerodromul Luftwaffe. Le-a descris amplasarea lui exactă, tipul şi numărul avioanelor, apoi a scos un creion şi o bucăţică de hârtie din cuşca Ducesei, din cele date de armată. În timp ce scria tot ce descoperise, zgomotul unui motor de maşină l-a făcut să îngheţe.

Boar şi-a încleştat mâinile.

— Ai fost urmărit?

Ollie s-a gândit imediat la santinelă. *Oare câinele mi-a luat urma?*

— Grăbiţi-vă! a spus Madeleine şi a azvârlit imediat ţigara în chiuvetă.

Motorul a păcănit. Louis a grohăit.

Au tras masa la o parte şi au scos repede scândurile.

Frânele au scârţâit. Motorul a părut că se îneacă, apoi s-a oprit.

Boar s-a strecurat în ascunzătoare. Ollie l-a urmat. Madeleine a întins mâna după o scândură.

— Aşteaptă! a strigat Ollie. Ducesa!

O uşă de maşină trântită.

Madeleine a înşfăcat cuşca de pe masă, făcând-o pe Ducesa să fluture din aripi. A aruncat porumbelul în hrubă. Scândurile au intrat la locul lor cu o izbitură. Când femeia a tras masa deasupra lor, s-a auzit o bătaie puternică în uşă. Louis a grohăit. Madeleine a mângâiat purcelul, apoi s-a dus la intrare.

— *Herr Dietrich*, a spus ea, deschizând uşa.

Printr-o crăpătură din duşumea, Ollie a zărit un ofiţer nazist SS, după câte i se părea. Bărbatul purta o uniformă cenuşie, cu svastica aplicată pe mâneca stângă. Chipiul cu cozoroc era decorat cu două insigne de argint, capul-de-mort şi vulturul. Cizmele cu

carâmbi înalți, bine lustruite, luceau ca obsidianul[40]. Pulsul lui Ollie a luat-o razna.

40. Sticlă vulcanică de culoare neagră.

Nazistul avea pielea feței ca de ceară şi pleoape rozalii, aproape transparente. I-a sărit în ochi urechea stângă din care lipsea o bucată, ca o aripă de molie tăiată în două. În lipsa cartilajului, chipiul stătea pieziş.

Ofițerul s-a uitat la Louis şi a încrețit din nas.

— *Schweinestall!*[41]

41. Cocină de porci (în germ., în orig.).

Madeleine a adus taşca de piele şi i-a dat câteva trufe. Nazistul le-a cântărit în mână şi a clătinat din cap. I-a smuls taşca. Louis a grohăit.

Ollie a simțit că Ducesa se agită în cuşcă. Şi-a încordat muşchii, gata să țâşnească din ascunzătoare.

Ofițerul a golit taşca şi trufele s-au revărsat pe masă. Una dintre ele, cât o mură de mică, a căzut pe duşumea, s-a rostogolit şi s-a oprit lângă spărtură.

Ollie s-a uitat la trufa care îi acoperea puțin vederea. Se aştepta ca nazistul să înhațe ciupercuța căzută şi să observe crăpătura şi scândurile desfăcute. Poate că Boar trăgea un glonț, dar, fără vedere, se putea considera norocos dacă nimerea în plin. Atunci, nazistul îşi descărca şi el pistolul. Ollie îşi imagina gloanțele făcând țăndări scândurile şi trupul său ciuruit cu plumb. Hruba asta avea să-i fie mormânt. Senzația de neputință îi măcina stomacul. Cu greu şi-a putut controla respirația.

Nazistul a adunat trufele de pe masă şi le-a pus în chipiu, ca într-un coş. A dus o ciupercă la nas şi a adulmecat-o.

Ollie a văzut mâna lui Madeleine în dreptul crăpăturii. Trufa a dispărut. A tras cu ochiul şi a văzut-o cum a şters trufa cu mâna şi a pus-o în chipiu.

— *Sie finden mehr*[42], a spus nazistul, admirându-şi comoara.

42. Să culegi mai multe (în germ., în orig.).

Madeleine a lăsat capul în jos.

Nazistul s-a întors să plece şi a dat peste Louis, care îi stătea în drum. Şi-a luat avânt şi l-a izbit cu cizma în coaste. Louis a guițat tare şi a luat-o la fugă prin bucătărie, răsturnând un scaun.

Ollie s-a înroşit ca focul. Îi venea să-l împuşte. Tocmai se gândea să-i smulgă lui Boar pistolul, când a auzit uşa deschizându-se. Ofițerul a ieşit din casă.

La puțin timp, a pornit un motor. Cauciucurile au scârțâit pe pietriş şi maşina s-a îndepărtat. O clipă mai târziu, masa a fost trasă într-o parte, iar Madeleine a scos scândurile.

— Eşti bine? a întrebat Ollie ieşind din ascunzătoare.

Madeleine a dat din cap că da.

— Louis?

Femeia a mângâiat pe burtă purcelul, care a început să dea din coadă.

— *Oui*.

— Nazist împuțit, a spus Boar, așezându-se pe duşumea.

Ducesa a fluturat din aripi. Ollie a scos cuşca din hrubă şi a aşezat-o pe masă.

Boar a dus mâinile la ochi, apăsând peste bandaje.

— Crezi că pasărea ta poate duce informațiile pentru RAF?

— Ştiu că poate, a spus Ollie.

Ollie a terminat de încifrat mesajul, apoi a scos-o pe Ducesa din cuşcă. I-a prins tubul de picior, a pus hârtia înăuntru şi a luat porumbița cu el afară.

— Să mai încercăm o dată, i-a şoptit Ollie Ducesei. Tubul e prins mai bine acum.

Ducesa a uguit.

A azvârlit-o în aer. În timp ce porumbița zbura roată deasupra casei, s-a gândit la Susan şi la drumul făcut la Clacton-on-Sea. Părul ei blond-cenuşiu care dansa în briza Mării Nordului. Ochii ei, de culoarea safirului, privind spre cer la porumbei. Stivele de coşuri goale. Şi presimțirea pe care a avut-o când Susan îi spusese că foarte puțini porumbei aveau să se mai întoarcă din Franța.

Ollie a urmărit-o cu privirea pe Ducesa până a dispărut deasupra copacilor. S-a întors în casă cu speranța că peste doar câteva ore Susan avea să-i citească mesajul.

Capitolul 36
EPPING, ANGLIA

Susan s-a târât până la Bertie, care căzuse cu fața la pământ. Zăcea cu mâinile şi picioarele întinse în lături, ca o sperietoare doborâtă pe câmp.

Mieii s-au împrăştiat şi behăiturile tremurătoare s-au întețit. I-a atins umărul. Nici o mişcare. Susan a început să respire sacadat, scoțând pe gură aburi ce se răsfirau în aerul rece. L-a rostogolit pe spate. Avea ochii închişi. Noroi pe obraji. Sânge închegat pe frunte.

Susan tremura. Şi-a pus repede urechea pe pieptul lui. O zvâcnitură. Şi încă una. Pieptul lui Bertie s-a ridicat uşor, apoi a coborât.

— Bunicule!

Un geamăt. Pleoapele i s-au zbătut, dar au rămas închise.

Ochii lui Susan s-au umplut de lacrimi.

Bertie a înghițit.

— Susan... a şoptit el.

— Sunt lângă tine, a spus ea şi l-a mângâiat pe față.

— Am căzut.

Mâna i s-a ridicat, apoi s-a lăsat din nou pe pământ.

A încercat să-l ridice, dar trupul lui amorțit era prea greu.

— Am nevoie de ajutor, a spus ea, uitându-se peste câmp.

Casa abia se vedea în depărtare. N-avea de ales, aşa că şi-a smuls paltonul, rupându-i doi nasturi, şi l-a acoperit cu el.

Bertie a deschis încet ochii.

— Lasă-mă puțin să-mi vin în fire, draga mea.

— Mă-ntorc repede, a spus Susan şi i-a strâns mâna.

Înainte ca Bertie să protesteze, a sărit în picioare şi a luat-o la fugă peste păşune. Tâmplele îi zvâcneau. Aerul rece o înțepa pe față. Cizmele de cauciuc se înfundau în noroi. Una din ele a rămas lipită şi i-a scăpat din picior. A tras de cizmă şi a încălțat-o, apoi s-a repezit spre casă.

Când s-a apropiat, a scos un strigăt prelung. A strigat încă o dată, mai tare, simțind că-i plesnesc coardele vocale. Soldații au ieşit în fugă din cort.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat unul dintre ei, frecându-se la ochi de parcă fusese trezit din somn.

— Buni... Susan a tras aer în piept şi a arătat cu mâna. Bunicul a căzut. Am nevoie de ajutor.

Soldatul a făcut o pauză, apoi a spus:

— Nu putem pleca din post. O să chem o ambulanță.

— N-avem timp!

Soldatul s-a îndreptat de spate, apoi a aruncat o privire spre camaradul său.

Susan l-a tras pe bărbat de mânecă.

— Acum!

Țipetele ei, sau poate atitudinea ei recentă, le lăsaseră impresia greşită că ar deține oarecare autoritate. Oricum, nu-i păsa, avea nevoie de ajutor. Ajutorul oricui. Abia după ce l-a smucit de mânecă, soldații au trecut peste instrucțiunile stricte de a rămâne la post şi au hotărât să o ajute.

Când au ajuns la Bertie, l-au găsit aşezat pe pământ, frecându-şi umflătura cât un ou de gâscă de pe frunte. A încercat să se ridice singur în picioare, dar a căzut. Picioarele îi erau slăbite, ca nişte bețişoare puse să susțină un pian. Susan le-a cerut soldaților să-l care, cu toate că Bertie le-a refuzat ajutorul.

— Lăsați-mă jos! a strigat el.

Soldații nu i-au dat nici o atenție şi şi-au văzut mai departe de drum, mărşăluind prin câmpul plin de noroi.

— Lăsați-mă jos, vă zic! a repetat Bertie.

Soldații îl duceau cu brațele încleştate sub picioarele şi şezutul lui Bertie, ca într-o lectică umană. Când au ajuns în sfârşit acasă, l-au aşezat pe sofa. Susan a vorbit cu doctorul la telefon. Soldații s-au uitat unul la celălalt şi s-au strecurat afară, alungați de reproşurile lui Bertie pentru că-l luaseră pe sus împotriva voinței sale sau, mai degrabă,

după ce şi-a adunat cumva puterile şi a înşfăcat bastonul, încercând să le dea una pe spate. Până să vină doctorul Collins, Bertie a tot insistat că trebuie să se apuce de treabă, în ciuda faptului că nu se putea ține pe picioare.

Doctorul Collins, un bărbat rotofei cu ochelari cu lentile groase şi mâini mici, de copil, a curățat tăietura de pe fruntea lui Bertie cu un tampon de vată şi alcool. A cules din geantă un stetoscop şi i-a ascultat inima.

— Cucuiul e aici, i-a spus bătrânul doctorului, arătând spre umflătura din frunte.

Doctorul Collins şi-a văzut mai departe de treabă, ascultându-l şi la plămâni.

— S-ar putea să ai o contuzie, a spus doctorul, strângând stetoscopul, şi s-a uitat la Bertie. Şi inima, la ascultat, pare mărită.

Susan a oftat adânc.

— Aiureli, a spus Bertie. Am căzut şi m-am lovit la tărtăcuță, şi cu asta basta!

Susan s-a uitat la el cu atenție: era încă palid, iar hainele lui, scorțoase de la noroiul uscat.

— Înainte să cazi ai avut amețeli? a întrebat doctorul.

— Nu, a spus el.

— Ți-a fost rău?

Bertie a clătinat din cap.

— Vreau să te odihneşti, i-a recomandat doctorul.

— Am multă treabă de făcut.

S-a dus lângă doctor, acelaşi care o adusese pe lume. Odată, când era mică, o pusese pe picioare după un episod grav de tuse măgărească.

— N-ar trebui să mergem la spital?

Doctorul Collins a oftat.

— Mă tem că recuperarea la spitalul St. Margaret nu este o soluție. Saloanele sunt pline. În fiecare zi vin tot mai mulți răniți.

— Nu-i nevoie să mă duceți la spitalul ăla nenorocit, a spus Bertie.

Doctorul a scos din geantă un flacon cu pastile şi l-a pus pe măsuța de lângă sofa.

— Dacă ai dureri în piept, vreau să-ți pui sub limbă una din astea.

— N-am nimic la inimă, a spus el, apoi a bătut cu palma în geanta de piele a doctorului. Dar dacă ai vreo doctorie pentru genunchii mei slabi, o iau.

Doctorul l-a privit.

— Sper ca flăcăii noştri de pe front să aibă tot atâta dârzenie ca tine, Bertie.

Susan s-a uitat la flaconul maroniu cu dop de plută. Înăuntru se vedeau nişte pastile albe foarte mici, cât o tabletă de aspirină tăiată în patru.

— Nitroglicerină, a spus doctorul Collins. Pentru angină.

Susan a încuviințat din cap.

— N-am angină, a protestat Bertie. Nici inima mărită. Pentru numele lui Dumnezeu, am intrat cu piciorul în afurisita aia de gaură de iepure. Am doar nişte picioare betege şi o blestemată durere de cap pe care mi-o dă dementul ăla de dictator când aruncă cu bombe!

Doctorul Collins a pus o mână pe umărul lui Bertie.

— Odihneşte-te.

— Doar atunci când câştigăm războiul!

Bertie a oftat adânc şi şi-a îndreptat spatele.

Doctorul Collins s-a uitat la Susan în timp ce îşi punea paltonul.

— Trec mâine pe la voi.

A salutat-o scoţându-şi pălăria.

L-a însoţit pe doctor până la maşină. A lăsat ochii în jos privindu-şi cizmele de cauciuc pline de noroi.

— Se face bine?

Doctorul a azvârlit geanta pe locul pasagerului.

— Bertie s-a obosit peste măsură.

Ea şi-a încrucişat braţele şi şi-a muşcat buza. *Ce-a auzit el oare în stetoscop*?

Doctorul a ezitat puţin, apoi s-a uitat în direcţia cortului militar din curte.

— Se aude prin Epping că porumbeii voştri au fost trimişi în misiune.

Susan i-a ignorat spusele. Şi-a strecurat mâna în buzunar şi a prins cu degetele biletul de la Ollie.

— Va trebui să munceşti şi în locul lui Bertie, a spus doctorul, aşezându-se la volan. Până se reface, a mai adăugat el.

Susan a însoţit cu privirea maşina care trecea peste urmele adânci lăsate în noroi de camioanele militare. S-a întors la Bertie, care adormise deja pe sofa. Arăta vlăguit. Pe obraji şi haine avea încă noroi uscat. *O să-l spăl mai târziu*, a hotărât ea. A scos cuvertura veche, făcută de bunica din petice de material, şi l-a învelit cu blândeţe. Avea şi pături mai groase, mai moi şi, fără îndoială, mai călduroase. Cuvertura asta însă era preferata lui.

Bertie a deschis ochii şi a schiţat un zâmbet.

— Un pui de somn, draga mea, şi sunt gata să mă-ntorc la treabă.

I-a aşezat cuvertura mai bine peste umeri. S-a uitat la flaconul cu pastile şi s-a întrebat dacă nu avea să se pună praful pe el, la fel ca şi pe baston. Dar în adâncul sufletului ştia deja răspunsul.

Capitolul 37
EPPING, ANGLIA

Bertie a dormit aproape toată ziua. Din oră în oră, când venea să vadă ce mai face, Susan îl găsea dormind în aceeaşi poziţie. Stătea un pic, aşteptând să vadă că i se ridică pieptul, apoi pleca tiptil. O neliniştea să-l vadă dormind după-amiaza pe bunicul său, un om care tot timpul găsea ceva de făcut, chiar dacă ştia că avea nevoie de odihnă.

Când Bertie s-a trezit în cele din urmă, Susan l-a spălat pe față, apoi i-a adus haine de schimb curate. Cât timp bunicul s-a schimbat în sufragerie după draperia întinsă în dreptul uşii de la bucătărie, Susan i-a pus masa. A turnat în castron un polonic din supa de varză subțire, întrebându-se dacă Bertie îi spusese tot ce s-a întâmplat. *A avut amețeală? L-a durut în piept? Şi dacă da, îmi va spune oare? Fireşte că nu.*

A luat o lingură şi i-a dus castronul. Când a intrat în sufragerie, a văzut că Bertie reuşise cumva să se aşeze în fotoliu. La picioarele lui era o grămadă de rufe murdare. Părea sfârşit de puteri. Avea bărbia căzută în piept. Ținea ochii închişi. Susan s-a uitat la castronul cu supă. Puținele substanțe hrănitoare din varza ofilită abia ajungeau să potolească foamea cuiva, dar nicicum să pună pe picioare un bătrân slăbit. Când a lăsat castronul pe măsuța de lângă el, Bertie s-a însuflețit.

— Mulțumesc, Susan, a spus Bertie. Dar stărui să stau la masă.

— Te simți mai bine? l-a întrebat ea.

El a dat din cap şi a încercat să se ridice. S-a prăbuşit însă la loc în fotoliu. A gemut uşor, apoi a întins mâna.

Susan l-a ajutat să se ridice. Pocnetele din genunchi s-au transmis prin oase în mâinile sale. Cu grijă, l-a ajutat să ajungă la masă cu paşi târşâiți.

— Nu vreau să-ți faci griji pentru mine, a spus Bertie, lăsându-se pe scaun.

— Mănâncă. Apoi te odihneşti, i-a răspuns. Când i-a pus supa în față, a băgat de seamă că încrețiturile de la colțurile ochilor păreau mai adânci.

Bertie a bătut-o uşor pe mână.

— O simplă căzătură, draga mea. Mâine o să-mi fie mai bine, a spus el şi a gustat din supă. Minunată. N-am ştiut că o supă poate fi atât de gustoasă.

Susan l-a urmărit cum îi tremura mâna când ducea lingura la gură.

— Ce-ai zice să vezi dacă se mai întoarce vreun porumbel, în timp ce eu mă ocup de hulubării, a spus ea când a terminat de mâncat.

Bertie a lăsat lingura jos.

— O să-ți duc fotoliul pe verandă.

El a încuviințat dând din cap. Susan se aşteptase să facă mare caz, dar, pentru că nu a făcut-o, a simțit deodată un gol în stomac.

— Doar după-amiaza asta, a adăugat ea, dându-şi imediat seama că de fapt căuta să se convingă pe sine.

— Da, poate e o idee bună ca unul din noi să stea de pază, a spus Bertie. Soldații ăştia sunt proşti ca noaptea.

Susan a spălat vasele, apoi a cărat fotoliul lui Bertie pe verandă. Fotoliul era mai lat decât cadrul uşii. A trebuit să-l răstoarne mai întâi pe o latură, chinuindu-se apoi să-l împingă afară. Când bunicul s-a aşezat, Susan a observat că stofa era sfâşiată într-o parte.

— Îmi pare rău, a spus ea, îndesând umplutura sub colțul de stofă ruptă. O să-l repar.

— Dar asta îi dă personalitate, draga mea, a spus el mângâind-o pe mână.

L-a învelit bine pe Bertie cu pătura. A pus lângă el bastonul şi flaconul cu pastile, chiar dacă ştia prea bine că nu o să se atingă de nici unul. Apoi s-a dus la hulubării.

Tot restul după-amiezii s-a silit să-şi vadă de treabă. Îi era teamă să-l lase pe Bertie singur, dar nu avea de ales. În mai puțin de o săptămână, cinci sute de porumbei trebuiau

să fie gata pentru următoarea misiune şi, după standardele sale, nu erau pregătiți. Nici pe departe. Era nevoie de mai multe zboruri de antrenament, însă avea timp doar pentru unul, cel mult două. În alte împrejurări ar fi ales doar păsările cele mai puternice. Acum, pentru a face față termenului limită, avea să se bizuie pe orice porumbel în stare să facă un zbor de trei ore. Apoi, tuburile trebuiau ataşate de picior, o sarcină care lua aproape o zi întreagă. Dar mai ales urma partea cea mai nesuferită – să vâre păsările în tuburile alea îngrozitoare. Era hotărâtă să nu-l lase pe Bertie să-şi vadă porumbeii îndesați în ele ca nişte plicuri. Asta trebuia s-o facă singură.

Avea un rol de îndeplinit. Supraviețuirea țării atârna de aripile acestor păsări. Era convinsă. Încerca să se concentreze pe ce avea de făcut, pentru că o urmărea imaginea bunicului căzut cu fața în jos pe câmp. Ca să şi-o alunge din gând, s-a apucat să răzuiască cu lopata gunoiul de la păsări, chiar dacă podeaua nu era prea murdară. A curățat până când din podeaua de scânduri au început să sară aşchii şi i-au apărut băşici pe degete. Atunci s-a lăsat jos într-un colț, şi-a cuprins genunchii cu brațele şi a început să plângă.

E numai vina mea. Sigur puteam să fac mai mult pentru el. În singurătatea hulubăriei, doar porumbeii erau martorii momentului său de slăbiciune.

Ştia prea bine că, odată ce ieşea din hulubărie, avea să-şi lepede învelişul moale. Nu era altă cale, trebuia să fie puternică. Să reziste. Şi-a şters lacrimile, apoi s-a uitat printr-o crăpătură din uşă, pregătindu-se pentru ce o aştepta afară. S-a simțit uşurată să-l vadă pe Bertie vioi, uitându-se pe cer după porumbei. De la distanță cel puțin, bastonul şi flaconul cu pastile păreau să se fi mutat mai departe de scaun.

Susan a trecut la treabă, cercetând şi numărând porumbeii. Câteva minute mai târziu, tocmai când lua un pui din cuib, l-a auzit pe Bertie strigând.

— Susan!

I-a sărit inima din piept. Pentru o secundă, a avut în minte imaginea bunicului prăbuşit pe verandă. A pus repede puiul în boxă şi s-a repezit afară – bunicul stătea în fotoliu, aplecat în față. Susan a răsuflat uşurată că nu pățise nimic.

Bertie s-a ridicat cu greutate în picioare, sprijinindu-se de balustrada verandei ca de o cârjă, şi a arătat cu mâna în sus.

Când inima a început să-i bată iar normal, Susan şi-a îndreptat privirea spre cer. Sus, deasupra pădurii, un porumbel. Zborul lui lin, de neconfundat, i-a mărit din nou pulsul. *Ducesa!*

— Uite! a strigat Bertie.

Susan a urmărit-o cu privirea pe Ducesa cum plonjează spre hulubărie. În acest timp, soldații, alertați de strigătul lui Bertie, au ieşit din cort.

Ducesa a coborât fluturând din aripi pe platforma de aterizare de pe acoperişul hulubăriei. Însă în loc să intre înăuntru prin perdeaua de alarmă, ea şi-a înclinat capul spre soldații care se apropiau.

Când Susan s-a îndreptat spre ea, a observat tubul roşu de la piciorul porumbiței şi s-a oprit.

— De ce nu se duce înăuntru? a întrebat unul dintre soldați când a ajuns lângă ea.

Susan a avut un moment de ezitare, gândindu-se că era o greşeală. *Nu poate fi Ducesa. Când a zburat, nu avea nici un tub*. Dar când s-a uitat mai bine la penele ei, ca

nişte flori de grădină învolte, a ştiut că nu putea fi decât ea.

Soldatul şi-a pierdut răbdarea şi s-a apropiat de acoperiş.

— Nu pune mâna pe ea! a strigat Susan. O să intre singură.

Dar el i-a întors spatele şi s-a înălţat pe vârfuri. A întins mâna, cu degetele ca nişte gheare, şi a reuşit să o prindă de aripă. Ducesa a aplecat capul şi l-a lovit cu ciocul.

— Au! a strigat soldatul retrăgându-şi mâna. Afurisita asta de pasăre m-a pişcat.

Al doilea soldat s-a dus în partea opusă a platformei şi amândoi s-au apropiat de ea în acelaşi timp.

Susan stătea la îndoială ce să facă. Îi venea să apuce bastonul ca să-i gonească. În schimb, s-a dus în spatele soldaţilor şi a fluturat braţele. *Uş!*

Ducesa şi-a înfoiat penele şi a clipit. Când mâna unuia dintre soldaţi s-a întins s-o apuce de picioare, porumbiţa şi-a întins aripile şi a ţâşnit în sus.

— La dracu'! a exclamat soldatul.

Ducesa a zburat spre stânga, apoi spre dreapta şi a dispărut în spatele casei.

— Uite ce-ai făcut! a spus Susan cu mâinile în şolduri. Ai speriat-o.

Soldaţii s-au uitat unul la celălalt şi au luat-o la goană spre casă. Când au trecut pe lângă verandă, Bertie a clătinat din cap. Au dispărut apoi după colţ, pe lângă tufele de trandafiri pregătite de iarnă. Câteva secunde mai târziu, Ducesa a apărut plutind peste acoperiş, a coborât în picaj şi s-a aşezat pe balustrada verandei.

Bertie a încercat să se ducă spre porumbiţă. I s-au îndoit genunchii şi a renunţat. S-a prins de balustradă, ca de o frânghie de salvare.

Susan a fugit la el. Era la vreo douăzeci de metri de casă, dar auzea deja soldaţii apropiindu-se. O tăiaseră prin grădină şi se apropiau în viteză de intrarea în casă. Aveau să ajungă primii la Ducesa. La gândul că o să pună mâna pe porumbiţa ei, a cuprins-o un val de furie. Cu capul aplecat în jos, şi-a forţat picioarele să alerge mai repede, sperând tot timpul că soldaţii aveau să se împiedice.

A ajuns la verandă în acelaşi timp cu ei. Dar degeaba. Ducesa dispăruse. Iar Bertie, obosit de încercarea de a se ridica în picioare, căzuse în fotoliu.

— Unde s-a dus? a întrebat un soldat, ştergându-şi fruntea transpirată.

— Unul mai prost ca altul, a murmurat Bertie.

— Poftim? a spus unul din soldaţi, după care şi-a scos cascheta.

— Am zis că e speriată. Şi tare obosită, a spus Bertie şi a aranjat mai bine pătura peste genunchi. Aţi speriat-o aşa de tare, că a zburat în pădure. Acum o să se întoarcă după câteva ore.

— Blestemată pasăre! a izbucnit soldatul. De ce n-a intrat pur şi simplu în hulubărie?

Susan s-a înroşit la faţă.

— Se odihnea, asta e! Cum te-ai simţi după atâtea ore de dat din aripi?

Soldatul a înghiţit în sec, apoi a scuipat în iarbă.

— Te sfătuiesc să stai în cort până sună alarma, a spus Bertie.

Dar el şi-a umflat pieptul şi a spus:

— Trebuie să vă reamintesc că noi răspundem de ce se întâmplă aici?

— Nu, a spus Bertie, dar dacă o să vă purtaţi mai departe ca nişte copii care aleargă după fluturi porumbelul ăsta nu se mai întoarce acasă!

Soldații şi-au aruncat priviri unul altuia, apoi s-au dus spre cort şi s-au strecurat înăuntru.

— Cred că ni i-au trimis pe cei mai nătărăi, a spus Bertie.

Susan a privit cercetător spre pădure.

— Unde o fi zburat?

— Aici.

S-a întors spre el.

Bunicul a ridicat un colț al păturii pentru a i-o arăta pe Ducesa, ghemuită în poala lui. Şi-a acoperit gura cu palma. Bertie a învelit porumbița în pătură.

— Mergem înăuntru?

Susan l-a ajutat să intre în casă şi a tras repede perdeaua de camuflaj, încercând în tot acest timp să-şi imagineze cum de reuşise Bertie să ajungă la Ducesa. A desfăcut învelitoarea care îi ascundea porumbița.

— Pur şi simplu am acoperit-o cu pătura.

A luat-o în brațe pe Ducesa şi a mângâiat-o pe aripi. Porumbița a gângurit.

Bertie a arătat cu degetul şi a întrebat:

— De unde a apărut tubul ăsta?

Susan a scos tubul din clemă şi l-a aşezat uşor pe masă. De data aceasta, nu mai avea nevoie de îndemnul bunicului pentru a vedea ce se găsea înăuntru. A desfăcut căpăcelul şi a scos bucata de hârtie.

ALKFQ NPTMI HLCXP QNMVX PUTXI GQZKE HIQAN SYAEF AMVXQ PLWTR OSJWL IWLNF QLKDF SLIEF SOEVC PLEFV AMEFL YELFP JSPFD SKEAF RHBVC WYGHI OPAEF HUVQA URPXY QOSDM OPZQR TWNVI BZITE OPNCT IGBVM WPORL QBVXI OLKSE JGBMV PIXSW TZCOP VQWEM KWLKV YSLEK OPAVE CXPTY FJGLE KPQCX MBKSQ PEOJS TYAWM ZYRIP

A luat cartea de coduri şi a început să descifreze mesajul. În timp ce scria, o încerca sentimentul de *déjà vu*. Picioarele i s-au înmuiat. A terminat şi i-a dat hârtia lui Bertie.

— N-am ochelarii la mine.

Susan a făcut o pauză, apoi a citit cele scrise.

Susan,

Ducesa luată. Încercat să o aduc, dar aerodromul atacat. Avionul decolat cu noi. Misiune îndeplinită. Avionul doborât în Franța. Mitraliorul şi copilotul ucişi. Boar şi cu mine ne ascundem.

— Bine, dar e acelaşi mesaj, a spus Bertie.

Susan a clătinat din cap.

— Mai este ceva.

Wehrmacht peste tot. Luftwaffe are aerodrom la două mile sud de Airaines. 46 Heinkel, 60 Messerschmitt, 16 necunoscute, multe butoaie benzină, 3 hangare bombe.

Ollie

P.S. Porumbeii tăi au fost curajoşi. Păcat că nu am fost cu tine când s-au întors.

Susan a dus mâna la buzunarul hainei şi a scos primul bilet, moale ca mătasea după ce fusese citit de atâtea ori. Le-a pus pe amândouă pe masă.

— Doamne, Dumnezeule, a exclamat Bertie, cu mâna la cucuiul de pe frunte. Ducesa a zburat înapoi din Franța.

— Da, cu toate că este un porumbel voiajor de dus, a spus Susan. Nu este antrenată pentru zborul dus-întors.

— Dar nici nu te aştepți ca porumbeii să iasă din găoace în castroanele pentru fiertura de ovăz de dimineață, a spus el şi a mângâiat-o pe Ducesa cu un deget. Nu şi în cazul ei.

Susan s-a uitat din nou la bilețel, să fie sigură că nu o înşală ochii.

— Ollie a crezut că nu am primit mesajul de la el...

Bertie a rămas pe gânduri, scărpinându-se pe fața plină de țepi.

— Pesemne că Oliver al nostru este convins că tubul original s-a desprins, iar Ducesa pur şi simplu s-a întors la el. În mod sigur a încercat încă o dată, folosind tubul de la alt porumbel.

La gândul că Ollie încercase cu disperare să trimită încă un mesaj, au început să-i zvâcnească tâmplele. A mângâiat-o pe Ducesa pe aripi.

— Crezi că este în stare să-i ducă un mesaj de răspuns?

— Ducesa ne-a dovedit deja că poate, draga mea.

— Dar o punem în pericol.

— Da, a spus Bertie. Numai că e posibil oricând să zboare înapoi. La urma urmei, s-a întors singură la Oliver.

Susan şi-a reamintit cum Ducesa pornise în zbor nesocotindu-i chemarea disperată de a se întoarce. Şi-a alungat din minte gândul şi s-a dus la bucătărie. A umplut cu apă o ceaşcă şi a aşezat-o în fața Ducesei. Porumbița şi-a înmuiat ciocul în ceaşcă, împroşcând masa cu stropi.

În loc să aducă nişte grăunțe de la hulubărie şi să-i alerteze astfel pe soldați, Susan a adunat o mână de firimituri mai vechi de pe fundul unei tăvi de plăcintă, nefolosită de aproape un an. Le-a presărat pe masă şi, în timp ce Ducesa le ciugulea, a adus hârtie şi creion şi a început să înşire semne.

— Ai de gând s-o trimiți înapoi? a întrebat Bertie.

Susan a clătinat din cap.

— Nici nu mă gândesc. Dar dacă totuşi zboară într-acolo, măcar să ducă un bilet.

I-a luat câteva minute să încifreze mesajul. La un moment dat, a ridicat privirea şi a văzut că Bertie transcria pe o altă bucată de hârtie rândurile trimise de Ollie, aşa cum mai făcuse înainte. *Oliver de Maine al nostru a avut destule necazuri cu cei din RAF*, şi-a amintit ea vorbele bunicului. Câtă nevoie avea să audă acele cuvinte încă o dată. Militarii

aveau să-şi primească informaţiile cerute, iar ei doi, să îl ţină pe Ollie în afara poveştii. Aşa că Bertie, la fel ca mai înainte, a semnat mesajul ciuntit cu *Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF*.

Susan a terminat şi ea de codificat biletul şi l-a pus în tub. După ce Ducesa a ciugulit firimiturile, i-a prins tubul de picior. Porumbiţa şi-a scuturat penele din coadă, apoi a început să meargă legănat, de parcă voia să-şi dea seama de greutatea pachețelului. Bertie a mângâiat-o, apoi s-a afundat în fotoliu.

Susan a luat-o pe Ducesa în mâini şi a dus-o la fereastră. A privit pe după perdea să se sigure că soldaţii nu ieşiseră din cort. S-a uitat la Bertie, care era prea slăbit să se ridice în picioare.

— Dacă zboară spre hulubărie, o să ajung la ea înaintea soldaţilor. Şi o să înlocuiesc biletul meu cu mesajul rescris de tine.

— Întotdeauna ai avut o minte brici, a spus Bertie, împingând bucata lui de hârtie spre marginea mesei.

Susan a schiţat un zâmbet şi şi-a lipit obrazul de porumbiţă. Penele ei îi mângâiau chipul.

— Nu te silesc să pleci, a şoptit ea.

Ducesa a clipit din ochi şi Susan a sărutat-o pe căpşor. A tras perdeaua înainte să-şi piardă curajul şi a deschis încet fereastra. Ducesa a început să se agite, zgâriindu-i palmele cu ghearele.

A aruncat porumbiţa în aer.

Ducesa a bătut din aripi. S-a desprins în zbor fâlfâind, apoi s-a înălţat tot mai sus.

Susan şi-a încleştat mâinile de pervaz.

Ducesa s-a învârtit în cerc deasupra mestecenilor. În loc să coboare spre hulubărie, a pornit în zbor spre răsărit. Spre Canalul Mânecii.

Susan şi-a coborât privirile, nesimţindu-se în stare s-o vadă plecând din nou. Şansele nu erau deloc de partea ei. Numărul de boxe goale era mai mult decât grăitor; avea să-i fie greu să ajungă în Franţa, cu atât mai mult să se întoarcă acasă. A închis fereastra, străbătută de un sentiment de vinovăţie.

Capitolul 38
AIRAINES, FRANŢA

Ollie, Madeleine şi Boar erau aşezaţi la cină – pâine veche şi cenuşie şi napi prăjiţi în

grăsime. În mijlocul mesei trona o carafă prăfuită, care aducea cu o sticlă cu oțet. La fund se vedea un strat gros de drojdii. Cu grijă să nu le tulbure, Madeleine a turnat lichidul maroniu în două pahare, pe care le-a dat celor doi bărbați.

— Am stat trei ore la rând în fața măcelăriei ca să prind o fâșiuță de slănină, a spus ea oftând, în timp ce şi-a turnat un strop de băutură. Am dat ultima trufă la schimb pentru o baghetă necomestibilă şi chestia asta din sticlă. Cred că a fost Calvados.

Ollie a adulmecat paharul din fața sa. Nările i s-au umplut de vapori cu miros de stejar. A luat o îmbucătură de nap, apoi şi-a clătit gura cu rachiu. Nu avea nici pe departe gust de mere sau de alt fruct. Alcoolul tare i-a ars gâtlejul şi stomacul gol, parcă înghițise un tăciune.

Boar s-a scărpinat peste bandajul de la ochi, apoi a întins pe bâjbâite mâna peste masă după pahar. L-a găsit şi l-a dat peste cap.

Madeleine i l-a umplut la loc, apoi l-a mângâiat pe Louis.

— Mâine căutăm mai multe trufe. Atunci o să facem rost de mâncare mai bună.

Purcelul a grohăit.

În timp ce se chinuia să mestece pâinea, Ollie l-a urmărit din priviri pe locotenent cum dădea peste cap al doilea pahar de rachiu, de parcă era apă de izvor. Fără să se strâmbe. Fără să-şi dreagă glasul. I se părea că Boar se gândeşte numai la clipa când avea să-şi poată scoate bandajele. Devenea, cu fiecare zi, tot mai arțăgos. Mai avea o săptămână până să scape de ele şi Ollie se aştepta să se pomenească alături de un demon, dacă nu chiar de diavolul însuşi.

Cu toate că Boar se purta politicos cu Madeleine, ba chiar stătea de vorbă cu ea prieteneşte în timp ce împărțeau câte o țigară, nu acelaşi lucru se putea spune despre atitudinea lui față de Ollie. Noaptea, când stătea chircit sub duşumea, cot la cot cu Ollie, devenea nesuferit. Simțindu-i iritarea, poate că Madeleine cumpărase rachiul tocmai pentru a-l înmuia. Sau pentru a-l face mai îngăduitor față de Ollie.

Adevăratul motiv pentru care Madeleine se dusese în sat Ollie l-a înțeles abia când femeia a apărut cu o hartă zdrențuită.

— V-am aranjat călătoria, a spus aşezându-se la masă.

Ollie s-a uitat lung la ea.

— La naiba, a izbucnit Boar, aruncând furculița. O bucățică de nap a căzut pe jos şi Louis s-a grăbit s-o înfulece.

Madeleine nu l-a băgat în seamă pe Boar şi a întins harta la mijlocul mesei.

— Am vorbit cu...

— Trebuia să-ți ții gura, a spus Boar, cu degetele încleştate pe pahar.

Calmă, Madeleine i l-a umplut din nou cu rachiu.

— Ştii franțuzeşte, locotenente?

— Ce importanță are? a răspuns Boar.

— Are o foarte mare importanță.

Boar îşi freca bărbia.

— Trebuia să mă întrebi pe mine mai întâi. O să strici totul.

— Nu mai contează, a intervenit Ollie. Ce-a fost, a fost.

Locotenentul a întors capul în direcția vocii lui, apoi a luat încă o înghițitură de

rachiu.

Madeleine şi-a aprins o ţigară. A tras adânc din ea, apoi a suflat fumul pe nări.

— O să fiţi călăuziţi spre sud, a spus ea, arătând cu degetul pe hartă. În Spania.

— De către cine? a întrebat Boar.

Femeia a făcut o pauză şi a mai tras din ţigară.

— Un prieten de-al soţului meu.

— ...Guillaume, a spus Ollie.

Madeleine a încuviinţat din cap, părând încântată să-i audă numele.

— Rezistenţa franceză? a întrebat locotenentul.

— Nu, a spus ea.

— Splendid! a răbufnit sarcastic Boar. De unde să ştim că tipul nu ne duce direct la nazişti?

Madeleine a mai pufăit o dată din ţigară şi i-a trecut-o lui Boar, ca pe o ofertă de pace.

— Crede-mă. Nu va scoate nici un cuvânt.

Boar a dus ţigara la buze. Fumul s-a ridicat rotocoale pe lângă ochii bandajaţi.

Ollie s-a uitat pe hartă. A privit cu atenţie zona dintre Franţa şi Spania. Pirineii. Chiar şi desenate pe hârtie, crestele zimţate ale lanţului muntos păreau de temut, mult mai abrupte decât Muntele Katahdin din Maine, aflat la capătul Apalaşilor, evident de mai mică altitudine. Se întreba dacă avea destulă forţă să străbată pe jos cei opt sute de kilometri fără să fie prins de inamic; ba mai mult, să urce muntele cu un picior şubred.

— Plecaţi într-o săptămână, a spus Madeleine. După ce locotenentul îşi scoate bandajele, iar glezna ta se vindecă.

Ollie şi-a întins piciorul. Durerea l-a săgetat imediat. *Cred că o să am nevoie de mult mai mult de-atât.*

Cât timp Ollie şi-a masat glezna, Boar i-a pus lui Madeleine tot felul de întrebări, încercând să afle mai multe amănunte despre călăuza lor şi despre drum. Madeleine s-a ţinut însă tare, refuzând să dezvăluie secretul, ca un preot care a ascultat o spovedanie.

— Nu vreau să-l pun într-un pericol şi mai mare, a spus ea, luând înapoi ţigara de la Boar. Dacă dau peste voi naziştii, o să vă tortureze. Oricât de tari vă credeţi, tot o să vorbiţi. După care vă împuşcă. Nu e nevoie să mai moară încă unul.

Ollie a simţit că i se face gura iască. Ştia că femeia putea fi executată dacă unul din ei doi era prins şi îi pomenea numele. Şi-a trecut degetele prin păr. Şi-a promis că, dacă îl prind naziştii, o să ducă numele lui Madeleine cu el în mormânt.

— Prea bine.

Boar a întins mâna peste masă în căutarea carafei. Şi-a umplut paharul, măsurând rachiul cu degetul.

Ollie a mâncat şi restul de napi, cu toate că-i pierise pofta de mâncare, apoi i-a spus lui Madeleine:

— Îl duc pe Louis la şopron să-i dau de mâncare.

Ea a încuviinţat din cap.

S-a ridicat de la masă şi s-a dus la fereastră. S-a uitat pe după perdea să se asigure că drumul era liber. Doar frunze uscate. Se lăsase amurgul şi cerul era pictat în nuanţe de portocaliu şi albastru. A deschis uşa şi a încremenit. Pe prag, uitându-se la el, stătea

Ducesa.

— Nu se poate! a exclamat Ollie.

Porumbița a clipit.

— Ce este? a întrebat Boar de la masă.

— Ducesa!

Ollie a ridicat-o de jos şi a văzut că de picior avea legat tubul roşu. *De data asta n-ai mai pierdut mesajul*.

Porumbița a uguit.

— Treci acasă! a spus Ollie, de parcă alunga un câine vagabond.

Ducesa a înclinat capul. Ollie a păşit afară şi a azvârlit porumbița în aer. Pasărea a zburat până la şopron, apoi s-a întors şi a aterizat la picioarele lui.

Boar s-a ridicat în picioare. A început să meargă orbeşte, cu mâinile întinse, până a ajuns în dreptul uşii.

Ollie a luat-o pe Ducesa de jos şi a aruncat-o din nou în sus.

— Acasă!

Cu aripile întinse, Ducesa a coborât pe pământ. A venit spre Ollie păşind legănat.

— Porumbelul tău nu este bun de nimic, a spus el.

— Este porumbița preferată a lui Susan şi nu face parte din operațiune, a spus Ollie.

Madeleine a ieşit şi ea. S-a uitat la porumbiță şi a întrebat:

— S-a întors?

Ollie a clătinat din cap.

— Nici n-a plecat.

Femeia a arătat spre tub.

— Ai verificat?

Ollie a şovăit, apoi l-a scos de la piciorul Ducesei. Porumbița a început să dea din cap în timp ce se învârtea pe pământ şi desena parcă cifra opt. Ollie a desfăcut căpăcelul, aşteptându-se la mesajul pe care îl trimisese. A găsit însă un mic sul de hârtie galbenă, cu totul diferită de hârtia folosită de militari pentru cuştile cu porumbei. A făcut ochii mari. S-a uitat la Madeleine.

— Să intrăm.

Ollie a pus-o pe Ducesa pe masă şi s-a aşezat pe scaun. Madeleine a luat loc lângă el, dar Boar a rămas în picioare în timp ce Ollie desfăcea sulul.

— Ce scrie? a întrebat el.

Ollie s-a uitat peste bilet, un şir de „cuvinte“ din cinci litere. Inima a început să-i bată repede.

— Este încifrat, a răspuns el, scoțând din buzunarul jachetei cărticica de coduri, şi a început să descifreze mesajul.

Madeleine s-a aplecat peste umărul lui.

— Dă-i bătaie, iancheule! a spus Boar.

Ollie a terminat după câteva minute. A respirat adânc, apoi a citit cu voce tare.

Ollie,
Trimis informaţiile la RAF. Nu sunt sigură că Ducesa

ajunge la tine. Nu o hrăni. Doar apă. Şanse mari să zboare înapoi.

Ollie s-a uitat imediat la porumbița care ciugulea dintr-o bucățică de pâine cenuşie.

— Îmi pare rău, a spus el luându-i fărâma din cioc.

Porumbelul a înclinat capul, apoi s-a aşezat ca o găină pe ou.

— Asta-i tot? a întrebat Boar.

— Mai este ceva, a spus Ollie şi a continuat să citească.

Pregătim valul doi din misiune. Bertie bolnav. Războiul îl doboară. Cad bombe mereu. Cu gândul la tine mă rog să te întorci. Susan

— Nimic de la RAF? a întrebat Boar.

— Nimic, a spus Ollie şi a împăturit mesajul, punându-l apoi în buzunar.

— La naiba! a izbucnit Boar, pipăind pe masă după paharul cu rachiu, din care a luat o înghițitură. Mesajul trebuia să vină de la RAF, nu de la ea.

Ollie a simțit o umbră de gelozie în glasul lui Boar.

— Ducesa nu este porumbelul armatei.

— Pe dracu'! a spus Boar. Ia nişte hârtie. Îți spun eu ce să scrii.

În minutele următoare, Boar a dictat o notă către RAF. Ollie a mâzgălit ceva, ignorând însă cuvintele locotenentului. În schimb, şi-a încifrat propriul său mesaj. Până să termine ce avea de spus, Boar a început să vorbească împleticit. Din fericire, Ollie nu se atinsese de rachiu, aşa că a fost în stare să recite din memorie mesajul lui Boar.

Cu un aer mulțumit, locotenentul s-a prăbuşit într-un scaun.

Ollie a strecurat bucățica de hârtie în tub. A aruncat o privire spre locotenentul amețit şi bandajat şi s-a întrebat ce fusese în mintea lui de când Boar îl bătuse măr în Seră.

— Ce-ai cu americanii, de ce îi urăşti?

Boar a lăsat paharul jos.

— Sunteți o țară de laşi nenorociți.

— Nu ştii nimic despre noi, a spus Ollie în timp ce strângea căpăcelul tubului.

— Ştiu mai multe decât crezi, iancheule, a spus Boar, uitându-se în direcția lui. Voi, americanii, veniți la sfârşitul petrecerii, le-o trageți femeilor noastre şi o ştergeți înapoi acasă.

Madeleine şi-a încrucişat brațele la piept.

Ollie a pus tubul pe masă.

— Despre ce naiba vorbeşti?

Boar s-a ridicat anevoie în picioare.

— Taică-meu a fost american.

Ollie a rămas cu gura căscată.

— Turnătorul de bastarzi era staționat cu regimentul lângă Epping, a spus Boar ținându-se de marginea mesei ca să nu cadă. Ca toți ceilalți ticăloşi de americani, a ajuns acolo la trei ani după ce a început Marele Război. Laşul, n-a pus niciodată piciorul pe

câmpul de luptă, aşa că a avut timp s-o îmbrobodească pe maică-mea. A lăsat-o gravidă şi, când regimentul lui a fost trimis acasă, i-a promis că se întoarce după ea. Dar de-atunci n-a mai auzit de el. Nu tu telegramă, nu tu scrisoare!

S-a oprit, încercând să se țină pe picioare, apoi a continuat:

— Bătrâna m-a numit după taică-meu, şi de fiecare dată când se uita la mine îşi amintea de ticălosul ăla!

— Ce-a făcut tatăl tău e groaznic, a spus Ollie. Dar nu suntem toți la fel.

Boar şi-a făcut vânt ca să-i dea un pumn, dar şi-a pierdut echilibrul. A căzut peste masă şi a răsturnat o farfurie care s-a spart pe duşumea.

Madeleine l-a luat de braț şi l-a ajutat să se aşeze pe canapea. Locotenentul şi-a dat capul pe spate şi a bolborosit ceva de neînțeles. În câteva clipe, a început să sforăie.

— Isuse! a exclamat Ollie. Nu e de mirare că mă urăşte.

— Ce facem cu el? a întrebat Madeleine.

— Să-l lăsăm să doarmă. Îl duc în ascunzătoare mai târziu.

Femeia a arătat spre porumbiță.

— Dar cu ea?

— O să-i dau drumul mâine dimineață.

Ollie a luat-o pe Ducesa şi i-a prins tubul de picior.

— Dar vrea să plece, a spus Madeleine.

Ducesa bătea cu ciocul în uşă.

— Nu cred că porumbeii zboară noaptea.

— De unde ştii?

— Aşa cred, a spus el şi a îngenuncheat, mângâind-o pe spate pe Ducesa. Trebuie să te odihneşti.

Porumbița a clipit, apoi a început să ciocănească din nou în uşă.

— Bine, am înțeles.

Ollie s-a uitat cu grijă afară pe geam, apoi a deschis uşa.

Ducesa a păşit peste prag, a dat din aripi şi a dispărut în noapte.

Capitolul 39
AIRAINES, FRANȚA

Aşezat în şopron, cu mesajul descifrat pe genunchi, Ollie şi-a suflat peste degetele amorțite de frig şi a citit cuvintele încă o dată. Şi încă o dată.

Coresponda cu Susan de cinci zile. În fiecare după-amiază, Ducesa plonja în mare viteză şi ateriza graţios pe pragul lui Madeleine. Pentru că zborurile porumbiţei aveau acum precizie de ceasornic, ca timpii de sosire ai trenurilor, Ollie pândea deja la fereastră, pregătit să o ducă imediat înăuntru.

După ce îi lua tubul, o mângâia pe aripi şi îi dădea apă proaspătă, în timp ce pulsul lui o lua razna de nerăbdare. Apoi deschidea tubul şi scotea mesajul. Pe o bucăţică de hârtie galbenă răsucită erau cuvintele lui Susan, ascunse sub o mulţime de cifre din cod.

Mesajele lui Susan, pe care locotenent-aviatorul Boar le voia citite cu glas tare, confirmau că informaţiile despre aerodrom fuseseră transmise RAF. Dar de acolo nu venea nimic direct, ceea ce îl enerva pe Boar. Pe Ollie însă nu îl mira tăcerea RAF. La urma urmei, Ducesa îi aparţinea lui Susan, iar britanicii tocmai fugiseră din Franţa şi acum erau ocupaţi cu bombardamentele asupra Londrei, fără a pune la socoteală că se pregăteau pentru a fi invadaţi şi ei de către germani. În afară de asta, militarii nu puteau face nimic pentru ei. Se găseau în spatele liniilor inamice, aşa că trebuiau să se descurce singuri.

De cele mai multe ori, Susan îi trimitea frânturi de informaţii şi cuvinte de speranţă care îi erau adresate, şi pe care Ollie le sărea când îi citea lui Boar mesajele. Nu de teamă, cu toate că locotenentul îl intimida chiar şi legat la ochi, ci pentru că unele lucruri scrise acolo nu îl priveau pe Boar.

Ollie s-a rezemat de un stâlp din şopron şi a citit mesajele decodificate, oprindu-se mai ales asupra cuvintelor de încheiere ale lui Susan. Undeva, în mintea lui, auzea glasul ei blând şoptindu-i:

Îmi lipseşti. Aş vrea să fii acum lângă mine.

Ollie a mângâiat bucata de hârtie, apoi a scos un alt mesaj.

Sper că războiul se va termina curând şi vom rămâne împreună.

Şi eu aş vrea să fiu lângă tine. Să te ţin în braţe şi să nu-ţi mai dau drumul. Nu putea totuşi să-i spună aşa ceva. Nici măcar un singur cuvânt. La urma urmei, şansele sale de a scăpa din Franţa erau, în cel mai bun caz, foarte slabe. Nici prin minte nu-i trecea să-i aducă şi mai multă suferinţă. Susan pierduse deja prea mult. Iar acum, afla că Bertie o ducea rău cu sănătatea. Avea atâtea să-i spună, dar nu putea decât să-şi aştearnă în scris emoţiile şi să le păstreze în cărticica de coduri.

A mai citit o dată biletele de la Susan, apoi a luat o bucată de hârtie şi a început să scrie. Spera ca Ducesa să fi ajuns cu bine în Epping. Urma să-i mai trimită încă un mesaj, cu informaţii despre cele douăsprezece tancuri Panzer pe care le văzuse de curând, la întoarcerea Ducesei. În tot acest timp, se gândea dacă să-i spună lui Susan despre porumbei sau nu.

De la Madeleine, care se întorsese acasă după o coadă la pâine de mai bine de patru ore, aflase că francezii înfometaţi începuseră să mănânce porumbeii din Operaţiunea Columba. Paraşutaţi deasupra ţinuturilor răvăşite de război, unii porumbei erau văzuţi ca

nişte pachete de hrană dacă persoana care îi găsea nu mâncase de multă vreme. În loc să trimită în Marea Britanie un mesaj, considerat inutil, legat de piciorul unei păsări care putea să le sature copiii flămânzi, oamenii o duceau acasă pe furiş să o mănânce cu toată familia. Ollie spera ca întâmplările povestite de Madeleine să fie doar nişte cazuri disperate. Dacă se gândea însă la puţinul pe care Madeleine avea dreptul să-l cumpere de la piaţă, se temea că situaţia urma să fie tot mai rea. Mult mai rea.

Situaţia se înrăutăţise şi pentru că Wehrmacht-ul se folosea acum de şoimi. La ultima misiune de recunoaştere la aerodrom, Ollie văzuse într-o latură un soldat cu o pasăre răpitoare pe braţ. Venise pregătit să numere avioanele, care păreau să se înmulţească de fiecare dată, ca nişte şobolani într-un cargobot plin cu porumb. Se uita la şirurile de Messerschmitt-uri, ascuns după tufişuri, când privirea i-a fost atrasă de bărbat.

Soldatul luase binoclul de la ochi, ridicase braţul, scoţând în acelaşi timp coiful de piele de pe capul şoimului. Pasărea s-a trezit, şi-a întins aripile şi s-a ridicat spre cer. Ollie a văzut şi prada. O pasăre care zbura deasupra unui pâlc de pini, la mai puţin de o sută de metri de el. Din puţinul timp petrecut cu Susan, ştia că era un porumbel. Şoimul s-a apropiat. Fără să vadă pasărea de pradă, porumbelul a zburat mai departe spre Canalul Mânecii. În câteva secunde, şoimul şi-a desfăcut ghearele şi l-a prins din zbor. Şoimul a planat spre pământ cu porumbelul. În timp ce şoimul îşi sfâşia prada cu ciocul, Ollie spera din toată inima ca Ducesa să nu zboare în apropierea aerodromului. Chiar dacă era o pasăre sprintenă, nu se putea măsura cu un şoim.

Ollie a pus creionul pe hârtie. În şopron era un aer greu de la mirosul de bălegar. În sufletul lui se dădea o luptă între cinste şi credinţă – să dea amănunte despre soarta porumbeilor, sau să creadă mai departe că misiunea, în ciuda pierderilor suferite, avea în cele din urmă să reuşească. În cele din urmă, s-a hotărât să lase deoparte ştirea despre soarta porumbeilor.

Când a terminat de scris biletul, l-a strecurat în buzunar, apoi şi-a masat piciorul, care încă îl durea. În ultimele câteva zile, lucrurile se îmbunătăţiseră cât de cât. Glezna se dezumflase puţin. Şi chiar dacă mai avea probleme să-şi ridice cotul, putea acum să scoată legătura de tifon şi să meargă cu braţul pe lângă trup. Se simţea mai în formă, poate chiar îndeajuns cât să încerce să fugă din Franţa. Nu acelaşi lucru se putea spune însă despre locotenent.

Avea încă ochii bandajaţi. Mai erau două zile până când venea doctorul să-l examineze. Săptămâna ce trecuse se ţinuseră departe unul de celălalt, pe cât puteau doi bărbaţi care dormeau înghesuiţi în aceeaşi ascunzătoare. Cel puţin pentru Ollie, era clar că antipatia lui Boar n-avea să dispară – un american care schimba scrisorele cu o englezoaică. Mesajele zilnice de la Susan îi stârneau de fiecare dată invidia.

Când se pregătea să iasă din şopron, a auzit apropiindu-se o maşină. Zgomotul pistoanelor creştea. A încremenit. S-a ghemuit la pământ. Motorul s-a oprit. S-a uitat prin crăpătura dintre scânduri. Din automobil a ieşit un ofiţer nazist, aranjându-şi chipiul peste urechea din care lipsea o bucată. În contrast cu uniforma neagră, faţa lui albă ca de ceară părea să strălucească.

Dietrich! Ollie a îngheţat. Mintea a început să-i lucreze nebuneşte. *O să aibă timp Madeleine să-l ascundă pe Boar?*

Pietrişul scârţâia sub cizmele lustruite în timp ce nazistul se îndrepta spre casă. A ciocănit la uşă.

Pe Ollie l-au trecut fiori pe şira spinării.

Dietrich şi-a scos mănuşile de piele şi a bătut mai tare în uşă.

S-a uitat după un loc în care să se ascundă. O mână de fân. O grămăjoară de cartofi putreziţi.

Uşa s-a deschis.

— *Herr* Dietrich, l-a întâmpinat Madeleine.

Nazistul a dat-o la o parte. A intrat înăuntru şi a închis uşa.

Mintea lui Ollie a luat-o razna. *Să stea? Să se ascundă? Să fugă?* S-a străduit să-şi limpezească gândurile. În ciuda instinctului de a fugi, a rămas locului. A aşteptat. Minutele treceau. I s-a făcut frig. Începuse să regrete că nu s-a ascuns în pădure, când a auzit o pocnitură, ca un scaun care cade pe duşumea. Guiţături. Strigăte. I s-a făcut părul măciucă.

Ollie s-a uitat din nou prin crăpătură. Se aştepta să audă ţipete. În schimb, a văzut cum zboară uşa în lături şi Dietrich îl trage pe Louis afară, ţinându-l de piciorul din spate. Adrenalina i s-a revărsat în vene.

Louis guiţa şi se zbătea, încercând înnebunit să-şi înfigă copitele din faţă în pământ. Dar mărunţelul porc de trufe, nu mai mare decât un buldog pitic, nu putea să-i ţină piept nazistului.

— *Arrêtez!*[43] a ţipat Madeleine, ieşind în fugă din casă.

43. Opriţi-vă! (în fr., în orig.).

Dietrich a târât purcelul în curte şi a desfăcut tocul pistolului. Louis, disperat să scape, s-a răsucit şi a întors capul spre Madeleine.

Ollie şi-a strâns pumnii.

Cu o singură mişcare, Dietrich a scos pistolul şi a ochit purcelul care se zbătea. Madeleine s-a repezit la Dietrich şi a început să-l lovească cu pumnii în piept. Dietrich a mârâit ceva. Şi-a încordat braţul şi a lovit-o pe Madeleine cu pistolul, dându-i capul pe spate şi trântind-o la pământ.

Ollie s-a uitat disperat în jur. O greblă. Grămezi de cartofi putreziţi. Scânduri rupte. Deasupra lui, atârnată într-un cârlig, o coasă ruptă, fără mâner, cu lama ştirbită şi ruginită. A înşfăcat-o.

Încet, Madeleine şi-a ridicat capul. În păr i se agăţaseră câteva frunze uscate. Din buza de jos se prelingea un fir de salivă. Pieptul i se zbătea spasmodic în încercarea de a trage aer. A reuşit cumva să se ridice în picioare. S-a împleticit, gata să cadă, şi s-a apropiat de nazist.

Dietrich a clătinat din cap. Purcelul se zbătea în mâna lui.

Madeleine, cu şuviţe de păr îmbibate de sânge, a făcut câţiva paşi spre el.

— *S’il vous plaît. Libérez-le*.[44]

44. Vă rog. Daţi-i drumul (în fr., în orig.).

Dietrich a îndreptat pistolul spre capul ei.

Madeleine a închis ochii. Mâinile îi tremurau, dar nu s-a mişcat din loc.

Dacă Louis nu guița întruna şi Dietrich nu stătea cu spatele la el, Ollie n-ar fi reuşit să se apropie neobservat. În acel moment, nazistul era atent doar la purcelul ce se zvârcolea şi la franțuzoaica plină de curaj. Cel puțin până când ar fi fost pregătit să tragă. Atunci s-ar fi terminat totul – şi guițatul purcelului, şi strigătele lui Madeleine. Ollie s-a dus spre el cât de repede îi permitea piciorul. Pulsul i-o luase razna. Zece metri. Cinci metri. Pietrişul a scârțâit sub paşii lui.

Dietrich s-a întors. Pupilele i s-au dilatat. Din ochi i-au țâşnit fulgere. A întors arma spre el.

Ollie şi-a luat avânt. S-a aruncat în față şi l-a lovit peste mână cu lama ruginită a coasei. Se aştepta la o detunătură şi era pregătit să primească un glonț în coaste. În schimb, a auzit un pârâit, ca de ramură ruptă dintr-un hicori[45].

45. Copac asemănător nucului, care creşte în America de Nord.

Dietrich a scos un urlet. Pistolul a căzut pe pământ.

Ollie s-a uitat la mâna neamțului. Degetul mare era îndoit în afară, de parcă îi crescuse o nouă încheietură. Era pregătit ca Dietrich s-o ia la fugă. Să se retragă. Sau cel puțin să-şi ridice mâinile pentru a se preda. Pentru că, şi-a închipuit Ollie, aşa ar fi făcut oamenii obişnuiți. Însă a înțeles foarte repede că nazistul nu era unul dintre ei în momentul când s-a repezit asupra lui ca un luptător de greco-romane. Cu mâinile întinse. Din degetul mare îi ieşea un os care semăna cu o cretă însângerată.

Okay. Ori eu, ori tu. Ollie s-a tras într-o parte. Când coasa a despicat aerul, stomacul i s-a întors pe dos. Subestimase viteza de reacție a lui Dietrich. Şi a lovit prea sus.

Dietrich s-a ghemuit, apoi s-a repezit înainte şi l-a izbit pe Ollie cu umărul în picior.

Genunchiul s-a îndoit. Glezna i-a cedat şi s-a prăvălit la pământ, cu Dietrich prăbuşit peste el. Ligamentele i s-au întins, iar umărul vătămat era gata să sară din articulație. A încercat să se folosească de lama coasei, dar Dietrich, ca un câine turbat, l-a muşcat de mână. Dinții din față i-au intrat în carne. L-a străbătut o durere ascuțită în braț şi a scăpat lama din mână. Falca i-a trosnit sub pumnul mâinii sănătoase a lui Dietrich. Amețit, Ollie a căutat în jur pe bâjbâite după lamă.

Madeleine a început să strige şi să-l lovească pe Dietrich cu pumnii în spate. Nazistul i-a dat un cot în piept. Femeia a icnit şi țipetele ei ascuțite i s-au oprit în gât. S-a prăbuşit la pământ, ținându-se cu mâinile de burtă.

Dietrich s-a rostogolit de pe pieptul lui Ollie. Prima dată, Ollie a crezut că nazistul găsise lama şi se pregătea să-i crape țeasta cu ea. De fapt, începuse să se târască în patru labe, ca un crab. La câțiva paşi mai încolo, pistolul.

Ollie s-a aruncat spre el. L-a prins pe Dietrich de picior. Nazistul a întins brațul în față. Degetele sale se apropiau încet de armă.

Deodată, o cizmă l-a izbit pe Ollie în obraz. I s-a făcut negru în fața ochilor. A încercat să se dezmeticească şi şi-a dat seama că Dietrich scăpase din strânsoare. *Sunt terminat*, şi-a spus el. Nazistul avea nevoie doar de câteva secunde. Se aştepta să audă

împuşcăturile. În locul lor, a auzit un țipăt ascuțit. A ridicat capul şi a văzut o dâră de tifon prin curte. Şi pe Dietrich cu lama coasei ieşindu-i din spate. Deasupra lui, în picioare, stătea locotenent-aviatorul Boar.

Dietrich şi-a dus mâinile la spate. S-a răsucit. S-a întors. Dar n-a putut să ajungă la lama înfiptă ca un harpon între omoplații lui.

Boar l-a trântit pe Dietrich cu fața în sus – tăişul i-a pătruns şi mai adânc în corp. Nazistul a scos un urlet. Boar l-a prins de grumaz. Cu brațele încordate, l-a strâns de beregată.

Dietrich a azvârlit din picioare. Tot mai încet. Un picior a zvâcnit. Apoi a rămas nemişcat.

Ollie s-a târât până la Madeleine.

— Eşti bine?

Femeia a dat din cap că da. Avea fața mânjită cu sânge şi noroi. Louis o împingea uşor cu botul.

Boar a slăbit strânsoarea. I-a dat apoi drumul lui Dietrich şi a rămas în picioare deasupra trupului inert.

— Doi nebuni, a spus el cu spatele la Ollie. V-ați pus viața în primejdie pentru un amărât de porc.

— Neamțul avea de gând s-o omoare pe Madeleine, a spus Ollie.

Locotenentul s-a întors cu fața spre el.

Primul lucru pe care l-a văzut Ollie a fost că nu mai avea bandajele. Al doilea, ochii locotenentului. Unul limpede, care se mişca. Celălalt, lipsit de viață, ca alabastrul neşlefuit.

Capitolul 40
EPPING, ANGLIA

Susan a prins tubul de piciorul porumbelului, l-a mângâiat pe aripi, după care i-a dat drumul cu blândețe în tubul de carton. A simțit cum greutatea păsării alunecă până la fund. A pus capacul în care erau date găurile de aerisire şi a aşezat tubul alături de celelalte într-un colț al hulubăriei. Le aşezase în formă de piramidă, cu grijă să nu răstoarne porumbeii cu capul în jos, gândindu-se că peste câteva ore soldații aveau să le încarce în avioane ca pe sacii de corespondență.

A luat în mână o paraşută şi a pipăit materialul mătăsos. Paraşuta părea îngrozitor de

mică, bună mai degrabă pentru a da drumul unui soldățel de plumb pe fereastra de la etajul întâi decât pentru a lansa un porumbel din avion. În comparație cu coşurile RAF, tuburile de carton păreau la fel de fragile. Înțelegea prea bine motivele militarilor pentru aceste schimbări. *Recipiente mai mici înseamnă mai puține avioane, adică mai puțini piloți morți*. Asta însă nu o împiedica să le urască. Tuburile erau prea întunecoase şi strâmte, arătau aproape ca nişte sarcofage. Nu aşa te porți cu un porumbel, mai ales când îşi pune viața în primejdie pentru a salva oameni. A dat drumul paraşutei şi şi-a văzut mai departe de treabă. Cu fiecare porumbel pe care îl scotea din boxă, o încerca o senzație de nelinişte crescândă.

Începuse din zori să pregătească şi ultimii porumbei pentru misiune, trezindu-se cu mult înaintea lui Bertie. Bătrânul nu prea dormise noaptea ce trecuse – de mai multe nopți, de fapt –, din pricina acceselor de tuse care îl ținuseră treaz. Singurele momente când nu respira greu şi nici nu îşi sufla nasul păreau să fie în timpul tirului de antiaeriană.

Bunicul a avut dreptate, şi-a spus Susan în gând. Nu avea nimic la inimă, se pare. Avea doar genunchi slabi şi o răceală obişnuită, pe punctul de a se transforma în pneumonie, dacă ținea seama de zgomotele din piept. Şi cu toate acestea, doctorul Collins insista ca Bertie să rămână pe nitroglicerină şi să înceapă să ia pastilele de sulfamidă. Dar nici doctoriile, nici orele petrecute cu prosopul pe cap deasupra unui castron cu apă fierbinte nu îi uşuraseră congestia.

„La spitalul St. Margaret nu mai sunt locuri, paturile sunt pline cu răniții din Londra. Acasă o să fie mai bine îngrijit“, îi spusese doctorul. Însă infecția din piept se înrăutățea. Doar cu nişte pastile de sulfamidă, porții mizere de hrană, ceai slab şi ceva ulei de eucalipt cam vechi la îndemână, se îndoia că tratamentul ei îi făcea vreun bine.

Susan a închis şi ultimul porumbel în tubul de carton şi l-a pus uşor peste celelalte. Gândurile îi fugeau nebuneşte. Îndoielile o îmbolnăveau. Pentru a se mai linişti, a scos din buzunarul hainei ultimul mesaj de la Ollie. L-a citit pentru a patra oară.

Susan,
Îți sunt recunoscător pentru mesaj. Mi-ai spus cândva că misiunea ta o să câştige războiul. Acum, mai mult ca oricând, cred în tine.

A aruncat o privire către stiva de tuburi. Hulubăria, plină cândva de uguitul porumbeilor, era tăcută. Se mai auzea doar zgomotul ghearelor pe carton.

Îi doresc lui Bertie însănătoşire grabnică. Cu tine alături este pe mâini bune.
Mesajele tale îmi dau putere. Când le citesc, îți aud glasul. O să scap de aici. Promit să mă întorc la Epping.
Ollie

Susan a împăturit biletul şi l-a pus în buzunar. Adunându-şi gândurile, a ieşit afară.

În ultimele nopți, bătăliile aeriene fuseseră cumplite. Tunurile antiaeriene bubuiau.

Pământul se cutremura. Farfuriile de porțelan căzeau de pe polițe. Păşunea oilor era acum presărată cu şrapnele, ca nişte bucăți urâte de grindină neagră. În timp ce trecea prin curte, a observat ceva lucind în mijlocul bucăților de şrapnel. S-a oprit. Un tub de proiectil de alamă, lung cât o lamă de gumă de mestecat. S-a gândit că tubul gol căzuse fie de la un avion de vânătoare RAF, fie de la un bombardier Luftwaffe. L-a luat de jos. Metalul rece i-a dat fiori. Fără să mai verifice însemnele, l-a aruncat spre pădure; proiectilul a aterizat la câțiva metri de un mesteacăn.

— Urăsc războiul! a strigat ea.

Dinspre cortul militar ridicat în curte s-a auzit mişcare. Unul din soldați a scos capul afară.

Susan s-a uitat furioasă la el.

— Ați auzit ce-am spus?

Soldatul şi-a tras repede capul înăuntru, ca un hârciog speriat.

Când s-a apropiat de casă, a auzit un horcăit. O tuse seacă. Apoi o tuse din piept. S-a uitat în sus la geamul dormitorului său, lăsat întredeschis pentru Ducesa. O rafală de vânt a umflat perdeaua de camuflaj.

Aveam o păsărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra şi-năuntru a zburat Enza.

S-a înfiorat. Şi-a strâns haina pe lângă corp şi a intrat în casă.

Capitolul 41
EPPING, ANGLIA

Susan a intrat în casă în mijlocul unei crize puternice de tuse seacă. Aerul era sufocant de la oalele care fierbeau pe plită pentru a-i uşura respiraţia lui Bertie. Aburii acoperiseră geamurile. Stofa de pe mobile se umezise. Primul etaj fusese parcă transformat într-un cort pentru angină difterică. Susan şi-a pus haina în cuier şi s-a dus la Bertie, care stătea prăbuşit în fotoliu sub câteva pături de lână.

— Te-ai trezit devreme, a spus el, deschizând ochii.

Susan a încuviinţat tăcut. A băgat de seamă cât de hârâit îi era glasul.

— Peste o oră vine camionul militar.

Bertie a tuşit şi a scuipat într-o bucată de pânză boţită.

— Cred că ţi-am făcut praf toate batistele.

Susan i-a pus mâna pe braţ.

— Pentru asta le avem.

Bertie a mototolit batista şi s-a lăsat din nou pe spate.

— Cum te simţi?

Bătrânul a tuşit iar, chinuindu-se să-şi curețe gâtul.

Susan i-a luat de pe măsuţă cana umplută pe jumătate cu apă călduţă. El a sorbit puţin din ea. S-a strâmbat. A înghiţit.

A pus cana jos.

— Vrei să mănânci ceva?

Bertie a clătinat din cap.

— Ulei de eucalipt?

Bunicul şi-a dus batista la gură ca să înăbuşe un nou acces de tuse, apoi şi-a lăsat mâna jos.

— Trebuie să vorbim ceva.

— Trebuie să te odihneşti.

Bertie s-a forţat să se ridice în capul oaselor. Păturile au căzut grămadă pe genunchi.

— Porumbeii sunt gata?

— Da.

Susan l-a cercetat cu privirea. Prea slăbit să se mai bărbierească, lăsase să-i crească ţepi albi pe toată faţa. Sub ochi îi atârnau pungi negre, iar respiraţia îi mirosea greu de la

infecția din plămâni.

Bertie a întins mâna şi a strâns-o uşor de degete. Susan s-a silit să zâmbească. I-a dat drumul mâinii, apoi şi-a pus păturile mai bine.

— Ce faci tu, Susan, înseamnă foarte mult pentru soarta războiului. Chiar dacă au pierit atâția, porumbeii noştri aduc informații despre armatele lui Hitler.

Gândul lui Susan a zburat imediat la boxele goale, la sutele de păsări care nu se mai întorseseră.

— Ne trebuie mai mulți porumbei pentru antrenament.

— Alții nu mai primim, a spus el şi şi-a suflat nasul zgomotos.

— De unde ştii?

— Am vorbit deja cu Jonathan Wallace, de la Asociație.

— Nu este corect, a protestat Susan. Acum te simți ceva mai rău, dar asta nu înseamnă că nu putem merge mai departe cu Operațiunea Columba. Îl sun pe domnul Wallace, să-i spun că sunt în stare să preiau eu până te pui pe picioare.

Susan s-a ridicat şi s-a dus spre telefon.

— Nu e vorba de starea mea de sănătate, draga mea, a spus el, chinuindu-se să tragă aer în piept. E vorba de locul unde ne aflăm.

Susan s-a întors să-l privească.

— Crescătoria noastră e foarte aproape de aerodrom. North Weald e o țintă pentru Luftwaffe, a spus el, luând cana să bea. Ne aflăm exact pe traiectoria lor de zbor când se duc să bombardeze Londra. Nu mai e un loc sigur.

— Dar ce e de făcut? a întrebat ea.

— Serviciul nostru pentru porumbei înființează nişte crescătorii de antrenament în Northampton, departe de bombardamente, a spus el şi şi-a dres glasul. Jonathan are un post pentru tine.

— Nu plec de aici!

— Marea Britanie are nevoie de tine, a spus el şi a vârât batista murdară sub pătură, ca pentru a ascunde dovada sănătății lui şubrede. Cât de curând, n-o să mai primim nici un porumbel. Dacă nu mergi la Northampton, nu mai faci parte din Operațiunea Columba.

Susan s-a dus lângă el.

— Nu te las singur.

— Vin şi eu mai târziu, draga mea, a spus Bertie şi s-a uitat la flaconul cu pastile de sulfamidă de pe măsuță. Până mă fac bine, poate familia McCreary să treacă pe la mine.

— Prostii.

Susan şi-a încrucişat brațele. Doamna McCreary era o femeie cumsecade care, fără îndoială, avea să-l îngrijească pe Bertie din tot sufletul. Soțul ei însă, un fricos care stătea mai tot timpul ascuns în pivniță, nu era de nici un folos. Oricum, nu avea de gând să-l părăsească pe Bertie. Niciodată. Nu l-a mai contrazis. S-a aplecat asupra lui şi i-a luat cana din mână.

— Vorbim mai târziu.

Apoi s-a dus la bucătărie să facă un ceai. În timp ce opărea frunzele, l-a auzit pe Bertie tuşind iar. A cuprins-o deodată un sentiment de neajutorare. Îi venea să plângă. Să renunțe. Şi-a muşcat însă buza, şi-a înghițit lacrimile şi şi-a spus: *Fii tare ca oul.*

Pe când îi ducea lui Bertie ceaiul în sufragerie, a auzit un fâlfâit la etaj. A lăsat în grabă cana pe măsuța lui, vărsând ceai pe podea. Când s-a întors, a văzut cum Ducesa vine în zbor pe scări şi se aşază pe sofa. S-a repezit la ea şi a luat-o în brațe. Îi simțea pe piele penele reci.

— Geamul lăsat deschis la dormitorul tău e foarte bun ca să scăpăm de soldați, a spus Bertie.

Susan a sărutat-o pe Ducesa pe căpşor. În timp ce îi scotea tubul de la picior, pe podea a căzut o pană din coadă. S-a oprit când a remarcat că penajul Ducesei, care strălucea mai înainte în nuanțe fluorescente, arăta acum spălăcit, ca decolorat de soare. Pe lângă faptul că inimioara îi bătea repede, Susan a băgat de seamă că Ducesa nu uguia. I-a suflat aer cald peste aripile aproape înghețate. După câteva minute, Ducesa a început să uguie uşor. A mai suflat peste ea. A adus din bucătărie un borcan cu grăunțe şi a presărat câteva pe masă. Uşor, a aşezat porumbița lângă ele.

Ducesa a ciugulit de câteva ori, apoi s-a aşezat pe masă şi a închis ochii. Susan i-a împins grăunțele în față. Porumbița nici nu s-a uitat la ele.

— Nu mai poate s-o țină aşa, i-a spus Susan lui Bertie. E prea mult.

Ducesa şi-a vârât căpşorul sub aripă.

Bertie s-a aplecat în față, încercând să o vadă mai bine din fotoliul său.

— Crede că asta e misiunea ei.

Susan a şovăit, apoi a deschis tubul şi a scos biletul.

— Nu e nevoie să mi-l citeşti pe tot, a spus Bertie. Doar informațiile, ca să le pun pe hârtie pentru militari.

Susan a încuviințat din cap.

Bertie a scos o pastilă de sulfamidă din flaconul de pe măsuță şi a înghițit-o cu puțină apă. S-a uitat la Susan.

— O să-l revezi, draga mea.

Susan s-a dus la el şi l-a îmbrățişat.

— Nu aşa de aproape! Nu vreau să te îmbolnăveşti şi tu.

— Nu-mi pasă.

L-a strâns tare, simțindu-i oasele care ieşeau prin pijama. Slăbise atât de mult!

Ducesa a ridicat căpşorul, a întins aripile şi a zburat până la fotoliul lui Bertie, care a mângâiat-o cu un deget.

Susan a luat mesajul pe care îl scrisese deja pentru Ollie. A început să-l pună în tub, dar s-a oprit. A luat un creion şi cartea de coduri şi a mai adăugat câteva cuvinte:

Posibil să plec la Northampton. Întoarce-te la mine. Te aştept.

A rulat hârtiuța, a pus-o în tub şi a prins-o de piciorul Ducesei.

Porumbița a zburat imediat la fereastră şi a început să lovească cu ciocul.

— Nu! a strigat Susan. Trebuie să te odihneşti.

Ducesa a lăsat capul într-o parte şi s-a înfoiat. A ciocănit iar în geam. Susan a luat-o în mâini şi a mângâiat-o pe spate. Porumbița s-a zbătut şi a reuşit să scape. S-a întors la

geam şi a lovit cu ciocul în el şi mai tare.

Bertie a tuşit.

— Vrea să plece.

— E prea devreme.

Câteva minute bune, Ducesa a tot ciocănit în geam. De fiecare dată când Susan încerca să o atingă, porumbița îşi flutura aripile şi se plimba agitată de-a lungul pervazului. La a şasea încercare a lui Susan de a o linişti, a început să zboare prin cameră.

Susan a simțit o adiere pe față. S-a întors şi a văzut-o pe Ducesa lăsându-se pe polița căminului.

— Te rog, a spus Susan şi s-a apropiat încet de porumbiță pentru a o mângâia uşor pe cap. Un pic de odihnă, te rog.

Ducesa a început să se plimbe repede pe poliță, zgâriind lemnul cu ghearele.

Susan s-a uitat la Bertie şi a văzut că arăta cu degetul spre tavan. A avut o tresărire. *Fereastra de la dormitorul meu!* A privit în sus. Bătrânul a dat din cap aprobator.

Când să pornească spre camera ei, Ducesa s-a ridicat în aer şi s-a năpustit în sus. Inima lui Susan a început să bată mai repede. A luat-o la fugă pe scări, dar cizmele de cauciuc o stânjeneau ca nişte labe de scafandru. Când a ajuns în dormitor, a găsit porumbița cocoțată pe pervaz.

— Stai!

Ducesa a țâşnit afară.

Susan a scos capul pe fereastră. Vântul rece a plesnit-o peste obraji. A urmărit-o cu privirea pe Ducesa, care îşi flutura aripile cu mai mare greutate decât de obicei, de parcă tubul era umplut cu pietre. Când porumbița ei obosită a început să prindă înălțime, Susan s-a cutremurat. *Deasupra Canalului Mânecii nu este nici un loc de odihnă*.

Capitolul 42
AIRAINES, FRANCE

— Îngroapă-l în pădure, a spus Boar, stând în picioare lângă trupul neînsuflețit al lui Dietrich. Şi ascunde-i maşina în şopron.

Ollie s-a uitat la Dietrich, la gura lui deschisă. Sângele din mâna schilodită încă se prelingea.

— Nu.

— Dă-i drumul! s-a răstit Boar.

Ollie s-a uitat spre Madeleine, aşezată lângă el pe pământ. Femeia îşi ţinea o mână la cap, acolo unde era rănită.

— Nu trebuie să lăsăm nici o urmă de-a lui aici. Naziştii îi cunosc traseul. Vor veni să scotocească peste tot şi vor da vina pe Madeleine.

Boar s-a apropiat de ei. Madeleine a ridicat privirea şi şi-a înăbuşit strigătul.

— Ochii tăi!

Boar şi-a dus mâna la faţă, aşteptându-se să dea peste bandajul de la ochi. A simţit în schimb o cornee stafidită. Madeleine a întins mâna spre el. Boar s-a întors şi s-a năpustit în casă, lăsând uşa deschisă.

— Stai să mă uit, a spus Ollie.

A îngenuncheat lângă Madeleine şi i-a cercetat capul. Lângă tâmplă avea o tăietură adâncă de o jumătate de centimetru. Şi o umflătură cât o pietricică de râu. I-a cules o frunză uscată din păr, apoi şi-a scos batista din buzunar şi a şters cu grijă rana.

— *Merci*, a spus Madeleine.

— Ce s-a întâmplat?

— *Herr* Dietrich a venit după trufe. Trebuia să treacă abia peste câteva zile, a spus ea şi l-a mângâiat pe Louis pe cap.

Purcelul a grohăit.

— Când i-am spus că nu mai am nimic, s-a înfuriat şi m-a ameninţat că o să-mi împuşte puturosul de *schwein*[46].

46. Porc (în germ., în orig.).

— Isuse! a exclamat Ollie. Doar pentru atât?

— Naziştii n-au nici o milă, a spus ea, luând batista din mâna lui Ollie şi uitându-se la pânza plină de sânge. Ce să le pese lor de femeia care n-a avut grijă să adune trufe...

Ollie a ajutat-o să se ridice în picioare.

— ...pentru că a avut grijă de noi. Îmi pare rău că te-am băgat în încurcătură!

S-a uitat la maşina neamţului; botul strălucitor şi farurile mari păreau că-i rânjesc în faţă. A stat puţin pe gânduri, apoi şi-a dat jos jacheta.

— Ce-ai de gând? a întrebat Madeleine.

— Să mă ocup de necazul ăsta, a spus el, scoţându-şi cămaşa.

— Dar locotenentul...

— Ştiu ce mi-a zis Boar, dar n-am de gând să-l las aici pe nazist, şi nici automobilul lui, ca să-i găsească nemţii.

Vântul rece îi sufla prin maiou, făcându-i pielea de găină. I-a întins hainele lui Madeleine, apoi s-a dus la Dietrich şi a început să-i descheie tunica.

— Nu! a strigat Madeleine.

Ollie a scos vestonul, simţind că trupul lui Dietrich începuse să se răcească deja. I-a scos braţele din mâneci. În timp ce se chinuia să i-o scoată, haina a rămas înţepenită pe spatele nazistului. A răsuflat adânc, l-a întors cu faţa în jos şi a tras-o peste lama de coasă care îi ieşea dintre omoplaţi. Înăbuşindu-şi valul de greaţă, s-a îmbrăcat cu tunica, apoi a luat chipiul şi pistolul.

Madeleine l-a apucat de braț.

— Nu face asta!

Ollie s-a desprins din strânsoare, apoi a deschis portbagajul maşinii, descoperind că era atât de îngust, încât abia încăpea o valiză mică în el, cu atât mai puțin un bărbat. Neavând de ales, l-a apucat pe Dietrich de cizme şi l-a târât până la maşină. După ce s-a luptat să îl salte pe umărul dureros, l-a aruncat lângă bancheta din spate. L-a acoperit cu haina lungă de piele neagră care stătuse, împăturită cu grijă, pe locul de lângă şofer.

Ollie s-a uitat la Madeleine în timp ce îşi încheia tunica. Gulerul îl strângea la gât.

— Trebuie să ai încredere în mine.

Madeleine a mototolit batista în pumn. Louis i s-a lipit de picior.

— Ai grijă ca Boar să nu facă vreo prostie, a spus el, lăsându-şi mâna pe umărul ei. De tine o să asculte.

Ea a încuviințat fără tragere de inimă.

— Găseşte-l pe amicul lui Guillaume şi spune-i că plecăm mâine. Dacă nu mă întorc până dimineață, să plece fără mine.

Înainte ca Madeleine să apuce să răspundă, Ollie s-a urcat în automobil şi a închis portiera. Când a vrut să pornească motorul, a văzut că lipsea cheia. S-a aplecat mult în spate şi a găsit-o în buzunarul de la pantalonii lui Dietrich. A răsucit-o în contact, cu mâna tremurândă.

Capitolul 43
AIRAINES, FRANȚA

Locotenent-aviatorul Boar a încercat să-şi vadă chipul într-o lingură, dar cositorul îşi pierduse strălucirea. A aruncat tacâmul înapoi în chiuvetă şi s-a dus în dormitorul lui Madeleine. Deşi ieşise rareori dintre cei patru pereți ai bucătăriei, în afară de nopțile pe care le petrecea sub duşumea, ştia exact unde se afla încăperea, după scârțâitul paşilor ei. Deasupra lavaboului a găsit ce căuta – o oglindă ciobită în ramă aurită. S-a dus să se privească în ea. A văzut un monstru.

Ochiul stâng îi era aproape normal, vedea bine cu el, chiar dacă era injectat şi sprânceana arăta ca un bulb. Ochiul drept însă era înfiorător. Pleoapa despicată, cusută cu catgut. Genele, lipsă. Corneea afundată şi tulbure, ca la un peşte stricat. A dus mâna la ochiul chircit, pierdut definitiv. În orbită mai era doar o bucată de cartilaj.

Boar a dat cu pumnul în oglindă, împrăştiind cioburi peste tot. Şi-a îngropat fața în

mâini. *Nu voi mai zbura niciodată*. A început să respire sacadat. Şi-a ridicat capul. Pe deasupra zgomotului de sticlă pisată de sub cizme, a auzit un huruit mecanic. Un motor turat. Şi-a smuls pistolul din toc şi a alergat spre uşă. De pe verandă, a văzut automobilul nazistului îndepărtându-se cu iancheul la volan. I s-a urcat sângele la cap. *Numai tu eşti de vină*. A ridicat arma.

— *Arrêtez!* a strigat Madeleine din curte.

Boar a ochit geamul din spate al automobilului. Nu îl împuşcase pe nazist doar pentru că zgomotul i-ar fi alertat pe soldaţii nemţi. Acum însă nu-i mai păsa. A pus degetul pe trăgaci. Madeleine a alergat spre verandă. Purcelul guiţa. A făcut semne cu mâna.

— Te rog... nu!

S-a concentrat. Cu un singur ochi, nu mai vedea bine la distanţă. În momentul în care şi-a fixat privirea asupra siluetei de la volan, Madeleine l-a tras de braţ, făcându-l să piardă ţinta.

— Încearcă doar să ne ajute, a spus Madeleine.

— Idiotul, a spus Boar coborând pistolul, cu privirea aţintită asupra automobilului care se pierdea în zare.

Louis s-a frecat de piciorul lui Madeleine. Ea l-a bătut uşor pe cap. Purcelul a grohăit şi s-a dus să se trântească sub un tufiş.

Ea a stat puţin să-şi tragă sufletul, apoi a adunat din curte jacheta şi cămaşa lui Ollie şi s-a dus spre casă.

Când a văzut sângele uscat din părul lui Madeleine, Boar a băgat pistolul în toc. A intrat după ea în bucătărie şi a ajutat-o să se aşeze pe scaun. I-a luat batista şi, înmuind un colţ în carafa cu apă, a început să o şteargă uşor pe păr.

— *Merci*, a spus Madeleine, întorcând privirea spre el.

Boar şi-a dres glasul.

— Nu mai văd cu ochiul drept.

— Îl chem pe *docteur*.

Boar a clătinat din cap.

— L-am pierdut de tot.

— Îmi pare rău.

A continuat să-i cerceteze rana.

— Ţi-am spart oglinda, din păcate.

Madeleine a oftat.

— Nici o pagubă. De mult timp n-am mai avut nici un motiv să mă uit în ea.

Boar a ţinut batista pe rană până s-a oprit sângerarea. I-a şters apoi părul, lăsând totuşi câteva rădăcini cărunte colorate în roşu.

Madeleine a luat batista de la Boar şi a pus-o pe masă. Apoi a scormonit în scrumieră până a găsit o ţigară fumată pe jumătate. A scuturat-o cu degetul, a aprins-o şi i-a întins-o lui Boar. El a tras în piept un fum cu gust de scrum. O fărâmă de tutun ars i-a ajuns în plămâni.

Madeleine s-a sculat de pe scaun şi s-a dus să-şi ia paltonul din cuier.

— De ce nu te-ntinzi puţin? a întrebat Boar şi a aruncat în scrumieră mucul de hârtie mocnind.

Madeleine nu i-a dat atenție şi a luat de lângă tolba de piele o pălărie. Şi-a pus-o pe cap, potrivindu-i borul ca să-i acopere umflătura de pe tâmplă.

— Naziştii vor vedea în curând că le lipseşte un ofițer, a spus ea, încheindu-şi haina, şi a deschis uşa. Când vor porni pe urmele lui Dietrich, ajung şi la mine. Se ştie că venea aici după trufe.

O rafală de vânt l-a izbit pe Boar în față.

— Unde te duci?

— Să vorbesc cu prietenii mei, a spus Madeleine şi s-a uitat la el. Mâine plecați, a adăugat ea şi a ieşit afară.

Boar s-a gândit s-o oprească. Apoi şi-a spus că nu avea rost. De fapt, pentru el nu mai conta nimic. Inima îi bătea, plămânii respirau, mâinile şi picioarele erau întregi, şi cu toate astea era terminat. Nu era bun de nimic. Cu toată fibra ființei sale, voia să lupte mai departe. Dar chiar dacă se întorcea acasă, nu putea să mai comande escadrile, niciodată. Nici să zboare cu un singur ochi. În cel mai bun caz, îl trimiteau să-şi petreacă toată viața în spatele unui birou. *La naiba!* Şi-a scos pistolul şi a numărat cartuşele, laolaltă cu cele de rezervă prinse la centură. Cuprins de o nemulțumire furioasă, s-a jurat să ucidă cât mai mulți naziști, păstrând ultimul cartuş pentru sine. Şi poate încă unul, pentru iancheu.

O oră mai târziu, în timp ce stătea pe scaun în aşteptarea lui Madeleine, sau a lui Ollie, a auzit un zgomot slab pe verandă. A ridicat pistolul. A tras cu urechea, apoi s-a furişat până la fereastră. A dat la o parte un colț de perdea şi a aruncat o privire afară. Nimic.

Cioc. Cioc.

Recunoscând zgomotul, a răsuflat uşurat şi a deschis uşa.

Pe verandă a văzut o pasăre cu penajul colorat – porumbelul lui Ollie.

— Arăți ca un afurisit de păun, a spus el clătinând din cap. Mă mir că n-ai fost doborâtă de glonț.

Ducesa a ridicat capul spre el, înfoindu-şi penele. Boar s-a dus spre ea. Porumbița s-a îndepărtat cu mersul ei legănat. Şi-a întins aripile, pregătită să-şi ia zborul. Bărbatul s-a oprit. Încet de tot, a pus pistolul în toc.

Ducesa a zburat în curte. Boar a scrâşnit din dinți. A rămas locului, apoi s-a întors spre casă, spunând:

— Iancheule, ți s-a întors pasărea. Vino s-o vezi înainte să-şi ia zborul.

A intrat în casă, lăsând uşa deschisă. S-a lipit cu spatele de perete, să nu fie văzut de porumbiță, şi a aşteptat. Au trecut aşa câteva minute. Boar era gata să renunțe, când a auzit un fâlfâit de aripi, apoi un zgomot de gheare pe lemn. O clipă mai târziu, pasărea intrase în casă.

Boar a trântit uşa. Tencuiala s-a crăpat. Ducesa a sărit în aer bătând din aripi. Bărbatul s-a uitat după porumbița lui Ollie, care zburătăcea prin bucătărie, lovindu-se de perdea şi răsturnând o cană de pe masă. Şi-a dat seama că n-are cum să prindă o pasăre cu mâinile goale, chiar şi într-o încăpere mică, aşa că a scos o pătură din ascunzătoarea de sub duşumea. A aruncat în aer pătura, ca pe o plasă. Ducesa s-a repezit într-o parte. Pătura a atins-o pe coadă, apoi a căzut pe duşumea. Porumbița a țâşnit pe o poliță.

Boar a ridicat pătura de jos şi, ținând-o ca un matador, s-a apropiat de pasăre. Ducesa,

cu trupul înclinat într-o parte, s-a agățat cu ghearele de poliță.

Boar a aruncat pătura peste ea. Pasărea a căzut pe duşumea, odată cu câteva cărți. Sub țesătura de lână se vedea o moviliță ce se zvârcolea. Boar şi-a strecurat mâna pe sub pătură, a prins-o cu degetele de aripi, apoi a tras pasărea afară. Ducesa l-a lovit cu ciocul şi s-a înțepenit pe picioarele puternice.

Boar a strâns mâna mai tare şi a simțit tubul de bachelită. A întors porumbița şi i-a desfăcut clema de pe picior. A înfăşurat pasărea în pătură şi a legat colțurile, ca să nu scape.

A deşurubat căpăcelul, a scos bilețelul şi s-a holbat la literele fără înțeles.

— Fir-ar să fie!

Tocmai când se pregătea să pună hârtia la loc, a observat jacheta iancheului atârnată în cuier. A scotocit prin ea şi a găsit cărticica de coduri vârâtă în buzunarul de la piept. Când a deschis-o, din ea au căzut mai multe bilețele. Le-a cules de pe jos. Pe măsură ce citea mesajele, o variantă mult diferită față de ce îi citise Ollie, i se urca sângele la cap.

Ducesa a început să se agite. Pătura zvâcnea.

Boar s-a dus într-acolo şi a pus bocancul deasupra umflăturii. Când se pregătea să-şi coboare piciorul, s-a oprit. Deşi avea chef să strivească porumbelul iancheului, s-a aşezat la masă şi a descifrat mesajul. A simțit o arsură în capul pieptului. A mototolit hârtia, a azvârlit-o în soba cu lemne şi a privit-o cum arde. Apoi a luat un creion şi o hârtie. Folosindu-se de cărticica de coduri, a început să scrie.

Capitolul 44
AIRAINES, FRANȚA

Când a cotit pe drumul ce ieşea din sat, lui Ollie a început să-i bată inima nebuneşte. Automobilul mirosea a brânză şi a cărnuri afumate, ca şi cum nazistul îşi petrecuse tot timpul rechiziționând hrana sătenilor înfometați. Şi-a dat seama că Madeleine nu era singura din Airaines pe care naziştii o jecmăneau.

A tot încercat vitezele ca să-şi dea seama cum funcționa schimbătorul străin. *Unde mă duc eu oare? Cât de departe o să ajung?* Când se ducea la aerodrom să culeagă informații, mergea prin pădure de fiecare dată, temându-se că drumurile aveau să fie controlate de Wehrmacht. După trei kilometri, presupunerile lui s-au adeverit şi acum.

Când a luat o curbă, a văzut un soldat neamț care bloca drumul cu ceva care semăna cu o capră de tăiat lemne. Soldatul şi-a ridicat arma.

Cuprins de groază, a scăpat piciorul de pe pedala de accelerație. Pulsul i-a crescut pe măsură ce automobilul încetinea. A luat pistolul lăsat pe locul pasagerului şi l-a vârât sub coapsă.

Cu puşca aşezată pe umăr, soldatul a ieşit în faţa lui.

Mintea lui Ollie a intrat în viteză: *Să mă întorc? Să trec peste barieră?* Şi-a înfundat chipiul pe cap, apoi a strâns mâinile pe volan. Când era gata să apese până la fund pedala de accelerație, soldatul a pus mâna pe baricada improvizată. Ollie era nehotărât, dar atunci a văzut cele două steguleţe fixate pe apărătorile roților. Pânzele roşii cu svastici negre fluturau în vânt. Soldatul a tras bariera, apoi a luat poziția de drepți. Şi-a pus arma la umăr şi cu celălalt braţ întins a executat salutul nazist.

Ollie a privit drept înainte, pentru a evita să-i întâlnească ochii. Când s-a apropiat de soldat, şi-a ridicat brațul, imitându-l, şi atunci a văzut sângele de pe manşetă. I s-a tăiat respirația. Când a trecut prin dreptul lui, şi-a coborât brațul repede. A schimbat viteza şi a accelerat. S-a uitat în oglinda retrovizoare, aşteptându-se să-l vadă ridicând arma. A văzut însă cum bariera se lăsa la loc.

În următoarele două, poate trei minute, drumul a fost liber până când din sens opus s-a apropiat un convoi de camioane ale Wehrmacht-ului. Soldații aşezați pe platforma camioanelor s-au uitat la el în timp ce trecea prin dreptul lor.

Ollie şi-a tras şi mai mult chipiul pe cap, cu speranța că nemții nu aveau să recunoască un băiat american de la țară deghizat în ofițer nazist, sau să observe grămada neobişnuită din spatele său. Curentul stârnit de camioane era gata să-l scoată de pe drum. A redresat volanul şi a simțit că-i curge transpirația pe spate, până să-şi dea seama că era de fapt sângele din tunica lui Dietrich care i se îmbibase în maieu. După ce a trecut şi ultimul camion, a lăsat geamul jos şi a tras aer în piept.

După câțiva kilometri, a intrat pe un câmp gol. Vehiculul se legăna la fiecare hârtoapă. Ollie simțea atunci corpul lui Dietrich săltând pe banchetă.

A mers până la liziera pădurii şi a virat sub un şir de pini. Apăsând tare pe accelerație, a băgat automobilul la adăpostul crengilor din pădure, până când roțile s-au afundat în noroi. A scos cheia din contact şi a ieşit afară. S-a uitat de jur împrejur şi, la vreo patruzeci de metri, a văzut o casă arsă. Acoperişul lipsea, geamurile erau sparte, iar pereții, înnegriți de fum. A tras din spatele automobilului corpul lui Dietrich, care începuse să intre în *rigor mortis*. Pentru că nu a reuşit să-i îndrepte genunchii strânşi la piept, Ollie l-a aşezat pe mantaua de ofițer şi l-a târât aşa peste câmp.

Când s-a apropiat de casă, a zărit o fântână de piatră, înconjurată de buruieni înalte. A tras mai tare. Umărul îi pulsa. Ajuns la fântână, a trebuit să se lase la pământ când a auzit apropiindu-se un vehicul. A închis ochii şi a ascultat cum zgomotul motorului creşte, apoi se îndepărtează.

A răsuflat adânc să mai capete putere, apoi l-a proptit pe Dietrich de zidul fântânii. Fără să se uite la faţa bărbatului, l-a acoperit cu mantaua. Cu spatele încordat, i-a ridicat trupul greoi. S-a opintit cât l-au ținut puterile şi l-a rostogolit pe nazist, cu manta cu tot, în fântână. Se aştepta să audă un pleoscăit, dar a auzit o bufnitură îngrozitoare.

A aruncat înăuntru şi chipiul, şi tunica lui Dietrich. A simțit pe piele muşcătura aerului rece, care l-a făcut să regrete că nu îşi luase jacheta cu el. S-a întors la automobil şi

a rupt nişte crengi de pin ca să-l camufleze. La un moment dat, nemții aveau să descopere maşina şi pe nazist. Cu puțin noroc, putea să pară mâna Rezistenței franceze, nu a unei femei de ispravă care culegea trufe. A scos pistolul din automobil şi l-a vârât la spate sub cureaua pantalonilor. Când lumina zilei a început să pălească, a pornit prin pădure, sperând că o luase în direcția cea bună.

Drumul de întoarcere spre Airaines a fost cu mult mai greu decât toate incursiunile lui de noapte în căutare de informații. Abia scăpase de nazist, când s-a pornit ploaia. Începuse ca o burniță uşoară, dar se preschimbase în lapoviță. Fără haină pe el, se căznea să nu clănțăne din dinți. Norii fumurii acopereau luna şi stelele care abia răsăriseră. Pentru că nu se mai putea orienta, Ollie s-a văzut nevoit să meargă pe marginea drumului. Când zărea apropiindu-se nişte faruri, se lăsa pe burtă după tufişuri, cu ace de gheață înțepându-l în ceafă. După ce treceau camioanele, se ridica şi îşi urma drumul, ştiind că peste câteva minute o să se arunce din nou la pământ.

Drumul era un furnicar de convoaie militare. Fie că naziştii îl căutau pe ofițerul dispărut, fie că Wehrmacht-ul respecta cu strictețe interdicția de circulație după miezul nopții, chiar şi pe o vreme câinoasă. Iar sus, deasupra norilor de furtună, huruiau bombardierele Luftwaffe care îşi vedeau mai departe de misiunea lor nocturnă de a îngenunchea Marea Britanie.

În loc de două ore cât i-ar fi trebuit să se întoarcă, a făcut patru. Când a ajuns la casa lui Madeleine, se lăsase noaptea. Tremura. Hainele ude i se lipiseră pe piele. A ciocănit în uşă cu degetele amorțite de frig. O clipă mai târziu, perdeaua de camuflaj s-a mişcat puțin într-o parte, lăsând să se vadă licărul unei lumânări.

Uşa s-a deschis larg. Madeleine l-a ajutat să intre şi imediat i-a pus o pătură pe umeri.

— Te-a văzut careva? l-a întrebat Boar, aşezat la masă.

Ollie a clătinat din cap. Şi-a strâns mai bine pătura pe lângă el şi s-a uitat la Madeleine, la pata de sânge închegat din părul ei.

— Cum mai e rana de la cap?

Femeia a ridicat din umeri, apoi i-a turnat într-o cană nişte apă caldă din ceainic.

Ollie a luat cana în mâini, lăsând căldura să-i dezghețe degetele. A sorbit din ea, apoi a băgat de seamă că Madeleine stătea cu capul în jos şi nu îşi dezlipea privirea de la duşumea.

— Ce s-a întâmplat?

Buzele lui Madeleine tremurau uşor.

— Pasărea aia a ta s-a întors cât ai fost plecat, a spus Boar.

Ollie a lăsat cana pe masă. Pătura i-a căzut de pe umeri.

— Unde e?

Boar a cules un chiştoc de țigară dintr-o scrumieră.

— Am trimis-o înapoi cu un mesaj prin care am înştiințat RAF de situația noastră.

Ollie a simțit un gol în stomac.

— Nu avea cumva un bilet?

Madeleine a oftat adânc. A scos o bucată de hârtie din dulap şi i-a dat-o lui Ollie.

Ollie a văzut imediat că mesajul era scris pe o hârtie cu antetul Operațiunii Columba.

Dar nu era codificat. Şi nu era scrisul lui Susan. În timp ce citea, un fior l-a străbătut din cap până-n picioare. S-a uitat la Boar. Orbita ochiului bolnav părea umplută cu fum.

— Tu l-ai scris.

Boar s-a încruntat.

— Du-te naibii, iancheule!

Spiritele s-au încins. Ollie a aruncat hârtia, apoi s-a ridicat în picioare şi l-a prins pe locotenent de guler. Boar a sărit în picioare, răsturnând scaunul.

— Nu! a strigat Madeleine.

Ollie voia să-l lovească, dar a auzit un țăcănit, apoi a simțit ceva tare în piept. A coborât privirea şi a văzut pistolul lui Boar.

— Afurisita de pasăre nu m-a lăsat să mă apropii, a spus Boar, împungându-l pe Ollie cu pistolul. Madeleine a prins-o.

Ollie şi-a lăsat brațul jos şi a dus mâna la spate să scoată pistolul nazistului de sub curea.

— Destul! a strigat Madeleine, păşind între ei, ca un arbitru care întrerupe un meci.

Boar a coborât arma.

Cu ochii umezi, Madeleine s-a uitat la Ollie.

— Când m-am întors din sat, l-am găsit pe locotenent încercând să prindă porumbița, care nu îl lăsa să se apropie, a spus ea, punându-şi cu blândețe mâinile pe umerii lui Ollie. Pasărea a venit la mine.

Trupul lui Ollie părea amorțit. A ridicat biletul de jos. Nu se simțea în stare să-l mai citească o dată, aşa că l-a băgat în buzunar. Năucit, a ieşit din casă şi s-a pierdut prin ploaia înghețată.

Capitolul 45
EPPING, ANGLIA

Pământul s-a cutremurat. Una dintre pipele lui Bertie a căzut de pe polița şemineului. După atâtea bombardamente de noapte, Susan se obişnuise cu ele, aşa că s-a mulțumit să ridice pipa de jos, să o şteargă de fustă şi să o pună la loc. Apoi a îngenuncheat lângă Bertie, care stătea moleşit în fotoliu. Susan a luat un şervet umed dintr-un castron de faianță şi l-a şters pe față.

Bertie a deschis ochii obosiți.

— Trebuie să bei ceva, a spus ea.

— Mai târziu.

Când a umezit din nou bucata de pânză în apa din castron, casa a fost scuturată de o detunătură îngrozitoare. Din tavan au căzut bucățele de tencuială. Bertie a tuşit, înecându-se.

— Vreau să te duci în adăpostul de pământ, să dormi acolo, a spus el.

Susan a auzit hârâitul din pieptul lui Bertie. Cu toate pastilele de sulfamidă, uleiul de eucalipt, vizitele zilnice ale doctorului Collins şi orele de stat cu prosopul pe cap deasupra unui vas cu apă fierbinte, starea lui se înrăutățea văzând cu ochii.

— Nu, a spus ea, punându-i compresa pe frunte. Ne-am înțeles să nu mai intrăm acolo niciodată.

— Dar situația e tot mai rea acum, a spus Bertie.

Susan s-a gândit la bombardamente. Luftwaffe ataca Londra în fiecare noapte de mai bine de o lună. Încetase să mai țină socoteala. Oraşul se prăbuşea. Oamenii mureau. Iar inamicul nu dădea nici un semn că ar fi încetinit ritmul. De fapt, atacurile chiar se întețiseră, erau şi mai dese, şi mai nemiloase, de parcă Luftwaffe avea avioane şi bombe fără limită. Veneau întruna. În fiecare noapte. Cu bombe şi mai puternice. Şi aduceau distrugeri tot mai mari. Nu mai citea ziarele, îi era groază de ştirile despre victime, cele mai multe fiind oameni obişnuiți. Îşi făcuse obiceiul să iasă din cameră când Bertie asculta ştirile zilei la radio. Aduse pe undele radiofonice, cuvintele o descurajau, vorbeau despre atrocități de război, şi mai ales îi reaminteau că Ollie rămăsese prins în mijlocul naziştilor. Cel mai probabil, Londra urma să fie bombardată de Hitler fără încetare ca să se predea până în primăvară. Viața, aşa cum o ştia ea, avea să se schimbe atunci pentru totdeauna.

— Nu-i las să mă trimită să dorm într-o gaură în pământ.

Bertie şi-a dat la o parte compresa de pe față şi a aruncat-o în vasul cu apă.

— Vreau să te duci la Northampton, a spus el, luând-o de mână.

Strânsoarea degetelor lui atât de vlăguite i-a pus lui Susan un nod în gât.

— Întotdeauna am fost mândru de tine, a continuat Bertie. Nu-mi pot închipui o nepoată mai minunată decât tine.

Lui Susan i s-au umplut ochii de lacrimi.

— Operațiunea Columba are nevoie de tine, draga mea. Eşti de mai mare folos țării dacă te ocupi de porumbei, în loc să te îngrijeşti de un bătrân puțin răcit.

— Nu vreau să te las singur.

— Nu te rog. Îți cer să pleci, Susan, a spus Bertie şi s-a uitat la ea, pe sub pleoapele umflate de febră.

Susan i-a simțit degetele dându-i drumul. A văzut cum îi cade pe genunchi mâna slăbită, cu venele vineții umflate. Şi-a şters lacrimile pe furiş.

În ultimele două zile, Bertie o îndemnase mereu să plece la Northampton. Cunoscându-l bine, îşi dădea că seama că nu putea să se lase până când nu avea să o ştie în siguranță. Dar cum să îl lase singur? Cine să aibă grijă de el? Cu toate că în ultimul mesaj îi scrisese lui Ollie despre Northampton, Susan nu era încă pregătită să plece. Aici era acasă. Aici era bunicul, aici erau porumbeii. În sinea ei, ştia că trebuie să plece, dar nu astăzi. Nici mâine. Deocamdată, nu putea decât să amâne inevitabilul.

Susan a luat compresa, a stors-o puțin şi a pus-o din nou pe fruntea lui Bertie, simțind

pielea fierbinte.

— Bine, a spus ea. Plec la Northampton când te însănătoşeşti.

Se aşteptase să protesteze. În schimb, bunicul s-a lăsat pe spate în fotoliu şi a întrebat-o:

— Ți-am povestit cum s-au întâlnit părinții tăi?

— Da, a spus Susan zâmbind. Dar îmi place cum povesteşti.

Înconjurată de mirosul slab de eucalipt, accese de tuse şi fornăituri, Susan a ascultat o variantă mult prescurtată a povestirii lui Bertie. O auzise de o sută de ori poate, dar în această seară era ceva diferit. Cuvintele bunicului erau neprețuite, pentru că zilele când avea să-i mai asculte poveştile erau numărate.

Capitolul 46
EPPING, ANGLIA

Un muc de lumânare arunca peste încăpere o lumină roşietică tremurătoare. Susan s-a uitat la Bertie, adormit în fotoliu. Pieptul i se ridica, apoi cobora încet. A oftat adânc. Nu se mişcase de lângă el, îşi petrecuse toată noaptea pe sofa. După ce tuşise îngrozitor o seară întreagă, era mulțumită că putea în sfârşit să se odihnească. Spera şi că trecuse greul bombardamentelor din acea noapte.

În timp ce se chinuia să adoarmă, un fâşâit, ca de veveriță strecurată în pod, a făcut-o să se ridice în capul oaselor. Perna pe care ținuse capul a căzut de pe sofa. Bertie a deschis ochii şi şi-a dres glasul:

— Eşti bine, draga mea?

A făcut semn că da şi a mai aprins o lumânare, încordându-şi auzul. Huruit de explozii în depărtare. Rafale de vânt care făceau să scârțâie casa. Şi, câteva secunde mai târziu, un fâlfâit. Ducesa a coborât fulgerător în sufragerie.

Susan a țâşnit în picioare, nerăbdătoare să-şi țină în brațe porumbița, s-o mângâie pe aripi, să-i încălzească penele. Ca să nu mai repete greşeala de a lăsa deschisă fereastra dormitorului, a luat-o la fugă în sus pe scări şi a închis-o repede ca s-o împiedice să zboare pe neaşteptate. În timp ce alerga pe coridorul de la etaj, s-a gândit cu inima plină de speranță la mesajul lui Ollie. Bătăile inimii i s-au întețit. A coborât în grabă scările şi a rămas încremenită.

A găsit-o pe Ducesa cocoțată pe genunchii lui Bertie. Penajul ei minunat, cândva strălucitor în nuanțele fluorescente de verde şi purpuriu, arăta spălăcit şi fără luciu, ca

argintul patinat. Cu toate că pentru un porumbel era în puterea vârstei, părea vlăguită. Poate era devină lumina lumânării. Sau poate că înfăţişarea obosită a Ducesei reflecta starea proastă a lui Bertie – neras, cu părul murdar şi oasele ascuţite ale umerilor care i se vedeau prin bluza de pijama.

— E istovită, a spus Bertie şi a tuşit în batistă.

Ducesa a clipit din ochi.

— Nici eu nu mă simt bine, i-a spus Bertie porumbiţei.

Susan a ridicat-o încet pe Ducesa, desfăcând cu grijă gheara care se agăţase în pătura lui Bertie. A sărutat-o pe cap, apoi a mângâiat-o pe aripi. Ducesa a închis ochii.

— A îngheţat, a spus Susan.

A început să-i sufle aer cald peste pene. După câteva minute, a băgat de seamă că porumbiţa adormise. Ca să nu o trezească, nu i-a mai desfăcut tubul de la picior, ci doar a scos biletul şi a pus căpăcelul la loc. A aşezat-o cu blândeţe pe genunchii lui Bertie.

— Este prea mult pentru ea, a spus Susan.

Bertie a mângâiat pasărea pe spate cu un deget. Susan s-a uitat lung la porumbiţa epuizată şi la bunicul său, sfârşit de boală. Era hotărâtă să-i pună pe picioare pe amândoi. Pentru început, trebuia să o ţină în casă pe Ducesa mai multe zile înainte de a-i da drumul din nou. Cât despre Bertie, avea să-l trateze cu pastile de sulfamidă şi cu inhalaţii până când infecţia din plămâni dădea înapoi.

A strâns în mână peticul de hârtie răsucit. Mai mult ca oricând, îi lipsea Ollie. Tânjea după cuvintele lui care îi dădeau speranţa că totul va fi bine. Când a desfăcut biletul, a avut un şoc văzând scrisul necunoscut. A luat repede cartea de coduri şi a început să descifreze mesajul.

Susan,
Regret să scriu asta. Am dat piept cu inamicul. Ollie a fugit şi nu s-a mai întors.

— Nu! a strigat Susan.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Bertie, cuprins de tuse.

Susan a clătinat din cap şi a continuat decodificarea. Cu greu a reuşit să se concentreze în timp ce transpunea mesajul.

Cred că a fost capturat. Găsit cartea de coduri în lucrurile lui. Nu mai scrie. Anunţă RAF că încerc să evadez mâine. Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF

— Nu se poate...

I se tăiase respiraţia. Picioarele o lăsaseră.

Bertie şi-a pus ochelarii. Susan i-a întins hârtia, apoi a luat-o pe Ducesa şi a strâns-o la piept. În timp ce Bertie citea mesajul, se ruga în sinea ei să fi înţeles greşit cuvintele după ce undele de şoc ale bombelor îi zgâlţâiseră creierul ca pe un glob de sticlă cu zăpadă. Ştia însă prea bine ce citise. Şi ce însemnau acele cuvinte. Era limpede că

întâmplările de acolo, din Franța, oricare ar fi fost ele, avuseseră urmări tragice.

Nu! Nu Ollie! Groaza i s-a strâns într-un nod în gât. Îi venea să vomite. *Este în viață*, încerca ea să se convingă. *Se va întoarce acasă*. Însă cuvintele de pe bucata aceea de hârtie o spuneau foarte clar. Pierduse orice speranță că avea să se întoarcă la ea. Ollie pierise. A inundat-o un val de singurătate. Cu mintea şi trupul răvăşite, a început să plângă.

Bertie a lăsat încet hârtia jos şi şi-a scos ochelarii. A întins brațele spre ea. Susan i-a dat drumul Ducesei şi s-a cuibărit la pieptul lui.

— Trebuie să ne păstrăm credința că e teafăr, a spus Bertie.

Ducesa se învârtea în cerc pe podea. Susan simțea cum pieptul bunicului tresălta în timp ce căuta să îşi înăbuşe tusea.

— Ce mai putem face?

— Întâi de toate, trimitem mesajul la RAF.

Susan s-a ridicat în picioare şi şi-a şters lacrimile.

— Şi pe urmă?

— Aşteptăm.

— Trebuie să putem face ceva.

— În momentul ăsta, ştim doar că Oliver al nostru este dat dispărut.

La auzul cuvântului *dispărut*, Susan şi-a îngropat fața în mâini.

Ducesa şi-a ridicat capul. S-a apropiat legănându-se de ea şi a ciugulit-o uşor de gleznă. Susan s-a uitat la porumbiță. Ducesa a început să râcâie lemnul cu ghearele. Susan a întins mâna să o ridice de jos, dar Ducesa a fluturat din aripi până la fereastră şi a început să dea cu ciocul în perdeaua de camuflaj.

— Vrea să plece, a spus Bertie.

Ollie nu mai este acolo să primească mesajul. Susan şi-a încleştat mâinile ca să le oprească din tremurat.

Ducesa şi-a întins aripile şi a început să zboare. Mai întâi s-a învârtit prin sufragerie, apoi a țâşnit pe scări. Câteva clipe mai târziu, Susan a auzit-o lovind tare în geamul dormitorului. S-a uitat în sus. Când a încetat zgomotul, s-a gândit că porumbița renunțase, până când a văzut-o năpustindu-se iar spre ei. În loc să se lase jos însă, Ducesa s-a repezit cu capul înainte în perdea.

Susan a scos un strigăt. Ducesa a căzut pe podea.

— Dumnezeule mare! a strigat Bertie.

Susan a alergat să o ridice, dar porumbița a țâşnit în sus bătând din aripi. Apoi s-a năpustit din nou spre fereastră. Auzind zgomotul înfundat făcut de trupul Ducesei în perdea, Susan a început să țipe. Amețită, Ducesa a fluturat o singură aripă şi s-a izbit pieziş de perete.

Susan a prins-o. A luat-o în brațe şi a mângâiat-o pe spate. Atingerile sale nu au făcut însă decât să înrăutățească lucrurile. Porumbița a început să se zbată. A zgâriat-o cu ghearele pe mână.

— Ce este cu tine?

Ducesa a întins gâtul. Aproape o oră s-a străduit Susan să o liniştească. A frecat-o pe aripi, a îmbiat-o cu grăunțe, de care nu s-a atins, şi i-a suflat aer cald peste pene. De

fiecare dată când credea că porumbița se domolise, îi dădea drumul din mâini, doar ca să o vadă căzând iarăşi pe podea, unde îi întinsese o pătură, ca să nu se mai rănească. A încercat chiar să o pună într-un coş luat din hulubărie mai demult. Când s-a văzut închisă, Ducesa a început să-şi lovească aripile de pereții coşului. Neavând de ales, Susan a trebuit să o înfăşoare într-un prosop.

Bertie s-a chinuit să se ridice, iar picioarele slăbite îi tremurau. A luat bastonul, rezemat de şemineu şi acoperit de praf, şi s-a dus şchiopătând lângă Susan. Aşezată pe podea, cu Ducesa înfăşată în braţe, Susan a ridicat privirea spre el. La vederea bunicului, care nu suferea să se folosească de baston, i s-au umezit ochii.

— E neliniştită.

— Trebuie s-o lăsăm să plece, a spus Bertie.

— Bine, dar o să plece iar. Este istovită!

Bertie a tuşit, apoi şi-a tras o clipă sufletul.

— Dacă rămâne aici, o să se rănească.

Susan a simțit că Ducesa se foieşte. Misiunea părea că îi luase mințile porumbiței sale iubite. Cu ochii plini de lacrimi, s-a uitat la Bertie şi a înțeles că nu avea de ales.

Bertie a început să meargă prin sufragerie, oprindu-se de două ori pentru a-şi trage sufletul. Când a ajuns la fereastră, a tras perdeaua de camuflaj şi a desfăcut încuietoarea. Geamul s-a deschis cu un scârțâit.

Aerul rece a părut să o liniştească pe Ducesa. Când a desfăcut cu grijă prosopul, Susan a văzut că-i căzuse o pană din coadă.

Ducesa s-a uitat la ea. Ochii ei aurii străluceau la lumina lumânării.

— Te rog, nu pleca, a spus Susan mângâind-o.

Ducesa a clipit. A zburat în aer, a fluturat des din aripi şi a dispărut în noapte.

Capitolul 47
AIRAINES, FRANȚA

Ritmul de staccato al ploii căzute pe acoperişul şopronului a încetinit până s-a oprit de tot. În frigul înțepător, răsuflarea lui Ollie se preschimba în aburi. Lumina soarelui de dimineață se revărsa prin spărturile din scânduri.

Petrecuse noaptea singur în şopron, în afară de scurta apariție a lui Madeleine. Fără să scoată o vorbă, îi aşezase jacheta pe umeri, lăsase o pătură la picioarele lui şi se întorsese în casă. În orele ce au urmat, a întors pe toate fețele mesajul din bilet. *Boar l-a scris*, îşi

repeta el. Dar un gând nu îi dădea pace deloc, reamintindu-i că Madeleine, şi nu Boar, o luase prima pe Ducesa.

L-a străbătut un fior de neliniște. Şi-a alungat din minte mesajul pentru a se gândi la Susan – la silueta ei expresivă, la curbele desăvârşite ale pomeților. O imagine din excursia lor la Clacton-on-Sea, când Susan îi povestise despre istoria porumbeilor folosiți în vremuri de război şi îl făcuse să-şi dea seama cât de puține lucruri despre zbor ştiau piloții, mai ales cei utilitari, care stropeau cartofi. Felul în care li s-au atins genunchii când erau aşezați pe sofa îi dăduse fiori pe şira spinării, făcându-l să uite, chiar şi pentru câteva clipe, de moartea părinților lui. Îi admirase curajul în timp ce bombele cădeau asupra Londrei, credința ei neclintită că Operațiunea Columba avea să facă posibilă victoria Marii Britanii în război. Şi stăruința sa de a merge mai departe, oricât de rău stăteau lucrurile.

Ollie încerca să rămână la fel de încrezător. În timp ce scotea din jachetă mesajul pentru a-l mai citi o dată, a auzit zgomot de copite. S-a dus la uşa şopronului şi s-a uitat afară printr-o crăpătură. A văzut o căruță mare, trasă de doi măgari zburliți care scoteau fuioare de aburi pe nări. Ținea frâiele un preot, şi-a spus Ollie, judecând după veştmântul cafeniu lung, cu o glugă ce îi acoperea capul.

Uşa casei s-a deschis.

— Locotenente! a strigat Madeleine.

Preotul a tras de frâie. Măgarii au zbierat şi căruța s-a oprit. Ollie a presupus că bărbatul trebuia să fie călăuza cu care vorbise Madeleine, aşa că a ieşit din şopron. Când a ajuns aproape de el, preotul s-a întors şi şi-a dat gluga pe spate, făcându-l pe Ollie să îşi încetinească paşii.

Fața preotului era acoperită pe jumătate, de la ochi în jos, de o mască. Arăta ca un mulaj din aramă vopsit în culoarea pielii, dar cu o nuanță sau două mai deschisă decât pielea neacoperită de pe frunte. Nişte fire de păr, castanii ca şi favoriții lui, erau lipite pentru a închipui o mustață.

Boar s-a dus la uşă, apoi a încremenit. S-a uitat la preot, apoi s-a întors spre Madeleine.

— El este omul nostru?

Madeleine a încuviințat din cap şi s-a dus până la căruță.

— Lucien Belamy, prietenul soțului meu.

Boar şi-a dres glasul.

— Nu mă aşteptam să văd un preot.

— Călugăr, nu preot, l-a corectat Madeleine.

Lucien a lăsat frâiele din mână, s-a dat jos din căruță şi a salutat-o pe Madeleine punându-şi mâna pe umărul ei.

Ollie s-a dus la Lucien.

— Ollie, a spus el, cu mâna întinsă.

Călugărul a şovăit puțin, apoi a dat mâna cu el.

Ollie a observat cicatricile acoperite de solzi groşi de pe braț.

— Ai luptat împreună cu Guillaume în Marele Război?

Lucien a dat din cap.

— Care este planul tău? a întrebat Boar, de la distanță.

Călugărul a ridicat o plăcuță de ardezie, de mărimea unei cărți poştale, care atârna de gâtul lui legată cu o sfoară, şi a mâzgălit ceva pe ea cu o bucată de cretă.

— A făcut un legământ de mutenie, a spus Madeleine.

— Splendid, a gemut Boar.

Lucien a întors plăcuța, pe care se citea: *Monastères*.

— Planul său este să mergeți de la o mănăstire la alta, l-a lămurit Madeleine. Până când ajungeți în *zone libre* şi, de acolo, în Spania.

— Înțelege engleza? a întrebat Boar.

Madeleine a dat din cap că da.

Boar s-a dus şi el lângă Lucien.

— Şi cum ai de gând să ne duci până în Spania?

Lucien a arătat spre căruță.

Boar a scuturat din cap.

— Chiar dacă o umplem cu paie, nemții o să scotocească prin ea, a spus el, aruncând o privire către călugărul cu mască, apoi spre Madeleine. Cu tot respectul, dar ăsta arată de parcă se duce la un amărât de carnaval. Nu face decât să atragă atenția.

— Ăsta are şi el un nume. Lucien, a intervenit Ollie. Şi îşi riscă viața pentru noi.

— Şi din cauza lui, ne împuşcă la primul punct de control, a spus Boar şi s-a frecat la ochiul vătămat, ca şi cum încerca să vadă mai bine.

Lucien s-a urcat în spatele căruței şi s-a târât pe fundul ei până la partea din față. A apucat de un panou şi a tras de el. Peretele fals a lăsat la iveală un spațiu adânc de doar o jumătate de metru, care se întindea pe lățime sub banca pe care stătea el.

— Deşteaptă chestie, a spus Ollie.

S-a uitat la compartimentul ascuns, despărțit în două de o scândură orizontală. Ascunzătoarea era de fapt o ladă, cu mult mai mică decât vizuina de sub duşumea, dar părea să fie destul loc pentru doi bărbați. Ollie s-a urcat în căruță şi s-a târât în jumătatea de jos, cu picioarele ghemuite.

— E ridicol, a spus Boar.

Ollie s-a strecurat afară, apoi s-a dat jos din căruță.

— Merge.

A scos din jachetă pistolul nazistului şi l-a vârât sub curea, în aşa fel încât să-l vadă locotenentul. Vorbind în şoaptă, ca să fie auzit doar de Boar, a spus:

— Dacă ne găsesc aici, o s-o împuşte pe Madeleine. Ne-a ajutat destul.

Boar a făcut o pauză, înainte de a-i răspunde:

— Nu mai spune, iancheule!

Ollie s-a înroşit ca focul. S-a apropiat încet de Boar şi l-a privit în ochiul fără viață.

— Ia-l pe Lucien şi duceți căruța în şopron. Să pui bălegar în partea din spate.

— Lua-te-ar dracu', nenorocitule! a şuierat Boar. Nu primesc ordine de la tine!

— Eu mai am ceva de făcut înainte de a pleca, a spus Ollie înainte ca Boar să-i răspundă şi a intrat în casă.

În bucătărie, a luat un ciocan şi a început să bată în cuie scândurile din duşumea. Auzind paşii lui Madeleine însoțiți de tropăitul lui Louis, a ridicat privirea.

— Dacă vin naziştii, nu vreau să găsească ascunzătoarea, a spus el, potrivind o

scândură.

Madeleine a dat din cap. L-a scărpinat între urechi pe Louis, care a început să dea din codiță.

Ollie a terminat repede de bătut scândurile, apoi a tras masa la loc în mijlocul încăperii.

— *N'abandonnez jamais*, a spus Madeleine.

S-a întors nedumerit în mijlocul încăperii.

— Adică să nu renunți niciodată, a adăugat ea.

Ollie a dat din cap încet. Madeleine îi amintea așa de mult de mama sa.

— Ce-ar fi să vii cu noi, poți să spui că ești tălmaciul lui Lucien. O să fii mai în siguranță în zona liberă.

Madeleine a clătinat din cap.

— Te rog, a insistat Ollie. Vino cu noi.

— Trebuie să-l aștept pe Guillaume al meu, a spus ea, mângâindu-l pe Louis.

Oricât de tare a încercat Ollie să o convingă să plece, Madeleine a rămas neclintită. A înțeles în cele din urmă că era hotărâtă să își aștepte soțul dispărut, chiar dacă naziștii, mergând pe urmele lui Dietrich, aveau să ajungă în cele din urmă la casa ei. În timp ce o conducea până la ușă, lui Ollie îi era limpede că femeia nu se putea răzgândi. Spera doar că osteneala sa de a scăpa de trupul lui Dietrich avea să-i ducă pe naziști departe de Madeleine.

Ajuns afară, a văzut, spre surprinderea sa, că Boar și Lucien umpluseră căruța cu bălegar și cartofi, prea putrezi chiar și pentru Louis.

Boar și-a șters palmele de pantaloni și s-a dus la Madeleine.

— Asta a fost.

Madeleine s-a ridicat pe vârfuri și l-a sărutat pe Boar pe obraji, apoi l-a urmărit cu privirea cum se suie în căruță.

În timp ce Ollie se pregătea să își ia și el rămas bun, un fâlfâit de aripi l-a oprit în loc. Când s-a întors, a văzut-o pe Ducesa la picioarele sale. Porumbița s-a uitat în sus la el și a clipit.

Boar a privit-o uluit. Apoi a strivit cu bocancul un cartof putred căzut pe jos.

Ollie a ridicat-o pe Ducesa și a mângâiat-o pe aripi, după care, ca de obicei, i-a desprins tubul de la picior și l-a deschis. Aproape că i-a stat inima.

— E gol!

Boar și-a încrucișat brațele.

— Cred că este cazul să-mi ceri scuze, iancheule.

Ollie nu l-a băgat în seamă. A mângâiat porumbița, simțind cât de mult slăbise. Penele ei, atât de frumoase cândva, păreau zdrențuite. Ollie și-a spus că era numai din vina sa. Pasărea înfruntase atâtea primejdii ca să-i ducă mesajele. În clipa aceea, îi venea să o ascundă sub jachetă și să o scoată teafără din Franța. Se îndoia însă că o să ajungă în zona liberă, cu atât mai puțin în Marea Britanie. Singura ei șansă de a scăpa cu bine era să zboare înapoi, așa cum o făcuse de atâtea ori.

— Nu pot să te iau cu mine, i-a șoptit el.

Pieptul Ducesei palpita la fiecare respirație. În timp ce o mângâia, lui Ollie i-a zburat

gândul la Susan. L-a cuprins un val de remuşcări. A scos cărticica de coduri din jachetă. Cu ajutorul ei, a scris repede un mesaj pe o bucăţică de hârtie, pe care l-a pus în tub şi a închis căpăcelul.

— Vreau să te odihneşti aici, lângă Madeleine. Apoi să zbori înapoi acasă şi să rămâi acolo.

Ducesa şi-a lăsat căpşorul în jos. Ollie s-a întors la Madeleine.

— E prea slăbită. Porumbeii voiajori de dus-întors n-ar trebui să se hrănească sau să bea apă la destinaţie, dar Ducesa trebuie să prindă putere.

— Hai odată, iancheule! l-a strigat Boar, care se suise în căruţă.

— O să am mare grijă de ea, a spus Madeleine.

— Ştiu.

Când Ollie a vrut să i-o pună în braţe lui Madeleine, Ducesa a ţâşnit în sus. A întins mâinile după ea, dar era prea târziu, degetele i-au atins doar coada. Aripile porumbiţei l-au mângâiat pe faţă. Neajutorat, a urmărit-o cu privirea cum se înalţă în aer deasupra căruţei. A zburat roată deasupra casei şi apoi, încet, s-a ridicat spre văzduh.

— E numai vina mea... a spus Madeleine.

— Nici vorbă. Dacă vrea să zboare, n-o poate opri nimic.

— Se întoarce?

— Nu ştiu.

Ollie s-a uitat după ea până când a dispărut deasupra copacilor, apoi s-a dus la Madeleine. A strâns-o în braţe, apoi a sărutat-o pe obraz.

— *Adieu*, a şoptit ea, ştergându-şi lacrimile.

— N-o să te uit niciodată! a strigat Ollie, în timp ce se urca în căruţă.

S-a strecurat în ladă, după care Boar s-a ghemuit pe scândura de deasupra lui. Ollie a privit cum Lucien închide capacul, cufundându-l în întuneric. O singură rază de lumină mai pătrundea prin crăpătura de lângă genunchi. Când Lucien s-a aşezat în cele din urmă la locul său, căruţa s-a clătinat. O plesnitură de bici. Răgete de măgari. Şi căruţa s-a urnit din loc.

Capitolul 48
ROUEN, FRANŢA

După aproape o oră, căruţa s-a oprit. Fără curentul de aer din timpul mersului, în ladă

a început să se simtă duhoarea de bălegar şi cartofi putrezi. Ollie a auzit cuvinte guturale rostite în limba germană şi i s-a zbârlit părul pe ceafă. *Punct de control? Wehrmacht?* Căruța s-a clătinat când Lucien s-a mişcat pe ladă.

Cineva, pesemne un soldat, a spus ceva, stârnind râsetele camarazilor. Ollie a auzit zgomotul unei mâini rezemate de căruță, la câțiva centimetri de capul său. Şi-a ținut respirația. Se aştepta în orice clipă ca un soldat german să bage de seamă cât de mic este locul ocupat de încărcătură şi să caute sub lada lui Lucien. În schimb, căruța s-a urnit din loc. Măgarii se mişcau fără grabă.

Ollie a simțit o zdruncinătură când au trecut peste o hârtoapă. A închis ochii şi a ascultat tropăitul copitelor. Câteva minute mai târziu, a tresărit ca din somn auzindu-l pe locotenent vorbind cu glas scăzut:

— În armata lui tata erau trăgători buni.

Ollie s-a întors puțin.

— Poftim?

— Ştii, înțeleg ceva germană, a şoptit Boar. Şi vorbeşte încet, iancheule.

Gândurile lui Ollie s-au îndreptat către Lucien. Probabil că ținta comentariului răutăcios al soldatului fusese masca lui făcută să-i ascundă rănile din război. În următoarele ore însă, după ce au trecut cu bine prin încă două bariere, s-a întrebat dacă nu cumva i-a mai ajutat şi altceva în afară de mască. De fiecare dată când erau opriți, Ollie auzea voci de nemți. Pauză. Apoi o smucitură şi zgomotul de copite. O singură dată a auzit un soldat controlând căruța. După zgomotul unei tije de metal care lovea în lemn, a bănuit că soldatul se mulțumise să încerce cu arma căruța doar pe dinafară, ca să nu îşi mânjească puşca sau cizmele cu bălegar.

După ce au călătorit aproape toată ziua, după cum i se părea, căruța s-a oprit. De data asta, în loc de comenzi răstite în germană, l-a auzit pe Lucien urcându-se în spate. Panoul s-a ridicat. Ollie s-a frecat la ochi, chiar dacă soarele apusese deja, şi s-a târât afară. Cu toate că umărul i se vindecase cât de cât, încă îl durea. Se aştepta ca şi glezna să-i dea de furcă odată ce sângele începea să-i curgă din nou în voie.

S-a dat jos din căruță, dar a fost cât pe ce să cadă la pământ. Îl lăsaseră picioarele, de parcă erau anesteziate cu procaină. S-a frecat pe coapse pentru a le dezmorți, şi atunci a observat o zidire de piatră înaltă, care arăta ca o mănăstire. În spate, se vedea un mic cimitir cu lespezi abia ieşite din pământ. Lucien şi Boar s-au îndreptat spre lăcaş, urmați de Ollie, care simțea înțepături în picioare.

Lucien s-a apropiat de intrare, o uşă înaltă, arcuită, făcută din bucăți de lemn vechi încinse cu brâie de fier ruginit. A bătut în uşă, apoi a aruncat o privire spre drum.

Ollie s-a întors. Pe cerul din amurg se profila un şir de copaci cu crengile goale. A văzut ceva mişcare. O adiere de vânt care aducea o duhoare de stârv, mai dezgustătoare decât mirosul din căruță, i-a călăuzit privirea. Doi bărbați şi o femeie, cu trupurile mutilate şi umflate, atârnau de crengile unui stejar uriaş. Frânghii întinse. Gâturi frânte.

— Ah, nu, a şoptit Ollie.

În bătaia vântului, cadavrele au început să se legene. Crengile scârțâiau.

Boar s-a întors spre Lucien.

— Rezistența franceză?

Lucien a dat din cap că da. În timp ce se pregătea să bată din nou, în mijlocul uşii s-a tras un oblon de metal.

Prin deschizătură se uita la el temător un bărbat cu ochelari. Ollie a bănuit că bărbatul îl recunoscuse pe Lucien după masca de aramă, fără îndoială, pentru că oblonul s-a închis la loc. După o clipă, zăvorul a ţăcănit şi uşa s-a deschis larg.

În prag a apărut un călugăr îmbrăcat la fel ca Lucien, dar mult mai în vârstă, judecând după chipul zbârcit şi părul cărunt. I-a lăsat să intre şi apoi a zăvorât uşa. Fără a scoate un cuvânt, l-au urmat în josul unor scări de piatră înguste, cât să treacă umerii laţi ai lui Boar. Odată ajunşi într-o hrubă, călugărul a aprins un felinar cu lumânarea pe care o avea în mână. După câte se părea, fusese cândva beciul mănăstirii, dar acum locul era gol, în afară de nişte saci de iută aruncaţi grămadă pe jos.

Călugărul i-a aruncat o privire lui Lucien, apoi s-a îndepărtat în grabă pe scări.

Lucien a scos tăbliţa de ardezie şi a scris ceva cu creta.

— Trebuie să ai grijă de catâri? l-a întrebat Ollie.

Lucien a dat din cap. A vârât tăbliţa sub sutană şi a plecat.

Boar a luat felinarul de pe pardoseală, a cercetat beciul şi apoi a mers într-un colţ. Peste zi, abia dacă schimbaseră un cuvânt-două, ceea ce nu îl deranjase pe Ollie. Pentru că locotenentul alesese să stea în celălalt colţ, Ollie a tras concluzia că nici Boar nu mai avea chef să stea lângă el, aşa că a aşternut pe lespezile de piatră câţiva saci şi s-a întins să se odihnească.

Cam după o oră, Lucien s-a întors cu o baghetă mică de pâine şi un urcior cu apă pe care Boar l-a luat imediat şi a băut cu sete din el, apoi l-a pus pe pardoseală.

Ollie a ridicat urciorul de jos şi a băut din apa rece de izvor, plină de minerale. Când a terminat, a văzut că Lucien rupsese pâinea în trei.

— Unde suntem? a întrebat Boar.

Lucien a scuturat din cap.

— E mai bine să nu ştim, aşa-i?

Lucien a încuviinţat.

— Mi se pare corect, a spus Boar şi a muşcat din pâine.

Ollie a început să mestece din bucata primită, dar a băgat de seamă că Lucien, în loc să mănânce, a pus partea sa în buzunar şi a început să-şi pregătească un culcuş din sacii rămaşi. Ollie se aşteptase ca Lucien să doarmă alături de ceilalţi călugări, dar poate că acele trupuri, legănate de vânt la o aruncătură de băţ de mănăstire, îi reaminteau de fiecare dată cum îi tratau naziştii pe luptătorii din Rezistenţă. Era mai sigur, şi-a spus el, ca vieţuitorii din mănăstire să aibă cât mai puţin de-a face cu Lucien, ori să-i ceară să stea cu ochii pe oaspeţii aduşi pe furiş.

Boar şi-a terminat pâinea, şi-a ales un loc pe pardoseală, s-a întins pe spate şi a închis ochii.

Lucien a stins felinarul. Beciul s-a cufundat în întuneric.

Ollie s-a ghemuit pe saci şi a încercat să doarmă, dar cum stătea pe o parte, simţea în coaste cărticica de coduri în care pusese mesajele de la Susan, şi se gândea iar şi iar cum ar fi fost să fie împreună. Şi-a petrecut următoarele câteva ceasuri întorcând pe toate părţile lucrurile pe care le-ar fi putut face pentru a schimba cursul întâmplărilor.

Târziu în noapte, Ollie s-a trezit la zgomotul unui chibrit scăpărat. A deschis ochii şi l-a văzut pe Lucien cum aprinde felinarul şi apoi micşorează fitilul pentru a face lumina mai slabă. Călugărul şi-a scos bucata de pâine, a înmuiat-o în apă din urcior şi a terciuit-o în palmă. Ollie şi-a spus că era o oră cam târzie pentru a mânca, mai ales că felul în care o făcea părea cam ciudat. Tocmai când se pregătea să se întoarcă pe partea cealaltă, Lucien şi-a scos masca. Ollie s-a înfiorat.

Partea de jos a feţei lui Lucien nu doar că era desfigurată. Lipsea cu totul. Spulberată. Acolo unde trebuia să fie gura, era o gaură căscată. Fără limbă. Din falca de sus atârnau, nefolositori, câţiva dinţi.

Ollie a privit cum Lucien pune un cocoloş în spărtură, ia o gură de apă din urcior şi apoi azvârle capul pe spate. Apa a gâlgâit în gâtlej.

Ollie ştia că Lucien îşi ascundea în spatele măştii rănile din război. Poate arsurile. Un chip schilodit. Dar nu îşi închipuise niciodată că se putea trăi cu asemenea răni înspăimântătoare. Apoi, deodată, a înţeles că Lucien îşi scotea masca la fiecare punct de control, folosindu-se de faţa pocită pentru a distrage atenţia santinelelor. Şi-a amintit vorbele soldatului de la primul post de control: *În armata lui tata erau trăgători buni*. L-a cuprins furia.

Lucien a mai înghiţit nişte pâine terciuită şi beciul s-a umplut de bolboroseli.

Ollie s-a întors încet, ca să nu îl tulbure pe Lucien, şi atunci l-a văzut pe Boar, care nu dormea nici el. Se holba uluit.

Capitolul 49
EPPING, ANGLIA

Susan a pus mâna pe fruntea lui Bertie. Fierbinţeala pe care a simţit-o i-a înmuiat picioarele. *Aveam o păsărea, pe numele ei Enza*. Când s-a repezit să deschidă flaconul, mâna i-a tremurat şi pilulele de sulfamidă s-au împrăştiat pe jos.

Bertie, prea slăbit pentru a duce mâna la gură, a tuşit gros, dând afară toată mizeria din piept. Batista a rămas pe măsuţă, ca un milieu murdar.

Am deschis fereastra, şi... Susan şi-a muşcat buza, încercând să înăbuşe cântecelul care i se învârtea în minte. A adunat pilulele şi i-a pus una în gură. Mâna îi tremura când i-a dus paharul la buze. Bertie s-a înecat. Apa i-a curs pe bărbie. A reuşit să înghită doctoria abia la a doua încercare.

S-a uitat lung la bunicul întins în aşternutul improvizat pe sofa, prea suferind ca să

stea în fotoliu. Îşi dorea cu disperare să se poată face ceva pentru Bertie. O doctorie-minune. O intervenție divină. Orice altceva în afară de vizitele zilnice ale doctorului Collins, care venea să-i asculte pieptul. De fiecare dată când scotea stetoscopul, le amintea că paturile din spital erau pline până la refuz cu pacienți răniți aduşi de la Londra şi că lui Bertie îi era mai bine acasă, unde primea exact îngrijirea de care avea nevoie. Doctorul era bine intenționat, dar Susan se îndoia de buna lui judecată când vedea în ce hal se găsea Bertie. Avea remuşcări că nu făcuse mai mult pentru el.

— Soldații? a şoptit Bertie.

Susan a avut o strângere de inimă când i-a auzit glasul stins.

— Şi-au luat lucrurile azi după-masă.

A luat o bucată de pânză şi a înmuiat-o în vasul cu apă. În timp ce îl ştergea pe față, s-a gândit la soldații care încărcaseră cortul şi echipamentele în camion, apoi plecaseră din curte. Se duceau la o altă misiune. I se părea firesc. La urma urmei, nu mai aveau ce face acolo, hulubăriile erau goale şi de mai bine de o săptămână nici un porumbel nu se mai întorsese din Franța. Şi nici Ducesa.

— Nu se mai întoarce, nu-i aşa? a întrebat Susan, gândind cu glas tare.

Bertie şi-a scos mâna de sub pătură şi Susan i-a strâns degetele.

Trecuseră nouă zile de când Ducesa îşi luase zborul. După ani de zile în care pregătise porumbei voiajori alături de Bertie, ştia prea bine că un porumbel era ca şi mort dacă nu apărea după o zi sau două.

— Northampton, a şoptit Bertie, aproape imperceptibil.

— Nu plec de lângă tine, a spus ea hotărât. Cei de la Serviciul pentru porumbei pot să mai aştepte.

Bătrânul a clipit, cu ochii umflați şi injectați.

— Nu mă mai fac bine.

Susan a simțit fiori reci pe şira spinării.

— Promite-mi că te duci acolo, a spus el şi s-a oprit să-şi tragă sufletul, apoi şi-a umezit cu limba buzele crăpate.

— Mai întâi trebuie să te pui pe picioare.

Bertie a tuşit, apoi a clătinat din cap fără vlagă.

Ei i s-au umezit ochii. L-a mângâiat pe brațul slab şi uscat, ca o ramură de salcie.

Bertie şi-a tras sufletul cu greu.

— Fii tare ca oul, draga mea.

Capitolul 50
EPPING, ANGLIA

Susan s-a dus la telefon, dar liniile erau moarte, la fel ca în ultimele trei zile. Dincolo de perdea, soarele la apus colorase cerul în violet. La orizont se vedea o dâră de lumină roşie scăpătând. Era ora când se stingeau luminile. Prea târziu să se mai aventureze afară, dar nu îi păsa. Starea lui Bertie se înrăutăţise şi era hotărâtă să ia lucrurile pe cont propriu.

— Mă duc să pregătesc camioneta, a spus ea, luând haina din cuier. Mergem la spital, la St. Margaret.

Bertie a ridicat puţin pleoapele. A vrut să apună ceva, dar a scos doar un şuier.

Susan tocmai îşi încheia haina când s-au auzit sirenele. Vuietul groaznic i-a ridicat părul de pe ceafă. S-a năpustit afară, fără să mai închidă uşa. Când a ajuns la camionetă, a coborât panoul din spate, ştiind că Bertie era prea slăbit ca să stea în cabină.

Sirenele urlau. Şi-a ridicat privirea spre cer, unde se intersectau luminile proiectoarelor, apoi şi-a întors atenţia spre maşină. Se gândea cu febrilitate cum să-i facă un culcuş acolo. *Pături? Perne?* Deodată, şi-a amintit de paturile de campanie din adăpostul de pământ. Când s-a întors, s-a dezlănţuit tirul antiaerian. A tresărit şi şi-a astupat urechile.

Bubuitul tunurilor zguduia pământul. S-a uitat în sus. Vedea lumini care sclipeau, anunţând apropierea bombardierelor Luftwaffe. Huruitul metalic al motoarelor se întetea. Şi-a înghiţit nodul din gât şi a fugit spre adăpost.

Nişte proiectile au explodat în apropiere. I-au zvâcnit timpanele. A luat-o la goană şi mai tare.

Când a ajuns la adăpost, a izbit uşa în lături şi s-a repezit înăuntru. Pe întuneric, s-a împiedicat de ceva şi a căzut la pământ. A răscolit printre lucruri pe bâjbâite şi a dat peste piciorul de lemn al unui pat, folosit cu luni în urmă, când aviaţia germană îşi începuse bombardamentele de noapte. A târât patul afară şi a încremenit.

La peste patru mii de metri deasupra ei, un pilot german era disperat să redreseze manşa dublă a bombardierului Heinkel. Cu şase luni în urmă, terminase antrenamentul de zbor la baza aeriană de la Fürstenfeldbruck. Cu doar şase minute mai devreme, preluase poziţia de comandant de escadrilă după ce bombardierul din fruntea formaţiei fusese lovit din plin şi se făcuse bucăţi la traversarea liniei de coastă.

Avionul a fost lovit de rundele de explozii. Şrapnelele i-au ciuruit aripile. Fasciculul unui proiector a măturat geamul carlingii. Cu fruntea scăldată de sudoare, pilotul, speriat şi confuz, a crezut că tirul antiaerian venea dinspre Londra. Sau poate era nerăbdător să scape de bombe cât mai repede. Oricum, a apăsat comanda. Bombele au căzut din avion. Celelalte aparate de zbor din escadrilă au dat şi ele drumul încărcăturii. Douăzeci şi două de tone de explozibili s-au năpustit spre pământ.

Susan rămăsese ţintuită pe loc de zgomotul strident ce răzbătea deasupra corului ameninţător al tunurilor antiaeriene. Sute de ţiuituri. Le mai auzise şi înainte, dar numai de la depărtare. Acum se auzeau altfel. Mai tare. Mai aproape. I s-a înmuiat tot trupul. Fără putere, a dat drumul patului şi a căzut în genunchi. În clipa aceea, prin minte i-au trecut în fugă gânduri despre un viitor care nu avea să mai vină. Şi-a încleştat mâinile şi s-a pregătit pentru lovitură.

Capitolul 51
ASCAIN, FRANȚA

Ollie s-a trezit. A tras adânc aer în piept, apoi l-a dat încet afară. S-a uitat prin cămăruța în care dormise. Strălucirea lunii se revărsa printre perdele, luminând pereții goi dați cu var. Într-un colț, era înghesuit un birouaş de lemn pe care nu se vedea nimic. Patul era şi el prea mic, îi atârnau picioarele în afară. În aer plutea mirosul de lemn vechi şi de lumânare. Boar şi Lucien dormeau undeva pe coridorul care dădea spre chiliile călugărilor. A închis ochii şi a încercat să se odihnească, dar îl încerca o stare de neliniște.

De două săptămâni şi trei zile erau tot pe drum. Ziua, el şi Boar stăteau ascunşi în spatele peretelui fals al căruței, înghesuiți ca nişte contorsionişti. Noaptea, înțepeniți şi cu dureri în tot corpul, erau ascunşi de către Lucien în vreo mănăstire, biserică sau abație. De cele mai multe ori, dormeau în vreun grajd sau beci. Noaptea asta însă, singur în cameră, Ollie se bucura de luxul unui pat adevărat. Cu toate că avea un locşor cald, nu-şi găsea liniştea. Poate din pricina zgomotului făcut de patrulele nemțeşti, sau poate pentru că urmau să pornească în ultima şi cea mai periculoasă parte a călătoriei. În sinea sa, ştia de ce nu reuşea să doarmă, aşa că s-a ridicat din pat, şi-a pus ghetele şi s-a furişat afară din cameră.

Tiptil, a străbătut coridorul cufundat în întuneric, cu grijă să nu îi tulbure pe călugării adormiți din chilii. S-a oprit când a văzut licărul care venea dinspre colonada ce lega chiliile de naosul bisericii. Deasupra se arcuia o boltă medievală; iar un şir de vitralii strălucea stins. S-a aşezat pe pardoseala de piatră şi a privit lung imaginile alcătuite din fărâme de sticlă aurie, roşie, verde şi purpurie. Închipuiau o grădină. Bănuia că figurile îngereşti şi grădina bogată în copaci şi flori slujeau ca să le reamintească preoților şi călugărilor, în fiece ceas, de făgăduința raiului care îi aştepta la sfârşitul vieții lor pe pământ.

— Lumea se prăbuşeşte, a răsunat glasul lui Ollie sub boltă, şi voi nu faceți nimic.

I-a privit pe îngerii care se uitau în depărtare, de parcă nici nu îl luau în seamă. Sau poate se simțeau jigniți. Şi-a trecut mâinile prin părul neîngrijit şi a rămas acolo, cu capul pe genunchi, mai bine de un ceas, aşteptând o revelație. În zadar. S-a întors în cameră, unde i-a găsit pe Boar şi Lucien în picioare.

— Plecăm, iancheule, a spus Boar, care stătea în fața uşii sale. Am face bine să pornim la drum înainte de răsărit.

Ollie şi-a luat jacheta din cameră şi s-a întors în hol. S-a dus apoi la Lucien, care ținea ridicată tăblița de ardezie pe care desenase cu creta o hartă. O linie în zigzag pentru granița muntoasă dintre Franța şi Spania. O linie mai groasă, pe care scria Bidasoa, îi părea lui Ollie un râu. Mai erau şi două puncte: Ascain, satul unde se aflau acum, şi Ergoien, Spania, unde Lucien vorbise fără îndoială să fie adăpostiți într-o altă biserică, până când puteau fi duşi pe ascuns la un consulat britanic sau la o ambasadă a Statelor Unite. Ollie a dat din cap, ca să-i arate călugărului că a înțeles.

— Ai făcut o treabă bună, Lucien, a spus Boar.

Ochii din spatele măştii au clipit. Lucien a şters tăblița cu mâneca, apoi a ascuns-o sub sutană.

Când au ieşit din mănăstire, Ollie a băgat de seamă că biserica era tăcută. La sosirea lor, cu o seară înainte, călugării se împrăştiaseră ca potârnichile, cu toate că acceptaseră să-i primească. Şi-i imagina strecurându-se afară din chilii pentru a-şi continua treburile de peste zi imediat ce îi vedeau plecați. *Pretind că nu au avut de-a face cu duşmanii nemților, aşa e cel mai bine.*

Aerul rece de afară l-a plesnit în obraz. Şi-a suflat în mâini să le încălzească şi atunci a văzut căruța fără măgari. Animalele îşi făcuseră datoria şi acum erau adăpostite în grajd.

De aici încolo urmau să meargă pe jos. Ollie s-a uitat spre sud şi a văzut silueta munților profilându-se pe cerul presărat cu stele. Pirineii.

În timp ce se strecurau afară din sat, Ollie s-a gândit la toată călătoria lor de până atunci. Lucien se dăduse peste cap să ocolească punctele de control alegând drumuri lăturalnice. Dar pe măsură ce se apropiau de coastă prezența soldaților nemți era tot mai numeroasă; au urmat apoi huruitul tancurilor şi bâzâitul avioanelor. Ținuseră mereu direcția spre miazăzi, ajutați de rețeaua catolică a lui Lucien – Tours, Poitiers, Bordeaux, Dax, Anglet şi Ascain, pe care tocmai îl părăsiseră. Acum, umbrela protectoare a Bisericii se închisese în urma lor. În față, pe drumul lor spre libertate îi aştepta un urcuş istovitor de şaptesprezece ore prin munți – asta numai dacă reuşeau să scape de patrulele spaniole care, după spusele lui Boar, aveau să-i arunce în închisoare pentru trecerea ilegală a frontierei.

Când au ajuns la poalele muntelui, au simțit un aer jilav. Norii groşi care se strânseseră acopereau luna. La început au suit printre păduri dese de pini. Mirosul acelor zdrobite sub picioare care îi amintea lui Ollie de ținutul său natal i-a dat energie pentru o bună bucată de drum. Apoi au urcat prin neguri. Lucien, care le arăta drumul, dispărea şi reapărea din cețuri ca o nălucă.

După două ore de mers, a început să plouă. Pinii rămăseseră în urmă, lăsându-i fără apărare împotriva vântului. Rafalele umede îl plesneau pe Ollie peste față. Hainele i se udaseră. A început să tremure. De ghete i se prindeau bulgări mari de noroi. Pe măsură ce aerul se rarefia, se chinuia tot mai mult să-şi ridice picioarele. Îi venea greu să țină pasul cu Boar şi Lucien. Săptămânile în care stătuse ghemuit în căruță, dar mai ales glezna care nu se vindecase de tot, îşi spuneau cuvântul.

— Dă-i bătaie, iancheule, a spus Boar, uitându-se peste umăr.

Ollie s-a oprit să-şi tragă sufletul, apoi a continuat să urce.

După câteva minute, din munte s-au înălțat nişte pante abrupte. Drumeagul s-a subțiat

într-o cărăruie îngustă. Glezna a început să i se umfle şi nu mai încăpea în gheată. Odată cu venirea zorilor, a început să toarne cu găleata. Stropii mari îl biciuiau pe piele. În lipsa copacilor care să le ofere ceva adăpost, Lucien s-a oprit sub o streaşină de piatră şi a scos sacul pe care îl căra cu el.

Boar s-a trântit pe pământ şi s-a şters de apă pe faţă. Ollie s-a aşezat şi el, uitându-se jos în vale. Urcaseră ore întregi şerpuind pe coasta muntelui, dar nu făcuseră nici jumătate de drum. A apăsat pe glezna umflată, încercând să-şi alunge temerile. *O să înfrunt ploaia. O să mă târăsc dacă e nevoie. Orice-ar fi, numai să ajung acasă.*

Lucien a desfăcut sacul, a deschis o gamelă şi i-a întins-o lui Ollie. După ce a băut o duşcă de apă, Ollie i-a dat-o mai departe lui Boar.

Călugărul a mai scos din sac o fâşie de carne făcută sul. A pus-o pe o stâncă, a tăiat-o în trei cu un briceag mic şi a dat fiecăruia câte o bucată.

Ollie s-a uitat la partea sa. Părea a fi carne de oaie fiartă cu lână cu tot. Călugării din Ascain, sau poate din Dax, pesemne că o pregătiseră în grabă, dat fiind că era cenuşie, plină de grăsime şi părea stricată. Chiar dacă arăta respingător, trebuia să o mănânce, ca să prindă destulă putere pentru încă douăsprezece ore de urcuş. Se pregătea să muşte din bucata îmblănită când l-a văzut pe Lucien îndepărtându-se ca de obicei, ca să mănânce singur.

Boar a oftat, şi-a pus bucata lui deoparte şi s-a sculat de jos. S-a dus la Lucien, care se aşezase pe un bolovan, cu gluga trasă peste cap.

— Vino să stai cu noi.

Călugărul şi-a ridicat privirea.

— Vrei să mă laşi iar să mănânc singur cu iancheul ăsta? a spus Boar, cu faţa bătută de ploaie. Mă simt mai bine în tovărăşia ta.

De pe masca de aramă a lui Lucien se prelingeau picături de apă.

— Pe mine nu mă deranjează. Eu nu mă sinchisesc de-aşa ceva, a continuat Boar şi s-a frecat la ochiul mort.

Lucien a şovăit câteva clipe, apoi s-a ridicat în picioare şi l-a urmat pe Boar.

Ollie s-a uitat la cei doi care se apropiau de adăpost.

— L-am rugat pe Lucien să stea cu noi, a spus Boar.

Ollie a dat din cap. Cu două săptămâni în urmă, gestul lui Boar l-ar fi luat prin surprindere. Însă, după drumul făcut alături de călugăr, Boar se îmblânzise oarecum. Era convins că locotenen-tul pricepuse că un ochi pierdut, chiar dacă însemna sfârşitul carierei sale de pilot, era nimic în comparaţie cu faţa îngrozitor de desfigurată a lui Lucien. Mai mult, Lucien îi arătase lui Boar – şi lui Ollie, de altfel – că puteai să intri în luptă chiar dacă erai beteag.

Boar a smuls un fir de blană din bucata de oaie şi a muşcat din ea.

Lucien s-a întors cu spatele şi a dat jos masca. Şi-a mărunţit porţia de carne, apoi a băgat câte o fărâmă în ceea ce îi rămăsese din gură şi a înghiţit-o cu apă. La mult timp după ce Ollie şi Boar terminaseră de mâncat, Lucien se chinuia încă să dumice mâncarea, ca un pacient care trebuie să dea pe gât un pumn de pastile.

Când a terminat, Lucien a dus mâna la mască.

— N-ai de ce s-o mai porţi, a spus Ollie. Doar dacă-ţi ţine de cald.

Lucien a aruncat o privire peste umăr.

— Nu-i nevoie, a întărit Boar.

Călugărul s-a gândit puțin, apoi a pus masca în sac.

Au adunat rămăşiţele de carne, ba chiar şi bucăţile de piele mestecată, şi le-au aruncat în sacul călugărului. Lui Ollie, cel puțin, îi era clar că Lucien nu voia să lase nici o urmă.

Au mai urcat o oră. La fiecare pas, lui Ollie i se părea că panta muntelui era tot mai abruptă. Muşchii coapsei îi ardeau. Glezna îi zvâcnea. Cu toată durerea, nu voia să se lase. Se forța să urce, pas cu pas. Ploaia a început să se domolească şi negura s-a ridicat. Ollie a răsuflat uşurat când Lucien s-a oprit să se odihnească înainte de a porni pe cărarea plină de stânci din față.

Boar, care mergea înaintea lui Ollie, s-a oprit şi el să-şi tragă sufletul. Lucien s-a uitat în jos la Ollie şi i-a făcut semn cu brațul ridicat.

Ollie şi-a masat piciorul, uitându-se la el. A văzut un soi de linişte pe chipul desfigurat al lui Lucien, care scăpase de povara de a şi-l ascunde. Sclipirea din ochii bărbatului l-a făcut să creadă că era un zâmbet victorios, chiar dacă războiul îl lăsase fără falcă. Ollie a tras adânc aer în piept. A dat din cap şi, drept răspuns, a ridicat şi el brațul.

Din senin, s-a auzit un pocnet. Ollie a tresărit.

Călugărul şi-a dus mâna la piept. Printre degete a țâşnit sânge. Ollie s-a cățărat în grabă până la el, dar o altă împuşcătură l-a făcut să se arunce la pământ. Zgomotul a răsunat în toată valea.

Boar, care se trântise deja pe spate, şi-a smuls pistolul din haina desfăcută în grabă.

Lucien s-a prăbuşit la pământ.

Un glonț a ricoşat pe lângă urechea lui Ollie, împroşcându-l cu pietriş în obraz. A început să se cațăre până la Lucien.

Boar a tras două gloanțe în vale.

Ollie a târât trupul moale al lui Lucien până în spatele unei stânci. Când l-a lăsat acolo pe pământ, a văzut o patrulă de şase sau şapte soldați nemți aflați la vreo treizeci de metri în vale. A scos pistolul lui Dietrich din buzunar, s-a ridicat în picioare şi a apăsat pe trăgaci, dar arma avea piedica pusă. În acel moment, un glonț i-a vâjâit pe lângă ureche. Pulsul i-a luat-o razna. A tras piedica, a ochit, dar n-a nimerit.

Boar a coborât în fugă panta, stârnind pietre mai mici care au alunecat la vale. A tras un foc. Apoi altul. Un glonț l-a nimerit în genunchi. Când piciorul drept i s-a frânt ca secerat, a urlat de durere.

La vreo zece metri, un soldat german urca panta spre el. Ollie a tras. Bărbatul s-a îndoit pe spate şi a căzut. Căştile nemțeşti s-au întors când camaradul lor a început să se rostogolească la vale.

Ollie a alergat spre Boar. Când l-a apucat de gulerul hainei să-l tragă de acolo, un alt glonț l-a nimerit pe locotenent în coapsă. Boar a scos un răcnet. Amândoi au căzut în spatele stâncii. Ollie a început să tragă în neştire, silindu-i pe soldați să se retragă la adăpost. L-a rostogolit pe Lucien pe spate, ştiind deja că nu mai era nimic de făcut. Avea pupilele dilatate. În piept i se căsca o gaură cât o monedă.

— Nemernicii, a scrâşnit Boar, încleştându-şi mâna de sutana lui Lucien.

Ollie a văzut că genunchiul locotenentului sângera.

— Câți? a întrebat Boar gâfâind.

A aruncat o privire pe după stâncă şi, imediat, gloanțele au început să țiuie deasupra lui. S-a tras repede înapoi.

— Şase sau şapte.

Cu degetele pline de sânge, locotenentul a numărat gloanțele din armă. Apoi a scos încă o rezervă de la centură.

Ollie a sfâşiat o bucată de căptuşeală din rasa lui Lucien. A înfăşurat-o pe piciorul lui Boar, peste aşchiile de os care ieşiseră prin pantalon. Boar a apucat fâşia de stofă. Când şi-a strâns garoul improvizat, s-a strâmbat de durere. Ollie s-a târât până la marginea stâncii, de unde a auzit comenzile în germană. S-a uitat în vale şi a descoperit încă o patrulă care urca spre ei. Adrenalina i-a crescut pe loc.

— Mai vin şi alții.

— Câți? a întrebat Boar şi s-a tras spre Ollie.

— Zece, a spus Ollie şi s-a uitat la pistol, regretând că nu luase şi muniția din automobilul lui Dietrich.

Boar a aruncat o privire spre vale.

— Fir-ar afurisiți să fie!

Ollie s-a uitat la vârful muntelui acoperit de zăpadă.

— Singura scăpare este în sus şi peste culme.

Locotenentul s-a ridicat cu greutate în picioare şi a tras două focuri. Ollie a auzit un strigăt, apoi o mitralieră a început să împroaşte gloanțe în stâncă.

Boar s-a prăbuşit la pământ. Cu vocea gâtuită, a îndreptat degetul plin de sânge spre Ollie.

— Dă-mi pistolul.

— Nu! Mai am câteva gloanțe pe care vreau să le descarc în ăştia.

Când a mai aruncat o privire pe lângă stâncă, a văzut soldații înconjurându-i. Şi mai aproape. Nici zece metri.

— Nu cred c-ai înțeles, iancheule, a spus Boar, gâfâind ca un câine hăituit.

Ollie s-a pregătit să tragă din nou.

— Ollie...

La auzul numelui său rostit de locotenent, Ollie a rămas în cumpănă. S-a uitat la Boar şi la pantalonii lui îmbibați de sânge.

— Îți dau o şansă de scăpare, a spus Boar, strângând mai tare garoul.

— Vreau să lupt până la capăt, a spus Ollie, întorcându-se să țintească inamicul, când a auzit un țăcănit.

— Dă-mi arma! a spus Boar, cu pistolul la tâmpla lui.

Ollie a încremenit. Mitraliera trăgea în stâncă, împroşcându-i bucăți de piatră în păr.

— Amândoi ştim că nu mai scap cu viață de aici, a spus Boar. Dacă vrei să rămâi, apăs pe trăgaci. Oricum o să mori când rămâi fără gloanțe.

— De ce faci asta?

Boar s-a aplecat în față şi i-a smuls arma din mână. S-a uitat în încărcător, apoi l-a închis cu zgomot.

— Trebuie să închei nişte socoteli.

Ollie a auzit pietrele rostogolindu-se. Soldații se apropiau de ei.

— Despre ce naiba vorbeşti?

Boar s-a strâmbat de durere în timp ce încerca să stea rezemat de stâncă.

— O să pricepi după ce te cari de-aici.

— Nu e bine aşa.

Locotenentul şi-a scos de la gât lanțul cu plăcuțele de identificare şi i le-a azvârlit lui Ollie.

— Pleacă, până nu mă răzgândesc!

Buimăcit, Ollie a privit cu ochii măriți de groază cum Boar se întinde peste stâncă şi începe să tragă. S-au auzit strigăte de agonie.

Când a înțeles că era cu adevărat ultima lui şansă, Ollie şi-a revenit din uluială şi a pornit să urce. Imediat a început să-l doară glezna. Ghetele îi alunecau pe grohotiş. Gloanțele rupeau bucăți colțuroase din stâncă. S-a cățărat cu mâinile goale, zdrelindu-şi palmele.

Boar a mai tras un foc. Apoi s-a auzit o ploaie de împuşcături în timp ce soldații Wehrmacht-ului îl încercuiau.

Ollie s-a trântit în spatele unei lespezi, şi-a umplut plămânii cu aer, apoi a țâşnit în sus. De fiecare dată când Boar trăgea un foc, Ollie avea câteva secunde în care putea să urce în siguranță. De patru ori a repetat figura, până când a ajuns la o cărare ce ducea spre vârf, ieşind astfel din bătaia puştilor nemțeşti. S-a cățărat mai departe. După un timp, s-a împiedicat şi a căzut. S-a luptat să respire în aerul tot mai rarefiat. Pieptul îl durea la fiecare mişcare. Se lăsa frigul. Fără să-i pese, a continuat urcuşul neabătut până când ploaia s-a schimbat în lapoviță, apoi în ninsoare.

Ajuns în cele din urmă în vârf, Ollie s-a prăbuşit la pământ. Gheața l-a zgâriat pe față. Când s-a întors pe spate, a auzit un foc de pistol, urmat de răpăitul unei mitraliere. Apoi s-a făcut linişte.

Capitolul 52
MUNȚII PIRINEI

Coborârea a fost mult mai obositoare pentru Ollie decât urcarea. Era sigur că patrulele germane erau în continuare pe urmele sale, aşa că a pornit la vale fără să se mai uite pe unde calcă. Când a ajuns la un pod de calcar, a alunecat pe gheață şi a căzut pe spate. Hainele ude l-au făcut să prindă viteză pe povârnişul acoperit de lapoviță. Dând din

picioare, a reuşit să se rostogolească pe burtă. A încercat cu disperare să se agațe de vreun colț de stâncă, dar a alunecat şi mai repede. Pietrele i-au intrat în mâini. A căutat să se proptească în degetele de la picioare, dar i-au plesnit şireturile de la ghete. A reuşit să se oprească. A tras aer în piept şi s-a ridicat anevoie în picioare la câțiva centimetri de marginea unei prăpăstii. Timpanele îi zvâcneau. Când a aruncat o privire în jos, a văzut că avea două degete strâmbate. Cu mâna înțepenită de frig, le-a îndreptat, simțind imediat o durere ascuțită în braț.

Nu se vedea nici o cărare. Ollie a străbătut întinderile de piatră şi povârnişurile repezi. Pe măsură ce cobora, aerul era mai uşor de respirat. Trupul lui însă era făcut zob. La fiecare mişcare simțea crampe îngrozitoare în muşchii slăbiți de cât stătuse chircit în ultimele săptămâni. A trebuit să se oprească, rezemându-se de un bolovan. Respira cu greutate. Când s-a uitat înapoi spre vârf, a văzut mişcare. Şi-a încordat privirile şi a zărit doi nemți care coborau creasta. Erau la câteva sute de metri, prea departe să-l nimerească cu gloanțe. Mergeau însă grăbiți, aproape de două ori mai repede decât o făcuse el. S-a ghemuit, sperând că nu îl zăriseră. Câteva secunde mai târziu, în vale a răsunat o împuşcătură care l-a făcut să plece de acolo.

În orele ce au urmat, Ollie a încercat să se depărteze de urmăritori. Soldații însă erau tot mai aproape, şi împuşcăturile nu mai răsunau ca un ecou, ci se auzeau din ce în ce mai tare, ca nişte trosnete. Gloanțele au început să sară din stânci pe lângă el. S-a năpustit în jos pe panta plină de pietriş, dar şi-a sucit glezna şi s-a prăbuşit la pământ. A simțit o durere vie în picior. S-a ridicat şi a încercat să alerge mai departe, dar trupul nu l-a ascultat, abia putea face câțiva paşi şchiopătând. Şi-a dat seama că era doar o chestiune de timp până să-l ajungă soldații.

Pe nesimțite, povârnişul de piatră a lăsat loc unor copaci schilodiți de vânturi şi, în cele din urmă, unei păduri dese, care l-a ascuns de privirile soldaților. Aerul mai cald i-a dezmorțit mâinile, dar a început să simtă durerea din degete. Sleit de puteri, s-a ascuns în scorbura unui buştean putrezit, sperând ca soldații să treacă pe lângă el. Din clipă în clipă se aştepta să audă zgomotul înfundat al cizmelor nemțeşti, aşa că a încercat să respire cât mai încet. Atunci a auzit o apă curgând. *Râul Bidasoa!* Şi-a amintit de harta desenată de Lucien cu creta. Când şi-a dat seama cât de aproape era de Spania, n-a mai ştiut ce să facă. Mintea îi spunea să rămână ascuns. Însă dorința puternică de a se întoarce în sfârşit acasă l-a împins să se târască afară.

A auzit o împuşcătură. Creanga de lângă el s-a despicat. Inima a început să-i bată nebuneşte. S-a întors. La vreo cincizeci de metri de el se vedeau soldații – unul îngenuncheat, cu arma ațintită spre el, celălalt, cu mitraliera proptită de şold. Ollie s-a ascuns în spatele unui copac. Gloanțele au împânzit pădurea.

S-a chinuit să alerge. Glezna îi zvâcnea. În timp ce se împleticea printre pini, a auzit şi mai multe focuri de armă. Dintr-odată, o durere ascuțită în braț, şi a simțit mâneca fierbinte şi lipicioasă. A alergat cât a putut de repede printre copacii plini de spini care îl zgâriau pe față. Nu s-a oprit, atras de gâlgâitul tot mai puternic al apei. Soldații se apropiau. A ajuns la râu şi a încremenit.

La vale curgea furioasă o apă tulbure şi plină de crengi. După ploile puternice, râul se umflase şi ieşise din matcă. S-a uitat împrejur. Nici un pod. Nici un loc unde să se

ascundă. S-a uitat în prăpastia mâloasă. Sângele îi curgea din degete.

Zgomotul unei crengi rupte.

— *Dort!*[47]

47. Acolo! (în germ, în orig.).

I-a văzut pe soldații nemți ieșind din pădurea de pini. Frunți încruntate. Fețe schimonosite. Au ridicat armele. N-avea de ales. S-a aruncat în râu.

Apa înghețată i-a tăiat răsuflarea. A ieşit la suprafață şi a tras aer în piept, dar a şi înghițit o gură de apă murdară. S-a sufocat. A auzit împuşcături. Gloanțele despicau aerul la câțiva centimetri de el. A băgat capul sub apă şi a dat din picioare. Forța curentului i le răsucea. A înotat din răsputeri, simțind cum hainele îmbibate de apă îl trag la fund. Pieptul i se ridica de la aerul rămas în plămâni. Când a trebuit să iasă la suprafață, au explodat şi mai multe focuri de armă. A luat o gură de aer şi s-a scufundat din nou.

Când a scos capul la suprafață, a văzut un soldat alergând pe lângă mal, cu mitraliera ridicată. S-a dat la fund. Neamțul a golit arma. Gloanțele împroşcau apa. S-a scufundat încă o dată.

A dat mai tare din picioare, încercând să se îndepărteze înot. Când n-a mai putut să-şi țină respirația, a scos capul şi l-a văzut pe soldat încărcând mitraliera. Sfârşit de puteri, s-a lăsat să plutească în voia apei, alunecând pe lângă țărm, un vălmăşag de tufişuri şi noroi. Soldatul a luat-o la fugă şi a îndreptat arma spre el, dar, purtat de curent, Ollie a dispărut după cotul râului.

L-a mai auzit pe soldat răcnind şi descărcând arma în aer. Şuvoiul îl ducea mai departe. Nu mai putea fi ajuns de soldați. După ce a scăpat de ei, a încercat să înoate. Sleit de frig şi oboseală, trupul i se mişca tot mai încet la fiecare ridicare a brațelor. A reuşit să ajungă pe firul apei şi s-a prins de un buştean care plutea pe lângă el.

Dinții îi clănțăneau tare. Încheieturile reci erau ca nişte pistoane înțepenite. Se încorda să-şi țină capul deasupra apei. Şansele lui de a traversa Bidasoa păleau cu fiece răsuflare, nici vorbă să mai ajungă acasă. Înainte să-i scadă de tot căldura corpului, a reuşit să vâre mâna în jachetă. Cu degetele rupte şi amorțite, a găsit buzunarul. Printre dureri şi păreri de rău, o singură imagine neclintită. *Susan*. Pleoapele i se lăsau grele. Râul l-a dus cu el la vale.

Capitolul 53
EPPING, ANGLIA

Pleoapele lui Susan erau acoperite de nisip, iar colțul ochilor, astupat de funingine. Pieptul îi era îngropat sub cărămizi. Odată cu aerul pe care s-a chinuit să îl inspire, a tras în piept un praf gros amestecat cu mirosul de cordită[48].

48. Explozibil pe bază de nitroglicerină, folosit în al Doilea Război Mondial.

— Bunicule... a spus ea, tușind, dar vocea îi era acoperită de țiuiturile din urechi.

S-a chinuit să dea la o parte molozul de pe ea, apoi s-a ridicat pe genunchi. O dureau coastele, de parcă o bătuse cineva cu o bâtă. După gustul puternic de metal din gură, a bănuit că-i sângera limba, sau poate că avea nasul spart. S-a șters la ochi cu căptușeala hainei. Vederea i-a revenit încet. Când a început să gândească mai clar, și-a dat seama că suflul exploziei o azvârlise în adăpost. Prin tavanul prăbușit într-o parte, se vedeau vălătucii de fum de pe cerul de noapte. În spatele ușii care abia se mai ținea într-o balama răsucită, a zărit niște licăre portocalii.

S-a târât până la ușă. Primul lucru pe care l-a văzut a fost craterul fumegând. O groapă imensă, de mărimea unui heleșteu, apărută acolo unde înainte fusese un tufăriș.

— Nu!

S-a ridicat anevoie în picioare ținându-se de mânerul ușii, apoi a ieșit încet din adăpost. Îi era teamă de ce o aștepta afară.

În locul unde se înălțase casa, era o gaură care ardea mocnit, înconjurată de flăcările care o mistuiau, un amestec de resturi de bombe și lemnărie. Coșul era surpat, ca pietrele unui tumul în ruină.

— Bunicule!

S-a dus într-acolo șchiopătând, cu piciorul stâng desculț. A nimerit cu călcâiul în cuiul dintr-o scândură ruptă și a căzut la pământ. Fără să țină seama de durerea care o săgeta, a scuturat piciorul pentru a scăpa de scândură și de cui, apoi s-a târât prin iarba pârlită. Cu palmele pe pământul încă fierbinte, s-a rugat ca bunicul să fi fost azvârlit de explozie pe iarbă.

A ajuns la groapă, un con adâncit în pământ. La fund, grămezi de lemn ars. Un picior de fotoliu rupt. Și ușa smulsă din balamale a plitei.

— Nu! a urlat Susan, cu corzile vocale gata să se rupă. A coborât în groapă și a început să scormonească printre resturi. Așchiile îi intrau în palme. De călcâiul plin de sânge s-a lipit pământ. A dat la o parte molozul, strigându-l întruna pe nume.

L-a găsit sub ceea ce fusese comoda. Dând la o parte mobila ruptă, a căzut în genunchi și i-a mângâiat obrajii. Cu grijă, i-a șters praful din cutele pleoapei.

— Trezește-te! a hohotit ea. I-a scos picioarele inerte de sub un morman de pietre, tencuială și lemn. Trezește-te!

Se auzea apropiindu-se clopotul mașinii de pompieri, dar vaietul unei alte sirene de alarmă a întors mașina din drum. Prăbușită cu capul pe pieptul nemișcat al lui Bertie, Susan a început să-l jelească.

Capitolul 54
EPPING, ANGLIA – 21 MARTIE 1941

Ploaia de primăvară picura pe podeaua de pământ. Susan şi-a ridicat privirile către foaia de cort care acoperea o gaură mare din acoperişul adăpostului şi a băgat de seamă că un colţ era desprins. A luat de sub patul de campanie un ghem de sfoară şi a tăiat din ea o bucată, cu un cuţit de bucătărie ruginit pe care îl găsise în moloz. A ieşit afară. Vântul umed flutura sfoara. Înainte să prindă colţul prelatei, a aruncat o privire spre locul unde se înălţase casa ei dragă.

Dărâmăturile fuseseră îndepărtate, iar gaura, umplută cu pământ, era acum clar marcată de iarba proaspăt crescută – rară, plăpândă, mai deschisă la culoare decât în restul curţii. Şi deşi straturile de flori fuseseră distruse de explozie ori călcate în picioare de sătenii care dăduseră o mână de ajutor la demolarea în grabă a casei, scăpaseră neatinse câteva petice de brânduşe şi narcise galbene, care împodobeau acum grădina ici şi colo. Mai rămăseseră câteva urme dureroase – grămezile de pietre şi lemne aruncate lângă privată.

Se scurseseră câteva luni de la înmormântarea lui Bertie şi mai mult de şase luni de la primele raiduri aeriene ale Luftwaffe, care aveau loc şi acum, aproape noapte de noapte. Trecerea timpului nu îi alinase suferinţa. Iar singurătatea, credea ea, nu făcea decât să-i sporească părerile de rău şi spaima adânc săpată în suflet de noaptea aceea groaznică.

Refuzase să plece din Epping – şi să renunţe la ferma familiei, de altfel –, aşa că deocamdată se hotărâse să stea în adăpostul subteran, supravieţuind de la o zi la alta cu porţii mici de hrană rece: pâine, ouă fierte, napi şi varză veştejită. Pentru băut şi spălat, se folosea de butoiul cu apă de ploaie. Dormea pe un pat de campanie, sub un morman de pături jilave care nu prea îi ţineau de cald, şi nici nu înăbuşeau vuietul războiului dezlănţuit pe cer noapte de noapte. Rămânea în adăpost aproape tot timpul, mai puţin în nopţile cele mai friguroase, când primea să meargă la familia McCreary, unde găsea un pat ca lumea şi o baie fierbinte. Cu toate că doamna McCreary o chemase să stea la ei, Susan a refuzat-o politicos, spunându-i: „Mai stau aici doar o zi-două.“ Numai că zilele s-au făcut săptămâni, iar săptămânile, luni. Şi iarna s-a făcut primăvară.

Susan a terminat de legat prelata, apoi s-a uitat în jur. Păşunea verde era pustie. Oile fuseseră luate împreună cu mieii de către armată pentru a îmbrăca şi hrăni soldaţii. Bunicul le iubise atât de mult, că se mulţumea doar să le tundă lâna. S-a întristat la gândul că mieii îndrăgiţi de Bertie, deşi erau de folos în efortul de război al ţării, ajunseseră conserve de carne.

S-a îndreptat spre locul unde fuseseră hulubăriile, cele mai multe distruse odată cu casa. Puţinii porumbei rămaşi îi adunase într-una singură. Când a deschis uşa hulubăriei, a aruncat o privire spre butoiul cu grăunţe, locul preferat al Ducesei. De câteva luni, încetase să mai spere că Ducesa avea să se întoarcă. Rămăsese doar cu amintirile despre porumbiţa ei dragă. Şi cu mesajele lui Ollie pe care Ducesa, cu atâta curaj, i le adusese din Franţa

ocupată.

În fiecare dimineață, Susan recitea biletele primite de la el. Înainte de a mânca şi a merge la culcare, se ruga pentru Ollie, să rămână în viață. Pe măsură ce trecea timpul, credința ei că avea să apară într-o bună zi pălea încet-încet. Acum, după atâtea luni de la ultimul lui mesaj, se resemnase la gândul că dispăruse definitiv din viața ei. Şi că războiul îi răpise de lângă ea pe toți cei dragi.

Susan a turnat grăunțele în tavă. Porumbeii au năvălit să ciugulească. Nu erau nici cincizeci de păsări rămase, o părticică din cei aproape o mie care umpluseră cândva hulubăriile. Cei mai mulți porumbei erau fie bătrâni, fie foarte tineri, aşa că nu puteau face parte din Operațiunea Columba. Nu îi păsa că nu erau buni pentru Asociație. Erau în viață şi, deocamdată, pentru ea asta însemna totul.

Când a ieşit afară, Susan a cules o mână de narcise şi le-a pus în coşul de la bicicletă. Camioneta, pentru că nu îi mai era de folos, o vânduse ca să cumpere o sobă veche pe lemne şi mâncare pentru porumbei. A pornit pedalând până în sat, prin ploaia rece care îi uda haina. Când a cotit ca să intre în cimitirul din Epping, roțile bicicletei au început să sară pe pietriş, făcându-i să tremure brațele pe ghidon. A oprit lângă o palmă de pământ gol şi a lăsat bicicleta rezemată de un arin plin de conuri lungi, maronii. A luat florile din coş şi s-a dus la o piatră de calcar cioplită de curând. Cu ploaia rece curgându-i pe haină, a îngenuncheat lângă piatra funerară a lui Bertie. La câțiva paşi mai încolo se înălța o piatră de mormânt identică, gravată cu numele bunicii, Agnes Shepherd. Părinții lui Susan, răpuşi de gripa spaniolă, fuseseră îngropați în celălalt capăt.

Susan a aşezat jumătate dintre flori la căpătâiul bunicilor, păstrând cealaltă jumătate. Privind la piatra gravată cu numele bunicului, regretele au copleşit-o ca un val ce inundă țărmul.

— Îmi pare atât de rău, a şoptit ea, în răpăitul ploii care îi acoperea cuvintele. De ce n-am stăruit să dormim în adăpost? Mai bine trăiesc ca o cârtiță decât să merg mai departe fără tine, a urmat ea, mângâind piatra cu degetele. Îmi lipseşti îngrozitor de mult...

Susan a aşezat florile în fața celor două pietre funerare, cu mare grijă să fie în număr egal. După ce a dus şi cealaltă jumătate la mormântul părinților, s-a urcat pe bicicletă, şi-a şters lacrimile amestecate cu stropi de ploaie şi a pornit spre casă.

Pe drum, ploaia s-a întețit, şi când a ajuns la fermă a văzut că poteca era numai noroi. Nu mai putea pedala, aşa că s-a dat jos şi a împins bicicleta prin băltoace până la adăpost. După ce a intrat înăuntru, s-a apucat să întețească focul aruncând în soba de fier ruginită câteva şipci smulse din peretele tencuit. În timp ce mirosul de lemn ars îi umplea nările, a scos din buzunar mesajele de la Ollie, apoi şi-a atârnat haina peste sârma de rufe improvizată deasupra sobei. S-a întrebat în treacăt dacă hainele sale aveau să miroasă mereu a fum.

Când a desfăcut biletele, a văzut că se umeziseră şi literele începuseră să se şteargă. *Ce prostie din partea mea să le port în buzunar*. Le-a pus la uscat peste haină, luând hotărârea să le păstreze de acum încolo în cutia de ceai goală.

Ca să nu se lase pradă tristeții care o cuprindea de fiecare dată când mergea la cimitir, Susan a scos coşul de cusut pe care îl împrumutase de la doamna McCreary şi s-a apucat să-şi cârpească hainele. A cusut nasturi. A pus petice. Când tocmai cosea un tiv desfăcut, a

auzit un plescăit de paşi. S-a oprit şi a lăsat acul jos. Ploaia lovea în acoperişul de pânză. Printr-o crăpătură în perete, a întrezărit o haină neagră. Un ciocănit în uşă.

A simțit un fior pe şira spinării. Susan a rămas locului şovăind, tulburată, fiindcă rareori avea vizitatori.

Un alt ciocănit.

A aruncat o privire spre bilețele. Inima a început să-i bată repede. S-a ridicat în cele din urmă şi a deschis uşa. I s-a strâns inima.

— Domnule Wallace, a spus ea, încercând să-şi ascundă dezamăgirea.

— Bună, Susan, a spus Jonathan Wallace, scoțându-şi pălăria.

Din barba bătrânului se prelingeau câteva picături de apă. Pot să intru?

Susan a şovăit.

— Ştiți, înăuntru este cam deranj.

— Nu mă simt bine pe o vreme ca asta, a spus el şi a întors palma în sus. La urma urmei, eu cresc porumbei, nu rațe.

Încurcată, Susan s-a înroşit la față. Se jena să fie văzută trăind în cocioaba aceea, mai ales de către un membru al Asociației şi, pe deasupra, bun prieten cu Bertie. Dar nici nu putea să-l lase să stea în ploaie, aşa că i-a făcut loc să intre. A strâns repede lucrul de mână, a pus bilețelele în cutia de ceai, apoi i-a făcut semn să ia loc pe pat.

Jonathan a privit de jur împrejur.

— Cum o mai duci, Susan?

— Bine, a minți ea.

— Nu mi-ai răspuns la scrisori.

Susan a aruncat o privire spre teancul de scrisori nedesfăcute. Se gândea ce să-i răspundă, dar el a schimbat subiectul. S-a simțit uşurată.

— Bunicul tău şi cu mine am fost buni prieteni, a spus el privind-o pe Susan, şi i-a zâmbit. Chiar dacă porumbeii lui voiajori i-au întrecut mereu pe ai mei.

Susan a încercat să zâmbească, dar nu a găsit destulă putere.

— Înțeleg că eşti o antrenoare de porumbei nemaipomenită. Şi că ai fost studentă la zoologie înainte de război.

— Doar partea a doua este adevărată, a spus Susan.

— Am venit să-ți ofer o slujbă, a spus el. Acum cresc porumbei în Northampton, ferit de bombardamente. Crescătoria este îndeajuns de mare ca să se ocupe de pregătirea porumbeilor şi de dus, şi de întors, a spus el, apoi a făcut o pauză, ştergând stropii de apă de pe pălărie. Aş avea nevoie de ajutorul tău.

Susan a scuturat din cap.

— Nu pot să plec.

Jonathan a oftat.

— Cât timp mai poți trăi aşa?

Francheța bătrânului i-a reamintit că nu avea de lucru, şi nici bani. Ce şanse erau să întrețină porumbeii, cu atât mai puțin să pună crescătoria pe picioare? Încăpățânarea, starea de şoc, sau poate nebunia o împinseseră să rămână în continuare sub amenințarea bombelor. Undeva, în adâncul sufletului, ştia că de fapt altceva o ținea în loc.

— Doar până mă pun pe picioare, a spus ea.

— Nu mai e timp, a spus el. Invazia poate avea loc oricând.

Susan şi-a adus minte de afişele neliniştitoare cu soldaţi şi paraşutişti nemţi lipite prin tot satul, pesemne ca să-i ajute pe localnici să recunoască duşmanul. Clopotele bisericii fuseseră oprite de câteva luni; urmau să bată doar când intra duşmanul în ţară. Până şi veteranii din Garda Naţională, care se mişcau încet, dar îşi păstrau spiritul de luptă, începuseră să-şi blindeze automobilele.

— N-am să uit niciodată cum l-ai înfruntat pe ofiţerul ăla de la întrunirea din Londra, a spus el. Când noi, cei din Asociaţie, cu mine în frunte, ne-am temut să vorbim despre greşelile evidente din Operaţiunea Columba, doar tu ai avut curajul să te ridici în picioare.

Lui Susan i-a venit în minte întâmplarea de atunci. Şi imaginea lui Ollie luându-i apărarea în tren.

Jonathan a oftat, apoi a privit-o în ochi.

— Bertie te-a iubit foarte mult.

Când a auzit numele bunicului, Susan a început să lăcrimeze.

— Voia să-ţi vezi de viaţa ta mai departe.

Susan a rămas pe gânduri, îi era greu să se hotărască; trebuia ori să lase ferma în voia soartei, ori să renunţe la ultima ei fărâmă de speranţă de a fi împreună cu Ollie la Northampton. Cuvintele lui Jonathan însă o zguduiseră până în străfundurile fiinţei. *Ollie nu se mai întoarce*.

— Vino cu mine!

Susan şi-a trecut mâna peste faţă.

— Mai sunt şi porumbeii...

— Îi luăm cu noi. Am adus coşuri. Am lăsat camionul la capătul drumului. Din păcate, n-am putut intra, e numai noroi. Trebuie să-i cărăm până acolo.

Susan şovăia.

Îşi simţea mintea şi trupul secătuite. O durea inima de atâtea păreri de rău. În viaţa ei nu renunţase la nimic, cel puţin nu la lucrurile cu adevărat importante. Pe de altă parte, cum să trăiască aşa mai departe? Sleită de puteri, înfometată şi descurajată, a închis ochii şi a spus încet:

— Bine.

Toată după-amiaza au încărcat porumbeii în camion pe burniţă. Susan şi-a strâns lucrurile – un braţ de haine şi o cutie de ceai. L-a rugat pe Jonathan să o ducă la doamna McCreary. I-a înapoiat coşul de cusut, a sărutat-o pe obraji şi i-a mulţumit pentru tot ce făcuse pentru ea. Înainte de a pleca, i-a lăsat adresa din Northampton a lui Jonathan unde putea fi găsită.

În timp ce se îndepărtau, lui Susan îi tremurau mâinile. *Fii tare ca oul*. Şi-a alungat temerile, hotărâtă ca într-o bună zi să se întoarcă în Epping, asta doar dacă armata lui Hitler nu ocupa Marea Britanie.

— După război, mă întorc acasă, şi-a făgăduit ea în şoaptă.

Capitolul 55
EPPING, ANGLIA – 18 IULIE 1996

— Şaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece... număra Susan.

— Nu te uita! a strigat un băiețel.

— Da, să nu tragi cu coada ochiului, bunico! a zis o fetiță.

— Douăzeci şi unu, douăzeci şi doi, douăzeci şi trei...

Susan şi-a pus mâinile la ochi. O uşă de dulap s-a deschis cu un scârțâit, apoi s-a închis brusc. Uşa de plasă s-a trântit. Tropăitul unor picioruşe se auzea tot mai departe.

— Nouăzeci şi opt, nouăzeci şi nouă, o sută! Cine nu e gata, îl iau cu lopata!

Susan şi-a lăsat mâinile în jos. A mijit ochii, pentru a se obişnui cu lumina care se revărsa prin fereastra bucătăriei. S-a ridicat din fotoliu, dorindu-şi ca durerea din genunchi să nu o împiedice să termine joaca. Săptămâna trecută, durerea din picioare o împiedicase să se joace de-a v-aţi ascunselea mai mult de două ture, spre dezamăgirea nepoților – Hugh, de cinci ani, şi Evie, de şapte. Aşa că azi s-a hotărât să se folosească de baston, o drăcie urâtă de metal cu patru picioare îndesate. „Ca să aveți mai multă stabilitate“, îi spusese doctorul. Nu putea să-l sufere. Îl folosea foarte rar, doar în situațiile când trebuia să meargă mai mult, aşa cum se întâmpla când fiica sa, Clover, trecea pe la ea cu copiii.

Susan a pornit şchiopătând pe parchetul din stejar. Un vânticel cald sufla prin fereastra deschisă de lângă şemineu, singurul lucru rămas din vechea clădire, chiar dacă pietrele originale fuseseră puse anapoda. Susan refăcuse casa de câțiva ani, spre consternarea lui Clover. „N-ar fi mai înțelept să te gândeşti la un cămin de bătrâni?“, îi spusese ea. Îi respecta părerea, dar, la urma urmei, era vorba de viața sa, din care cea mai mare parte fusese legată de Londra, cel puțin până acum.

Susan antrenase porumbei în Northampton până la sfârşitul războiului. După război, terminase facultatea şi apoi fusese profesor de ornitologie la Universitatea din Londra. Se măritase la o vârstă destul de coaptă, la treizeci şi trei de ani. Crescuse un copil. Se pensionase. Îşi înmormântase soțul, pe Duncan, după lunga şi greaua lui bătălie cu un cancer la colon. Era convinsă că traiectoria sa în lume se apropia de punctul terminus.

„Mă întorc la Epping“, îi spusese fiicei sale în timp ce goleau de haine dulapul lui Duncan. Clover nu înțelegea. Nici nu avea cum. Susan păstrase dreptul de proprietate asupra terenului. Clover fusese la fermă doar în copilărie, la câte un picnic în familie. Păşunea era năpădită de scaieți. Hulubăriile erau dărăpănate. Adăpostul de pământ se surpase. Iar Clover, căreia nu îi plăcea în aer liber, nu voia să facă pipi în pădure, cu atât mai puțin să pună piciorul într-o privată plină de păianjeni. Aşa că plecau mereu destul de repede, grăbiți să ajungă la prima benzinărie înainte să-i plesnească vezica.

La un an după ce îşi luase rămas-bun de la Duncan, Susan a început să reclădească ferma. Împreună cu un constructor de prin partea locului, a încercat să refacă din amintiri vechea casă. Arăta, în foarte mare măsură, ca înainte de război, cu o singură mare excepție: casa avea acum un singur nivel, în loc de două. „Genunchii tăi, mamă!“, o

rugase Clover pe când se uitau împreună pe schițele proiectului. A cedat la insistențele fiicei sale şi a renunțat la scări, dar până la urmă casa arăta nemaipomenit. Susan a început să petreacă acolo fiecare sfârşit de săptămână. În mai puțin de un an, a vândut apartamentul din Londra şi s-a mutat la Epping. A cumpărat nişte oi şi, pe măsură ce ele se îngrăşau, păşunea creştea din nou verde şi mănoasă. Clover nu se dădea în vânt după fermă, în schimb nepoții lui Susan îndrăgiseră locul lor de distracție de la țară.

— O să vă găsesc eu, a spus Susan, trecând prin sufragerie.

Un foşnet dinspre coridor. Susan a zâmbit în timp ce se îndrepta spre camera de oaspeți.

— Hm, s-a auzit un glas subțire.

Susan s-a întors şi a văzut un pantof de copil ițindu-se de sub pat.

— Ia să vedem, unde te-ai ascuns?

Bastonul lui Susan bocănea pe podea.

Pantoful s-a mişcat repede încoace şi încolo.

Fără să țină seama de durerea din genunchi, Susan s-a aplecat. A smuls pantoful şi l-a gâdilat pe băiat în talpă.

— Ha-ha-ha! a izbucnit Hugh în râs.

Susan l-a apucat pe băiat de picioare şi l-a târât afară de sub pat.

Hugh a strâns-o de mână.

— Te-ai uitat!

— Ba nu! a spus Susan şi l-a ajutat să-şi pună pantoful.

— Eu mă pun! a anunțat el mândru.

Susan se minuna de plăcerea lui Hugh de a fi prins. Şi de cât de mult semăna cu Bertie. Îndesat. Trunchiul ca un butoiaş. Picioarele, adorabil arcuite, ca ale unui mops.

Hugh a fugit afară şi a strigat:

— Urma scapă turma!

Când s-a întors în sufragerie, Susan s-a uitat afară pe geam şi a văzut-o pe Evie, înăltuță, bine legată, cu păr castaniu cârlionțat, galopând peste straturile de levănțică de mare. A călcat peste florile de ochiul-boului, strivindu-le tijele, şi a luat-o la fugă spre verandă. Susan a zâmbit. Pe locul unde altădată creşteau nişte legume anoste, varză şi rădăcinoase, se înălțau acum tot soiul de flori. După război, pierduse obişnuința de a mânca produse din propria gospodărie şi era mulțumită să-şi poată face în voie cumpărăturile la magazin, fără să aibă nevoie de bonuri de rație pentru orice.

Au mai jucat două ture de v-ați ascunselea, după care Susan a pus masa – supă de linte rămasă de cu seară, biscuiți crocanți şi Irn-Bru[49].

49. Scris şi Iron Brew; băutură răcoritoare carbogazoasă ce conține fier.

— Mama nu ne lasă să bem sucuri din astea, a spus Evie, înmuind un biscuit în pahar.

Hugh a luat o înghițitură mare, apoi a râgâit.

— Scuze.

Susan a gustat şi ea din suc – un lichid oranj, dulce şi cu aromă de citrice. Ea, una, s-ar fi mulțumit cu un pahar de apă sau o ceaşcă de ceai negru. Dar îi părea bine că-l

cumpărase, măcar şi pentru a le oferi nepoților un moment memorabil.

După-amiaza şi-au petrecut-o ca la fiecare vizită – alături de porumbei. Hulubăria era unul din puținele lucruri, împreună cu privata din curte, care nu fuseseră culcate la pământ. Din vechea construcție rămăseseră doar scânduri strâmbe şi putrezite, dar Susan chemase un meşteşugar din sat să o refacă. În afară de butoiul de grăunțe, care acum era din plastic, şi de faptul că mai erau doar vreo douăzeci de porumbei, arăta aproape ca înainte de război.

Spre deosebire de mama lor, Clover, care părea să aibă o teamă înnăscută față de aceste reptile înaripate, Hugh şi Evie se dădeau în vânt după porumbei. Când veneau la Epping, îşi alegeau câte un porumbel, îi legau de picior o panglică, fiecare de altă culoare, apoi plecau cu maşina la Clacton-on-Sea. În lipsa cuştilor, pe tapițeria maşinii rămâneau câteodată urme de găinaț şi se mai întâmpla ca porumbeii să zboare prin maşină, aşa că erau nevoiți să închidă geamurile. Când ajungeau la țărmul mării, fiecare îşi arunca porumbelul în aer. Apoi săreau în maşină şi goneau spre casă, însă niciodată nu au aflat cine câştigase. Porumbeii ajungeau de fiecare dată primii. Evie şi Hugh nu se supărau, pentru că Susan oprea mereu pe drum să le cumpere înghețată.

— Eşti minunat, Bashful[50], a spus Evie şi a mângâiat porumbelul pe spate.

50. Ruşinosul. Numele unuia dintre cei şapte pitici din basmul *Albă-ca-Zăpada*.

Pasărea a uguit.

Hugh a ales un porumbel destul de voinic, l-a ridicat deasupra capului ca pe un trofeu şi a declarat:

— Buzz Lightyear[51] este cel mai rapid!

51. Numele unuia dintre personajele seriei de desene animate *Toy Story* (*Povestea jucăriilor*).

Susan a râs uşor. Aproape toți porumbeii erau botezați după cei şapte pitici, iar restul, după diferite personaje din filme. Susan s-a gândit la bunicul ei. Bertie, care le dădea porumbeilor săi voiajori numele unor ținuturi îndepărtate din Scoția, unde nu fusese niciodată, ar fi fost îngrozit de asemenea denumiri comerciale. Pe ea însă nu o deranjau copilăriile astea. La urma urmei, şi ea făcuse acelaşi lucru cândva. *Acum o viață*.

Au petrecut toată după-amiaza în hulubărie, până când au auzit claxonul unei maşini. Hugh şi Evie au pus porumbeii în boxele lor şi au zbughit-o. Susan a păşit afară, lăsându-şi cu bună ştiință bastonul înăuntru, şi a mers cu băgare de seamă până la sedanul negru strălucitor parcat pe aleea din fața casei.

Clover s-a uitat în oglinda retrovizoare dacă rujul era la locul lui, apoi a coborât geamul.

— Ai venit mai devreme, a spus Susan, ducându-se la maşina care avea motorul pornit.

— Am o întâlnire diseară, ai uitat?

— Da, uitasem, a spus Susan, aruncând o privire spre rochia ei bleumarin şi cerceii cu perle.

Părul castaniu era perfect pieptănat. Avocată – dar şi mamă divorţată care îşi creştea singură copiii –, Clover părea întotdeauna să se grăbească undeva.

— Ah! a exclamat Evie. Nu ne laşi să mai stăm?

— În seara asta, nu, a spus Clover. Am vorbit deja cu o bonă să stea cu voi.

— Dar pot rămâne la mine, a propus Susan.

— Te rog... s-a milogit Hugh.

— Data viitoare, a spus Clover categoric. Trebuie să plecăm acum.

Susan i-a îmbrăţişat pe copii, i-a ajutat să urce în maşină şi le-a pus centurile. S-a dus apoi la uşa şoferului.

— V-aţi distrat? a întrebat-o Clover.

Susan a încuviinţat, apoi s-a aplecat înăuntru să o îmbrăţişeze pe fiica sa, cu grijă să nu îi strice machiajul.

Clover a luat de pe scaunul alăturat un teanc de plicuri şi ziare.

— Se adunaseră în cutia poştală.

Susan a luat vraful de corespondenţă.

— Am auzit din întâmplare un coleg vorbind despre un articol cu porumbei, a spus Clover. Din păcate, am fost prea ocupată să mă uit pe ziare. Altfel, îl decupam pentru tine.

Susan s-a îndreptat de spate, apoi a făcut o grimasă când a simţit durere în picior.

— Genunchii? a întrebat-o Clover.

— Sunt bine, a spus ea repede, amintindu-şi că în ultimii doi ani fiica sa insista să se opereze la genunchi; şi nici nu avea de gând să admită că drumul lung până la cutia poştală de la stradă le dădea de furcă încheieturilor ei şubrede.

— Vino aici cu copiii la sfârşitul săptămânii, a adăugat Susan ca să schimbe subiectul.

— Poate vii tu la Londra, a spus Clover.

Susan a făcut semn cu capul spre hulubărie.

— Porumbeii...

— Adu-i şi pe ei! a strigat Hugh din spatele maşinii.

Clover l-a privit în oglinda retrovizoare.

— Nu. Bunica *nu poate* să-i aducă.

— Să facem o hulubărie la noi, a intervenit şi Evie.

Clover a oftat şi a luat volanul în mâini.

— Bine, o să mă uit pe programul meu, i-a spus ea lui Susan. Între timp, poate găseşti pe cineva să aibă grijă de porumbei.

Susan a dat din cap, apoi a urmărit-o cu privirea cum se îndepărtează în timp ce copiii îi făceau cu mâna. O iubea pe Clover. Ştia că şi fiica sa ţinea mult la ea, doar că, pur şi simplu, erau diferite. În timp ce se întorcea spre casă, a zâmbit larg la gândul petelor de găinaţ de pe adidaşii de firmă ai lui Hugh şi Evie, pe care mama lor îi cumpărase mai mult ca sigur de la Harrods sau Selfridges[52].

52. Magazine de lux din centrul Londrei.

A început să facă ordine prin maldărul de scrisori – oferte de carduri de credit şi

mormane de cupoane, pe care le-a aruncat în coşul de gunoi. S-a aşezat apoi comod în fotoliul din sufragerie cu teancul de ziare în braţe. Cu picioarele ridicate pe un taburet tapiţat, şi-a pus ochelarii de citit şi a răsfoit numărul cel mai vechi, în căutarea articolului de care îi pomenise Clover. După mai multe pagini, a dat peste un titlu neobişnuit care i-a atras atenţia.

RĂMĂŞIŢELE UNUI PORUMBEL VOIAJOR DIN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL GĂSITE ÎNTR-UN ŞEMINEU DIN ROCHFORD

A făcut faţă unei traversări pline de pericole peste Canal, zburând mile întregi din Franţa ocupată de naziţti. Extenuat, porumbelul care ducea un mesaj legat de picior s-a oprit pe coşul unei case din Rochford, posibil ca să se odihnească sau să se încălzească. Ameţit probabil de fum, porumbelul a căzut de pe marginea locului său de odihnă şi a murit. Rămăşiţele sale au rămas neobservate timp de peste cincizeci de ani, până când Niles Googins a cumpărat casa şi a început să o renoveze.

Susan s-a aşezat mai bine în capul oaselor şi şi-a potrivit mai bine ochelarii de citit.

„Tocmai curăţam şemineul; hornul era înfundat de gunoaie“, a declarat el luni. „Am scos din el tot felul de resturi şi, la un moment dat, am dat peste nişte oscioare. Prima dată, m-am gândit că erau de la o cioară, apoi am remarcat o capsulă mică roşie ataşată de picior.“

Domnul Googins, profesor de matematică pensionar, a deschis capsula şi a găsit o bucăţică de hârtie cu un mesaj încifrat. Mesajul a fost trimis curatorilor de la Bletchley Park[53], unde eforturile specialiştilor de a sparge codul Enigma[54] creat de naziţti au întors soarta războiului. Centrul de Comunicaţii al Guvernului (GCHQ)[55] din Cheltenham lucrează, de asemenea, la decriptarea mesajului.

53. Sediul principalei organizaţii de criptanaliză a Marii Britanii.

54. Maşină electromecanică utilizată pentru criptarea şi decriptarea de mesaje secrete, folosită în special de armata germană în al Doilea Război Mondial. Maşina a căpătat notorietate după ce Aliaţii au reuşit să decodeze un mare număr de mesaje astfel cifrate, cu ajutorul specialiştilor polonezi şi al criptanalistului Alan Turing.

55 3. În original, *The Government Communications Headquarters*.

— Bietul sufleţel, a şoptit Susan.

I-a trecut prin minte că putea fi Ducesa sau un alt porumbel antrenat de ea, fie de la crescătoria lui Bertie, fie de la Northampton. Probabilitatea era totuşi foarte mică, dacă se gândea că armata folosise în război peste două sute cincizeci de mii de porumbei voiajori. A aruncat ziarul pe covor, apoi s-a uitat printre numerele mai noi după un articol la zi. L-a găsit în ediţia din ziua precedentă.

BLETCHLEY PARK ŞI GCHQ STUPEFIATE DE MESAJUL SECRET!

Experții de la Bletchley Park şi GCHQ sunt uluiți de mesajul încifrat al unui porumbel spion din al Doilea Război Mondial, găsit într-un horn din Rochford la începutul acestei săptămâni. Specialiştii sunt de părere că acea capsulă roşie pe care Dl Goggins, profesor pensionar, a găsit-o în timp ce îşi renova locuința, este un tip folosit în timpul primelor operațiuni secrete. Până în acest moment, codul nu a fost descifrat.

Susan a tras adânc aer în piept. Inima a început să-i bată mai repede.

„Mesajul purtat de acest porumbel trebuie să fi fost ultrasecret“, a afirmat Alton Rose, specialist în informații la GCHQ. „În timpul războiului au fost folosiți mii de porumbei, dar, conform dovezilor din arhivele noastre, aceste mesaje au fost scrise de mână în clar, şi nu în cifru. Capsula roşie indică faptul că este un porumbel al Forțelor Aliate, probabil din 1940. Mesajul criptat ne-a lăsat perplecşi. Am însă toată încrederea că va fi descifrat în curând.“

S-a ridicat brusc în picioare, simțind că durerea din genunchi s-a lăsat în stomac. A răsuflat adânc de câteva ori, ceea ce însă nu i-a uşurat temerile. Îi era groază să redeschidă rănile sufleteşti ale războiului, dar trebuia să afle adevărul. S-a dus cu paşi înceți până la telefon, apoi a format numărul centralei.

— Puteți să-mi faceți legătura la Rochford, cu abonatul Niles Googins?

Câteva secunde mai târziu, a auzit vocea unui bărbat în vârstă.

— Domnul Googins?

— Da.

— Numele meu este Susan Shepherd. Am citit că ați găsit rămăşițele unui porumbel.

— Am vorbit deja cu destui reporteri. Nu mai am nimic altceva de adăugat.

— Dar eu nu sunt reporter, a spus Susan, surprinsă că bărbatul nu i-a simțit vârsta după voce. În timpul războiului, am antrenat porumbei pentru Asociația Națională pentru Porumbei.

— Aşa... Telefoanele au sunat întruna de când a apărut primul articol de ziar. Reporteri. Jurnalişti. Pasionați de istorie. Veterani de război. Toți m-au sunat. Chiar şi o clarvăzătoare din Cambridge care susținea că poate descifra mesajul, contra unei sume de bani, fireşte.

— Se pare că descoperirea dumneavoastră a stârnit ceva ecou.

— Chiar aşa.

— Pot să vă pun câteva întrebări, domnule Googins?

L-a auzit pe bărbat oftând în receptor.

— Promit să nu vă țin mult, a urmat ea.

— E în regulă.

— Articolul se referă la porumbel ca la un *el*. Cum ați aflat că este aşa?

— Dar păsările folosite în război nu erau doar masculi?

Porumbei, a vrut Susan să-l corecteze, dar s-a abținut.

— Nu, s-au folosit şi masculi, şi femele. A cercetat cineva dimorfismul sexual?

— Nu, nu cred, a spus el, uşor încurcat.

— Aţi văzut cumva ce formă are capul porumbelului? Capul unui mascul este rotunjit, dar la femele este uşor turtit pe creştet.

— Aşteptaţi, vă rog.

Susan a auzit zgomotul receptorului pus jos. S-a strâmbat la gândul că un porumbel care luase parte la război era poate înghesuit acum într-o cutie de pantofi sau într-o caserolă pentru alimente.

— Este o *ea*, a spus Googins când s-a întors la telefon. Sunteţi prima persoană care mă întreabă despre chestia asta. Toţi ceilalţi erau interesaţi doar de mesaj.

Susan a făcut o pauză.

— Fiindcă aţi adus vorba, conţinea cumva o serie de cuvinte din cinci litere? Fără cifre.

— Da, a spus Googins. L-aţi văzut deja? Ştiu că Bletchley Park şi GCHQ nu pot publica mesajul decât după ce sparg codul...

— Nu, a spus Susan. Întâmplător, aţi făcut cumva o copie?

— Mai bine de-atât. Am originalul.

Capitolul 56
ROCHFORD, ANGLIA

A doua zi, Susan a plecat de dimineaţă cu maşina la Rochford, la o oră şi ceva de Epping. Pe scaunul de lângă ea se afla o cutie de ceai mătuită pe care o păstra de peste o jumătate de secol. Era convinsă că n-ar fi avut nici un rost să-i dezvăluie soţului sau fiicei că odată, de mult, a nutrit sentimente de iubire pentru un alt bărbat. Aşa că ascunsese cutia în sertarul cu amintiri. Şi într-un colţişor de nepătruns din inimă.

Reuşise cu greu să aţipească un pic. Simţea adânc groaza de ce o aştepta acolo, sau poate nu, ceva care să reînvie imaginile oribile din vremea războiului. Sirene. Explozii. Mirosul greţos al prafului de puşcă. Picioarele lui Bertie ieşind din grămada de moloz. În încercarea de a-şi alunga din minte acele orori, a ales să pună pe vechea consolă stereo *Ciocârlie în zbor*[56] a lui Vaughan Williams. Îl ascultase de nu ştiu câte ori. Bănuţul de un penny, lipit cu bandă de vârful acului, îl împiedica să sară de pe şanţ. De data asta, muzica angelică nu a mai reuşit să-i aline rănile trecutului. Şi nici să alunge neliniştea legată de ce avea să-i aducă ziua de mâine.

56. În original, *The Lark Ascending*. Bucată muzicală pentru vioară şi orchestră compusă în 1914, inspirată de poemul cu acelaşi nume al lui George Meredith.

A urmat indicaţiile date de domnul Googins şi a ajuns la un şir de locuinţe la stradă. Casa lui din cărămidă nisipie avea ferestre mici şi o antenă de televizor strâmbă, cocoţată pe acoperiş. A parcat şi s-a dat jos din maşină. S-a dus la uşa din faţă, ţinând cutia în mână. Durerea din picioare i-a amintit că uitase bastonul acasă. Şi-a auzit încheieturile pârâind în timp ce urca treptele de la intrare. A ciocănit la uşă. Inima a început să-i bată mai tare. O încuietoare a ţăcănit. Uşa s-a deschis.

— Susan?

Un bărbat cu părul grizonant, îmbrăcat cu pantaloni kaki şi cămaşă în carouri, i-a întins mâna şi s-a prezentat:

— Niles Googins.

Susan i-a strâns mâna şi Niles s-a întors spre femeia de lângă el, care purta ochelari rotunzi, mari, şi un pulover albastru; pe obrajii ridaţi îşi dăduse cu o pudră în nuanţe de roz.

— Soţia mea, Lydia.

— Încântată să vă cunosc, a spus Lydia.

Când a intrat în casă, primul lucru pe care l-a văzut Susan au fost grămezile de plinte întinse pe podea. În aer se simţea mirosul de vopsea proaspătă.

— Scuze pentru deranjul din casă, a spus domnul Googins. Suntem în plină renovare.

A condus-o imediat în salon şi i-a arătat şemineul.

— Acolo am găsit-o.

Susan a văzut şemineul vechi cu cărbuni, apoi lucrurile de pe măsuţa de cafea. O cutiuţă de plastic transparent, ca o mică vitrină. Înăuntru, pe un strat subţire de burete alb, nişte oase de porumbel. Un craniu. Bucăţele de aripă şi două oscioare de la picior, unul dintre ele având prins un tub roşu. Cu mâinile tremurânde, s-a apropiat de măsuţă. Lângă acea cutie, un bileţel. Cu toate că hârtia se îngălbenise după atâta vreme, a recunoscut imediat codul şi scrisul de mână. Ochii i s-au umezit.

— O, draga mea, a spus Lydia, care apoi a plecat şi s-a întors cu o batistă de hârtie.

— Mulţumesc, a spus Susan ştergându-şi lacrimile, apoi s-a uitat îndelung la rămăşiţele din cutie.

— Ducesa...

— Cine? a întrebat domnul Googins.

— Porumbiţa mea. Pentru mine era ca un animal de companie.

— De companie? s-a mirat el, cu fruntea încreţită a nedumerire. Dar capsula, o vezi? Este un porumbel folosit în război.

Susan a clătinat din cap.

— A fost luată din greşeală cu ceilalţi porumbei într-un avion, în toamna lui 1940. Era una din primele misiuni de paraşutare a porumbeilor în Franţa, pentru culegerea de informaţii din zonele ocupate de nazişti. Avionul a fost doborât, cu un american la bord.

A aruncat o privire spre mesajul codificat, cu gândul la Ollie. Însemna că el, cine ştie cum, reuşise să se ascundă de nemţi destul de mult timp cât să transmită încă un mesaj. A

răsuflat adânc, ca să-şi înăbuşe valul de durere pe care îl simțea crescând în piept.

— Mesajul este de la el.

— Foarte ciudat, a spus domnul Googins, încrucişându-şi brațele. În 1940, Statele Unite nu intraseră în război.

— Ollie însă, da.

— Ollie? a întrebat el.

Susan a dat din cap. *Oliver de Maine*. Şi-a şters lacrimile.

Domnul Googins a oftat adânc.

— Şi de unde ştim că aici, pe măsuță, sunt Ducesa şi mesajul lui Ollie?

— Niles! a intervenit Lydia cu asprime în glas.

— Am întrebat şi eu, a spus el, plecându-şi capul.

Susan a ridicat cutia de ceai. A scos capacul şi i-a împrăştiat pe măsuță conținutul – bilețele cu coduri şi bilețele descifrate.

Lydia a luat unul dintre mesajele codificate şi l-a comparat cu cel găsit de ei, privind când la unul, când la celălalt.

— Este acelaşi cod, Niles. Şi acelaşi scris.

Niles a cercetat şi el bilețelele, cu mai multă atenție decât soția sa.

Susan a văzut-o pe Lydia uitându-se preocupată la mesajele descifrate. Lydia înțelesese că schimbul de mesaje era mult mai mult decât trimiterea de informații. Bănuiala i s-a adeverit când femeia i-a pus mâna pe braț şi a întrebat-o:

— Ollie era soțul tău?

— Nu, a spus ea, cu pieptul prins parcă într-un cleşte. N-a reuşit să fugă din Franța.

— Îmi pare tare rău, a spus Lydia încet.

După o pauză lungă, Niles s-a întors spre Susan şi a întrebat-o:

— Poți să citeşti mesajul?

— Nu ştiu, a spus Susan. Aveam o carte de coduri, dar s-a pierdut în timpul bombardamentelor, a spus ea şi a răsuflat adânc. Cred că aş putea să-l descifrez cu ajutorul celorlalte mesaje.

— Va trebui să-i informăm pe cei de la CCG, a spus Niles.

— Nici gând! a intervenit Lydia.

Femeia s-a uitat la ce mai rămăsese din porumbel, apoi a început să strângă cu grijă bilețelele de pe măsuță şi să le pună în cutia de tablă a lui Susan, inclusiv pe cel găsit în şemineu.

Niles a făcut ochii mari.

— Lydia...

Femeia s-a uitat la soțul său.

— Te-ai convins că acesta e porumbelul lui Susan şi că mesajele erau pentru ea?

Niles a ezitat puțin.

— Da, dar...

— Toate astea îți aparțin ție, draga mea, a spus Lydia, întrerupându-şi soțul, după care i-a înmânat lui Susan cutia de tablă şi pe cea de plastic.

Susan s-a uitat în ochii ei.

— Mulțumesc.

— Bine, Lydia, dar... a început Niles.

Lydia s-a întors spre el.

— Îți mai aminteşti scrisorile pe care mi le-ai scris când erai în armată?

Niles s-a fâstâcit.

— Ce-ai zice ca scrisorile alea să fie citite de toată lumea?

Niles s-a îmbujorat la față. Pe gât i-au apărut pete roşii.

Lydia l-a bătut uşor cu palma pe genunchi.

— Iar dacă sufli vreun cuvințel despre asta, o să am grijă ca o copie a scrisorilor drăguțe pe care mi le trimiteai ca flăcău să ajungă în mâinile prietenilor tăi de la club.

Capitolul 57
EPPING, ANGLIA

Susan s-a oprit de două ori pe drumul de întoarcere ca să-şi şteargă ochii înlăcrimați. În maşina parcată pe marginea drumului, se uitase lung la oscioarele din cutia aşezată pe scaunul de lângă ea. În cutie era şi mesajul de la Ollie. În acele clipe când trecutul înfrunta prezentul, capul i se învârtea, iar inima îi galopa.

A ajuns acasă hotărâtă ca Ducesa să-şi găsească liniştea de veci aşa cum se cuvenea. A plecat apoi spre pădure cu rămăşițele porumbiței şi cu o lopățică de grădină, dar până la urmă nu a lăsat-o inima să sape pământul. Trebuia mai întâi să descifreze ultimul mesaj, măcar atâta putea face pentru ea – să ducă la bun sfârşit misiunea pentru care Ducesa îşi dăduse viața. Aşa că s-a întors acasă şi s-a apucat de lucru.

Timp de aproape o lună, Susan s-a străduit fără încetare să decodeze mesajul. Şi-a petrecut zilele şi nopțile aplecată asupra şirurilor de litere. În disperarea sa de a traduce bilețelul de la Ollie, aproape că a uitat să mănânce şi să doarmă. Epuizată, a început să aţipească la masa din bucătărie. Atunci s-a hotărât să pună ceasul de fiert ouă să sune când trebuia să facă o pauză. Cu toate astea, fie mintea nu îi mai mergea atât de bine acum, la bătrânețe, fie Ollie folosise altfel de cuvinte. După atâtea săptămâni în care îşi storsese creierul, reuşise să descifreze un singur cuvânt care apărea în toate mesajele: *Susan*. Se temea că nu avea să dezlege mesajul lui Ollie şi că Ducesa urma să rămână de-a pururi în purgatoriu, în sarcofagul ei mic de plastic ascuns în vreun sertar.

În timp ce se chinuia cu şirurile de litere, înlăuntru ei creştea tot mai mult o veche suferință. Simțea că inima ei rănită, pe care abia o peticise de-a lungul anilor, începe iar să i se frângă. Şi, odată cu durerea din piept, sentimentul neaşteptat că nu îi era credincioasă

lui Duncan. Gândurile ei toate erau îndreptate spre Ollie.

Îl cunoscuse pe Duncan după terminarea războiului, când îşi terminase studiile şi primise un post de profesor de ornitologie la universitate. Duncan, profesor la politehnică, îi făcuse curte în pofida dezinteresului pe care i-l arăta fățiş. El era însă perseverent, manierat şi, în opinia colegelor ei, un pretendent potrivit. După un an întreg în care îi refuzase invitațiile la cină, în cele din urmă a acceptat. *Ollie nu mai este*, îşi spunea în gând, în timp ce Duncan, aşezat în faţa ei, savura friptura de pui cu mazăre.

Ținea la el, în pofida înfățişării lui banale şi firii previzibile. Dar cine era ea să facă mofturi la orice pretendent? La urma urmei, era „tipa aia ciudată cu porumbeii“, aşa cum o numeau uneori studenții ei după ce aflau că antrenase porumbei voiajori pentru armată. După un an de curte asiduă, Duncan a cerut-o în căsătorie. Ea a primit. Poate pentru că nu dorea să-şi petreacă tot restul vieții ca o pustnică. Sau poate pentru că trecerea timpului a făcut-o să se supună regulilor nescrise ale societății – să te căsătoreşti, să faci copii, să laşi ceva în urmă. În sufletul său însă, pur şi simplu acceptase că în viață cunoşti o singură iubire. Iar Ollie al ei nu mai era.

Dusese totuşi o viață bună. Pe deasupra, îi avea pe Clover şi pe nepoți, Evie şi Hugh, care îi dovedeau că luase decizia corectă. Peste ani, Susan ajunsese să țină la Duncan. Fusese un om de treabă, blând, protector. Şi îi aducea mereu fructe proaspete. „Sunt numai potasiu“, îi spunea el de fiecare dată când îi aducea un mănunchi de banane. Din toate punctele de vedere, Duncan fusese un soț atent şi cumsecade. Dar Susan nu a mai simțit niciodată fluturi în stomac, aceia îşi luaseră zborul în toamna lui 1940. Fără să se mai întoarcă vreodată.

În septembrie, Susan se obişnuise deja cu gândul că nu putea să citească mesajul lui Ollie. Fără cartea de coduri, era pierdută. Pe deasupra, probabil că specialiştii de la Bletchley Park şi GCHQ descifraseră deja mesajul de câteva săptămâni, dar erau prea stânjeniți ca să îl dea publicității. S-a dovedit însă că se înşelase când în ziar a apărut un nou articol. Nu era deosebit de cele dinainte, mulțumindu-se să prezinte încă o dată descoperirea pe care Googins o făcuse în şemineul său, cu o singură excepție. Articolul acesta menționa faptul că experții celor două centre erau în continuare perplecşi şi publica o copie a mesajului codificat de Ollie:

QUYTV SODLC SKDFN SKLFE ZIEPQ DJRNV SKWNF DOIWV JLDWP
AWXPD MCJKW RSUEW WQXZX YMSQR PLNVX SQMCI QYDSX POLRT
SKFRY XVCTR LKJHG SDFGH OIUYT QWEDR KNVDG WDCYG ZDTUO

— Dumnezeule! a exclamat Susan în timp ce se pregătea să muşte din felia de pâine prăjită unsă cu unt.

A citit articolul de două ori, incapabilă să priceapă că mesajul *ei* era văzut de toată lumea. Nu doar că la Bletchley Park şi GCHQ se lucra în continuare la descifrarea lui, dar criptologii amatori şi istoricii entuziaşti urmau acum să se ia la întrecere care să dezlege primul enigma.

Susan a împăturit ziarul şi s-a dus la telefon să o sune pe Clover.

— Poți să treci pe la mine diseară? a întrebat ea, apoi a făcut o pauză, încercând să-şi găsească cuvintele. Trebuie să-ți spun ceva important.

Clover a plecat mai devreme de la firmă, oprindu-se pe drum doar ca să-i ia pe copii de la centrul de zi. În timp ce Evie şi Hugh se jucau afară cu porumbeii, Susan a luat cutia de ceai şi tăieturile din ziar şi s-a dus lângă Clover, care stătea la masa din bucătărie.

— Ai vreo problemă? a întrebat Clover, jucându-se cu cercelul.

De câte ori este îngrijorată, îşi freacă lobul urechii.

— Nici una, a spus Susan, ca să o liniştească. Nu sunt pe moarte, şi nici n-am vreo boală a bătrâneții.

— Atunci de ce n-am vorbit la telefon?

Susan a simțit o umbră de îngrijorare în glasul fiicei sale.

— Vreau să afli ceva de la mine, nu din altă parte. Şi mai trebuie să-ți arăt ceva, a spus ea şi i-a arătat ultimul articol din ziar.

După ce l-a citit, Clover a întrebat-o:

— Are vreo legătură cu tine?

Susan a dat din cap că da.

— Ştiam că ai crescut porumbei pentru armată, dar n-ai pomenit nimic de mesaje secrete, a spus Clover, aruncând o privire spre articol. Ai lucrat la Bletchley Park? Credeam că ai fost cu porumbeii la Northampton. Habar n-am avut că ai lucrat pentru serviciile de informații...

Susan a clătinat din cap.

— E o chestiune personală...

Susan a scos capacul cutiei şi i-a revărsat conținutul pe masă. Clover a făcut ochii mari. Susan s-a uitat la ea.

— Înainte să-l cunosc pe tăticul tău... a început ea, apoi i-a dat o bucățică veche de hârtie.

Clover s-a uitat pe mesaj, apoi a privit-o uluită.

Susan a băgat de seamă cât de mult seamănă cu tatăl ei – pometii înalți, nasul mic şi vârtejul din păr. Asemănarea izbitoare şi lucrurile pe care urma să i le spună i-au pus un nod în gât. A înghițit în sec. Apoi, aproape o oră i-a povestit totul. Operațiunea Columba. Ducesa. Bertie. Şi cum, în timpul bombardamentelor, a schimbat mesaje cu un american prins la mijloc în Franța ocupată.

— Dumnezeule, mamă! a exclamat Clover şi a oftat îndelung.

Susan se aştepta din partea fiicei sale să fie afectată. Derutată. Poate chiar să se simtă trădată că mama sa avusese cândva sentimente pentru un alt bărbat. Clover însă a reacționat neaşteptat.

— Ați ținut mult unul la celălalt, a spus ea, uitându-se la mesaj.

Susan a încuviințat tăcută, dând din cap.

Clover şi-a prins cercelul între degete, de parcă i se stricase închizătoarea.

— Ai fost îndrăgostită de el?

Susan a făcut o pauză, surprinsă de francheța ei, apoi a dat iar încet din cap.

— Ollie nu s-a mai întors?

Auzindu-i numele, Susan a simțit un gol în stomac. A clătinat din cap.

Clover a strâns-o uşor de mână. Mişcată de gestul de afecțiune al fiicei sale, Susan a început să lăcrimeze. Lui Clover nu îi plăceau gesturile expansive. De când era mică, refuza să fie ținută de mână, cu atât mai puțin să fie luată în brațe. Susan i-a strâns degetele cu blândețe.

— Asta s-a întâmplat cu foarte mult timp în urmă, draga mea.

— Dar de ce ai vrut să aflu şi eu?

— Am obosit să țin secretul ăsta. Şi am vrut să afli toate astea de la mine, dacă mesajul va fi vreodată descifrat şi se va face legătura cu mine. În Asociația Națională pentru Porumbei erau puține femei. Şi o singură Susan, mai mult ca sigur.

Clover s-a mai uitat o dată pe articolul din ziar.

— Mă surprinde că nimeni de la Bletchley Park şi GCHQ nu a fost în stare să-i dea de cap.

— Cartea de coduri a tatei era din Marele Război, a spus Susan, zâmbind. Cred că ei folosesc coduri din alt război.

— Mamă, au spart Enigma naziştilor, pentru numele lui Dumnezeu! O să descifreze şi mesajul ăsta, a spus Clover şi i-a dat drumul la mână, zâmbind. Ce şocați o să fie când îl vor citi!

Susan a râs uşor, apoi s-a şters la ochi.

— Nu vrei să afli ce scrie în el? a întrebat Clover. Mesajele astea i-ar putea ajuta să-i spargă codul.

— Da, dar n-am de gând să le dau mesajele *mele*, a spus Susan.

— De ce?

Susan şi-a amintit când ea şi cu Bertie au hotărât să nu predea aviației britanice mesajele lui Ollie. Chiar şi acum, după o jumătate de secol, auzea în gând cuvintele lui Bertie: *Militarii noştri îşi vor primi informațiile. Dar nu trebuie să vadă cuvintele scrise doar pentru tine.*

— Ollie a scris mesajul pentru mine, nu pentru guvern, a spus Susan. Sigur că vreau să ştiu ce scrie pe bucata asta de hârtie, dar inima îmi spune că ar trebui să aflu singură.

— Pot să te ajut cu ceva? a întrebat Clover.

— Întotdeauna ai fost bună la rebus, a spus Susan, împingând mesajul cifrat spre ea. Mă ajuți să dezleg o enigmă?

Capitolul 58
EPPING, ANGLIA

La sfârşitul săptămânii următoare, Clover a venit cu copiii în Epping. Peste zi, mama şi fiica s-au jucat de nenumărate ori cu Evie şi Hugh de-a v-aţi ascunselea şi au făcut excursii la Clacton-on-Sea să dea drumul la porumbei. Stăruitor, Hugh reuşise chiar să-şi convingă mama – care se strâmba la orice urmă de găinaț şi în mod inexplicabil se temea să nu se molipsească de gripa aviară – să țină un porumbel în mâini.

Clover țipa şi se ferea cu mâinile întinse de fiecare dată când păsările începeau să fluture din aripi pe lângă ea.

— Parcă eşti prinţesa de varză acră cu oala de noapte plină în mână, a spus Susan.

Copiii au chicotit.

Seara, după ce le-au citit o poveste şi i-au învelit cu grijă în pat, Susan şi Clover s-au apucat să descifreze mesajul, deşi mai mult stăteau de vorbă. Lui Susan i se părea că fiica sa era sincer interesată şi dorea să afle mai multe despre Ollie, Bertie şi rolul ei în Asociaţie. În cele două seri, au stat până târziu, au băut ceai şi au ronţăit biscuiți digestivi. La sfârşitul săptămânii, nu ajunseseră mai departe decât în prima zi. Însă pentru prima dată în atâţia ani Susan reuşise cu adevărat să stea de vorbă cu Clover ca de la mamă la fiică. Cu toate că nu descifrase codul, Susan s-a bucurat de orele petrecute alături de Clover şi de nepoți.

— Mamă, ce-ai zice să angajezi un criptanalist? a întrebat-o Clover în timp ce punea bagajele în maşină.

Susan părea nedumerită.

— Un spărgător de coduri, a lămurit-o Clover, punând copiilor centurile în scaunele din maşină. Un expert poate să-i dea de capăt folosind şi celelalte scrisori. Bineînțeles, a urmat ea venind lângă Susan, o să am grijă să fie un contract de confidențialitate.

— Mă mai gândesc, a spus Susan.

Clover a dat din cap mulțumită de răspuns.

— Mi-a făcut mare plăcere să stăm de vorbă.

Fiica ei a zâmbit.

— Şi mie, a spus ea, apoi s-a urcat la volan şi a pornit maşina.

Susan le-a trimis bezele copiilor până au dispărut din vedere. S-a întors în casă. Înăuntru era o linişte asurzitoare. Rămasă singură, starea de nelinişte i-a revenit, de parcă intrase într-o cameră hiperbarică. Epuizată, a adormit în fotoliu.

Capitolul 59
EPPING, ANGLIA

Susan s-a trezit cu spatele înțepenit, ca şi cum şira spinării îi fusese înlocuită de o tijă de oțel. A luat nişte aspirină şi s-a întins, încercând să-şi pună în mişcare articulațiile artritice. Abia putea să atingă genunchii cu mâna, degetele de la picioare nici atât, aşa că a jurat să nu mai doarmă vreodată în fotoliu.

Când durerea a devenit suportabilă, s-a dus la hulubărie. Pentru că întârziase cu masa de dimineață, aproape toți porumbeii se foiau în jurul tăvii de grăunțe. Din obişnuință, a bătut în butoi cu o lingură de lemn, apoi le-a dat să mănânce. I-a urmărit cum ciugulesc şi se mişcă țanțoşi de colo-colo. Se auzeau ghearele zgâriind podeaua de placaj. Gânguritul lor şi mirosul familiar dinăuntru o calmau. Starea de linişte s-a risipit însă repede când s-a întors cu gândul la codul de nepătruns din mesaj – un duh al trecutului, închis în cutie ca un djinn. *Clover poate are dreptate. Ar trebui să angajez un criptolog.*

În timp ce le umplea porumbeilor vasul cu apă, a auzit zgomot de motor. Păsările au început să se agite. Maşina s-a apropiat, apoi s-a oprit. S-a îndreptat de spate, strâmbându-se de durere. O uşă de maşină s-a deschis cu un scârțâit, apoi s-a închis cu zgomot. Când a ieşit afară din hulubărie, a zărit o maşină albastră parcată. Şi un bărbat în vârstă care se uita la casă. Uşa cu arc a pocnit în urma ei.

— Salut! a strigat Susan.

Bărbatul s-a întors.

Susan a mijit ochii, regretând că şi-a lăsat ochelarii în casă.

— Pot să vă ajut cu ceva?

El şi-a dres glasul.

— Susan...

Glasul lui a făcut-o să tresară. A înțepenit, convinsă că o lăsau şi urechile, nu doar genunchii.

Bărbatul a venit spre ea. Picioarele ei au rămas înlemnite, de parcă prinsese rădăcini.

Pe măsură ce se apropia, chipul lui se vedea tot mai clar. Pe frunte şi obraji i se zăreau cute adânci. I-a recunoscut însă gropița din bărbie. Ochii de culoarea mierii îşi pierduseră strălucirea. Părul castaniu şi ondulat de odinioară încărunțise şi se rărise.

— Ollie?

El a dat încet din cap că da.

— Oh, Dumnezeule!

A privit-o în ochi.

Susan a rămas fără suflu. *Eşti în viață!* O parte din ea voia să-l îmbrățişeze. Să-l strângă la piept. Şocul de a-l revedea a stârnit în ea un taifun de emoții amestecate. Gândurile i se învălmăşeau în minte. *De ce nu te-ai întors la mine? Unde ai fost? Ce s-a întâmplat?* Stătea cu ochii ațintiți asupra lui, fără să poată scoate un cuvânt.

El a întins încet mâna.

Susan s-a dat un pas înapoi, plină de îndoială. Inima îi bătea nebuneşte. *Tu eşti, cu-adevărat?*

Ollie şi-a lăsat brațul jos şi a rămas nemişcat.

Ai scăpat cu viață, dar nu te-ai deranjat să mă cauți, şi-a spus Susan în gând. Umerii i-au căzut brusc. Bucuria i s-a stins.

— Pot să intru? a întrebat el.

Susan a şovăit. *Unde îți sunt promisiunile, s-au pierdut după război? Tu n-ai simțit la fel ca mine?* Şi-a spus că amintirile ei dragi, care se născuseră sub ameninţarea bombelor, fuseseră doar nişte false visuri. Minciuni. Bucuria sa imensă a pierit sub avalanşa părerilor de rău. Îi venea să plângă. Şi totuşi, oricât de dureros ar fi fost adevărul, trebuia să ştie ce se întâmplase. *Fii tare ca oul*. A respirat adânc, încercând să-şi adune curajul, apoi l-a condus în casă.

Câteva minute mai târziu s-au aşezat la masa din bucătărie, cu ceainicul din care ieşeau aburi între ei. Lui Susan îi tremura mâna în timp ce îi punea lui Ollie lapte şi zahăr în ceaşcă.

— Mulţumesc, a spus el, apoi a sorbit o gură de ceai şi a lăsat ceaşca pe masă. Nu te-ai schimbat.

Aşezată la celălalt capăt al mesei, Susan se uita în ceaiul din faţa sa. Din ceaşcă o privea o femeie îmbătrânită.

— Am crezut că ai murit, a spus ea cu o duritate care a tăiat aerul dintre ei ca un cuțit.

Ollie a lăsat capul în jos.

Susan nu era în stare să se uite în ochii lui, aşa că şi-a fixat privirea pe o zgârietură adâncă de pe masă.

— Am citit de curând un articol în ziar, a spus Ollie pentru a sparge tăcerea. Am vorbit cu Lydia şi Niles Googins. Ei mi-au spus unde să te caut.

Susan s-a silit să ia o gură de ceai, fierbinte şi amar.

— Era mai bine să suni la telefon.

Ollie şi-a dres glasul.

— Mi-a fost teamă că n-o să vrei să ne vedem.

Susan a pus un cub de zahăr în ceai. L-a amestecat. Linguriţa s-a lovit de ceaşcă cu un clinchet.

Ollie a aruncat o privire în jur, apoi a arătat spre o fotografie înrămată de pe perete.

— Ai tăi?

Fără să se uite, Susan a spus:

— Fiica mea, Clover, şi nepoții... Evie şi Hugh.

— Sunt frumoşi, a spus el, apoi a mai remarcat o fotografie. Soțul tău?

Susan a încuviinţat din cap, simțind o gheară în stomac.

— Duncan, la petrecerea de pensionare, a spus ea. S-a prăpădit acum cinci ani.

— Îmi pare rău, a spus el şi a luat ceaşca în mâini. Ai dus-o bine?

Susan a ridicat privirea. Şi-a încrucişat braţele şi a dat din cap că da.

— Mă bucur să aud asta, a spus el.

Neştiind cum să-i răspundă, Susan l-a întrebat:

— Ai copii?

— Nu, din păcate.

— Căsătorit?

— O dată, a spus el, făcând o pauză. Anna a murit de leucemie în ’52.

— Îmi pare rău.

— E mult timp de-atunci.

Susan a înghiţit.

— Nu te-ai recăsătorit?

Ollie a clătinat din cap.

— Unde locuieşti acum?

— Portland, a spus el, şi a luat o înghiţitură de ceai. În Maine.

Oliver de Maine, a auzit ea în gând glasul lui Bertie.

— M-am retras acolo după ce am lucrat în Boston, la o linie aeriană regională.

— Aşadar ai reuşit până la urmă să ajungi pilot.

Ollie a dat din cap.

În mintea lui Susan roiau întrebările. Şi-a făcut de lucru cu linguriţa. Copleşită de emoţii, s-a ridicat în picioare şi a turnat în chiuvetă ceaiul din ceaşcă. Cu spatele la el, a reuşit să rostească întrebarea care îi stătuse pe buze din clipa în care l-a văzut.

— Cum de-ai putut să mă laşi să cred că eşti mort? În toţi aceşti cincizeci de ani, nu ţi-ai făcut timp să mă suni sau să-mi scrii câteva rânduri?

Ollie a dat să vorbească, dar ea l-a întrerupt.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Susan, sprijinindu-se de marginea chiuvetei, pentru a mai uşura din durerea ce îi cuprindea genunchii.

Ollie a tras adânc aer în piept şi a spus, ca pentru sine:

— De unde să încep?

— Cu începutul?

Ollie şi-a trecut o mână prin păr. După o scurtă tăcere, a spus:

— În iarna lui 1940 am încercat să ieşim din Franţa. Când am trecut munţii Pirinei, ne-am întâlnit cu o patrulă de nemţi. Călăuza noastră, Lucien, şi locotenentul Boar au fost ucişi.

Şi-a frecat braţul.

— Eu am fost împuşcat pe când încercam să trec un râu în Spania, a continuat el.

Susan s-a întors.

Ollie a închis ochii, căutând printre amintiri.

— Doi băieţi m-au salvat de la înec. M-au smuls din apă şi m-au înfăşurat în hainele lor, altfel, muream de frig. În loc să mă predea grănicerilor, m-au ascuns într-o mănăstire. Am rămas acolo două luni, până mi-am revenit.

— Şi te-ai dus în Statele Unite?

Ollie a clătinat din cap.

— În Marea Britanie.

Susan a simţit că i se usucă gura.

— Cu ajutorul călugărilor am ajuns în Portugalia, după care m-am îmbarcat pe un vapor. Am venit la Epping în iunie 1941.

Susan şi-a dus mâna la gură.

Ollie s-a uitat în jur.

— Am găsit casa distrusă.

Susan şi-a amintit de bombardament. Într-o străfulgerare, l-a văzut pe bunicul sub mormanul de moloz.

— Bertie a fost ucis.

— Îmi pare atât de rău, Susan... Bertie a fost un om minunat, a mai zis el, plimbându-

şi degetul pe marginea ceştii. Nici nu pot să-mi imaginez prin ce-ai trecut atunci.

Susan s-a apropiat de masă şi s-a aşezat lângă el.

Ollie şi-a dres glasul.

— M-am dus apoi la Church Fenton. M-au primit în escadrila „Vulturul“. După Blitz[57], aviaţia militară căuta cu disperare piloţi voluntari – chiar şi un pilor utilitar american era bun pentru ei, dacă putea să-şi ridice braţul suficient de mult încât să treacă proba fizică. Am zburat pe un Hurricane până după bombardamentul japonezilor de la Pearl Harbour. Când Statele Unite au intrat în război, m-au transferat la aviaţia americană.

57. Prescurtare a cuvântului *Blitzkrieg* (război-fulger). Aici, bombardamentele germane intense asupra Marii Britanii.

— De ce nu m-ai căutat? a întrebat Susan. Lăsasem vorbă la vecini că plec la Northampton.

Ollie a dus încet mâna la buzunarul jachetei şi a scos o cărticică. Avea coperte rupte şi urme uscate de apă.

Susan a făcut ochii mari când a recunoscut cartea de coduri a tatălui său.

Ollie a ridicat coperta. Înăuntru, bucăţele zdrenţuite de hârtie, presate ca nişte flori într-un ierbar. A luat-o pe prima şi i-a întins-o lui Susan.

— Ultimul mesaj pe care l-am primit de la Ducesa.

Susan s-a cutremurat când a auzit numele porumbiţei sale. Şi-a luat ochelarii şi a văzut imediat că nu era scrisul ei. Şi nici nu era încifrat. Mâinile au început să-i tremure în timp ce citea.

Cu durere, îmi fac datoria de a raporta moartea lui Bertie Shepherd şi a lui Susan Shepherd, de la Asociaţia Naţională pentru Porumbei, care a avut loc la Epping, Anglia, în data de 27 noiembrie 1940. Cauza morţii: bombardament.
Misiune terminată.
S.L. Williamson, caporal, RAF

Susan a rămas cu ochii pironiţi pe mesaj.

— Ai crezut că eu am...

— Da, a spus el.

Susan a strâns bucata de hârtie în pumn. Fiinţa ei era cutremurată de un amestec de groază şi mânie.

— Cine e caporalul ăsta, Williamson? De ce-a trimis el mesajul? a întrebat ea, încercând să-şi amintească numele soldaţilor care îşi instalaseră cortul în curtea lor.

Ollie a înghiţit în sec.

— N-a existat nici un caporal.

Susan a rămas încremenită. Apoi a înţeles brusc. A luat repede cutia de ceai de pe dulapul din bucătărie şi a răsturnat bileţelele pe masă. A comparat scrisul cu cel dintr-un

mesaj semnat *Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF*, şi a văzut că sunt identice.

— Dumnezeule!

— Sunt sigur că Boar a pus mâna pe Ducesa şi a schimbat mesajele, a spus Ollie.

— Dar de ce? a întrebat Susan cu ochii înceţoşaţi de lacrimi.

— Poate pentru că îi ura pe americani. Pe mine, mai ales. Sau poate că era gelos pe noi, a spus Ollie şi s-a aplecat în faţă. Momentul de răscruce a venit, cred, când a aflat că-şi pierduse un ochi. Faptul că nu mai putea să zboare l-a înverşunat şi mai mult. Eu am ajuns ţinta furiei sale, iar mesajul trebuia să fie o glumă crudă de care să îmi dau seama dacă scăpam din Franţa.

Ollie a răsuflat adânc.

— Pentru mine e şi mai de neînţeles de ce Boar mi-a salvat viaţa în două rânduri.

— Îl urăsc! a spus Susan. Ne-a furat viitorul!

Ollie i-a luat mâinile într-ale sale.

— Venind încoace, tot drumul am încercat să găsesc un sens în cele întâmplate. Am ajuns să regret şi ce-am făcut, şi ce n-am făcut. A fost cel mai lung zbor din viaţa mea.

Susan a suspinat. Pe mâna lui Ollie a căzut o lacrimă pe care el nu a încercat să o şteargă.

— La început, am refuzat să cred că aţi murit, tu şi Bertie. Când s-a întors Ducesa, eu eram plecat şi am bănuit că Boar scrisese mesajul, cu toate că el a negat cu tărie. Când însă m-am întors în primăvara lui ’41, am găsit ferma distrusă. Câmpul era plin de gropi şi casa la pământ, atunci nu m-am mai îndoit că mesajul spunea adevărul. În momentul acela, şi în fiecare zi ce a urmat, am crezut că nu mai trăieşti.

Susan l-a privit mişcată. Lui Ollie îi tremurau buzele.

— N-am avut putere să rămân acolo, peste mormântul tău. Culesesem câteva flori de pe pajişte şi le-am aşezat lângă o hulubărie, a spus Ollie, plecând capul. De ce n-am rămas în Epping, te-aş fi găsit...

— Nu e vina ta! a strigat Susan. Doar a *lui*.

— Când am aflat că eşti în viaţă, am fost în culmea fericirii, a spus el cu voce tremurândă. Dar şi nefericit, gândindu-mă la tot ce-ar fi putut să fie.

Susan s-a apropiat de el.

— Îl urăsc pe Boar, ca şi tine, pentru tot ce ne-a făcut, a urmat Ollie. Aş putea să-mi petrec restul vieţii ca un bătrân ranchiunos. În acelaşi timp, dacă te lăsa în pace în trenul acela aglomerat din Londra, nu ne-am fi cunoscut niciodată. Ai fi coborât în Epping, iar eu aş fi mers mai departe până la Church Fenton. Drumurile nu ni se mai întâlneau.

Ollie a mângâiat-o pe mână.

— Am fost împreună atât de puţin timp, şi totuşi nu-mi imaginez viaţa mea fără tine.

Susan i-a strâns uşor degetele. Avea senzaţia că timpul care îi despărţise începea să dispară.

— Atât de puţin timp.

Ollie a privit-o în ochi.

— N-am încetat niciodată să mă gândesc la tine.

Cămăruţa ascunsă din inima ei, pe care o ţinuse zăvorâtă mai bine de o jumătate de secol, s-a deschis încet.

— Nici eu, a şoptit ea.

— Ai fost mereu cu mine.

Lacrimile îi şiroiau pe obraji. O străbăteau valuri de emoție.

— Vorbele tale mi-au dat încredere şi tăria să scap din iadul de acolo. Să nu renunț niciodată.

Au plâns amândoi. Zăgazul ridicat între ei atâția ani s-a spart. Ollie i-a şters lacrimile.

Susan l-a privit în ochi, apoi l-a mângâiat uşor pe obraz.

— Vino, trebuie să-ți arăt ceva.

Capitolul 60
ACASĂ

Susan şi Ollie stăteau lângă o mică groapă, proaspăt săpată la marginea pădurii din Epping. Un vânticel cald strecurându-se printre copaci clătina crengile care foşneau, amuțind vrăbiile gălăgioase. Mirosul de pământ jilav şi muşchi umplea aerul. Ollie a rezemat lopata de un mesteacăn a cărui scoarță se cojea ca un tapet de hârtie vechi. Încet, s-a lăsat în genunchi.

Într-o mână, Susan ținea o cutiuță de plastic transparent cu rămăşițele Ducesei; în cealaltă, un petic de hârtie.

Ollie a ridicat privirea spre Susan. O şuviță de păr îi flutura în vânt.

— A fost un porumbel special, a spus Susan şi i-a înmânat cutia.

— Un înger.

Susan a zâmbit.

Ollie a aşezat cutia pe fundul gropii, apoi a acoperit-o cu pământ. A făcut o moviliță, bătătorind-o cu palmele. Apoi a găsit o piatră mai mare, scoasă pe jumătate din pământ de rădăcinile unui ulm bătrân. A scos-o şi a şters-o cu palma. Era prea grea să o ducă în brațe, aşa că a rostogolit-o până la moviliță. În timp ce Ollie aşeza piatra peste ea, Susan a despăturit mesajul descifrat. L-a citit pentru a doua oară.

Susan, dacă paradisul există, iar eu sunt vrednic să ajung acolo, îți făgăduiesc că te voi găsi. Al tău pentru totdeauna, Ollie

Ollie s-a ridicat în picioare şi i-a pus o mână pe după umeri.

— După atâția ani, Ducesa a reuşit să ne aducă împreună.
Susan şi-a lăsat capul pe umărul lui.
— A ajuns acasă.
El a strâns-o în brațe.
— Şi eu.

Nota autorului

Pe când mă documentam pentru această carte, m-a fascinat reportajul dintr-un ziar britanic din 2012 despre rămăşiţele unui porumbel care fusese găsit în Surrey, într-un şemineu, la multe decenii după război. De piciorul păsării era prins un mesaj încifrat care avea să-i uimească ani la rândul pe spărgătorii de coduri de la Centrul de Comunicaţii al Guvernului. Misterul din jurul acestui porumbel de război şi al mesajului indescifrabil pe care îl purta a fost o sursă de inspiraţie pentru romanul de faţă.

Pe măsură ce găseam tot mai multe informaţii, m-a impresionat rolul important al porumbeilor folosiţi în al Doilea Război Mondial. Asociaţia Naţională pentru Porumbei din Marea Britanie, o organizaţie civilă de voluntari, a pus la dispoziţia serviciilor britanice, între 1939 şi 1945, aproape 250 000 de porumbei antrenaţi. Operaţiunea Columba a fost numele real al misiunii de paraşutare a 16 000 de porumbei voiajori în zonele ocupate de Germania în Franţa şi Olanda, ca modalitate de a permite locuitorilor să furnizeze britanicilor informaţii despre mişcările de trupe ale inamicului. Mi i-am imaginat pe Susan şi pe Bertie ca pe nişte membri devotaţi ai acestui serviciu, convinşi că păsările lor extraordinare puteau ajuta la supravieţuirea ţării.

În afară de porumbeii folosiţi în război, m-a surprins să aflu că mai bine de două sute de piloţi civili americani au luptat în escadrilele „Vulturul“ ale aviaţiei militare britanice, încă dinainte de intrarea Statelor Unite în război în 1941. Acei bărbaţi curajoşi au ajuns în Marea Britanie în special prin Canada, ignorând neutralitatea Americii. Charles Sweeney, un londonez bogat, şi Billy Bishop, un as al aviaţiei canadiene din Primul Război Mondial, au jucat un rol esenţial în recrutarea de voluntari pentru aceste escadrile. Mi-am imaginat că un tânăr ca Ollie, pilot utilitar cu rădăcini britanice, ar fi putut avea atât pregătirea, cât şi motivaţia de a se alătura acestor lupte.

Pe parcursul documentării, cu precădere asupra primilor ani din cel de-al Doilea Război Mondial, am descoperit nenumărate fapte reale captivante, pe care m-am străduit să le împletesc firesc în ţesătura de întâmplări din roman. De pildă, maternitatea Sprigg's Oak din Epping a fost bombardată pe 9 octombrie, 1940: au fost ucise opt femei gravide care căutaseră în afara Londrei un loc sigur unde să îşi aducă pe lume copiii. Distrugerile pe care le găseşte Ollie după debarcarea sa în Marea Britanie sunt provocate de atacurile cu bombe asupra oraşului Liverpool, când adăpostul din Cleveland Square a fost în mod deosebit afectat şi au murit cel puţin şaisprezece civili. De asemenea, aviaţia militară germană, Luftwaffe, a efectuat în 1940 numeroase raiduri asupra aeroportului militar

North Weald, unul dintre ele servindu-mi drept ocazie de a-l duce pe Ollie în Franța ocupată. De asemenea, m-am străduit să prezint cu acurateţe diferitele tipuri de avioane folosite de către britanici şi germani în prima parte a războiului, precum şi dotarea şi metodele de creştere a porumbeilor întâlnite la Asociația Națională pentru Porumbei. Orice inadvertență din acest roman îmi aparţine mie, şi numai mie.

Cu toate că pe parcursul acțiunii îşi fac apariția mai multe personaje reale, trebuie să subliniez că *Lungul zbor spre casă* este o operă de ficțiune în care mi-am luat unele libertăți. Astfel, am inventat întâlnirea secretă din Londra în timpul căreia Susan primeşte ordinele pentru Operațiunea Columba. Cel mai probabil, a existat un protocol strict de comunicare între Asociația Națională pentru Porumbei, serviciile secrete britanice şi Forțele Aeriene Regale, însă în cercetările mele nu am găsit nici o situație în care crescătorii de porumbei implicați să fi participat la şedințele cabinetului de război. Un alt exemplu: rutele de evadare din Franța ocupată de armata germană nu erau atât de bine puse la punct în 1940. Din acest motiv, drumul lui Ollie prin zonele franceze ocupate se bazează pe rețeaua Cometa, formată din membri ai Rezistenței, care a funcționat după 1941. Un alt exemplu: Ollie şi Boar găsesc un refugiu alături de Madeleine şi Louis în Airaines, un sat din nordul Franței. Deşi culesul de trufe este mai des întâlnit în sud-vestul țării, pur şi simplu nu am rezistat ideii de a include aici un purcel căutător de trufe.

În munca mea de documentare, un loc important l-au avut articolele, publicațiile şi cărțile de istorie. *The Eagle Squadrons*, *Yanks in the RAF 1940 – 1942* de Vern Haugland mi-a fost în mod deosebit de folos pentru a înțelege motivațiile şi traiectoria piloților americani voluntari care s-au alăturat forțelor aeriene britanice. *WWW2, People' War*, o arhivă de memorii legate de al Doilea Război Mondial – împărtăşite de diferite persoane şi adunate de BBC, – a fost o extraordinară sursă pentru a cunoaşte temerile şi luptele londonezilor în timpul Blitz-ului.

Scrierea romanului a fost o muncă făcută cu iubire. Dârzenia britanicilor care, din septembrie 1940 până în mai 1941, au îndurat opt luni de bombardamente necontenite în care au murit aproape 43 000 de civili va fi pentru mine întotdeauna o sursă de inspirație. Sper ca această poveste să fie un omagiu adus bărbaților, femeilor şi copiilor care şi-au pierdut atunci viața.

Cartea de față nu ar fi fost posibilă fără ajutorul multor persoane talentate şi neobosite, cărora le voi fi veşnic recunoscător.

Mă simt onorat şi îndatorat în fața lui John Scognamiglio, care a ales acest roman pentru editura sa. Apreciez profund priceperea editorială a lui John, precum şi entuziasmul prin care această poveste a văzut lumina tiparului.

Mulțumiri fără număr minunatului meu agent literar, Mark Gottlieb, pentru susținerea şi îndrumările sale în a găsi o casă acestei cărți. Sunt norocos să îl am pe Mark alături de mine.

Mulțumiri din inimă Grupului de scriitori Akron şi echipei mele de lectori avizați: Betty Woodlee, Becca Orchard, Ken Waters, Karl Ziellenbach, David Rais, Krissie Lynch, Dani Turos, John Stein, Sharon Jurist, Conrad Detweiler, Rocky Lewis, Suzanne Hodsden, Christine Wright, Shannon Waller, Clarisa Taylor, Cheri Passell, Anna Bialik, Kat McMullen, Kristen Weber şi Valerie Brooks. Mulțumiri speciale, din inimă, lui Betty –

fără intuiția şi încurajările sale, această istorie nu ar fi fost scrisă niciodată.

Nu în ultimul rând, cartea nu ar fi existat fără dragostea şi susținerea soției mele, Laurie, şi ale copiilor noştri, Catherine, Philip, Lizzy şi Rachel. Laurie, eşti – şi vei fi mereu – iubirea vieții mele.